

*Мр Добривоје Јовановић-Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933 .године*

Мр Добривоје Јовановић

РАД ОСНОВНИХ ШКОЛА
У РЕСАВСКОМ И ДЕСПОТОВАЧКОМ
СРЕЗУ

1925 – 1933

Јагодина, 2013.

Мр Добривоје Јовановић

РАД ОСНОВНИХ ШКОЛА
У РЕСАВСКОМ И ДЕСПОТОВАЧКОМ СРЕЗУ
1925 – 1933

Издавач:
Ауторско издање
www.dobrivojejovanovic.in.rs

Рецензија
Нинослав Станојловић

Превод увода
Вера Јовановић

Коректура
Љиљана Јовановић

Техничка припрема и корице
Оливер Ђорђевић

ISBN
978-86-914023-5-8

Тираж: 10.

Рецензија

Проверени хроничар и истрајни истраживач богате прошлости Поморавља, Ресаве и Левча, архивски саветник мр Добривоје Јовановић, пре неколико година, латио се великог задатка да проучи сачувану грађу о развоју основног школства у ресавском крају, између два светска рата. Резултат примарних истраживања, пре свега у Архиву Југославије у Београду и Историјском архиву у Јагодини, била је његова студија, под називом „Обнова рада основних школа у ресавском и деспотовачком срезу после Првог светског рата 1918-1925“, (Јагодина 2010, стр. 259.)

Рукопис, који је пред нама, је наставак поменуте књиге, а за логично је очекивати, да ће се, у догледно време, појавити и трећа књига на ову тему, која ће хронолошки ићи до почетка Другог светског рата.

Рукопис мр Добривоја Јовановића „Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу 1925-1933“ има десетак поглавља, кратко (и конкретно) насловљених и заснован је на, пре свега, прворазредним архивским изворима, зналачки конципиран и написан јасним и лако читљивим стилем, упркос чињеници да обиљује масом, често сувопарних, статистичких података.

Кроз поглавље „Школе“ упознајемо се са бројем, сређеношћу и опремљеношћу школских зграда и учитељских станова у ресавском и деспотовачком срезу, сазнавши притом да су све, па и најмање школе носиле имена значајних личности из националне прошлости. Једна подтема овог поглавља бавила се писменошћу становништва овог краја, уз поразну статистику броја неписмених лица (у ресавском срезу 50% становника било је неписмено, а у деспотовачком 68%).

Поглавље „Учитељи“ кроз разне табеле и остале статистичке показатеље, указало је на врло педантан рад аутора, а у жељи да језиком архивске грађе, једино валидним, прикаже наобразбу, усавршавања, категорије, групе, величину основне и положајне плате, породичне прилике, народност и веру великог броја учитеља и учитељица, и то по школским годинама, од 1925/26. до 1932/33. Посебне вредности овог дела рукописа су оцене школских надзорника, које су учитељи добијали и текст заклетве, коју су изговарали приликом постављења за учитеље и учитељице.

Као важан део овог поглавља треба поменути и одељак о ваннаставним активностима, где се упознајемо са бројним просветним, културним и спортским организацијама и друштвима. Значајни просветни делатници су истакнути именом и делом, а као први пример идеалног учитеља показан је у случају учитеља у Црквенцу Светолика Милошевића, који је поред својих редовних послова, у селу основао „Друштво за чување народног здравља“ са

апотеком, Певачку дружину, Позоришну дружину, Народну књижницу и читаоницу, Земљорадничко-кредитну и набављачку задругу, народно купатило, а код ђака, Подмладак Црвеног крста, Савез трезвене младежи и соколско друштво. Одушевљен радом учитеља Милошевића, као и радом његове супруге, такође учитељице Милице Милошевић, школски надзорник је предложио Министру просвете да се овај необични учитељ ослободи редовне наставе и да се посвети просветним, културним и привредним активностима. Светолик Милошевић је поново предложен за орден, мада је био носилац ордена Св. Саве V реда и добитник краљеве награде од 1.000 динара, за своју трудољубивост.

Трећа глава „Ђаци“ кроз статистичке приказе указује на број, полну и старосну структуру (било је често случајева да деца, нарочито женска, у први разред пођу и са 15-16 година), успех, дисциплину, однос према похађању наставе итд., и то, такође, по наведеним школским годинама, у оба среза, појединачно. Кроз мањи одељак „Здравље ученика“ сазнајемо да, упркос лошим материјалним условима и другим сличним чиниоцима, деца са ових простора имају солидно здравље, али су изнете и болести, од којих најчешће оболевају. Ово су сјајни прилози за историју здравства. Ова глава се завршава опширном причом, поткрепљеном статистиком и мноштвом података о ђачким удружењима и друштвима.

Вредно поглавље, „Настава“ бави се анализом наставних предмета, износећи нпр. Наставни план и програм за школску 1932/33. годину, где су дати образовни циљеви за сваки предмет у основној (народној) школи, по разредима.

Кроз одељке „Библиотеке“ и „Наставна средства (опремљеност школа)“, упознајемо се са школским књижницама и наставничким библиотекама, односно ситуацијом око опремљености школа наставним средствима, уз констатацију да су углавном, ова последња, правили сами учитељи или ученици.

На крају рукописа, кроз поглавље „Буџети“ сагледавамо жалосно стање око финансирања основних школа, које су се издржавале од стране државе, али и сеоских општина, уз мноштво проблема.

Последњи део рукописа мр Јовановића приказује све школе у ресавском крају, појединачно, по срезовима и селима, уз кратак опис сваке.

Из свега напред наведеног закључујемо да је рукопис мр Добривоја Јовановића „Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу 1925-1933.“ Вредан допринос невеликој стручној литератури о развоју школства на поменутих просторима, те да својим значајем завређује да буде објављен и доступан широком кругу читалаца.

У Јагодини
јануара 2013.

Нинослав Станојловић
професор историје

Увод

Ова књига под насловом „*Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу 1925-1933 године*“, друга је књига која чува од заборава многе податке везане за основно школство у ресавском крају у периоду између два светска рата.

Основне школе у ресавском и деспотовачком срезу биле су у тешком материјалном положају и у периоду од 1925. до 1933. године. Сиромашно становништво није било у могућности да прикупља порез, из кога су се издвајала средства за издржавање школа. Поред сиромаштва, било је и честих примера неажурности општинских управа у прикупљању школског приреза. Осим ретких изузетака, издвајање се кретало између 40 и 50% планираних општинских издвајања, а било је случајева још скромнијег издвајања. Посебне тешкоће у обезбеђивању средстава јављале су се у време велике економске кризе.

Скромна економска основа погодила је нарочито обнављање и подизање нових школских зграда. За школе су често коришћење зграде које су грађене за друге намене, које су биле старе и грађене од слабог материјала. Због тога велики број школских зграда није одговарао намени. Осим што су биле скромних димензија, многе школске зграде нису одговарале педагошким, хигијенским и здравственим условима. Велики број школских зграда имале су по једну или две учионице, које су биле неподесне за велики број ђака.

Због недовољног броја школа и њиховог скромног смештајног простора, велики број деце остајао је неуписан. Нарочито су женска деца остајала неуписана. Међутим, и велики број уписане деце није похађао школу. Родитељи су нарочито за женску децу налазили различите начине да их испишу из школе. Ђаци су најчешће исписивани због престарелости, због болести, сиромаштва, недостатка радне снаге, удаљености школе. После доношења Закона о народним школама децембра 1929. године нешто је повећан упис ђака, али и даље велики број деце није био обухваћен наставом.

Повећан број ђака није увек пратио и одговарајуће повећање броја учитеља. Поред недовољног броја, у многим школама постављани су учитељи почетници, или чак су постављани по казнама. То је у неким школама утицало на слабији квалитет наставе. Поред тога, на слабији квалитет наставе утицало је извођење полудневне наставе, чести премештаји учитеља, нередовно похађање

школе од стране ђака. Ипак и поред многих недостатака и тешкоћа, учитељи су дали огроман допринос у ширењу писмености и општем образовању становништва. Као често једини образовани људи у својим срединама, осим рада у школи, они су били ангажовани и на народном просвећивању, у бројним културно-просветним и хуманитарним удружењима, на развоју задругарства и унапређењу пољопривреде. Многи од њих су због таквог рада били изузетно поштовани у својим селима, а неколико њих је добило и разна признања и одликовања.

На опремљеност школа најмање се обраћала пажња. Скромна средства, која су прикупљана углавном су коришћена за поправку или подизање нових школских зграда. Школе су најчешће оскудевале и у најнужнијем намештају, наставним средствима, училима и књигама и листовима. Све школе су имале само најнужнији и најпотребнији школски намештај, али је у већини школа био је у врло лошем стању. Наставна средства нису постојала у довољном броју и недостајала су за све предмете. Само у извођењу наставе математике, наставна средства су у неким школама била у довољном броју. Највише су недостајала наставна средства за извођење историје, земљописа, познавање природе и за наставу вештина. Нека наставна средства израђивали су сами учитељи. Слично стање било је и у погледу школских и ђачких књижица. Само по неколико школа имало је довољан број књига, док је већина школа имала само по неколико десетина, или чак по неколико примерака.

Основна школа је, и поред свих тешкоћа, била најзначајнији извор писмености и општег напретка. Далеко највећи број писменог становништва описменио се у школи. Много мањи број описменио се у војсци, или путем аналфабетских течајева.

INTRODUCTION

This book titled „The work of elementary schools in Resava and Despotovac Country from 1925-1933“ is the second book which brings out of oblivion many facts concerning elementary educational system in Resava area between the two World Wars.

Elementary schools in Resava and Despotovac County were in difficult material position in the period between 1925-1933. Poor population wasn't able to collect taxes for sustenance of schools. Apart from poverty, there were many examples of tardiness of local government in collecting additional taxes for schools. Aside from rare exceptions, appropriation was between 40 and 50 percent of planned municipal appropriations, and there were the cases of more modest appropriations. Particular difficulties in providing the funds were in the time of the Great Depression.

Modest economic basis affected especially the reconstruction and construction of new school buildings. They often used buildings which were old, had other purposes and made of weak materials. Because of that, many school buildings weren't suitable. Beside the fact they were small, many buildings didn't have pedagogical, hygienic and sanitary conditions. There were one or two classrooms which were unsuitable for a great number of pupils.

For insufficient number of schools and their small capacity, many children weren't registered, especially female children. However, many children didn't attend school. Parents found different ways to withdraw children from school. Pupils didn't go to school because they were too old, due to disease, poverty, shortage of workforce and remoteness of schools. After passing the law on schools in December 1929, more pupils attended school, but still not all of them.

Increased number of pupils didn't correspond to the increased number of teachers who were often inexperienced. That led to the weaker quality of education in some schools, but also teaching that lasted half a day had an influence, frequent teachers' transfers and the fact that pupils attended classes irregularly. Still, beside many imperfections and difficulties, teachers gave great contributions to spreading literacy and education. As often only educated people in their areas, teachers were involved in national enlightenment, in many cultural-educational and humanitarian associations, in developing cooperative and promotion of agriculture. Teachers were much respected in their villages, and a few received various awards and medals.

Authorities didn't pay much attention to the schools' equipment. Modest funds were often used for reparation or construction of new school buildings, which were

short of necessary furniture, teaching aids, educational material, textbooks and workbooks. All schools had only required furniture, and often in bad condition. Teaching aids lacked for all subjects, except for mathematics. They lacked mostly for geography, history, nature study and teaching skills. Teachers made some educational material themselves. Similar situation was with the school libraries. Only a few schools had sufficient number of books while the most had only a dozen or a few copies.

Apart from all difficulties, elementary schools were the most significant source of literacy and progress. By far the largest number of population became literate in schools, some in the army or by attending courses for illiterates.

1. ШКОЛЕ

Ресавски срез

Исти број школа у срезу ресавском био је и школске 1925/26. године, као и предходне школске године. И тада је било 20 школа са 38 одељења. Све школе биле су обухваћене школским општинама.

Школске општине 1925/26. године Ресавски срез¹

школа	Из који је политичких општина састављена школска општина	Из којих села је састављена школска општина	Удаљеност од школе сваког места	Број домова у сваком селу	Број пореских глава	Број становника у сваком селу
Бобово	Бобово Проштинац	Бобово Проштинац	5 км.	450 98	700 152	2232 530
Бресје	Бресје	Бресје		105	138	537
Витежево	Витежево	Витежево		280	470	1690
Војска	Војска Мачевац Радошин	Војска Мачевац Радошин	3 км. 6 км.	300 80 160	427 74 154	1500 400 800
Гладна	Гладна	Гладна		96	141	500
Гложани	Гложани	Гложани		386	544	2100
Грабовац	Грабовац Врлан	Грабовац Врлан	5 км.	290 50	504 70	1942 384
Дубље	Дубље	Дубље		365	491	2076
Дубница	Дубница	Дубница		200	270	1013
Јасеново	Јасеново	Јасеново		256	342	1510
Купиновац	Купиновац	Купиновац		140	192	700
Луковица	Луковица	Луковица		136	170	685
Роћевац	Роћевац	Роћевац		162	229	745

¹ АЈ, 66, 1313.

Роанда	Роанда	Роанда		150	200	1100
Рајкинац	Рајкинац	Рајкинац		108	156	627
Свилајнац	Свилајнац			1103	1500	4456
Седларе	Седларе	Седларе		211	287	1127
Суботица	Суботица	Суботица		215	392	1165
Тропоње	Тропоње	Тропоње		300	370	1420
Црквенац	Црквенац	Црквенац		300	560	2000
С в е г а				5941	8533	30199

Такође је и број школских зграда био исти школске 1925/26. године, као и предходне године. Од 24 школских зграда, све су биле у добром стању, осим зграде у Роанди, која је била најгора, јер су мештани мало водили рачуна о школи, и прирез је нередовно издвајан, и у Дубници и Роћевцу. Ове зграде биле су трошне и неподесне. Исте школске године подигнута је нова школска зграда у Тропоњу. С обзиром на број деце само 15 школских зграда је задовољавало потребу. Многе од њих нису имале одговарајуће учитељске станове. Школске станове нису имале школе у Свилајнцу, Седлару, Бресју, Јасенову и Роанди. Остале школе имале су по један стан, док су школе у Гложану и Дубљу имале по два стана са потребним бројем одељења. Сви учитељски станови налазили су се у добром стању. У школској згради учитељске станове имало је десет школа, у школским двориштима шест школа, у близини школске зграде један стан, а у три места нису постојали станови за учитеље. Са једном собом био је један стан у Јасенову, са две собе 12 станова, са три собе два стана, са више од три собе два стана. За послужитеља само је школа у Свилајнцу имала стан.²

Због непостојања реалних могућности за државну помоћ у подизању школских зграда, и даље је главни извор остао школски прирез. Средства су се одвајала у „фонд за подизање школских зграда“. Попуна тих фондова углавном је трајала неколико година. Фондови за подизање нових школских зграда, школске 1925/26. године, постојали су у: Бресју, Бобову, Гладни, Дубници, Јасенову, Роћевцу, Суботици, Седлару, Роанди, Тропоњу и Црквенцу.³

Све школске зграде биле су својина општина, а само школска зграда у Грабовцу била је у приватној својини.

Девет школа имало је канцеларије, једна кабинете, две школе неке друге просторије, и једна школа коњушницу. Водом се са извора снабдевало девет школа, са пумпе пет и са бунара шест школа. У школском дворишту воду је имало 11 школа, у ближој околини осам школа, и једна школа се снабдевала водом са удаљености већој од 500 метара. Школска имања имало је 17 школа укупне површине 4,25 хектара. Сва имања су се обрађивала ради очигледне наставе. За подизање школских зграда девет школа је имало фондове, а за

² АЈ, 66, 1313.

³ АЈ, 66, 1313.

помагање сиромашних ђака седам школа. Укупна вредност фондова износила је 245.150 динара, а камата за ту годину износила је 18.666 динара.⁴

**Школске зграде
Ресавски срез 1925/26. године⁵**

школа	Да ли су		Од каквог су материјала		Да ли су	Број учioniца	Колико има кубних метара свака	канцеларија	Осталих просторија	Кад је зидана	За коју сврху
	сталне	привремене	тврдог	слабог	здраве						
Бобово	1		1		1	3	259, 80, 114	1	1	1870.	За школу
Бресје		1		1	1	1	73		1	1900	За општину
Витежево	1		1		1	2	180 180	1		1896	За школу
Војска	1		1		1	2	199 199	1		1903	За школу
Гладна		1		1	1	1	120	1		1922	За школу
Гложани	2		2		2	2	160 160	1		1887	За школу
Грабовоац	1	1	1	1	2	2	216 216	1		1886 1903	За школу
Дубље	1	1	1	1	2	2	145 145	1		1836	
Дубница	1			1	1	1	49			1870	За општину
Јасеново	1		1		1	2	112 75				
Купиновац	1		1		1	1	120			1924	За школу
Луковица	1		1		1	1	165	1		1912	За општину
Рођевац		1		1	1	1	80	1		1895	За општину
Роанда		1		1	1	1	80	1		1900	За општину
Рајкинац		1		1	1	1	192	1		1895	За школу

⁴ АЈ, 66, 3063.

⁵ АЈ, 66, 1313.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Свилајнац	2		2		2	8	по 260 и 284	2	1	1892 1887	За школу
Седларе	1		1		1	2	180 180	1		1896	За школу
Суботица		1		1	1	1	120			1865	За општину
Тропоње	1			1	1	2	130 139	1		1869	За школу
Црквенац	1		1		1	2	175 175			1870	За школу
Свега	16	8	14	10	24	38		15	1		

У свакој школи постојала су и школска дворишта за игралишта. Сва су дворишта била добро ограђена. Најбоља игралишта имале су школе у Свилајнцу, Витежеву, Војски, Луковици и Седлару. Све школе су имале и школске градине, које су код већине школа биле саставни део школских дворишта.⁶

**Ресавски срез
1925/26. године⁷**

школа	Учитељски станови						Величина у хектарима		
	За колико наставника има станова	Са по колико одељења	Од каквог су материјала	Да ли су здрави	Могу ли се добити приватни и удобни станови	Колико су удаљени од школе	дворишта	игралишта	градине
Бобово	1	4	слабог	здрави	не	-	0,3	0,7	0,5
Бресје					не		0,12		0,4
Витежево	2	по 4	слабог	здрави	не		0,19		0,6
Војска	1	4	тврдог	„	„		0,10		0,10
Гладна	1	3	слабог	„	„		0,10		0,10
Гложани	2	по 4	тврдог	„	„		0,9		
Грабовац	2	4 и 2	тврдог слабог	„	„		0,14		0,7
Дубље	2	4 и 3	тврдог	„	„		0,12		0,5

⁶ АЈ, 66, 1313.

⁷ АЈ, 66, 1313.

			слабог						
Дубница	1	3	слабог	„	„		0,5	0,20	0,18
Јасеново	2	1	слабог	„	могу	500	0,13	0,8	0,6
Купиновац	1	3	тврдог	„	не		0,8		
Луковица	1	2	слабог	„	„		0,36		
Роћевац	1	3	тврдог	„	могу	40 м	0,7		0,10
Роанда							0,4		
Рајкинац	1	5	тврдог	„	не		0,33		0,6
Свилајнац							0,16	0,21	0,20
Седларе							0,20		0,8
Суботица	1	3	слабог	„	„		0,13		
Тропоње	1	3	„	„	„		0,9		0,11
Црквенац	1	4	тврдог	„	могу		0,5		0,6
Свега	21	54					286	0,56	1.32,30

*

У Ресавском срезу и следеће школске 1926/1927. године било је 24 школских зграда са укупно 24 учионица. Све зграде биле су општинска својина. Сталних је било 16, а привремених осам зграда. Од тврдог материјала изграђено је 14 зграда, а од слабог 10 зграда. Канцеларије је имало 14 школских зграда, а служитељску собу само зграда у Свилајнцу. Остала одељења имале су школе у: Бобову, Бресју, Витежеву, Гладни, Купиновцу, Свилајнцу и Црквенцу. Стање школских зграда ове године је било лоше. Од 24 школских зграда, половина су биле неудобне, и нису одговарале хигијенским и практичним потребама школе и наставе. Већина зграда је била неокречена, запуштена и неуређена. Подизању нових школских зграда највише је сметала непредузимљивост општинских председика, школских одбора и управитеља школа. Према мишљењу школског надзорника, требало је затворити школе у Роћевцу, Бобову и Гладни, и натерати те општине да изграде нове зграде. Најпотребније је било подићи нове школске зграде у: Гладни, Јасенову, Бресју, Грабовцу, Дубници, Бобову, Роћевцу, Роанди и Суботици. За државну помоћ у подизању школских зграда предложене су школе у: Гладни, Бресју, Дубници, Роћевцу и Роанди. У Свилајнцу је требало преуредити другу школску зграду, или целу основну школу сместити у новој школској згради, где је у доњем спрату била привремено смештена гимназија. У осталим општинама школске зграде биле су у добром стању. Ове године учитељских станова није било у Свилајнцу, Бресју и Седлару. Фондови за подизање школских зграда постојали су у: Бресју, Гладни, Дубници, Јасенову, Роћевцу, Роанди, Суботици и Црквенцу. Поједине општине су новац за подизање нових школских зграда чувале у неким приватним заводима. После наређења школског надзорника сав новац је предат на чување Хипотекарној банци у Нишу.⁸

⁸ АЈ, 66, 1916.

Ни ове школске 1926/27. године није било ни једне сеоске општине, која није припадала некој школској општини. Из оних села у којима није постојала школа, ђаци су похађали школу у најближим селима. Деца из Радошина и Мачевца похађала су школу у Војски, из Врлана у Грабовцу, из Проштинаца у Бобову и из Ђуринца у Бусуру. Удаљеност између ових места била је од два до четири километра.⁹

**Школске општине 1926/27. године
Ресавски срез**

школе	Из којих се општина састоји школска општина	Број домова	Број пореских глава	Број становника	Народност	
					Срби	Немци
Бобово	Бобово Проштинац	450 90	700 152	2232 530	Срби	-
Бресје	Бресје	95	130	550	- „ -	-
Витежево	Витежево	280	483	1650	- „ -	-
Војска	Војска Мачевац Радошин	270 120 53	424 164 74	1610 1200 330	- „ -	-
Гладна	Гладна	102	118	600	- „ -	-
Гложани	Гложани	400	545	2000	- „ -	-
Грабовац	Грабовац Врлан	290 64	515 80	1800 300	- „ -	-
Дубље	Дубље	363	540	2200	- „ -	-
Дубница	Дубница	200	410	1013	- „ -	-
Јасеново	Јасеново	276	369	1705	- „ -	-
Купиновац	Купиновац	140	150	700	- „ -	-
Луковица	Луковица	136	181	685	- „ -	-
Роћевац	Роћевац	162	260	746	743	3
Роанда	Роанда	170	250	1015	- „ -	-
Рајкинац	Рајкинац	118	165	627	- „ -	-
Свилајнац	Свилајнац	1103	1870	5359	- „ -	-
Седларе	Седларе	212	304	1127	- „ -	-

⁹ АЈ, 66, 1916.

Суботица	Суботица	225	313	1165	- „ -	-
Тропоње	Тропоње	280	374	1900	- „ -	-
Црквенац	Црквенац	300	517	2100	- „ -	-

Све школе су имале школска игралишта и сва су била ограђена, као и школске градине. Ипак стање школских дворишта школске 1926/27. године у Ресавском срезу било је лоше. Већина дворишта била су запуштена, нечиста, не насута песком, неограђена пристојном оградом, обрасла коровом, са мањим барама и ђубриштем. Посебне рупе за сметлишта нигде нису постојале. Школски нужници такође су били у лошем стању. Нису нигде били дезинфиковани, а у неким школама и потпуно неупотребљиви, и чак и опасни за употребу. Само школа у Војски подигла је потпуно хигијенски и врло практичан школски нужник.¹⁰

Учитељски станови Ресавски срез 1926/1927. године¹¹

школа	Учитељски станови					Величина у хектарима		
	За колико наставника	Са по колико одељења	Да ли су здрави	Колико су удаљени од школе	Од каквог су материјала	дворишта	игралишта	градине
Бобово	1	3	здрав	-	слабог	12 ари		30 ари
Бресје						12 ари		
Витежево	2	3	здрав	-	тврдог	44 ари		10 ари
Војска	1	1	„	500 м	„	15 ари		20 ари
Гладна	1	3	„		слабог	10 ари		
Гложани	2	4	„		тврдог	0,9 ари		
Грабовац	2	2, 4	„		тврдог	0,04	0,14	0,07
Дубље	2	4, 3	„		„	12,8 ари		0,53
Дубница	1	3	„		слабог	0,5	0,20	0,18
Јасеново	2	1	„	500 м	„	10 ари	10 ари	10 ари
Купинова ц	1	2	„		тврдог	10 ари	9 ари	
Луковица	1	2	„		слабог	37 ари	37 ари	50 ари
Роћевац	1	4	„		„	10 ари		18 ари
Роанда	1	2	није	0,1 км	„	0,06	0,02	
Рајкинац	1	5	здрав		тврдог	0,17	0,13	0,3
Свилајнац				500 м		0,11	0,13	0,3

¹⁰ АЈ, 66, 1313.

¹¹ АЈ, 66, 1916.

Седларе	1	3	здрав		слабог	2,68	0,56	1,32
Суботица	1	3	„		„	0,20		0,51
Тропоње	1	4	„		тврдог	2,50	0,40	1,40
Црквенац	1	4	„		„	0,24	0,09	0,07

Школске 1926/27. године било је девет одговарајућих и седам неодговарајућих станова. У Бресју, Свилајнцу, Седлару, Роћевцу, Роанди и Јасенову ни ове године није било станова за учитеље.

*

Школске 1927/28. године у Ресавском срезу радило је 20 школа, једна у граду и 19 у селима, са укупно 38 одељења, два мушка и 36 мешовитих одељења. Са једним одељењем било је девет школа, са два одељења такође девет школа, са три одељења једна школа, и са осам одељења такође једна школа. Са 20 до 30 ђака било је шест одељења, са 30 до 40 ђака 14 одељења, са 40 до 50 ђака 10 одељења. Од 50 до 60 ђака било је четири одељења, са 60 до 75 три одељења, и са преко 75 ђака једно одељење. Пет школа имале су приправне разреде. Укупно је било 44 учионица: са једном учионицом девет школа, са две учионице девет школа, са три учионице једна школа, са осам учионица једна школа. За наставу су одговарале 36 учионице, док осам учионица нису одговарале. До 100 м³ имало је осам учионица, од 100 до 200 м³ двадест, од 200 до 300 м³ пет, и од 300 до 400 м³ једанест учионица.

Са једним разредом била су 11 одељења, са два разреда 14 одељења, са три разреда три одељења, са четири разреда осам одељења и са пет разреда два одељења.

Ресавски срез 1927/28. године¹² (школске зграде)

школа	Да ли је		Од каквог материјала		Да ли су		Учионице		Канцеларије	Служитељске собе	Остала одељења	Кад је озидаана и за коју сврху
	стална	привремена	тврдог	слабог	здраве	удобне	Колико их има	Колико куб. метара				
Бобово	1	1	1	1	2	-	3	275,	1	-	1	1884. за

¹² АЈ, 66, 1916.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

								120, 75.				школу
Бресје	-	1	-	1	1	1	1	73	-	-	1	1900. за општину
Витежево	1	-	1	-	1	-	2	148 148	1	-	1	1895 за школу
Војска	1	-	1	-	1	1	3	192 192 192	-	-	-	1904. за школу
Гладна	-	1	-	1	1	1	1	76	1	-	2	1922. за школу
Гложани	1	-	1	-	1	-	2	120 120	1	-	-	1892. за школу
Грабовац	1	1	1	1	2	1	2	216 70 20	-	-	-	1896. 1903. за школу
Дубље	1	1	1	1	2	-	2	145 145	1	-	-	1896. за школу
Дубница	1	-	-	1	1	-	1	49	-	-	-	1870. за општину
Јасеново	1	-	-	1	1	-	2	112, 75	-	-	-	За општину
Купиновац	1	-	1	-	1	-	1	75	1	-	2	1924. за школу
Луковица	1	-	1	-	1	-	1	165	1	-	-	1913. за општину
Рођевац	-	1	-	1	1	-	1	72 25	1	-	-	1887. за општину
Роанда	-	1	-	1	-	-	1	74	-	-	-	1903. за општину
Рајкинац	1	-	1	-	1	1	1	192	1	-	-	1925. за школу
Свилајнац	2	-	2	-	2	2	11	8 по 260 и по 280	3	1	3	1887. 1892. за школу
Седаре	-	1	-	1	1	-	2	84 84	1	-	-	1896. за општину
Суботица	-	1	-	1	1	-	1	90	-	-	-	1860. за општину
Тропоње	1	-	1	-	1	1	2	217 217	1	-	-	1910. за школу
Црквенац	1	-	1	-	1	1	2	200 200	-	-	3	1870. за школу

У Ресавском срезу школске 1927/28. године, од 20 школски зграда 13 је зидано за школу, док је седам зидано за друге намене. Од тврдог материјала било је 13 зграда, а седам од слабог материјала. За одржавање наставе одговарало је 13 зграда, док седам зграда није одговарало. У добром стању било је 12 зграда, у средњем стању једна, и у лошем стању седам школских зграда. Укупна вредност зграда износила је 2.930.000 динара. Само једна школска зграда била је осигурана, и за то је плаћано 1.954 динара. Ове године школске станове нису имале само школе у Свилајнцу, Седлару и Дубници. Девет школа је имало фондове за подизање школских зграда.¹³

*

Школске 1928/29. године у Ресавском срезу такође је било 20 школа, једна градска и 19 сеоских, са укупно 42 одељења. Одељења са 11 до 50 ђака имало је пет школа, од 51 до 200 ђака 14 школа, и од 201 до 500 ђака једна школа. Са једним одељењем било је осам школа, са два одељења седам школа, са три четири школе и са осам одељења једна школа. Са једном учионицом било је осам школа, са две учионице шест школа, са три учионице пет школа и са осам учионица једна школа. Од укупна 42 одељења, 35 су била мешовита, четири мушка и три женска одељења. Са уписаних 11 до 20 ђака било је једно одељење, са 21 до 30 ђака четири одељења, са 31 до 40 девет одељења, са 41 до 50 ђака 19 одељења, са 51 до 60 ђака пет одељења, са 61 до 70 ђака два одељења и са преко 70 уписана ђака једно одељење.¹⁴

Станове у школској згради имало је 13 школа, у школском дворишту пет школа, и на удаљености до 500 метара од школе четири школе. Три школе нису имале станове за учитеље, и то у: Свилајнцу, Седлару и Дубници. Добрих учитељских станова је било је у: Црквенцу, Гложанима, Војски, Тропоњу, Дубљу, Грабовцу и Витежеву. У осталим местима станови су били лоши. Само једна школа, и ове године, имала је стан за послужитеља. По један стан за учитеље имало је 13 школа, а по два стана пет школа. Са једном собом била су два стана, са две собе девет станова, са три собе десет станова, и са више соба један стан. Канцеларије је имало 12 школа, шест школа друге просторије, а једна школа имала је коњушницу.

Водовод је имала једна школа. Са извора су се две школе снабдевале водом, са пумпе пет школа, са бунара седам школа. У школском дворишту десет школа је имало воду, на удаљености до 250 метара девет школа, и на већој удаљености једна школа.

Школске 1928/29. године школске вртове у Ресавском срезу имало је 14 школа, и сви су били обрађени. Девет школских вртова је било ограђено, а неограђено пет. Само пет школа је имало довољан алат за обраду школских

¹³ АЈ, 66, 3063.

¹⁴ АЈ, 66, 3063.

вртова. Осим школских вртова, девет школа је имало друго земљиште које је обрађивано, док једна школа није обрађивала своје земљиште.

И ове школске године све школе су припадале некој школској општини, само што је Радошин добио школу, док су деца из Врлана и даље похађала школу у Грабовцу, деца из Мачевца школу у Војски, и деца из Проштинаца у Бобову.

**Школске општине срез ресавски
1928/29. године**

школа	Из којих села се састоји школска општина	Број домова у сваком селу	Број пореских глава	Број становника	Срба, Хрвата, Словенаца
Суботица	Суботица	250	404	1265	1265
Грабовац	Грабовац	314	552	2.250	2.250
	Врлане	70	336	336	336
Свилајнац	Свилајнац	1.103	1.870	5.352	5.352
Дубница	Дубница	230	300	1.130	1.130
Гладна	Гладна	116	159	600	600
Луковица	Луковица	136	200	700	700
Црквенац	Црквенац	428	618	2.150	2.150
Војска	Војска, Мачевац	282 70	382 78	1.800 450	1.800 450
Јасеново	Јасеново	275	424	1.150	1.150
Купиновац	Купиновац	154	225	777	777
Роанда	Роанда	200	285	1.168	1.168
Седларе	Седларе	246	350	1.127	1.127
Тропоње	Тропоње	287	378	1.432	1.432
Бресје	Бресје	100	130	500	500
Роћевац	Роћевац	160	260	950	950
Гложане	Гложане	400	545	2.000	2.000
Бобово	Бобово, Проштинац	450 90	700 152	2.232 530	2.232 530
Витежево	Витежево	320	500	1.860	1.860
Радошин	Радошин	149	237	997	997
Рајкинац	Рајкинац	125	169	737	737

Дубље	Дубље	400	580	2.750	2.750
Укупно		5.125	9.604	34.743	34.743

Школске 1928/29. године у Ресавском срезу било је укупно 20 школских зграда, од чега 14 државних и шест општинских. Школе у Свилајнцу, Гложанима, Витежеву и Бобову имале су по две зграде. Зграде у Јасенову, Бресју, Дубници, Гладни, једна у Бобову, Суботици и Роћевцу нису биле добре ни довољне за пријем све деце дорасле за школовање. Школска општина у Роћевцу добила је план и предрачун за нову школску зграду, и вршило се прикупљање потребног материјала. Остале школске зграде биле су добре, јер су зидане од тврдог материјала, и биле су довољне за број деце пристигле за школовање. За школу је зидано 11 зграда, а за друге намене девет зграда. Од тврдог материјала зидано је 12 зграда, а од слабог осам. За рад школе одговарало је 15 зграда, док пет зграда није одговарало. У добром стању налазило се 11 зграда, у средњем две, и у лошем стању седам зграда. Укупна вредност свих зграда износила је 2.930.000 динара. И ове године само једна школа била је осигурана против пожара, и за то осигурање плаћала је 1.954 динара годишње. Фондове за подизање школских зграда имало је девет школа. Са фондовима за помагање сиромашних ђака, укупна средства износила су 285.062 динара.¹⁵

Школске зграде срез ресавски 1928/29. године

Назив школе	Чија је својина		Да ли је		Од каквог је материјала		Да ли су		Колико има учioniца	Колико кубних метара има свака	Кад је савиђана	За коју сврху
	општин.	државна	стална	привр.	тврдог	слабог	здраве	удобне				
Суботица	1			1		1			2	80,465 99,430	1856	судницу
Грабовац	1		1		1		1	1	3	216, 216, 60	1896 1927	школу
Свилајнац	1		1		1		1	1	8	по 260	1893	школу
Дубница	1			1		1	1	-	2	87,5 68,4	1870	судницу
Гладна	1			1		1			1	60	1922	судницу

¹⁵ АЈ, 66, 3063.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Луковица	1		1		1		1		2	120 70	1913	школу
Црквенац		1	1		1		1	не	2	167 205	1870	школу
Војска		1	1		1		1	1	3	192 192 192	1904	школу
Јасеново	1			1		1	1	не	2	105 75	1911	судницу
Купиновац		1	1		1		1	1	1	145	1924	школу
Роанда		1		1		1	1	1	2	77 51	1903	судницу
Седларе	1		1		1		1	1	2	160 160	1897	школу
Тропоње		1	1		1		1	1	3	206 206 206	1919	школу
Бресје	1			1		1	1	не	1	57	1895	судницу
Роћевац	1			1		1	1	не	2	94 68	1903	судницу
Гложане	1		2		2		2		3	120 120 120	1892	школу
Бобово	1		1	2	1	1	1	не	4	272 120 67 61	1882	школу
Витежево		1	1	1	2		2	2	3	172 168 80	1870 1895	школу
Радошин	1			1		1			1	64	1922	судницу
Рајкинац		1	1		1		1	1	1	192	1925	школу
Дубље	1		1		1		1	1	2	140 120	1896	школу
Укупно	14	7	14	11	15	10	19	11	50			

Канцеларије су имале школе у: Свилајнцу, Дубници, Војски, Купиновцу, Тропоњу, Гложану, Витежеву, Рајкинцу и Дубљу. Служитељске собе су имале школе у Свилајнцу и Витежеву. Собе за ручавање имале су школе у Гладни и Витежеву, а остала одељења имале су школе у: Суботици, Гладни, Црквенцу, Роанди, Радошину и Рајкинцу.¹⁶

¹⁶ АЈ, 66, 1916.

Учитељски станови срез ресавски
1928/29. године¹⁷

школе	За колико учитеља има стан	Са колико одељења	Од каквог су материјала		Да ли су здрави	Да ли су удобни	Колико су удаљени од школе	Величина у метрима		
			тврдог	слабог				дворишта	играништа	градина
Суботица		1		1				0,0174	0,0351	0,0321
Грабовац	1	3	1		не	не	-	0,145	-	0,07
Свилајнац							200	0,15	0,11	0,20
Дубница								0,10	-	0,26
Гладна	1	1		1	не	не			0,20	
Луковица	1	2		1	да	да	300		0,37	0,64
Црквенац	1	5	1		да	не		0,17		0,10
Војска	1	5	1		да	да	500	0,13		0,13
Јасеново		1		1	не	не		0,12		0,07
Купиновац	1	2	1		да	не		0,08		0,44
Роанда	1	2		1	да	не		0,12	0,07	
Седларе						не		0,34	0,34	0,05
Тропоње	1	5	1		да	не		0,10		
Бресје						не		0,15	0,03	
Рођевац	1	2		1		не		0,08	0,07	0,10
Гложане	2	4	2		1-да 1-не	да	200	0,09		
Бобово	3	1 4 2 3 3 2	1	2	да	не		0,18		0,09
Витежево	2	3	1	1	да	не		0,44		1,10
Радошин	1	2		1	да	не		0,20		
Рајкинац	1	3	1		да	не		0,17		0,07
Дубље	2	4	1	1	да	не	30	0,10		
Укупно	20		11							

*

¹⁷ АЈ, 66, 1916.

До повећања броја школа у Ресавском срезу, дошло је школске 1929/1930. године. Срез је тада имао двадесет и једну школу.

Исте школске године било је 25 школских зграда, 15 од тврдог, а 10 од слабог материјала. Зграде у Јасенову, Бресју, Дубници, Гладној, Суботици, Роћевцу и две у Бобову нису биле добре ни довољне за пријем све деце дорасле за школу. Школске општине у Јасенову, Бресју и Роћевцу су добиле одобрене планове за подизање нових школских зграда. За школе у Роћевцу и Бресју био је припремљен грађевински материјал. У Проштинцу и Ђуринцу, у којима су образоване школске општине, комисија је извршила преглед зграда, које су предвиђене за привремене школске зграде. Према мишљењу чланова комисије, по извршењу мањих преправки, исте су могле да послуже за школске зграде. Само шест општина имало је фондове за подизање школских зграда. У срезу је било 20 учитељских станова, од којих су 11 од тврдог материјала, и налазили су се у добром стању. Само школе у Витежеву и Гладни имале су по једну собу за ручавање ђака.¹⁸

Ресавски срез 1929/30. године¹⁹

Назив школе	Школске општине				
	Из којих се политичких општина састоји шк. општина	Из којих села се састоји школска општина	Број домова	Број пореских глава	Број становника
Суботичка	Суботица	Суботица	250	404	1265
Грабовачка	Грабовачке Врланске	Грабовца Врлана	314 70	552 96	2250 336
Свилајначка	Свилајначке	Свилајнца	1130	1870	5352
Дубничка	Дубничке	Дубница	230	300	1130
Гладњанска	Гладњачке	Гладна	116	159	600
Луковичка	Луковичке	Луковица	136	200	700
Црквеначка	Црквеначке	Црквенац	428	618	2150
Војиштанска	Војиштанске Мачевачке	Војска Мачевац	282 70	382 78	1800 450
Јасеновачка	Јасеновачке	Јасеново	275	422	1150
Купиновачка	Купиновачке	Купиновац	154	225	777
Роаничка	Роаничке	Роанда	200	285	1168

¹⁸ АЈ, 66, 1916.

¹⁹ АЈ, 66, 1916.

Седларска	Седларске	Седларе	246	350	1127
Тропоњска	Тропоњске	Тропоње	287	378	1432
Бресјанска	Бресјанске	Бресје	100	130	500
Роћевачка	Роћевачке	Роћевац	160	260	950
Гложанска	Гложанске	Гложане	400	545	2000
Бобовска	Бобовске	Бобово	450	700	2232
	Проштиначке	Проштинац	90	152	530
Витежевска	Витежевске	Витежево	320	500	1860
Радошинска	Радошинске	Радошин	149	237	997
Рајкиначка	Рајкиначке	Рајкинац	125	169	737
Дубљанска	Дубљанске	Дубље	400	580	2750
С в е г а			5125	9604	34743

*

Школске 1930/31. године у Ресавском срезу постојале су 23 школе, пошто су Проштинац и Ђуринац добили своје школе. У свим школама укупно је било 53 одељења. Са једним одељењем било је седам школа, са два девет школа, са три пет школа, са пет одељења једна, и са осам одељења једна школа. Са 21 до 30 уписаних ђака била су два одељења, са уписаних 31 до 40 осам одељења, са 41 до 50 19 одељења, и са 51 до 75 ђака четири одељења. Са бројем ђака од 11 до 50 биле су четири школе, са бројем ђака од 51 до 200 18 школа и са бројем ђака од 201 до 500 једна школа. Са једном учионицом било је седам школа, са две учионице девет школа, са три пет школа, са четири учионице једна школа и са осам учионица једна школа. Те године једна школа је долазила на 15,90 км², на 321 дом и на 1.729 становника.

Школске општине 1930/1931. године Ресавски срез

Школа	Од којих се политичких општина састоји школска општина	Од којих се села састоји школска општина	Број домова	Број пореских глава	Број становника	Југословени
Бобовска	Бобовске	Бобово	536	740	2526	2526
Бресјанска	Бресјанске	Бресје	120	130	600	600
Војиштанске	Војиштанске Мачевачке	Војска Мачевац	285 70	349 73	1476	1476
Витежевачка	Витежевске	Витежево	336	494	1693	1693

Гложанска	Гложанске	Гложане	419	803	1972	1972
Грабовачка	Грабовачке	Грабовац	317	566	2406	2406
	Врланске	Врлане	78	120		
Гладњанска	Гладњанске	Гладна	122	156	620	620
Дубљанска	Дубљанске	Дубље	405	560	1916	1916
Дубничка	Дубничке	Дубница	230	310	1131	1131
Ђуриначка	Ђуриначке	Ђуринац	131	140	621	621
Јасеновачка	Јасеновачке	Јасеново	296	424	1561	1561
Купиновачка	Купиновачке	Купиновац	155	214	787	787
Луковачка	Луковичке	Луковица	137	200	741	741
Проштиначка	Проштиначке	Проштинац	105	155	505	505
Роћевачка	Роћевачке	Роћевац	160	230	920	920
Роаничка	Роаничке	Роанда	208	285	1003	1003
Радошинска	Радошинске	Радошин	153	281	835	835
Рајкиначка	Рајкиначке	Рајкинац	129	185	747	747
Седларска	Седларске	Седларе	254	388	1167	1167
Суботичка	Суботичке	Суботица	247	404	1081	1081
Тропоњска	Тропоњске	Тропоње	320	416	1525	1525
Црквеначка	Црквеначке	Црквенац	430	600	1900	1900
Свилајначка	Свилајначке	Свилајнац	1206	2739	4573	4573
Укупно			6859	10962	32336	32336

Школске 1930/31. године у Ресавском срезу, фондови за подизање школских зграда постојали су у: Бресју у суми од 23.000 динара, Дубници у суми од 15.312 динара, Црквенцу у суми од 2.119 динара, Бобову у суми од 146.000 динара, Јасенову у суми од 86.209 динара, Суботици у суми од 46.758 динара, Роћевцу у суми од 30.600 динара, Купиновцу у суми од 6.526 динара, у Гладни у суми од 45.000 динара и Седлару у суми од 6.000 динара. Велики број школских зграда налазио се у добром стању, осим школе у Бобову. На време су вршене поправке. Ипак већина школских зграда није задовољавала потребу, због уписа великог броја ђака.²⁰

²⁰ АЈ, 66, 1916.

**Школске зграде 1930/31. године
Ресавски срез**

школе	својина	Да ли су		Од каквог материјала		Да ли су		Учионице				
	општинска	сталне	привремене	тврдог	слабог	здраве	удобне	Колико их има	Колико има кубних метара свака учионица			
									1	2	3	4
Бобово	1	1	-	1	-	-	-	4	67	62	277	120
Бресје	1	-	1	-	1	-	-	1	60	-	-	-
Војска	1	1	-	1	-	1	1	3	192	192	192	-
Витежево	1	1	-	1	-	1	1	3	188	184	82	-
Гложане	1	1	-	1	-	1	1	3	130	130	130	-
Грабовац	1	1	-	1	-	1	1	3	216	216	96	-
Гладна	1	-	1	-	1	1	1	1	72	-	-	-
Дубље	1	1	-	1	-	1	1	3	140	140	140	-
Дубница	1	-	1	-	1	1	-	2	87	68	-	-
Ђуринац	1	-	1	-	1	1	1	1	108	-	-	-
Јасеново	1	-	1	-	1	-	-	2	111	75	-	-
Купиновац	1	-	1	-	1	1	1	1	174	-	-	-
Луковица	1	1	-	1	-	1	1	2	120	70	-	-
Проштинац	1	-	1	-	1	1	-	1	76	-	-	-
Рођевац	1	-	1	-	1	-	-	2	72	85	-	-
Роанда	1	-	1	-	1	1	1	2	59	77	-	-
Радосин	1	-	1	-	1	-	-	1	64	-	-	-
Рајкинац	1	1	-	1	-	1	1	1	192	-	-	-
Седларе	1	1	-	1	-	1	1	2	192	192	-	-
Суботица	1	1	-	-	1	1	-	2	96	80	-	-
Тропоње	1	1	-	1	-	1	1	3	206	206	206	-
Црквенац	1	1	-	1	-	1	1	2	196	143	-	-
Свилајнац	1	1	-	1	-	1	1	8	Свака по 260 м³			
Укупно	23	13	10	13	10	18	15	3				

Доношењем Закона о народним школама 1929. године убрзана је изградња учитељских станова, али и даље није било довољно станова, а постојећи нису били одговарајући ни по површини, ни по квалитету зграда.

**Ресавски срез
1930/31.**

школе	У ч и т е љ с к и с т а н о в и									Величина у арима		
	кнџеларије	Остала одељења	За колико учитеља	Са колико одељења	Од тврдог материјала	Од слабог материјала	Да ли су здрави	Могу ли удовољити	Колико су удаљени од школе	дворишта	игралишта	Ученички вртови
Бобово	1	-	4	2	3	1	-	не	-	9	-	9
Бресје	-	-	1	2	-	1	1	не	-	15	3	-
Војска	1	-	1	4	1	-	1	могу	500 м	13	-	13
Витежево	1	2	2	4	1	1	1	не	-	40	6	1
Гложане	1	-	2	4	1	-	1	могу	100 м	5	2	2
Грабовац	-	1	1	4	1	-	1	могу	500 м	4	5	3
Гладна	-	-	1	3	-	1	1	не	-	4	-	-
Дубље	1	-	1	4	-	1	1	могу	100 м	4	6	2
Дубница	1	-	-	-	-	-	-	не	-	5	5	26
Ђуринац	1	-	1	2	-	1	1	не	-	9	-	-
Јасеново	-	-	2	1	-	1	-	не	-	2	15	3
Купиновац	-	-	1	3	1	-	1	не	-	2	5	-
Луковица	-	-	1	2	-	1	1	могу	200 м	30	7	64
Проштинац	1	-	1	3	-	1	1	не	-	2	-	-
Рођевац	-	-	1	2	-	1	1	не	-	8	8	9
Роанда	-	-	1	3	-	1	1	не	-	2	10	-
Радошин	1	-	-	-	-	-	-	не	-	2	7	-
Рајкинац	1	-	1	3	1	-	1	могу	300 м	7	10	7
Седларе	1	-	-	-	-	-	-	могу	50 м	20	15	2
Суботица	1	-	-	-	-	-	-	могу	200 м	2	3	2
Тропоње	1	-	1	5	1	-	1	не	-	20	5	5
Црвенац	-	-	1	4	1	-	1	не	-	2	9	7
Свилајнац	3	3	-	-	-	-	-	могу	100 м	13	11	8
Укупно	16	6	24	18	24	55	16	-	-	220	132	255

У школској згради учитељске станове имало је 12 школа, у школском дворишту пет школа, једна школа у близини, док шест школа није имало учитељске станове. Водом са извора снабдевале су се четири школе, са пумпе шест школа и са бунара 13 школа. Школска дворишта имале су 22 школе, игралишта осам школа, земљиште за очигледну наставу три школе, школске вртове 15 школа. Најбоља игралишта имале су школе у: Свилајнцу, Луковици, Седларима, Витежеву, Дубници, а у деспотовачком срезу у: Великом Поповићу, Деспотовцу, Балајнцу и Витежеву. Укупна површина земљишта износила је 10 хектара и 40 ари.

Фондове за подизање школских зграда имало је осам школа, а фондове за помагање сиромашних ђака седам школа. Укупна вредност фондова износила је 417.945 динара. Фондови за помагање сиромашних ђака постојали су у: Луковици са сумом од 2.700 динара, Гложанима са 13.915 динара, Црквенцу са 1.590 динара, Витежеву са 1.403 динара, Седлару са 600 динара, Војски са 7.978 динара и Дубљу са 2.694 динара. У овој школској години фондови су се увећали за 129.583 динара. Средствима фонда помоћ је добило 14 ученика и 13 ученица у укупној вредности од 1.618 динара. У срезу деспотовачком, ни једна школа није имала фонд за помагање сиромашних ђака.²¹

*

Школске 1931/32. године у Ресавском срезу било је 24 школа, са укупно 60 одељења. Са једним одељењем било је седам школа, са два одељења девет школа, са три одељења четири школе, са пет одељења једна, са шест одељења једна и са осам одељења једна школа. Од 21 до 30 ђака имала су два одељења, са 31 до 40 ђака осам одељења, са 41 до 50 ђака 19 одељења, четири одељења имало је од 51 до 75 ђака, а са 76 до 100 ђака 26 одељења. Од 11 до 50 ђака имале су четири школе, од 51 до 200 ђака 18 школа, од 201 до 500 ђака две школе. Укупно је било 59 учионица. Одељења са једним разредом било је 14, са два разреда 25, са три разреда четири, са четири разреда пет и са пет разреда два одељења.

Исте школске 1931/32. године у Ресавском срезу било је 23 школских зграда. За школу је зидано 15 зграда, а за друге намене 12 зграда. Од тврдог материјала прављено је 15 школа, док је 12 школских зграда било од слабог материјала. За школу је одговарало 19 зграда, а осам нису одговарале. У добром стању налазило се 14 зграда, средњем девет, а у лошем стању четири школске зграде.²²

Са једном учионицом било је седам школа, са две учионице девет школа, са три пет школа, са четири једна школа, са шест једна школа, и са осам учионица једна школа. Станове за наставнике у самој школској згради имало је 13 школа, у школском дворишту пет школа, у близини школе једно село. Станове није имало шест школа. Стан за послужитеља имала је само једна школа. По један стан за учитеље имало је десет школа, по два стана имале су три школе, и три стана имала је једна школа. Канцеларије је имало 11 школа, друге просторије три школе, коњушницу једна школа и две школе имале су просторије за кухињу. Са извора водом су се снабдевале четири школе, са пумпе седам школа, и са бунара 13 школа. Школске вртове поседовале су 22

²¹ АЈ, 66, 3063.

²² АЈ, 66, 3063.

школе, шест школа је имало игралишта, девет земљиште за практичну наставу, 11 учитељске вртове. Укупна површина износила је 11 хектара, 85 ари и 86 м².²³

Фондове за подизање школских зграда имало је 11 школа, за помагање сиромашних ђака шест школа, и једна школа имала је фонд за организовање екскурзија. Укупна главница износила је 177.564 динара. Школске 1931/32. године увећана је за 6.358 динара. Из фонда за помагање сиромашних ђака утрошено је 715 динара, а с тим новцем помогнуто је 20 ученика и 15 ученица.²⁴

*

Школске 1932/33. године у Ресавском срезу такође је било је 24 школа. Са једним одељењем седам школа, са два одељења осам школа, са три одељења шест школа, са пет одељења једна школа, као и са шест и осам одељења. Од укупног броја одељења, четири су била мушка, четири женска и 52 мешовита. У 56 одељења настава је била целодневна, а у четири полудневна. Једно одељење је било са 11 до 20 уписаних ђака, два са 21 до 30 уписаних ђака, једанест са 31 до 40 уписаних ђака, двадесет једно са 41 до 50 уписаних ђака, деветност са 51 до 75 ђака, са 76 до 100 уписаних ђака три, и са преко 100 ђака такође три одељења. Са једним разредом било је 24 одељења, са два разреда 27, са три разреда четири, са четири разреда четири одељења и са пет разреда једно одељење. Од 151 до 200 ђака имало је десет школа, са 201 до 300 ђака две школе, са 301 до 500 ђака десет школа, и са преко 1.000 ђака две школе. Са једном учионицом било је седам школа, са две учионице осам школа, са три учионице шест школа, са пет учионица једна школа, са шест учионица једна школа и са осам учионица једна школа.

Школске 1932/33. године у Ресавском срезу било је 24 школских зграда. За школу је грађено 12 зграда, и 12 за друге намене. Од тврдог материјала грађено је 15 зграда, а од слабог девет. За одржавање наставе одговарало је 14 зграда, док десет није одговарало. У добром стању се налазило 12 зграда, средњем девет, а три зграде су биле лоше.²⁵

Исте школске 1932/33. године учитељске станове имала је двадесет и једна школа, док три школе нису имале станове за учитеље. Са једним станом у школској згради било је девет школа, са два стана четири школе. У школском дворишту по један учитељски стан имале су четири школе, два стана две школе. Ван школског дворишта две школе су имале по један стан. Ни једна школа није имала станове за послужитеље. Канцеларије су имале све школе, књижнице две

²³ АЈ, 66, 3063.

²⁴ АЈ, 66, 3036. Од 1. марта 1932. године школском надзорништву среза ресавског придодата је основна школа у Кушиљеву, која је до тада била у саставу среза моравског бановине дунавске, пошто је Кушиљево у управном погледу припало срезу ресавском.

²⁵ АЈ, 66, 3063.

и музеј две школе. Воду је имало 19 школа. Са извора су се водом снабдевале две школе, са пумпе осам школа и са бунара девет школа. У школском дворишту воду је имало 12 школа, на удаљености до 250 метара девет школа, и на удаљености преко 250 метара три школе.²⁶

Школска дворишта имале су све школе, игралишта шест школа, земљиште за практичну наставу четири школе, учитељске вртове 14 школа. Укупна површина износила је 36 хектара, 38 ари и 46 м². Фондове за подизање школских зграда имало је 14 школа, осам школа је имало фондове за помагање сиромашних ђака, и две школе су имале фондове за организовање екскурзија. Те године укупну помоћ од 11.310 динара, примило је 55 ученика и 44 ученица.²⁷

**На крају школске 1932/33. године
Ресавски срез²⁸**

школа	разреда	одељења	Ђ а ц и			Наставници		
			м	ж	укупно	м	ж	укупно
Бобово	5	5	149	118	267	4	1	5
Бресје	4	1	34	33	67	1	-	1
Витежево	5	3	89	95	184	2	1	3
Војска	4	3	104	85	189	2	2	4
Гложане	4	3	87	79	166	3	1	4
Грабовац	4	3	97	72	169	1	2	3
Гладна	5	1	31	24	55	1	-	1
Дубница	4	2	67	43	110	3	-	3
Дубље	4	3	85	79	164	1	2	3
Ђуринац	4	1	39	21	60	1	-	1
Јасеново	5	2	89	79	168	1	1	2
Кушиљево	4	6	225	177	402	4	4	8
Купиновац	4	1	37	29	66	1	-	1
Луковица	4	2	37	53	90	1	1	2
Проштинац	4	1	35	37	72	1	-	1
Рајкинац	4	1	51	49	100	-	-	-
Радошин	4	1	51	34	85	1	-	1

²⁶ АЈ, 66, 3036.

²⁷ АЈ, 66, 3063.

²⁸ АЈ, 66, 3036.

Роћевац	4	1	35	32	67	-	1	1
Роанда	4	2	56	19	75	2	-	2
Свилајнац	4	8	182	201	383	7	3	10
Седларе	4	2	47	59	106	1	1	2
Суботица	5	2	68	47	115	2	1	3
Тропоње	4	3	90	82	172	1	2	3
Црквенац	4	2	85	81	166	2	1	3
свега	101	59	1871	1627	3498	43	24	67

Деспотовачки срез

До 1912. године у Деспотовачком срезу било је подигнуто 14 зграда, 1921. године једна, 1927. године две, и 1928. године три школске зграде. Укупна вредност зграда износила је 2.920.980 динара. Зграда у Равној Реци имала је површину око 200 м². Грађена је од тврдог материјала, у периоду од 1921. до 1924. године. Спрат је изграђен 1924. године. Школа је имала четири учионице, једну канцеларију, три ходника, седам соба за становање и четири остале просторије. Зграда је зидана за школу, а била је својина Дирекције Сењских Рудника. Школа је имала градину величине 4 ара, коју су обрађивали учитељи.²⁹

Током друге половине 1925. године општина витановачка почела је за изградњом школске зграде у селу Витанцу. Зграда је рађена по одобреним плановима Министра просвете од 4. августа исте године. До краја октобра зграда је била подигнута и покривена. Тишлерај је био израђен до јануара 1926. године, али није био постављен, јер није било пара да се плати мајстору. Да би се школска зграда могла завршити, јануара 1926. године тражено је од Министарства просвете 80.000 динара помоћи.³⁰

Дозволу школском одбору за подизање школске зграде у Жидиљу Министар просвете издао је маја 1926. године. Према дозволи, зграда је морала да буде подигнута према одобреним плановима Министарства грађевина, издатак није смео бити већи од предрачунске вредности, и руковођење је морао да води одбор од три члана, који би изабрао Школски одбор. Тај одбор био је дужан да води рачун о набавци, чувању и утрошку грађевинског материјала, као и о утрошку новца, и да по завршеном послу оправда све издатке уредним документима. Зграда је подигнута о трошку браће Радисава, Стевана и

²⁹ Према извештају из 1929. године, Равна Река имала је 250 домова, 900 пореских глава и 2.000 становника. Од тога Срба је било око 60%.

³⁰ АЈ, 66, 2801.

Александра Јовановића, браће Ресаваца из Београда. У знак захвалности Школски одбор је на својој седници одржаној 11. децембра 1927. године, изабрао браћу Јовановић за своје почасне чланове.³¹

*

Школске 1927/28. године у Деспотовачком срезу било је 19 школа, и исто толико школских зграда. Једна школска зграда била је државна својина, а 18 зграда општинска својина. За школу су зидане 13, а за друге потребе шест зграда. Од тврдог материјала зидано је седам школа, од слабог 12. За наставу су одговарале 11, а осам нису одговарале. У добром стању налазило се 11 школских зграда, у средњем пет и у лошем стању три. Укупна вредност зграда износила је 1.780.000 динара. У пет школа постојали су фондови за подизање школских зграда. Сви су формирани после 1. децембра 1918. године, а укупна вредност фондова школске 1927/28. године износила је 200.000 динара. Две школе су свој новац чувале код Земљорадничких задруга, а три у банкама.³²

Станове за учитеље у школској згради имало је 14 школа, две школе имале су станове у школском дворишту, а у три села станови су се налазили око 500 метара од школске зграде. По један учитељски стан имало је 16 школа, а по два стана три школе. Са једном собом била су два стана, са две 16 станова и са три собе један стан. Водом су се школе снабдевале: три са извора, пет са пумпе и 11 са бунара. У школском дворишту воду је имало 17 школа, а до 250 метара две школе.³³ Било је укупно 28 учионица, и све су биле са једним одељењем. Запремину до 100 м³ имало је седам учионица, од 100 до 200 м³ шест учионица, од 200 до 300 м³ две учионице и од 300 до 400 м³ три учионице. Десет школа имало је ограђене и обрађене вртове, од којих шест у сврху наставе. Две школе нису имале потребан алат. Осим вртова, три школе су имале и друго земљиште за обраду, а две школе и воћњаке.³⁴

Исте школске 1927/28. године, ових 19 школа имало је 28 одељења. Са једним одељењем било је 11 школа, са два одељења седам, и са три одељења једна школа. Са 20 до 30 ђака било је шест одељења, са 30 до 40 ђака седам, са 40 до 50 ђака пет одељења, са 50 до 60 ђака два одељења, са 60 до 75 ђака три, и са преко 75 ђака пет одељења. Целодневна настава изводила се у 17 школа, полудневна у две школе.

По одговарајућим хигијенским прописима било је 17 учионица, неодговарајућих 11 учионица. Све учионице имале су под од дасака, а грејане су металним пећима.

³¹ АЈ, 66, 2801.

³² АЈ, 66, 2801.

³³ АЈ, 66, 2801

³⁴ АЈ, 66, 2801.

Приликом убаштињења школског имања јуна 1928. године, извршено је убаштињење имовине школе у Богави, и то: школско двориште дужине и ширине по 35 метара, школска зграда од слабог материјала, стан управитеља, такође од слабог материјала, нужник и школска њива величине од једног хектара.³⁵

*

Школске 1928/29. године било је 20 школа са 29 учионица. Једна школа је радила у згради која је била била државна, 18 школа у општинским зградама и једна у приватној згради. За школу је зидано 14 зграда, а за друге намене шест зграда. Од тврдог материјала грађено је десет школа, и од слабог такође десет школа. За школу је одговарало 12 зграда, док осам нису одговарале. У добром стању било је девет зграда, средњем пет и лошем шест зграда.³⁶

Исте школске 1928/29. године, у срезу је са једном учионицом било 13 школских зграда, са две учионице шест, и са три учионице једна школска зграда. Станове у школској згради имало је 18 школа, а две школе имале су станове у школском дворишту. Са једним станом било је 18 школа, са два стана две школе, и са три стана једна школа. По једну собу имала су три стана, по две собе осам станова, са по три собе шест, и са више соба три стана. Канцеларије је имало десет школа, других просторија шест, а једна школа је имала коњушницу. Из водовода се водом снабдевала једна школа, са извора седам школа, са пумпе четири, и са бунара осам школа. У школском дворишту воду је имало десет школа, на удаљености до 250 метара девет школа, а само једна школа на већој удаљености од 250 метара.³⁷

Те школске 1928/29. године све школе имале су укупно 29 одељења. Са 11 до 20 ђака два одељења, са 21 до 30 ђака девет одељења, са 31 до 40 ђака шест одељења, са 41 до 50 ђака два одељења, са 51 до 60 ђака шест одељења, са 61 до 75 ђака три одељења. Са једним разредом било је једно одељење, са два разреда 15, са три разреда четири, са четири разреда шест одељења, са пет разреда два одељења. Од укупног броја учионица, са једним одељењем било је 28, и са два одељења једна учионица. Хигијенским прописима одговарале су двадесет и две учионице, док седам нису одговарале.

Школске вртове имало је десет школа, укупне површине 4,02 хектара. Седам вртова служила су за наставу. Потребан алат имало је пет школа. Осим школских вртова, шест школа су имале другог земљишта, укупне површине од 4,80 хектара. Једна школа имала је воћњак, а једна њиву. Две школе имале су фондове за подизање школских зграда, који су основани још пре 1. децембра 1918. године. Укупна вредност главнице износила је 105.180 динара. У овој

³⁵ ИАЈ, Ф 170, књига 18.

³⁶ АЈ, 66, 2801.

³⁷ АЈ, 66, 2801

школској години фонд се увећао за 10.000 динара. Код Земљорадничке задруге једна школа је држала новац, у банкама две школе и код школског благајника једна школа.³⁸

Према уложној књижици, у Фонду за подизање нове школске зграде у Плажану, 10. априла 1927. године уплаћено је 10.460 динара, а 15. новембра исте године још 10.453 динара. Са каматом, та средства су 25. септембра 1928. године, износила 21.800 динара, и тог дана су издата.³⁹ Школа у Ломници саграђена је 1929. године.⁴⁰

*

У Деспотовачком срезу 1929/1930. године такође је било 20 школа.

**Број школа и учитеља среза деспотовачког
марта 1930. године⁴¹**

место	бр. учioniца	Удаљеност од најближе желез. станице	бр. одељења	бр. становника	бр. школских станов за учитеље	Име и презиме наставника	Када је први пут постављен за учитеља	Када је постављен у то место
Балајнац	2	16 км	1	671	1	Груја Грујић	6.4.1921.	9.7.1924.
Бељака	1	18	1	650	1	Душан Попадић	2.4.1921.	2.4.1921.
Богава	1	18	1	670	1	Љубомир Ђукић	18.12.1929.	18.12.1929.
Брестово	1	20	1	600	1	Миодраг Бекчић	10.4.1922.	12.9.1928.
Велики Поповић	3	22	3	1631	1	Димитрије Поповић Милан Милошевић Милутин Дреноваковић	16.9.1904. 29.3.1921. 29.11.1926.	30.8.1928. 17.7.1925. 28.11.1925.
Вирине	1	14	1	1021	1	Екатерина Забелина	30.3.1926.	5.8.1926.
Витанце	2	22	2	1000	1	Катарина Дубовик Василије	25.4.1920. 11.11.1921.	5.5.1928. 9.8.1927.

³⁸ АЈ, 66, 2801.

³⁹ АЈ, 66, 1542.

⁴⁰ ИАЈ, Ф 174. Уписница бр. 62.

⁴¹ АЈ, 66, 2801.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

						Дубовик		
Грабовица	1	30	1	1500	1	Христивоје Стојановић	1.9.1928.	11.9.1928.
Двориште	1	36	1	2076	1	Милена Гавриловић	8.8.1922.	23.10.1925.
Деспотов ац	2	22	2	2970	1	Живота Здравковић	14.7.1919.	5.7.1926.
						Зора Здравковић	15.2.1920.	6.7.1926.
Жидиље	2	7	2	1750	1	Јован Марченко	23.3.1922.	1.11.1927.
						Видосава Марченко	25.3.1925.	1.11.1927.
Исаково	2	13	2	1000	1	Зора Чоп	17.3.1928.	7.11.1929.
						Живојин Обрадовић	11.1.1928.	18.1.1929.
Језеро	2	21	2	1950	1	Милорад Марјановић	14.9.1927.	11.10.1927.
						Радослав Обрадовић	26.10.1928.	26.10.1928.
Јеловац	1	15	1	1385	1	нема учитеља		
Липовица	1	28	1	650	1	Густав Мусани	30.12.1929.	30.12.1929.
Ломница	1	35	1	1071	1	Милица Симић	30.9.1924.	30.12.1925.
Медвеђа	2	20	2	2390	1	Миодраг Васић	5.4.1920.	9.7.1927.
						Живана Јовановић	1.11.1928.	27.7.1928.
Пањевац	1	35	1	1000	1	Владимир Милевић	29.10.1925.	21.3.1928.
Плажане	2	26	2	1845	1	Љубиша Здравковић	8.5.1926.	6.8.1926.
						Драгиња Стефановић	17.10.1895.	25.6.1929.
Равна Река ⁴²	3	0,300	3	3000	1	М. Новаковић	10.5.1926.	10.8.1928.
						Христина Стевановић	20.10.1925.	29.6.1926.
						Загорка Торбаров	9.12.1925.	4.12.1929.
Стењевац	1	39	1	718	1	Милутин Лазаревић	29.12.1918.	14.11.1925.
Трућевац	2	17	1	630	1	Милосав Михаиловић	6.9.1921.	5.5.1922.

На састанку Школског одбора села Грабовице, одржаног 19. јуна 1930. године, донета је одлука да се затражи дозвола за подизање новца из Хипотекарне банке у Нишу у висини од 1.885,34 динара, потребног за

довршење школске зграде. То је одобрено почетком јула. Зграда је била завршена, па је Школски одбор донео одлуку да се освећење зграде обави 28. октобра 1930. године. На свечаност је позван и Министар просвете. Освећење нове школске зграде обављено је уз присуство многобројних мештана, учитеља и учитељица из околних школа и средског начелника Александра Динића. Зграда је имала две учионице, канцеларију и стан за учитеља.

У изградњи су биле школске зграде у Плажану, Ломници и Пањевцу, али је недостатак новчаних средстава успоравао подизање школских зграда. У Ресавици, Стрмостену, Миливи и Кованици нарочито је била потребна помоћ за подизање зграда, мада су ове општине сваке године у буџетима планирале средства за ову намену. Школски одбор у Пањевцу упутио је априла 1931. године молбе Министарству просвете и Моравској банови за помоћ ради довршења школске зграде. У молби је наведено, да је становништво сиромашно и да се село налази у планинском делу без путева. Управа Моравске бановине донела је октобра 1931. године одлуку о уплати 20.000 динара за довршење школске зграде. Средства су добијена фебруара наредне године. Одмах је 15.000 динара депоновано у Горњу Ресавску банку, до почетка радова на оправци школског подрума и школске шупе. На састанку Школског одбора одржаног септембра 1931. године, донета је одлука о формирању комисије за пријем зграде и о набавци 25 клупа, шест столица, три табле, две мале и једне велике фуруне. Нешто касније донета је одлука о оградавању школске зграде. Сладаја и Пањевац обезбедили су грађу за ограду. На састанку Школског одбора од 20. маја 1932. године донета је одлука о изградњи мање зграде са три одељења, дужине 13 метара, ширине 4 метра, и висине 3 метра, која би се састојала из једне собе, једне кухиње и једне шупе за дрва. Између собе и кухиње предвиђена је изградња димњака.⁴³

*

Школске 1930/1931. године у Деспотовачком срезу такође је било 20 школа. Те године једна школа долазила је на 22,16 км², на 220 домова и на 1.333 становника. Укупно је било 29 одељења, и сва су била мешовита. Према броју уписаних ђака, са 21 до 30 било је једно одељење, са 31 до 40 ђака пет одељења, са 40 до 50 четири одељења, са 51 до 75 десет одељења, са 76 до 100 шест одељења, и са преко 100 ђака три одељења. Са једним разредом била су два одељења, са два разреда једанест, са три разреда пет одељења, са четири разреда седам, и са пет разреда четири одељења. У 28 учионица радило је по једно одељење, а два одељења у једној учионици. Хигијенским прописима одговарала је двадесет и једна учионица, а није одговарало осам учионица. Две учионице

⁴³ АЈ, 66, 2801. Школски одбор: Милан Илић, председник, пословођа Хрививоје Стојановић, чланови-Милутин Здравковић, Стеван Стојановић, Васа Стојановић, Стеван Стојковић, Мијаило Радосављевић.

грејане су каљавим пећима, а 27 фурунама. У четири школе постојала је ђачка штедња. Новац је укупно улагало 103 ученика и 87 ученица. Укупна сума износила је 4.193,90 динара.⁴⁴

**Деспотовачки срез
Школске 1930/31. године⁴⁵**

место	Учитељски станови							Величина у арима		
	За колико наставника	Са колико одељења	Од каквог материјала		Да ли су здрави	Може ли се у близини удобно становати	Колико су удаљени од школе	дворишта	игришта	Градина (вртови)
			тврдог	слабог						
Бељајка	1	3	-	1	1	не	-	8,20	-	-
Богава	1	3	-	1	-	не	-	10	-	-
Брестовац	1	3	-	1	1	не	-	12	6	-
Балајнац	1	4	1	-	1	не	-	30	40	10
Витанце	1	2	1	-	1	не	-	10	20	10
Грабовац	1	4	1	-	1	не	-	22	-	-
Двориште	1	3	1	-	1	не	-	16,50	-	-
Жидиље	1	5	1	-	1	не	-	20	-	83
Језеро	1	2	-	1	1	не	-	5	-	-
Јеловац	1	3	-	1	1	не	-	10	2,75	-
Липовица	-	-	-	-	-	не	-	3	-	10
Ломница	1	2	-	1	1	не	-	6,30	-	-
Медвеђа	1	4	1	-	1	могу	50 м	16,60	-	2
Плажане	1	3	-	1	-	не	-	8,06	-	19
Пањевац	-	-	-	-	-	могу	450 м	10	-	12
Равна Река	3	3	1	-	1	могу	500 м	10	-	4
Трућевац	1	4	1	-	1	не	-	9	-	-
Деспотовац	1	3	1	-	1			15	10	10
Велики Поповић	1	3	1	-	1			20	21	35
укупно	20	56	10	8	5			194,66	45,75	231

⁴⁴ АЈ, 66, 2801.

⁴⁵ АЈ, 66, 1313.

До 10 ђака имала је једна школа, од 11 до 50 две школе, од 51 до 200 ђака седамнаест школа, од 201 до 500 ђака једна школа. Са једном учионицом било је 12 школа, са две учионице седам школа, и са три учионице једна школа. Водовод је имала једна школа, са извора се водом снабдевало седам школа, са пумпе три, бунара осам и са реке једна школа. У школском дворишту воду је имало десет школа, до 250 метара удаљености шест, и преко 250 метара удаљености четири школе. Број разреда са уписаним ђацима износио је 86. Са мање од 11 ђака било је шестнаест разреда, од 11 до 20 ђака двадесет разреда, од 21 до 30 ђака тридесет разреда, од 31 до 40 ђака осам разреда, од 41 до 50 ђака осам разреда, од 51 до 60 ђака један разред, од 76 до 100 два разреда и преко сто једног ђака један разред.

Целодневна настава одржавана је у 14, а полудневна у шест школа. Школско двориште имале су све школе, игралиште 12 школа, земљиште за практичну наставу осам, и учитељске вртове седам школа. Укупна површина износила је 9 хектара, 21 ар и 41 метар. Две школе су имале фонд за подизање школских зграда, и то у Бељајци у суми од 70.000 динара, и Богави у суми од 8.467 динара, и једна школа за помагање сиромашних ученика. Укупна главница износила је 94.384,70 динара. Једна школа новац је држала у банци, а две код школског благајника. Током године један ученик и једна ученица добили су помоћ у висини од 78 динара.⁴⁶

Школске 1930/31. године у Деспотовачком срезу постојало је 20 школских зграда. Једна школа је била државна, а 16 општинских. Три школе су радиле у приватним зградама. За школу је зидано 15 зграда, а за друге намене пет. Од тврдог материјала зидано је десет, и од слабог такође десет зграда. За наставу је одговарало 12, а неодговарајућих је било осам. У добром стању било је 11, средњем четири, и у лошем стању налазило се пет школских зграда. Укупна вредност зграда износила је 272.091 динар. Станове у згради имало је 15 школа, две у школском дворишту, једна у близини школе, а две нису имале станове. Канцеларије је имало 13 школа, једна друге просторије, три школе просторије за кухињу, једна за радионицу. Водом се из водовода снабдевала једна школа, са извора седам, три школе са пумпе и једна са реке. У свом дворишту воду је имало десет школа, шест на удаљености до 250 метара, а четири на већој удаљености.⁴⁷

⁴⁶ АЈ, 66, 2801.

⁴⁷ АЈ, 66, 2801. До 1912. године, у Деспотовачком срезу подигнуто је 9 школских зграда, једна 1919. године, једна 1920. године, једна 1921. године, три 1927. године, три 1928. године, једна 1929. године и једна 1930. године.

Школске општине 1930/31. године
Деспотовачки срез⁴⁸
(прво полугодиште)

школа	Школске општине						Од ових су по народности			
	Из којих је политичких општина састављена школска општина	Од који је села састављена школска општина	Удаљеност села од школе у км.	Број домова у селу	Број пореских глава	Број становника у сваком селу	југословени	немци	мађари	румуни
Бељајачка	Бељајачке	Бељајке	-	135	202	650	650	-	-	-
Богавска	Богавске	Богаве	-	126	150	840	840	-	-	-
Брестовачка	Брестовачке	Брестова	-	117	158	658	658	-	-	-
Балајначка	Балајначке	Балајница	-	118	170	630	630	-	-	-
Виринска	Виринске	Вирина	-	185	250	1020	1020	-	-	-
Витаначка	Витаначке	Витанца	-	200	325	983	983	-	-	-
Грабовачка	Грабовичке	Грабовац и зас. Орашје	3	250	375	1320	1320	-	-	-
Дворишка	Стењевачке и Ресавичке	Двориште, Ресавице и Поповњак	3,5 5,5	245	338	1410	1410	-	-	-
Жидиљска	Жидиљске	Жидиља и Баре	3	160	190	850	850	-	-	-
Исаковачка	Исаковичке	Исаково	-	205	303	1030	1030	-	-	-
Језерска	Језерске	Језера и Кованице	3	120 80	150 100	870	870	-	-	-
Липовичка	Пањевачка	Липовице	-	100	137	800	800	-	-	-
Ломничка	Ломничке	Ломнице	-	210	230	1300	1300	-	-	-
Медвеђска	Медвеђске	Медвеђе	-	315	454	1427	1427	-	-	-
Плажанска	Плажанске и Миливске	Плажана и Миливе	3	500	600	1700	1700	-	-	-
Пањевачка	Пањевачке и Сладајске	Пањевца и Сладаје	5	220	450	2000	2000	-	-	-
Равно Речка	Равно Речке	Рабне Реке	-	400	850	2500	2000	200	200	100
Стењевачка	Стењевачке	Стењевца	-	110	150	600	600	-	-	-
Трућевачка	Трућевачке	Трућевца	-	98	142	608	608	-	-	-
Деспотовачка	в. Деспотовачке,	в. Деспотовца,	1 5	540	570	3300	330	-	-	-

⁴⁸ АЈ, 66, 3063.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

	с. Деспотовачке, Бувачке	с. Деспотовца и Буковице								
Вел. Поповићка	Вел. Попивићке	Вел. Поповића	-	310	424	1646	1646	-	-	-
Укупно				4744	6718	26142	26142	200	200	100

**Школске општине 1930/1931. године
Деспотовачки срез⁴⁹**

школа	Од којих се политичких општина састоји школска општина	Од којих села се састоји школска општина	Број домова	Број пореских глава	Број становника	По националности			
						Југословени	Чехословаци	Руси	Остали Словени
Бељајка	Бељајачке	Бељајке	135	202	650	650	-	-	-
Богавска	Богавске	Богава	126	160	702	702	-	-	-
Брестовачка	Брестовачке	Брестово	100	150	563	563	-	-	-
Балајначка	Балајначке	Балајнац	116	172	675	675	-	-	-
Витаначка	Витаначке	Витанци	206	234	1120	1120	-	-	-
Грабовичка	Грабовичке	Грабовица зас. Орашје	252	375	1250	1250	-	-	-
Дворишка	Стењевачке и Ресавичке	Двориште Ресавица Поповњак	105 74 84	148 162 150	689 719 500	1908	-	-	-
Жидиљска	Жидиљске	Жидиље Баре	165 30	202	990 900	1890	-	-	-
Језерска	Језерске	Језеро Кованица	160 140	300 145	600 200	800	-	-	-
Јеловачка	Јеловачке Стрмостенске	Јеловац Стрмостен	266	410	1603	1603	-	-	-
Липовичка	Липовачке	Липовица	120	135	500	500	-	-	-
Ломничка	Ломничке	Ломница	210	230	1300	1300	-	-	-
Медвеђска	Медвеђске	Медвеђа	312	454	1395	1395	-	-	-
Плажанска	Плажанске Миливске	Плажане Милива	327 192	425 257	1716 1142	2855	-	-	-
Пањева чка	Пањева чке Сладајске	Пањевац Сладаја	120 120	180 170	700 500	700 500	-	-	-

⁴⁹ АЈ, 66, 3063.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Равно Речка	Равно Речке	Равна Река	300	1000	1500	1500	700	-	800
Стењевачка	Стењевачке	Стењевац	110	150	600	600	-	-	-
Трућевачка	Трућевачке	Трућевац	103	152	584	584	-	-	-
Деспотовачка	Деспотовачке	В. Деспот. Војник Буковац	84 300 120	117 350 190	437 1885 600	2922	-	-	-
В. Поповићка	В. Поповићке	В. Поповић	345	422	1629	1629	-	-	-
Укупно			4656	7077	26681	26681	700	-	800

Школски одбор у Брестову донео је на седници одржаној 28. децембра 1930. године, одлуку о почетку радова на подизању школске зграде. За то је била предвиђена сума од 45.000 динара, а 5.000 динара за радове, који би отпочели априла 1931. године.⁵⁰

**Школске зграде и учитељски станови
Деспотовачки срез 1930/31. године⁵¹**

школе	Школске зграде													
	Чија је својина			Да ли је		Од каквог је материјала		Да ли су		Учионице у кубним метрима			је	За коју сврху
	општинске	државне	приватне	стална	привремена	тврдог	слабог	здраве	удобне	1	2	3	Кад озида	
Бељајка	1				1		1	1		105			1848	школу
Богдава	1				1		1	-	-	106			1928	„
Брестовац	1				1		1	1	-	54			1880	„
Балајнац	1			1		1		1	1	192	192		1928	„
Витанце	1			1		1		1	1	224	224		1927	„
Грабовац	1			1		1		1	1	192	192		1930	„
Двориште	1			1		1		1	1	180			1859	„
Жидиље	1			1		1		1	1	192	192		1927	„
Језеро	1				1		1	1	-	150	45		1923	„
Јеловац	1				1		1	1	-	103			190	„
Липовица			1		1		1	1	-	53			1929	кућу
Ломница	1				1		1	1	1	73			1908	општу

⁵⁰ ИАЈ, Ф 170, књига бр. 24.

⁵¹ АЈ, 66, 1313.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Медвеђа	1			1		1		1	1	132	137		1820	школу
Плажане	1				1		1	-	-	146			1899	„
Пањевац			1		1		1	1	1	98			1928	кућу
Равна Река		1		1		1		1	1	200	200	120	1921	школу
Стењевац			1		1		1	1	1	142			1927	кафану
Трућевац	1			1		1		1	1	168	168		1928	школу
Деспотовац	1			1		1		1	1	192	192		1897	„
Велики Поповић	1			1		1		1	1	192	192	240	1880	„
укупно	16	1	3	10	10	10	10	18	13					

*

Школске 1931/32. године Деспотовачки срез имао је 20 школа. Укупно је било тридесет и једно одељење. Према броју уписаних ђака, једно одељење је имало уписаних од 21 до 30 ђака, са 31 до 40 ђака пет одељења, са 41 до 50 ђака шест одељења, са 51 до до 75 ђака десет одељења, са 76 до 100 ђака шест одељења, и са преко 100 ђака три одељења. Са једним одељењем било је 13 школа, са два одељења пет, и са три одељења две школе. Са бројем ђака од 11 до 50 биле су две школе, од 51 до 200 17 школа, од 201 до 500 једна школа. Све школе имале су тридесет једну учионица. Хигијенским условима одговарало је 20 учионица, док је 11 било неодговарајућих. Две учионице грејане су каљавим пећима, а 29 обичним фурунама. Са једном учионицом било је 12 школа, са две седам школа, са три учионице две школе.

Укупно је било 76 разреда. Са уписаних до 11 ђака било је шест разреда, од 11 до 20 ђака тридесет разреда, од 21 до 30 ђака двадесет разреда, од 31 до 40 ђака пет разреда, од 41 до 50 ђака седам разреда, од 61 до 75 ђака шест разреда и од 101 до 200 ђака један разред. Школско двориште имало је 20 школа, игралишта шест школа, земљиште за практичну наставу пет, и учитељске вртове имало је осам школа. Укупна површина имања износила је 4 хектара, 95 ари и 41 м².

У три школе је била организована штедња. Штедело је 78 ученика и 67 ученица. Укупна сума износила је 5.073 динара, и налазила се код Поштанске штедионице.⁵²

Школске 1931/32. године, у Деспотовачком срезу станове за учитеље у школској згради имало је 15 школа, у школском дворишту две, и на удаљености до 500 метара једна школа. Две школе нису имале станове. Канцеларије је имало 13 школа, три школе просторије за кухињу, и једна школа просторију за радионицу. Водовод је имала једна школа, седам школа водом се снабдевало са извора, три са пумпе, осам са бунара и једна са реке. У школском дворишту воду је имало десет школа, до 250 метара удаљености шест школа, и преко 250 метара четири школе. У погледу школских зграда ништа се није променило у односу на предходну годину. Фондове за подизање школских зграда имало је

⁵² АЈ, 66, 2801.

пет школа, са укупним капиталом од 108.160 динара. Само су две школе биле осигуране од пожара, и за то осигурање плаћале су 912 динара.⁵³

У Бељајки почетак око реализације подизања нове школске зграде настаје марта 1932. године. До тада је прикупљено преко 100.000 динара, и та средства налазила су се у Хипотекарној банци у Нишу. Погодба са извођачима путем лицитације, била је заказана за 23. април 1933. године у згради среског начелства у Деспотовцу.⁵⁴

*

Школске 1932/1933. године у Деспотовачком срезу је радила двадесет и једна школа. Укупно је било 33 одељења, и сва су била мешовита. Од 33 одељења у 26 одељења одвијала се целодневна настава, а у седам полудневна настава. Са уписаних 31 до 40 ђака било је седам одељења, са 41 до 50 ђака шест одељења, од 51 до 75 ђака десет одељења, са 76 до 100 ђака шест одељења и са преко 100 ђака четири одељења.⁵⁵ Са једним одељењем радило је 11 школа, са два одељења осам школа и са три одељења две школе. Са бројем ђака од 11 до 30 биле су две школе, са 31 до 50 осамнаест школа, и са 51 до 100 једна школа. Са бројем одељења поклапао се број учионица. Са једном учионицом било је 11 школа, са две учионице осам школа, и са три учионице две школе. Канцеларије је имало 13 школа, три школе просторије за кухињу, и једна школа просторију за радионицу. Водовод је имала једна школа, са извора се водом снабдевало седам школа, са пумпе три школе, са бунара девет и са реке једна школа. У 11 школа вода се налазила у дворишту, на удаљености до 250 м шест школа се снабдевало водом, и четири школе са удаљености већој од 250 метара. Све школе имале су школско двориште, шест игралиште, земљиште за практичну наставу пет школа, учитељске вртове осам школа. Укупна површина износила је 4 хектара, 95 ара и 41 м².

Школске 1932/33. године у свим школама у Деспотовачком срезу било је 85 разреда. Са мање од 11 ђака било је седам разреда, са 11 до 20 ђака двадесет три разреда, са 21 до 30 ђака осамнаест разреда, са 31 до 40 ђака двадесет разреда, од 41 до 50 ђака шест разреда, са 51 до 50 ђака шест разреда, са 61 до 75 ђака три разреда, од 76 до 100 ђака један разред, и један разред од 100 до 200 ђака.

Школске 1932/33. године, у Деспотовачком срезу једна зграда је била државна, а двадесет општинске. За школу је зидано 15 зграда, а за друге намене шест зграда. Од тврдог материјала грађено је десет зграда, и од слабог материјала једнаест зграда. За наставу је одговарало 12 зграда, док девет нису одговарале. За једну зграду је плаћан закуп у висини од 4.200 динара годишње.

⁵³ АЈ, 66, 2801.

⁵⁴ ИАЈ, Ф 174, књига 20.

⁵⁵ АЈ, 66, 2801.

Укупна вредност осталих зграда била је 2.719.946 динара. Школске 1932/33 године, у Деспотовачком срезу фондове за подизање школских зграда имало је пет школа. Две школе су биле осигуране против пожара и за осигурање су плаћале 912 динара, као и предходне године.⁵⁶

*

Одлуком Министра просвете од 14. марта 1932. године одобрено је да школе у Деспотовачком срезу носе следеће називе у: Бељајци *„Цар Душан Силни“*, Медвеђи *„Стеван Синђелић“*, Липовици *„Танаско Рајић“*, Пањевцу *„Стеван Првовенчани“*, Дворишту *„Стеван Немања“*, Трућевцу *„Милош Обилић“*, Јеловцу *„Краљ Милутин“*, Стењевцу *„Цар Лазар“*, Жидиљу *„Мајка Југовића“*, Витанцу *„Деспот Стеван Високи“*, Равној Реци *„Свети Сава“*, Језеру *„Краљевић Марко“*, Великом Поповићу *„Краљ Петар I Велики Ослободилац“*, Деспотовцу *„Кара Ђорђе“*, Богави *„Филип Вишињић“*, Балајнцу *„Вук Караџић“*, Брестову *„Ђура Јакишић“*, Грабовици *„Доситеј Обрадовић“*. Нешто раније, односно 22. фебруара 1932. године одобрено је да школе у Плажану и Ломници могу да носе назив *„Престолонаследник Петар“*.⁵⁷

1.1. ПИСМЕНОСТ СТАНОВНИШТВА

Одмах после Првог светског рата, односно у 1919. години, у Моравском округу било је неписмено 37.194 лица. Од тог броја око 2/3 чиниле су жене. Почетком рада основних школа после рата и ширењем школске мреже, порасла је писменост. Покретање аналфабетских течајева нарочито је позитивно утицало на описмењавање женског становништва, мада не у мери како се то очекивало.

⁵⁶ АЈ, 66, 2801. Од 1919. до 1940. године изграђено је 15 зграда, док су три зграде биле изнајмљене.

⁵⁷ АЈ, 66, 1542. На седници Школског одбора школе у Жидиљу, одржане 3. новембра 1932. године, према наређењу Начелства среза деспотовачког, донета је одлука да школа носи назив *„Жидиљска основна школа задужбина Росе и Јеврема Јовановића“*, мада је према печату тај назив носила од 1930. године. Пре тога назив школе је гласио *„Жидиљска основна школа задужбина браће Јовановић“*. Назив за школу у Брестову *„Ђура Јакишић“* предложен је и прихваћен на седници Школског одбора, одржане 10. децембра 1931. године.

Постојала је видна разлика у писмености између ресавског и деспотовачког среза. На то је утицала економска развијеност, величина школске мреже, културни ниво становништва, рељеф, путна мреже и слично.

У Ресавском срезу 1927/28. године знало је да чита и пише 11.400 мушкараца и 8.000 жена, што је представљало 50% становништва среза. Само је знало да чита 500 мушкараца и 100 жена. У школи је научило да чита 11.500 мушкараца и 8.050 жена. У војсци је научило да чита 300 мушкараца, а ван школе и војске 100 мушкараца и 50 жена.⁵⁸

У Ресавском срезу школске 1928/29. године знало је да чита и пише 8.405 мушкараца и 3.334 жена, или око 32%. Само је знало да чита 405 мушкараца и 77 жена, или око 1,3%. У школи је научило да чита 7.045 мушкараца и 3.110 жена, или око 27%, у војсци је научило да чита 940 мушкараца, а ван војске и школе научило је да чита 420 мушкараца и 224 жена.⁵⁹

У Ресавском срезу школске 1930/31. године било је 8.744 мушкараца и 5.074 жена, који су знали да читају и пишу. Само да чита знало је 664 мушкараца и 297 жена. Свега писмених је било 9.428 мушкараца и 5.378 жена, што је чинило око 65% становништва. У школи је научило да чита 8.465 мушкараца и 4.985 жена, а ван школе 439 мушкараца и 336 жена.

Према другим подацима, исте 1931. године, у Ресавском срезу било је 8.568 писмених мушкараца (68,88%) и 2.468 жена (17,49%), односно укупно 11.036 (41,56%).

У Ресавском срезу 1932/33. године знало је да чита и пише 13.899 мушкараца и 10.149 жена (52%). Само је знало да чита 898 мушкараца и 291 жена (21%), односно укупно писмених је било 14.797 мушкараца и 10.440 жена (73%). У школи је научило да чита и пише 13.506 мушкараца и 10.053 жена (30%), у војсци 724 мушкараца (28%)⁶⁰, а ван школе и војске 557 мушкараца и 387 жена (15%).⁶¹

*

У Деспотовачком срезу 1927/28. године знало је да чита и пише 1.965 мушкараца и 350 жена, или 24%. Само је знало да чита 162 мушкарца и 43 жена. У школи је научило да чита 1.600 мушкараца и 350 жена, а у војсци научило да чита 365 мушкараца, а ван школе и војске 67 мушкараца и 33 жена.⁶²

⁵⁸ АЈ, 66, 3063.

⁵⁹ АЈ, 66, 3036.

⁶⁰ АЈ, 66, 3036.

⁶¹ АЈ, 66, 3036.

⁶² АЈ, 66, 2801.

У Деспотовачком срезу 1928/29. године знало је да чита и пише 2.837 мушкараца и 783 жена, а само да чита 236 мушкараца и 33 жене. У школи је научило да чита и пише 2.404 мушкараца и 705 жена, у војсци 209 мушкараца, а ван школе и војске 81 мушкарац и 20 жена.⁶³

У 1930. години у Деспотовачком срезу било је писмених мушкараца 4.654 (50,33%) и 721 жена (8,04%), односно укупно њих 5.375, што је чинило око 29,51% становништва.

Школске 1930/31. године у Деспотовачком срезу било је писмено 5.324 мушкараца и 996 жена. Само је знало да чита 405 мушкараца и 107 жена. У школи је научило да чита и пише 5.062 мушкарца и 984 жена, у војци 524 мушкараца, и ван школе и војске 143 мушкараца и 114 жена.⁶⁴ Исте године у Пањевцу знало је да чита и пише 80 мушкараца и 15 жена, а да само чита знала су три мушкарца. У школи је научило да чита и пише 60 мушкараца и 10 жена.⁶⁵

Према извештајима школског надзорника, школске 1931/32. године у Деспотовачком срезу знало је да чита и пише 5.690 мушкараца и 1.150 жена. Само је знало да чита 624 мушкараца и 144 жена. У школи је научило да чита или пише 5.589 мушкараца и 1.190 жена, у војсци 576 мушкараца, и ван школе и војске 149 мушкараца и 104 жена. У Жидиљу је, исте школске године, знало да чита и пише 50 мушкараца и једна жена, само да чита 10 мушкараца. У школи је научило да чита 30 мушкараца, у војсци 30 мушкараца, и ван школе и војске 10 мушкараца.⁶⁶

Школске 1932/33. године у Деспотовачком срезу знало је да чита и пише 6.395 мушкараца и 1.268 жена, што је износило око 23% становништва. Само је знало да чита 420 мушкараца и 186 жена. У школи је научило да чита и пише 5.882 мушкарца и 1.244 жена. У војсци је још 732 мушкарца научило да чита и пише, а ван школе и војске описменило се 201 мушкарац и 210 жена.⁶⁷ Исте школске 1932/33. године, у Пањевцу знало је да чита и пише 80 мушкараца и 15 жена, а само да чита три мушкарца. У школи је научило да чита и пише 60 мушкараца и 10 жена.⁶⁸

⁶³ АЈ, 66, 2801.

⁶⁴ АЈ, 66, 2801.

⁶⁵ ИАЈ, Ф 170, књига 84.

⁶⁶ АЈ, 66, 2801.

⁶⁷ АЈ, 66, 2801.

⁶⁸ ИАЈ, Ф 190, књига бр. 85.

2. УЧИТЕЉИ

Да би се приступило правилном раду на образовању и васпитању народа, учитељи су морали свој рад и понашања да уреде тако, како би служили за пример и углед. Потребно је да у свом раду буду тачни и уредни, да се не односе подцењивачки према народним обичајима, да у предавањима истичу историјске догађаје и споменике у својим крајевима, да оснивају ђачка позоришта, да о пригодним празницима приређују свечаности, на којима би ђаци изводили позоришне комаде и концерте, да врше обраде народних песама

Школске 1925/26. године у Ресавском срезу радило је 22 учитеља, 16 учитељица и две учитељице без разреда. Сталних је било 18 учитеља и 17 учитељица, један учитељ је био привремен, један вршилац учитељске дужности и двојица дневничара. Ожењених је било тринест, удатих учитељица десет, неожењених учитеља девет и неудатих учитељица осам. Са једним разредом радило је три учитеља и пет учитељица, са два разреда једанест учитеља и девет учитељица, са три разреда један учитељ, са четири разреда пет учитеља и једна учитељица и са пет разреда три учитеља. Српске народности било је двадесет учитеља и седамнаест учитељица, а двојица учитеља и једна учитељица били су Руси. Рад наставника у овој школској години оцењен је високом просечном оценом од 4,84.⁶⁹

Следеће 1926. године у Ресавском срезу радило је нешто више учитеља и учитељица. Њих 38 завршило је Учитељску школу, два учитеља Гимназију, а један учитељ је био дневничар. Односи међу учитељима су били добри. Такође и понашање учитеља ван школе било је добро. Само је Живота Милојковић, учитељ у Дубници, кажњен од стране школског надзорника опоменом због одсуства без одобрења.⁷⁰

⁶⁹ АЈ, 66, 3063. Према извештају школског надзорника у првом полугодишту 1925/26. године у Ресавском срезу радио је 41 учитељ. Само један учитељ био је Рус, остали су били Срби. Са школском квалификацијом било је 39 учитеља, један са потпуном гимназијом, а један са другом школом. Један учитељ је био привремен, а један је радио као дневничар. (АЈ, 66, 1313)

⁷⁰ АЈ, 66, 1916.

Списак

Учитеља и служитеља школског надзорништва среза ресавског области моравске, који примају своје принадежности из државне касе и по буџету Министарства Просвете, састављен по наређењу од 10. јуна 1926. године⁷¹

Име и презиме	категорија	група	степен	Основна плата	Положајна плата	станарина	Лични дод. на скупоћ у	Поро дичн и дод. на скупо ћу	Додат ак 15%	свега
Јован Михајловић	II	I	10	10.440	6.600	1.800	13.200	1.800	1.566	35.406
Јевросима Лукић	II	I	10	10.440	6.600	1.380	13.200	-	1.566	33.186
Светозар Митровић	II	I	10	10.440	6.600	1.380	13.200	5.400	-	37.020
Босилка Јовановић	II	I	10	10.440	6.600	1.380	13.200	3.600	-	35.220
Матеја Николић	II	I	10	10.440	6.600	840	12.000	5.400	-	35.280
Јелена Јекић	II	I	9	9.240	6.600	930	13.200	-	-	29.970
Димитрије Мудрић	II	I	7	7.320	6.600	1.380	19.200	10.800	-	39.300
Ружица Милосављевић	II	II	7	7.320	4.800	1.380	12.000	-	-	25.500
Драгољуб Милосављевић	II	II	6	6.600	4.800	1.800	12.000	5.400	-	30.600
Љубица Јанковић	II	II	6	6.600	4.800	930	12.000	-	-	24.300
Софија Тодоровић	II	II	6	6.600	4.800	930	12.000	7.200	-	31.530
Александра Ђурђевић	II	III	5	5.880	3.600	1.200	9.600	-	-	20.280
Мара Петровић	II	III	5	5.880	3.600	525	9.600	-	-	19.605
Светолик Милошевић	II	III	5	5.880	3.600	900	9.600	5.400	-	25.380
Душан Адамовић	II	IV	3	4.400	2.640	1.040	9.600	1.800	-	19.520
Живота	II	IV	3	4.400	2.640	900	9.600	5.400	-	22.980

⁷¹ АЈ, 66, 1916.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Миливојевић										
Милица Милошевић	II	IV	3	4.400	2.640	-	4.800	-	-	11.880
Косара Живковић	II	IV	2	3.720	2.640	900	10.800	-	-	18.060
Драгомир Станојевић	II	IV	2	3.720	2.640	-	9.600	5.400	-	21.360
Витослава Станојевић	II	IV	2	3.720	2.640	-	4.800	-	-	11.160
Светомир Бранковић	II	IV	2	3.720	2.640	840	9.600	7.200	-	24.000
Миодраг Лилер	II	IV	2	3.720	2.640	180	9.600	-	-	16.140
Светозар Миловановић	II	IV	2	3.720	2.640	840	9.600	-	-	16.800
Миодраг Васић	II	V	1	3.000	1.152	840	9.600	5.400	-	19.992
Босиљка Шејбак	II	V	1	3.000	1.152	-	4.800	-	-	8.952
Михајло Шејбак	II	V	1	3.000	1.152	240	9.600	1.800	-	15.792
Олга Христодуловић	II	V	1	3.000	1.152	780	9.600	-	-	14.532
Живота Алексић	II	V	1	3.000	1.152	792	9.600	-	-	14.544
Викторија Милићевић	II	V	1	3.000	1.152	300	9.600	-	-	14.052
Милан Миливојевић	II	V	1	3.000	1.152	540	9.600	-	-	14.292
Јелена Михајловић	II	V	1	3.000	1.152	540	9.600	-	-	14.292
Милан Алексић	II	V	1	3.000	1.152	540	9.600	-	-	14.292
Милован Бранковић	II	V	1	3.000	1.152	-	4.800	-	-	8.952
Драгољуб Тодосић	II	V	1	3.000	1.152	540	9.600	-	-	14.292
Светислав Јовић	II	V	1	3.000	1.152	840	9.600	-	-	14.292
Наталија Јовановић	II	V	1	3.000	1.152	660	9.600	-	-	14.412
Вукашин Марковић	II	V	1	3.000	1.152	780	9.600	-	-	14.532
Јулија Шарић	II	V	1	3.000	1.152	840	9.600	-	-	14.592
Миодраг Петровић	II	V	1	3.000	1.152	540	9.600	-	-	14.292
Благоје Станковић	II	IV	1	2.700	1.008	660	9.000	3.600	-	16.968
Михајло	дневничар			1.600	-	-	9.200	-	-	10.800

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Ковачевић								
Пантелија Лиховидов	дневничар	15.000	-	-	-	-	-	15.000
Петар Милошевић	служитељ	2.460	720	900	6.000	5.400	-	15.480

За рад наставног кадра исплаћено је укупно 869.152 динара. За основне плате издато је 218.920 динара, за положајне плате 120.120 динара, за станарине 31.787 динара, за лични додатак на скупоћу 414.200 динара, за породичне додатке на скупоћу 81.000 динара, за додатак од 15% 3.132 динара.

*

Школске 1926/27. године, у Ресавском срезу радило је 37 учитеља и учитељица. Од тог броја, 34 је било сталних, два привремена и један учитељ дневничар. Учитељску школу завршило је 33 учитеља, Гимназију два и са Вишом женском школом радиле су две учитељице. Као најбољи учитељи истакнути су Светолик и Милица Милошевић, учитељи у Црквенцу, и Светозар Митровић, учитељ у Свилајнцу. Одличном оценом оцењено је осам учитеља и осам учитељица, а повољном оценом 14 учитеља и шест учитељица. Учитељи су током године у довољној мери радили на личном усавршавању користећи своје и школске књижнице, али скоро половина учитеља није у довољној мери пратила педагошку литературу и популарну књижевност.

**Учитељи
1926/27. година
Ресавски срез**

школа	Врста наставника			По квалификац.		По катег.		По народности			По вери		Брачно стање					
	стални	привремени	дневничари	Учит. школа	Гимназија	II категорија	Дневничари	Срби	Руси	Хрвати	Православни	Католици	удата	ожењен	неудата	неожењен	ожењен учитељицом	осталим
Бобово	3	-	-	3	-	3	-	3	-	-	3	-	1	1	-	1	1	-
Бресје	-	1	-	-	1	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-
Витежево	2	-	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	1	1	-	-	1	-
Војска	2	-	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	1	1	-	-	1	-
Гладна	-	1	-	-	1	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Гложани	2	-	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	-	-	-	2	-	-
Грабовац	2	-	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	1	-	1	-	-	-
Дубље	2	-	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	-	1	1	-	-	1
Дубница	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Јасеново	2	-	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	-	-	1	1	-	-
Купиновац	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Луковица	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1
Роћевац	1	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Роанда	-	-	1	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	1
Рајкинац	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-
Свилајнац	11	-	-	11	-	11	-	10	-	1	10	1	4	5	2	-	1	4
Седларе	2	-	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	1	1	-	-	1	-
Суботица	1	-	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1
Тропоње	-	2	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	-	-	1	1	-	-
Црвенац	2	-	-	2	-	2	-	2	-	-	2	-	1	1	-	-	1	-
Свега	36	4	1	29	2	40	1	38	2	1	40	1	11	15	6	9	7	8

**Подаци о наставницима среза ресавског
школске 1926/27. године⁷²**

Име и презиме	место	Године службе		Оцене у овој школској години
		уопште	у месту	
Загорка Вицановић	Бобово	6	1	одличан
Ђорђе Вицановић	Бобово	5	1	повољан
Милан Алексић	Бобово	2	2	повољан
Живота Алексић	Бресје	4	3	повољан
Роксанда Дамњановић	Витежево	3	1	одличан
Светозар Дамњановић	Витежево	4	1	одличан
Витослава Станојевић	Војска	6	6	одличан
Драгомир Станојевић	Војска	7	6	одличан
Владета Прокић	Гладна	2	1	одличан
Никола Николић	Гложане	2	1	повољан
Милорад Лилер	Гложане	5	3	повољан
Александра Ђурђевић	Грабовац	15	15	одличан

⁷² АЈ, 66, 1313.

Дринка Савић	Грабовац	6	1	одличан
Викторија Милићевић	Дубље	3	1	повољан
Мата Николић	Дубље	33	23	одличан
Живота Милојковић	Дубница	2	1	повољан
Милана Лазаревић	Јасеново	7	1	повољан
Станислав Грујић	Јасеново	7	1	повољан
Миодраг Петровић	Купиновац	3	1	повољан
Душан Адамовић	Луковица	8	7	повољан
Јулија Шарић	Роћевац	6	2	повољан
Пантелија Лиховидов	Роанда	2	1	повољан
Светислав Јовић	Рајкинац	4	4	повољан
Босилка Јовановић	Свилајнац	30	20	одличан
Светозар Митровић	Свилајнац	31	8	одличан
Ружица Милосављевић	Свилајнац	21	7	одличан
Софија Тодоровић	Свилајнац	18	4	повољан
Димитрије Мудрић	Свилајнац	22	5	повољан
Даница Ханчевић	Свилајнац	5	1	одличан
Живота Миливојевић	Свилајнац	8	1	повољан
Драгољуб Поповић	Седларе	6	1	одличан
Наталија Поповић	Седларе	3	1	повољан
Миодраг Васић	Суботица	6	4	одличан
Милан Миливојевић	Тропоње	3	2	повољан
Ружица Брезјановић	Тропоње	3	2	повољан
Милица Милошевић	Црквенац	8	5	одличан
Светолик Милошевић	Црквенац	15	5	одличан
Зорка Лазаревић	Ћуприја	20	5	одличан

*

У Ресавском срезу школске 1927/28 године радило је 24 учитеља и 14 учитељица. Са Учитељском школом радило је 22 учитеља и 14 учитељица, и са Гимназијом два учитеља. По успеху 19 учитеља и 11 учитељица оцењено је одличном оценом, повољном оценом четири учитеља и три учитељице, а један учитељ остао је неоцењен. Једна учитељица је кажњена писмено о помену од стране Просветног одељења, јер није тражила одобрење за боловање.⁷³

⁷³ АЈ, 66, 3063.

У Ресавском срезу школске 1928/29. године радило је 27 учитеља и 17 учитељица. Са завршеном Учитељском школом радило је 24 учитеља и 17 учитељица, са Гимназијом један учитељ, и са другом школом један учитељ. У једном одељењу са једним разредом радило је седам учитеља и осам учитељица, са два разреда десет учитеља и седам учитељица, са три разреда два учитеља, са четири шест учитеља, са пет разреда један учитељ и једна учитељица. Исте године одличном оценом оцењена су 22 учитеља и 15 учитељица, повољном оценом пет учитеља и једна учитељица, а једна учитељица је остала неоцењена. Ожењених учитеља било је 20, а неожењених седам. Удатих учитељица било је осам, једна је била разведена, а осам учитељица је било неудато. Понашање учитеља ван школе било је за похвалу.

Од недовољно квалификованих учитеља, а који су могли да буду задржани у служби, школски надзорник је предложио Владету Прокића, учитеља у Гладни, који је за 1926, 1927 и 1928. годину оцењен оценом „одличан“, јер је био примерног понашања и одличан у свом раду, и Животу Алексића, учитеља у Бресју, који је за период од 1924 до 1928. године оцењиван оценом „повољан“, и такође примерног у понашању и раду.⁷⁴

**Списак учитеља среза ресавског
на дан 15. марта 1930. године⁷⁵**

место	Број учioniца	Које је врсте учитељ	Удаљеност од телеграфа	Број одељења	Број становника школске општине	учитељи	Брачно стање	плата
Бобово	4	сталан	17,8 км	5	2.500	Владислав Трипковић	ожењен	1.832
		„				Миодраг Петровић	ожењен	1.532
		прив.				Петар Павличић	-	1.173
		„				Десанка Петровић	удата	1.173
		„				Љубица Петровић	удата	722
Бресје	1	прив.	9 км	1	600	Живота Алексић	ожењен	1.498
Витежево	3	стални	18	3	1.800	Светозар	ожењен	2.067

⁷⁴ АЈ, 66, 1916.

⁷⁵ АЈ, 66, 3063.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

						Дамјановић		
		стална				Роксанда Дамјановић	Удата	906
		прив.				Драгољуб Путник	ожењен	1.173
Војска	3	стални	3 км	3	2.180	Драгомир Станојевић	Ожењен 4 детета	2.337
						Ватослава Станојевић	удата	1.046
						Стаменка Младеновић	удата	1.137
Гладна	1	прив.	12 км	1	605	Добросав Анђелковић	-	1.173
Гложани	3	стални	21	3	2.100	Милорад Лилер	ожењен	1.617
		прив.				Видосава Недељковић	-	1.173
		прив.				Бранимир Петровић	-	1.173
Грабовац	3	стална	15	3	2.500	Александра Ђурђевић	Удата једно дете	1.946
		сталан				Миленко Храмоста	ожењен	1.532
		прив.				Наталија Храмоста	удата	732
Дубље	2	стална	12 км	2	2.353	Олга Христуловић	-	1.337
		прив.				Милорад Костић	ожењен	1.498
Дубница	2	стална	24 км	3	1.130	Порциона Злата ⁷⁶	удата	1.946
		сталан				Јасенска Милован	ожењен	1.682
		сталан				Миловановић Милорад Миловановић	ожењен	1.682
Јасеново	2	стална	24 км	2	1.870	Радмила Драгановић	Удата	1.357
						Смиља Вуколић	-	1.173
Купиновац	1	стални	22 км	1	800	Лазар Вучковић	ожењен	1.832
Луковица	2	стални	13 км	2	700	Душан Адамовић Персида Ивановић	ожењен -	1.757 1.173
Радошин	1	прив.	9 км	1	600	Василије Шабардин	ожењен	1.348
Рајкинац	1	прив.	8 км	1	627	Драгољуб Миленковић	-	1.173
Роанда	2	днев.	28 км	2	890	Пантелија	ожењен	1.200

⁷⁶ Злата Перциона (Порубела) је кажњена премештајем у Дубницу решењем Министарства просвете од 10. децембра 1929. године.

						Лиховидов Драга Миленковић	-	1.173
Рођевац	2	прив. прив.	21 км	2	950	Радoje Милосављевић Радмила Милосављевић	ожењен удата	1.348 722
Свилајнац	8	стални	9 км	8	5.209	Светозар Митровић Лепосав а Христић Живота Миливојевић Станислав Грујић Загорка Вицановић Светолик Митровић Надежда Митровић Ђорђе Вицановић	ожењен развед. ожењен „ удата ожењен удата ожењен	3.140,50 2.422,50 2.151 1.669,50 1.138 2.011 1.093 1.736
Седларе	2	стални „	19 км	2	1.127	Драгољуб Поповић Наталија Поповић	ожењен удата	1.917 906
Суботица	2	стални прив.	23 км	2	1.235	Мијо Дугоњић Милица Јовићевић	ожењен -	1.682 1.173
Тропоње	2	прив. прив.	22 км	2	1.432	Петар Ђурковић Радмила Ђурковић	ожењен удата	1.398 822
Црквенац	2	стални „	13 км	2	2.100	Светолик Милошевић Милица Милошевић	ожењен удата	2.696 1.106

*

Школске 1930/31. године у Ресавском срезу радило је 33 учитеља и 20 учитељица. Сталних је било 20 учитеља и 12 учитељица, привремених 12 учитеља и осам учитељица и један учитељ дневничар. Чланова Југословенског учитељског удружења било је 27 учитеља и 19 учитељица. Један учитељ је одликован орденом. Одличном оценом оцењено је 13 учитеља и пет учитељица, врло добром 14 учитеља и 15 учитељица, и добром три учитеља и једна учитељица. Ван школе наставни кадар био је ангажован: просвећивањем 21 учитељ и седам учитељица, књижевношћу један учитељ и једна учитељица,

пољопривредом шест учитеља и две учитељице, Земљорадничким задругама седам учитеља и четири учитељице, Соколским друштвом седам учитеља и две учитељице, Друштвом трезвености седам учитеља и 12 учитељица, Црвеним крстом 15 учитеља и пет учитељица, Ђачким позориштем један учитељ, певачким друштвом три учитеља и једна учитељица, пчеларством три учитеља и три учитељице, живинарством један учитељ и једна учитељица, и угледним предавањима три учитеља и три учитељице.⁷⁷

**Наставници среза ресавског
прво полугодиште 1930/31. године⁷⁸**

школе	Врсте настав.		По квалификац.			По категор.		По народности	По вери		Брачно стање			
	стални	привремени	учитељска	гимназија	ост. шк.	II кат.	дневн.		православн	католици	ожењени	удате	Неожењ.	неудате
Бобово	1	3	4	-	-	4	-	4	4	-	1	1	1	1
Бресје	-	1	-	1	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Војска	2	1	3	-	-	3	-	3	2	1	1	1	-	1
Витежево	2	1	3	-	-	3	-	3	3	-	1	1	1	-
Гложане	2	1	3	-	-	3	-	3	3	-	1	-	1	1
Грабовац	2	1	3	-	-	3	-	3	3	-	1	2	-	-
Гладна	-	1	1	-	-	1	-	1	1	-	-	-	1	-
Дубље	1	1	2	-	-	2	-	2	2	-	1	-	-	1
Дубница	3	-	3	-	-	3	-	3	3	-	2	1	-	-
Ђуринац	-	1	1	-	-	1	-	1	1	-	-	-	1	-
Јасеново	2	-	2	-	-	2	-	2	2	-	-	1	-	1
Купиновац	1	-	1	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-
Луковица	1	1	2	-	-	2	-	2	2	-	1	-	-	1
Проштинац	1	-	1	-	-	1	-	1	1	-	-	-	1	-
Рођевац	1	1	2	-	-	2	-	2	2	-	1	1	-	-
Радошин	-	1	1	-	-	1	-	1	1	-	1	-	-	-

⁷⁷ АЈ, 66, 3036.

⁷⁸ АЈ, 66, 3036.

Рајкинац	-	1	1	-	-	1	-	1	1	-	-	-	1	-
Седларе	2	-	2	-	-	2	-	2	2	-	1	1	-	-
Роанда	1	1	1	-	1	1	1	2	2	-	1	-	-	1
Суботица	1	1	2	-	-	2	-	2	1	1	1	-	-	1
Тропоње	-	2	2	-	-	2	-	2	2	-	1	1	-	-
Црквенац	1	1	2	-	-	2	-	2	2	-	1	1	-	-
Свилајнац	8	-	8	-	-	8	-	8	8	-	5	3	-	-
Укупно	32	19	50	1	1	51	1	52	50	2	23	14	7	8

У току првог полугодишта 1930/31. године кажњен је само Владислав Трипковић, учитељ и управитељ школе у Бобову, „опоменом“, пошто се као управитељ обраћао непотребно Просветном одељењу Моравске бановине и заобишао среско начелство. Држање и понашање учитеља ван школе било је примерно, а изузетак је чинио Милутин Лазаревић, учитељ у Стењевцу, јер је био оптужен од неких мештана, да се свађао и тукао и одао пијанству.⁷⁹

Верску наставу је, школске 1930/31. године, обављало 15 свештеника: у Свилајнцу Павле Лукић и Богомир Петровић, свештеници из Свилајнца, у Луковици Милан Марковић, свештеник из Бобова, у Дубљу Сава Миловановић из Дубнице, у Суботици Миливоје Тирнанић, свештеник из Медвеђе, у Црквенцу Николај Глигоров, свештеник из Црквенца, у Гложану Добривоје Милићевић, свештеник Гложана, у Војски Миодраг Миленковић, свештеник из Војске, у Медвеђи Божидар Пандуровић, свештеник из Медвеђе, у Великом Поповићу Татомир Панић, свештеник из Великог Поповића, у Деспотовцу Александар Поповић, свештеник из Деспотовца, у Плажану Јован Ристић, свештеник из Миљиве, у Дворишту Живојин Миленковић, свештеник из Дворишта, у Ломници Драгољуб Митровић, свештеник из Стрмостена, у Исакову Крстић Н., свештеник из Крушара. Сви свештеници добро су предавали веронауку осим Николаја Глигорова, који је био Рус, па су га ђаци нижих разреда теже разумели, и Драгољуб Митровић, свештеник из Стрмостена, јер се није јавио на дужност, због чега је био пријављен вишим црквеним властима.⁸⁰

*

Школске 1931/32. године у Ресавском срезу укупно је било 33 учитеља и 24 учитељица, од тога сталних учитеља је било 25, сталних учитељица 17, привремених седам учитеља и седам учитељица, и један учитељ дневничар. По годинама старости, било је: од двадесет и једне до 24 година старости четири учитеља и 10 учитељица, од 25 до 30 година 15 учитеља и осам учитељица, од тридесет једне до 35 година осам учитеља и две учитељице, од 36 до 40 година

⁷⁹ АЈ, 66, 1916.

⁸⁰ АЈ, 66, 1916.

шест учитеља и две учитељице, и од педесет једне до 55 година старости један учитељ и две учитељице.⁸¹

**Списак
Учитеља среза ресавског
Са оценама којима су оцењени
За школску 1931/32. годину⁸²**

Ред. број	Име и презиме	Место службовања	Коју је оцену добио
1.	Адамовић Душан	Луковица	одличан
2.	Алексић Живота	Бресје	врло добар
3.	Вицановић Ђорђе	Свилајнац	одличан
4.	Вицановић Загорка	Свилајнац	одличан
5.	Вучковић Лазар	Купиновац	врло добар
6.	Грујић Радмила	Јасеново	одличан
7.	Грујић Станислав	Јасеново	одличан
8.	Дамјановић Светозар	Витежево	одличан
9.	Дамјановић Роксанда	Витежево	одличан
10.	Дугоњић Мијо	Суботица	одличан
11.	Ђурђевић Александра	Грабовац	врло добар
12.	Ђурковић Петар	Тропоње	одличан
13.	Ђурковић Радмила	Тропоње	одличан
14.	Здравковић Викторија	Црквенац	врло добар
15.	Ивановић Персида	Луковица	одличан
16.	Јанковић Вера	Бобово	одличан
17.	Јовичић Милица	Суботица	одличан
18.	Лилер Милорад	Гложане	одличан
19.	Лиховидов Пантелија	Роанда	одличан
20.	Митровић Светозар	Свилајнац	одличан
21.	Митровић Надежда	Свилајнац	одличан
22.	Митровић Светолик	Свилајнац	одличан
23.	Миливојевић Живота	Свилајнац	одличан
24.	Миленковић Драгољуб	Рајкинац	врло добар
25.	Милосављевић Радоје	Роћевац	одличан
26.	Милосављевић Радмила	Роћевац	одличан
27.	Миловановић Милован	Дубница	одличан

⁸¹ АЈ, 66, 3036.

⁸² АЈ, 66, 1916.

28.	Миловановић Милорад	Дубница	одличан
29.	Манић Манојло	Гладна	врло добар
30.	Марковић Милан	Свилајнац	одличан
31.	Милосављевић Драгољуб	Кушиљево	одличан
32.	Милосављевић Вукосава	Кушиљево	одличан
33.	Марковић Босиљка	Гложане	одличан
34.	Николић Богомир	Црквенац	врло добар
35.	Николић Никола	Кушиљево	одличан
36.	Николић Даница	Кушиљево	одличан
37.	Новаковић Драгослав	Дубље	врло добар
38.	Новаковић Видосава	Дубље	одличан
39.	Опалка Елеонора	Војска	врло добар
40.	Павличић Петар	Бобово	одличан
41.	Путник Драгољуб	Витежево	врло добар
42.	Петровић Бранимир	Гложане	одличан
43.	Петровић Љубица	Бобово	одличан
44.	Петровић Миодраг	Бобово	одличан
45.	Пејовић Риста	Ђуринац	врло добар
46.	Поповић Драгољуб	Седларе	одличан
47.	Поповић Наталија	Седларе	одличан
48.	Ристић Владимир	Проштинац	врло добар
49.	Ракић Јерина	Кушиљево	одличан
50.	Станојевић Драгомир	Војска	одличан
51.	Станојевић Витослава	Војска	одличан
52.	Станојевић Радмила	Кушиљево	одличан
53.	Христодуловић Олга	Дубље	врло добар
54.	Храмоста Миленко	Грабовац	врло добар
55.	Храмоста Наталија	Грабовац	врло добар
56.	Чепакковић Славко	Свилајнац	одличан
57.	Шабердин Василије	Радошин	врло добар

*

Школске 1932/33. године у Ресавском срезу радило је 34 учитеља и 24 учитељице. Осим њих, радило је девет вероучитеља, од којих четири хонорарно Пет вероучитеља радило је бесплатно. По годинама старости било је: од двадесет једне до 25 година један учитељ и седам учитељица, од 26 до 30 година 11 учитеља и десет учитељица, од тридесет једне до 35 година 14 учитеља и две учитељице, од 36 до 40 година девет учитеља и три учитељице, од четрдесет једне до 45 година два учитеља и једна учитељица, од 46 до 50 година једна учитељица, од педесет једне до 55 година један учитељ, и од 56 до

60 година пет учитеља. Један учитељ долазио је на 490 становника, и на 54 уписана ђака.⁸³

Одличном оценом оцењено је 30 учитеља и 20 учитељица, врло добром 13 учитеља и четири учитељице. Медаљом је одликован један учитељ и писменом похвалом два учитеља. Опоменом су кажњени један учитељ и две учитељице.

Деспотовачки срез

Две нове школе започеле су рад у Деспотовачком срезу, у Витанцу и Жидиљу. У овом срезу школске 1927/28. године радило је 29 учитеља. Са завршеном Учитељском школом радило је 14 учитеља и 11 учитељица, са Гимназијом два учитеља и једна учитељица, и једна учитељица за завршеном филозофијом. За свој рад у току године одличном оценом оцењено је 13 учитеља и 10 учитељица, повољном оценом три учитеља и две учитељица, а једна учитељица остала је неоцењена.

Оцене наставника среза деспотовачког у 1927/28. години⁸⁴

Име и презиме	Где је са службом	Стални-привремени	У 1927/8. оцењен оценом	примедба
Зорка Здравковић Живота Здравковић	Деспотовац	стални стални	<u>одличан</u> <u>одличан</u>	Школа планска и добро се одржава
Видосава Марченко Јован Марченко(Рус)	Жидиље	стални стални	одличан одличан	Школа се добро снабдева
Јелица Николић Миодраг Васић	Медвеђа	стални стални	одличан одличан	Школа стара и добро се издржава
Милунка Недић Љубиша	Плажане	стални	одличан	Школа стара склона паду

⁸³ АЈ, 66, 3036.

⁸⁴ АЈ, 66, 1313.

Здравковић		стални	одличан	
Драга	Вел.	стални	одличан	Школа
Миленковић	Поповић			планска али
Милош		стални	одличан	се не
Милошевић				снабдева
				добро
Христина	Равна Река	стални	<u>одличан</u>	Школа се
Стевановић		стални	повољан	добро
Анка		стални	одличан	издржава
Радоњић, забавиља				
Милисав				
Новаковић				
Катарина	Језеро	стални	повољан	Школа се
Павловић-				бедно
Атанацковић		стални	одличан	издржава
Милорад				
Марјановић				
Груја Грујић	Балајнац	стални	одличан	Подиже
				нову школу
				добро
				издржавање
Душан Попадић	Бељајка	привремен	повољан	Све је бедно
Душан Крстић	Богава	стални	повољан	Све је бедно
Миодраг Бегчић	Брестово	сталан	<u>одличан</u>	Старо али
				добро све
Екатерина	Вирине	привремен	одличан	Старо али
Забјелина (Рус.)				добро све
Марко	Грабовица	сталан	одличан	Старо
Аксентијевић				спрема се за
				ново
Милен Живковић	Двориште	сталан	одличан	Добра стара
				издржавање
				слабо
Живојин	Исаково	привремен	повољан	Добра нова
Обрадовић				али
				неуређено
Пантелија	Јеловац	привремен	<u>одличан</u>	
Лиховидов (Рус)				
Милица Симић	Ломница	привремен	одличан	Издржавање
				слабо

Милосав Михајловић	Трућевац	сталан	<u>одличан</u>	Сад подижу нову школу
Катарина Дубовик	Витанци	сталан	<u>одличан</u>	Школа се добо
Василије Дубовик		сталан	одличан	снабдева
Подвучен одличан значи да је успех у свему такав				

Нарочито је похваљен рад Пантелије Лиховидова, учитеља у Јеловцу. До његовог доласка школа је била потпуно руинирана и без наставних средстава. Мештани су били апатични према школи, јер нису имали добре учитеље. Пантелија Лиховидов успео је да исправи однос мештана према школи. Сам је израдио карту С.Х.С., метарске мере, делове целине и друго, а његова жена радила је као служитељ, јер нико из села није желео да ради на вересију. Када су родитељи приметили напредак код своје деце, били су задовољни, и тражили су да се учитељ не мења. Тражили су чак и организовано прикупљање школског приреза, да би се школа оправила и снабдела свим потребама. Похваљен је и рад Милице Симић, привремене учитељице и управнице школе у Ломници. Мештани су једва отворили привремену школу. У селу није било пијаће воде. Својим радом успела је да отвори друго одељење да подигне чесму, и приступила је лечењу становништва од сифилиса.⁸⁵

*

Школске 1928/29. године у Деспотовачком срезу радило је 18 учитеља и 11 учитељица. Са Учитељском школом радило је 15 учитеља и осам учитељица, са Гимназијом два учитеља и две учитељице, и са другим школама један учитељ и једна учитељица. Ожењених учитеља је било 12, а нежењених шест. Удатих учитељица је било четири, једна је била удовица, а једна разведена. Неудатих је било пет учитељица. Ван наставе десет учитеља се бавило просвећивањем, шест пољопривредом, два Земљорадничким задругама, друштвом Трезвености три учитеља и три учитељице, Црвеним крстом шест учитеља и две учитељице и Ђачким позориштем три учитеља и три учитељице. Током године одржано је пет Среских учитељских зборова, на којима је расправљано шест тема.⁸⁶

⁸⁵ АЈ, 66, 1313.

⁸⁶ АЈ, 66, 2801. Текст заклетве, коју су учитељи изговарали приликом постављења. *Заклетва Ја (име и презиме), ступајући у наставничку службу, заклинам се свемогућим Богом да ћу Краљу Срба, Хрвата и Словенаца Александру I бити верна да ћу се устава савесно придржавати, да ћу законима у законским наредбама власти бити покорна, да ћу своје наставничке дужности ревносно и стално вршити, и да ћу се клонити свега онога што се не слаже с мојом службом. Тако ми Бог помогао. Заклетва се полагала пред свештеником, управитељем школе, председником и*
62

Списак
школа и учитеља политичког среза деспотовачког
од марта 1930. године⁸⁷

школа	Бр. учioniца	Удаљеност школе од најближе	Број становника у школској општини	Број школских станова	Име и презиме	Када је први пут постављен	Када је постављен у месту	Одакле је дошао
Балајнац	2	16	671	1	Груја Грујић	6.4.1921.	2.3.1924.	
Бељајка	1	18	650	1	Душан Попадић	2.4.1921.	2.4.1921.	из школе
Богава	1	18	670	1	Љубомир Ђукић	8.12.1929.	8.12.1929.	из школе
Брестово	1	20	600	1	Миодраг Бекчић	10.4.1922	12.9.1928.	Чепура
Велики Поповић	3	22 1/2	1631	1	Димитрије Поповић Милан Милошевић Милутин Дреноваковић	16.9.1904. 29.3.1921. 29.11.1926.	30.8.1923. 17.8.1925. 28.11.1929.	Соко бање Плажана
Вирине	1	14	1021	1	Екатерина Забелина	30.3.1926.	5.8.1926.	Сења
Витанце	2	22	1000	1	Катарина Дубовик Василије Дубовик	15.3.1920. 11.11.1921.	5.3.1928. 9.8.1927.	
Грабовица	1	30	1500	1	Хрстивоје Стојановић	1.9.1928.	11.9.1928.	
Двориште	1	36	2076	1	Милена Гавриловић	8.8.1922.	23.10.1925.	
Деспотов ац	2	22	2970	1	Живота Здравковић Зора Здравковић	14.7.1919. 15.2.1920.	5.7.1926. 6.7.1926.	Рибара Рибара
Жидиље	2	7	1750	1	Јован Марченко Видосава	23.3.1922. 25.3.1925.	1.11.1927. 1.11.1927.	Криве Феје Криве Феје

члановима школског одбора. (Заклетва је положена од стране Павлике Љутић, новопостављене учитељице у Бигреници 12. фебруара 1928.)

⁸⁷ АЈ, 66, 2801.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

					Марченко			
Исаково	2	13	1000	1	Вера Чоп Живојин Обрадовић	17.3.1928. 11.1.1928.	7.11.1929. 11.1.1928.	Ломнице школе
Језеро	2	21	1450	1	Милорад Марјановић Радосав Обрадовић	4.9.1927. 26.10.1928.	11.10.1927. 26.10.1928.	школе
Јеловац	1	15	1385	1	нема наставника			
Липовица	1	28	650	1	Густав Мусани	30.12.1929.	30.12.1929.	школе
Ломница	1	35	1071	1	Милица Симић	30.9.1924.	30.9.1924.	школе
Медвеђа	2	20	2390	1	Миодраг Васић Живана Јовановић	5.4.1920. 1.11.1928.	9.7.1927. 27.12.1928.	Суботице М. Дренове
Пањевац	1	35	1000	1	Владимир Милевић	29.10.1925.	21.3.1925.	Секурича
Плажане	2	26	1845	1	Љубиша Здравковић Драгиња Стефановић	8.5.1926. 17.10.1895.	6.7.1926. 25.6.1929.	Ратковића
Равна Река	3		2500 прав. 500 кат.	1	Мирко Новаковић Христина Стевановић Загорка Торбаров	10.5.1926. 20.10.1925. 4.12.1925.	10.8.1928. 29.6.1926. 4.12.1925.	школе
Стењевац	1	39	728	1	Милутин Лазаревић	29.12.1918.	14.11.1925.	
Трућевац	2	17	630	1	Милосав Михаиловић	6.9.1921.	5.5.1927.	

*

Школске 1930/31. године у Деспотовачком срезу радило је 19 учитеља и седам учитељица. Сталних учитеља било је једанест, учитељица три, а привремених је било осам учитеља и четири учитељице. По годинама старости, шест учитеља и три учитељице имали су од двадест једне до 25 година, од 26 до 30 година имало је три учитеља и две учитељице, од тридесет једну до 35 година седам учитеља и једна учитељица, од четрдесет једне до 45 година један учитељ, од 46 до 50 година један учитељ, и од 56 до 60 година једна учитељица. Одличном оценом оцењена су девет учитеља и две учитељице, врло добром

осам учитеља и три учитељице, и добром оценом два учитеља и две учитељице.⁸⁸

Наставници
Деспотовачки срез
Прво полугодиште 1930/31. године⁸⁹

школа	Врсте наставника				По квалификацијама			По категоријама			По вери			Брачно стање			
школа	стални	привремени	Уч. заступника	дневничари	Свршили Учитеску школу	гимназију	Остале школе	II категорије	III категорије	дневничари	православни	католици	Мухам.	ожењени	удати	неожењен	неудата
Бељајка	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-
Богава	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Брестовац	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Балајнац	1	-	-	-	1	-	1	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Вирине	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-
Витанце	2	-	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	1	1	-	-
Грабовица	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	1	-
Двориште	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-
Жидиље	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	1	1	-	-
Исаково	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	1	-	1	1	1	-	-
Језеро	1	1	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-	1	1
Липовица	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Ломница	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Медвеђа	1	1	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	1	-	-	1
Плажане	1	-	1	-	1	-	1	1	1	-	2	-	-	-	-	1	-
Пањевац	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	1	-	-
Равна Река	1	1	-	-	2	-	-	2	-	-	1	1	-	1	-	-	1
Стењевац	1	-	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Трућевац	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-	1	-	-	1	-	-	-
Деспотовац	2	-	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	1	1	-	-
Вел. Поповић	1	1	-	-	2	-	-	2	-	-	2	-	-	1	-	1	-
укупно	13	14	2	1	27	1	2	27	2	1	27	2	1	12	7	7	4

⁸⁸ АЈ, 66, 2801.

⁸⁹ АЈ, 66, 3063.

Само је учитељ у Вирину био руске националности, а сви остали били су Југословени.

Почетком школске 1930/31. године Начелник среза деспотовачког тражио је постављење квалитетнијег учитељског кадра у свом срезу. На почетку је требало поставити учитеље у трећем одељењу у Деспотовцу, првом одељењу у Медвеђи, и у забавишту у Равној Реци. Нека учитељска места била су попуњена током године, али са учитељима по казни. Пошто је деспотовачки срез био први по криминалитету у држави, тражио је постављење ваљаних и одабраних учитеља. То је по њему било неопходно, да би се мештани уверили да се и о њима води рачуна.⁹⁰

*

Укупно школске 1931/32. године у Деспотовачком срезу радило је 29 учитеља и учитељица. Од укупног броја сталних је било 13 учитеља и шест учитељица, привремених пет учитеља и три учитељице, и заступника учитеља један учитељ и једна учитељица. За свој рад, одличном оценом оцењено је десет учитеља и шест учитељице, а врло добром оценом девет учитеља и четири учитељице.

Списак

Учитеља среза деспотовачког са оценама за школску 1931/32. годину⁹¹

1. Бачетовић Јелица	Језеро	врло добар
2. Васић Миодраг	Медвеђа	одличан
3. Вучевац Марија	Равна Река	врло добар
4. Гавриловић Милена	Деспотовац	одличан
5. Гргић Павле	Деспотовац	одличан
6. Грујић Груја	Балајнац	одличан
7. Динковић Иван	Богава	врло добар
8. Дубовик Василије	Витанци	одличан
9. Дубовик Катарина	Витанце	одличан
10. Јефтић Милан	Плажане	одличан
11. Којић Божић	Брестово	одличан
12. Лазаревић Милутин	Стењевац	врло добар
13. Милевић Владимир	Пањевац	одличан
14. Марјановић Милорад	Деспотовац	одличан
15. Милошевић Ташко	Равна Река	врло добар

⁹⁰ АЈ, 66, 2801.

⁹¹ АЈ, 66, 1313.

16. Матић Драгољуб	Јеловац	врло добар
17. Мусани Густав	Липовица	врло добар
18. Милошевић Милош	Велики Поповић	одличан
19. Михаиловић Милосав	Трућевац	одличан
20. Попадић Душан	Бељајка	врло добар
21. Рајковић Пава	Грабовица	врло добар
22. Ражњатовић Бошко	Велики Поповић	врло добар
23. Ражњатовић Бранка	Велики Поповић	одличан
24. Станојловић Анђа	Жидиље	одличан
25. Станојловић Драгољуб	Жидиље	врло добар
26. Стојовић Милутин	Двориште	врло добар
27. Стефановић Драгиња	Плажане	врло добар
28. Станковић Даринка	Медвеђа	одличан
29. Симић Милица	Ломница	одличан

*

Школске 1932/33. године, у Деспотовачком срезу радило је 18 учитеља и 13 учитељица, а са шест вероучитеља укупно је било 24 учитеља и 13 учитељица. На једног учитеља долазило је 693 становника и 61 уписани ђак. Један учитељ је био члан културног друштва „Ресавска матица“, 15 учитеља и 14 учитељица Југословенског учитељског удружења, Црвеног крста 11 учитеља и 10 учитељица, Савеза трезвене младежи једна учитељица и Соколског друштва шест учитеља и седам учитељица. Одличном оценом оцењено је 15 учитеља и осам учитељица, врло добром оценом четири учитеља и четири учитељице, добром оценом два учитеља и једна учитељица, два учитеља недовољном оценом и један учитељ је остао неоцењен.⁹²

2-1. Ваннаставне активности

Раду учитеља ван школе посвећивала се, у неким тренуцима, још и већа пажња од рада у школи. Учитељи су били обавезни да раде на свестраном просветном, културном, националном и економском подизању народа. Тај рад се реализовао преко ширења писмености, оснивањем аналфабетских течајева, на отварању продужних и вечерњих школа, где би се стечено знање у школи утврђивало и проширивало. Тај рад се манифестовао и преко стварања разних просветних и културних установа. То се пре свега односило на формирање: певачких, соколских и стрељачких дружина, народних књижница и читаоница.

⁹² АЈ, 66, 2801.

Затим на одржавању родитељских састанака, извођењу излета, екскурзија, приређивању концерата и разних спортских такмичења.

Учитељи су били обавезни да раде и на економском подизању народа, оснивањем кредитних, потрошачких и земљорадничких задруга, и на тај начин да омогуће јефтиније снабдевање и да ослободе народ зеленаштва. У том погледу потребно је било да раде на подизању огледних школских имања и вртова, како би народ та знања применио на својим имањима.

Ресавски срез

Школске 1925/26. године у Ресавском срезу, у свим местима где су постојале школе постојале су и кредитне и набављачке задруге. У свим задругама радили су учитељи. Одржавани су родитељски састанци у Бресју, Гладни и Луковици, а предавања за народ у: Бресју, Војски, Гладни, Дубници, Јасенову, Луковици, Суботици и Црквенцу. У свим активностима нарочито су се истакли Светолик Милошевић, учитељ у Црквенцу, Светомир Миловановић, учитељ у Гладни, Драгомир Станојевић, учитељ у Војски и други. Угледан пчелињак са 24 кошница имао је Михајло Шејбак, учитељ у Бобову, по народности Рус.

Аналфабетски течајеви током првог полугодишта 1925/26. године одржаван је у Роћевцу са 15 ђака. Течај је започет 1. децембра 1925. године, а испит је одржан 7. априла. Курс је похађало 15 ђака, старости од 16 до 20 година. Сви су добро савладали читање, писање и рачунање. Курс је водила Јулија Шарић, учитељица у Роћевцу, која је по народности била Рускиња.⁹³

У првом полугодишту школске 1925/26. године, у свим местима где су постојале школе, постојали су и месни Културни одбори. У Црквенцу, Бобову, Бресју, Војски и Гладни одржавана су предавања за народ.⁹⁴

У неким местима постојали су и друге културне установе, које су установљене заузимањем учитеља. У Црквенцу је постојало Друштво за чување народног здравља, купатило за које је Министарство народног здравља дало помоћ од 10.000 динара, певачко друштво, набављачка и потрошачка задруга и школска и народна апотека са најнужнијим лековима. Апотеке су постојале и у другим местима за пружање помоћи ђацима, али и мештанима тих села. У Војски је постојало певачко друштво, соколско друштво, народна књижница и читаоница. Популарна предавања одржана су у: Црквенцу, Бресју, Бобову и

⁹³ АЈ, 66, 1313. До јула месеца Јулији Шарић није исплаћена надокнада за држање течаја. Школски надзорник се више пута обраћао вишим властима због тога.

⁹⁴ АЈ, 66, 1313.

Гладни. Прослава празника за Народно просвећивање извршено је у свим школама на Видовдан.⁹⁵

Школске 1926/27. године, у Ресавском срезу аналфабетски течајеви одржавани су у Купиновцу, где је радио учитељ Миодраг Петровић, и у Роанди где је радио Пантелија Лиховидов, учитељ дневничар. Вечерња школа је одржавана у Луковици, у којој је као и сваке године радио Душан Адамовић, који је за седам година учитељске службе успео да описмени све младиће, који нису учили школу, и да на тај начин неписменост свео на најмању меру. Преко зиме је одржавао вечерњу продужну школу са младићима, који су завршили основну школу а остали да живе у месту. Ове године нису одржавани курсеви и школе за домаћице, а популарна предавања одржавана су скоро у свим школама поводом Светог Саве, а у појединим школама и поводом Видовдана. Прослава празника Народног просвећивања за Видовдан, одржана је у свим школама. У неким врло свечано, а у већини школа скромније, само са ђацима.⁹⁶

Мање од половине учитеља радило је врло интензивно на културном, просветном и привредном пољу ван школе. У том раду нарочито су се истакли Светолик Милошевић, учитељ у Црквенцу, Драгомир Станојевић, учитељ у Војски, Милорад Лилер, учитељ у Гложану и Душан Адамовић, учитељ у Луковици. За Светолика Милошевића школски надзорник је истакао да је у свему идеалан учитељ. Чак је сматрао да он треба да буде ослобођен рада у разреду, да би се потпуно посветио културним, просветним и привредним активностима ван школе. Захваљујући великом раду његовом и његове жене, у Црквенцу је постојало: Друштво за чување народног здравља са великом апотеком, Певачка дружина, Позоришна дружина, Народна књижница и читаоница, Земљорадничко-кредитна и набављачка задруга, народно купатило, а код ђака Подмладак Црвеног крста, Савез трезвене младежи и Соколско друштво.⁹⁷

Школске 1927/28. године, у Ресавском срезу на народном просвећивању рађено је у осам школа, на женском ручном раду у четири школе, на мушком ручном раду у седам школа, повртарству четири, воћарству три, виноградарству четири, пчеларству три и свиларству у једној школи. Одржано је 13 поучних предавања за грађане, а у пет школа родитељски састанци. Народним

⁹⁵ АЈ, 66, 1313.

⁹⁶ АЈ, 66, 1313.

⁹⁷ АЈ, 66, 1313. Отварање Пољопривредне књижнице и читаонице реализовано је на иницијативу Драгомира Катића током 1925/26. године. Пољопривредна књижница са читаоницом отворена је током 1926/27. године. Била је смештена у сали Земљорадничке кредитне задруге. Од чланских улога купљено је доста књига и орман за смештај књига. Мештани су узимали књиге на читање, а часописе су користили у читаоницама.

просвећивањем се бавило 14 учитеља и седам учитељице, пољопривредом 11 учитеља и једна учитељица, књижевношћу три учитеља, Земљорадничким задругама седам учитеља, трезвеништвом две учитељице, Црвеним крстом три учитеља и три учитељице, ђачким позориштем три учитеља и једна учитељица, народном књижношћу и читаоницом три учитеља, народном апотеком два учитеља, народним купатилом један учитељ, Певачко-позоришним дружинама четири учитеља и пчеларством три учитеља. У једној школи је одржан алфаветски течај са укупно 18 ученика, од којих су четворица имали мање од 15, а 14 више од 15 година. Сви су научили да читају и пишу. За награду наставнику је издато 360 динара.⁹⁸

Исте школске године учитељи су одржали осам Среских учитељских зборована, на којима је било изложено десет тема. Вукосав Жунић читао је рад „Радна школа“, и реферат о „Осећајима по асоцијалној, волунтаристичкој и емпиријској психологији“; Гаврило Николић „О именицама“; Владислав Трипковић „Западно српско подручје“; Олга Христовић о броју 18; Миодраг Петровић „Осећаји и њихова битност у душевном животу“; Смиљана Вукалић „Сељак и адвокат“; Светолик Милошевић, Драгица Станојевић и Душан Адамовић реферисали су о раду Главне учитељске скупштине у Скопљу, и раду Повереништва Удружења Југословенског Учитељства.⁹⁹

У Ресавском срезу школске 1928/29. године на женском ручном раду рађено је у шест школа, на мушком ручном раду у седам школа, повртарству девет, воћарству пет, виноградарству три, пчеларству три, свиларству три. Ван школе књижевношћу су се бавила два учитеља, просвећивањем 17 учитеља и шест учитељица, пољопривредом 11 учитеља, Земљорадничким задругама девет учитеља, соколством четири учитеља и једна учитељица, трезвењаштвом један учитељ и једна учитељица, Црвеним крстом 13 учитеља и пет учитељица, ђачким позориштем четири учитеља и две учитељице, и певачким друштвом два учитеља. Одржано је тридесет и једно научно предавање и девет родитељских састанака. Исте године одржано је пет учитељских зборована. На њима су одржана следећа предавања: 1) Из српског језика „Клетва“ Десанка Петровић, 2) Из певања „Ја сам млада српкиња“ Драгољуб Путник, 3) Из науке „О св. Николи“ Видосава Недељковић, 4) Из историје „О Милошу Обреновићу“ Ђорђе Вицановић. На зборовима су прочитани и следећи радови: 1) „Ауторитет и љубав наставника као средство у васпитању“ Вукосав Жунић, школски надзорник, 2) „О значају наше сталешке учитељске организације“ Светолик Милошевић, 3) „Успомене из мојих учитељских бележака“ Светолик Милошевић.¹⁰⁰

⁹⁸ АЈ, 66, 3063.

⁹⁹ АЈ, 66, 3063.

¹⁰⁰ АЈ, 66, 3063.

Исте 1928/29. године рођендан престолонаследника прослављен је у девет школа са укупно 352 присутна лица, Дан уједињења у девет школа са девесто двадесет и једним присутним лицем, рођендан краља у десет школа са 633 присутних лица, рођендан краљице у осам школа са триста осамдесет и једним присутним лицем, Свети Сава у 20 школа са 3.296 присутних лица, Штросмајеров дан у две школе, дан Зрињског и Франкопана у једној школи, Дан словенских апостола Тирила и Методија у пет школа са 67 присутних лица, и Видовдан у 20 школа са 1.270 присутних.¹⁰¹

Школске 1929/30. године зборови Учитељског удружења одржавани су у згради основне школе у Свилајнцу. На њима су читани реферати са разних скупова: реферат Радоја Милосављевића, учитеља из Роћевца, са скупштине Повереништва у Београду; Драгомира Станојевића, учитеља у селу Војска, са конгреса Удружења Југословенских учитеља; Светолика Милошевића, учитеља у Црквенцу, превод „Настава солидарности у школи рада“, Драгомира Станојевића, превод „Ред и васпитање у односу са Друштвом народа“. Предавање о Стевану Немањи у трећем разреду одржао је Владислав Трипковић, учитељ у Бобову, а о Краљевићу Марку Драгољуб Путник, учитељ у Витежеву.¹⁰²

Исте школске 1929/30. године аналфабетски курсеви нису одржавани, као и курсеви за домаћице. У Црквенцу је постојала Здравствена задруга, Виноградарска задруга и певачко друштво. Певачко друштво постојало је и у селу Војска. У Свилајнцу је било активно Соколско друштво и Друштво за васпитање и удомљење сиромашних девојака „Св. Јела“.¹⁰³

У школској 1930/31. години, у Ресавском срезу, у 11 школа је организован женски ручни рад, у 11 школа мушки ручни рад, повртарство у пет школа, воћарство у четири, виноградарство у једној, пчеларство у три школе. Аналфабетски течај је исте школске године одржан само у Витежеву. У два одељења укупно 35 ученика је завршило течај, који су водили учитељи њихове школе. Течај је трајао четири месеца.¹⁰⁴

Прослава празника за Народно просвећивање јуна 1931. године, одржана је у школама у: Црквенцу, Тропоњу, Витежеву, Ђуринцу, Бобову, Дубљу, Суботици, Гложану, Радошину, Војски, Дубници и Витанцу. Прилози су сакупљани у свим школама, а укупно је сакупљено 536,25 динара у: Бобову 55,50 динара, Суботици 90,50 динара, Ђуринцу 11 динара, Гладни 15 динара, Дубљу 61 динар, Купиновцу 26 динара, Радошину 11 динара, Јасенову 15 динара, Витежеву 39,50 динара, Грабовцу 80 динара, Дубници 20 динара,

¹⁰¹ АЈ, 66, 3063.

¹⁰² АЈ, 66, 1916.

¹⁰³ АЈ, 66, 1916.

¹⁰⁴ АЈ, 66, 3036.

Рајкинцу 10 динара, Црквенцу 10 динара, Седлару 20 динара, Луковици 10 динара, Тропоњу 20 динара, Војски 10 динара, Витежеву 10 динара и Медвеђи 10 динара.¹⁰⁵

Школске 1931/32. године у Ресавском срезу, у оквиру рада на просвећивању: у 17 школа рађено је на женском ручном раду, у 18 школа на мушком ручном раду, у осам на повртарству, у пет на воћарству, у две виноградарству и у четири на пчеларству.¹⁰⁶

Нарочито је током 1931/32. године било активано неколико учитеља. Светолик Митровић, учитељ у Свилајнцу, био је члан и секретар хуманитарног друштва „Ресавско сироче“ и Ресавске библиотеке, управник Житарске задруге, и предавач у Мушкој занатској школи. Живота Миливојевић, учитељ у Свилајнцу, радио је у Мушкој занатској школи, Трговачкој омладинској школи, Занатској задрузи. Био је члан Ресавске библиотеке, управе Соколског друштва и управе за подизање дома „Стеван Синђелић“. Надежда Митровић, учитељица у Свилајнцу, била је члан Женске подружнице и Подмлатка Црвеног крста у Свилајнцу. Светозар Митровић, учитељ у Свилајнцу, вршио је управитељску дужност у основној школи и Мушкој занатској школи. Био је члан управе Ресавске библиотеке и члан управе за подизање дома „Стеван Синђелић“. Вршио је дужност председника Друштва учитеља и учитељица среза Ресавског.¹⁰⁷

У Ресавском срезу, школске 1932/33. године просветитељским радом бавило се 19 учитеља и 15 учитељица, књижевношћу три учитеља и две учитељице, пољопривредом пет учитеља и пет учитељица, земљорадничким задругарством 13 учитеља и шест учитељице, соколством осам учитеља и шест учитељице, трезвењаштвом један учитељ и једна учитељица, Црвеним крстом 22 учитеља и 18 учитељица, ђачким позориштем шест учитеља и шест учитељица, народном одбраном два учитеља, певачким друштвом један учитељ и једна учитељица и музиком један учитељ.¹⁰⁸

Као једина варошка школа, школа у Свилајнцу нарочито је имала разноврсну ваншколску активност. Сваке године у току фебруара месеца давани су парастоси добротворима Фонда сиромашних ученика. На служби у цркви присуствовали су сви наставници са сиромашним ученицима, а парастосу на гробљу присуствовали су само наставници. Сахранама и парастосима великим добротворима присуствовали су наставници са ученицима, а када се радило о малим добротворима и утемељивачима, присуствовали су делегирани

¹⁰⁵ АЈ, 66, 1916.

¹⁰⁶ АЈ, 66, 3063.

¹⁰⁷ АЈ, 66, 3063.

¹⁰⁸ АЈ, 66, 3036.

наставници без ђака. Послужење на парастосима је било скромно, и дељено је углавном сиромашним ђацима.

Марта 1925. године прикупљан је новац и приређен свечани француски школски дан, као прилог подизања споменика захвалности српског народа Француској.

У оквиру обележавања Видовдана, прикупљана су средства за народно просвећивање од наставника и ђака, као и од грађана. Том приликом се говорило о значају Видовдана, изводила државна химна, и од стране ученика су рецитоване песме.

Сваке године школа је организовала прославу Светог Саве са богатим програмом, који су изводили ученици школе. Дан Светог Саве увек је обележаван на свечан начин уз присуство свих ученика, наставника и грађана. Пре подне вршено је водо освећење и резање славског колача, држани поздравни говори управитеља школе, извођене су државна химна и химна Светом Сави и подношени су извештаји о стању Фонда сиромашних ученика. У оквиру преподневне прославе увек су извођене рецитације и кратки комади од стране ученика. За присуство поподневном обележавању наплаћивала се карта од 7 динара за чланове породице, и 10 динара за самце. Тада су се примали и добровољни прилози.

У школи је сваке године обележавана и *Врбица*. Том приликом обезбеђивана је одећа за већи број ученика. У оквиру обележавања певан је тропар *општеје воскресје*, који је са ђацима припремао школски вероучитељ.¹⁰⁹

Такође, сваке године организована је забава у част прославе Подмлатка Црвеног крста основне школе. Свако одељење је имало обавезу да учествује у прослави, тако што је свако одељење давало по два ученика за рецитавање, док су ученици четвртог разреда певали државну химну, а ученици трећег и четвртог разреда припремали су по један позоришни комад.¹¹⁰

Исто тако, сваке године крајем јуна, организоване су изложбе ђачких радова. У једној учионици излагани су женски ручни радови, а у другој учионици цртежи и рељефи.

Повремено су организоване екскурзије или излети, и то углавном у ближој околини.

Деспотовачки срез

Школске 1927/28. године, у Деспотовачком срезу, у оквиру рада на народном просвећивању, у пет школа је рађено на женском ручном раду, на

¹⁰⁹ ИАЈ, Ф 197, књига бр. 6.

¹¹⁰ ИАЈ, Ф 197, књига бр. 6.

мушком ручном раду у две школе, на повртарству у осам школа, воћарству у две школе, виноградарству такође у две школе и на свиларству у једној школи. Поучна предавања су одржана у три школе.¹¹¹

У Деспотовачком срезу, исте школске године на просвећивању била су ангажована три учитеља и две учитељице, у пољопривреди десет учитеља и три учитељице, у Земљорадничким задругама два учитеља и једна учитељица, у соколству један учитељ, трезвењаштву шест учитеља и четири учитељице, Црвеном крсту два учитеља и три учитељице, и Ђачком позоришту један учитељ.¹¹²

Школске 1928/29. године, у Деспотовачком срезу рођендан престолонаследника обележило је 15 школа са 2.980 присутних, Дан уједињења 18 школа са 5.820 присутних, рођендан краља 17 школа са 3.609 присутних, рођендан краљице 14 школа са 2.398 присутних, Светог Саву 20 школа са 6.546 присутних, словенске апостоле Тирила и Методија 17 школа са 2.190 присутних, Видовдан 20 школа са 5.069 присутних. Ове године нису обележавани Штросмајеров дан и дан Франкопана и Зрињског. У шест школа рађено је на женском ручном раду, у две на мушком ручном раду, на повртарству шест, воћарству четири и на свиларству у три школе.¹¹³

Ван школе, наставници у Деспотовачком срезу су се занимали: књижевношћу два учитеља, просвећивањем 17 учитеља и шест учитељице, пољопривредом 11 учитеља, земљорадничким задругама девет учитеља, соколством четири учитеља и једна учитељица, трезвењаштвом један учитељ и једна учитељица, Црвеним крстом 13 учитеља и пет учитељица, Ђачким позориштем четири учитеља и две учитељице и певачким друштвом два учитеља. Одржано је пет среских зборов, на којима су одржана четири предавања. Посебно су ове школске 1928/29. године, скоро сви учитељи били ангажовани на попису земљишта.¹¹⁴

Школске 1930/31. године аналфабетски течај је одржан само у Брестову. Укупно је течајем било обухваћено 55 полазника млађих од 25 година. Течај није похађало 25 полазница, и све су кажњене са по 30 динара и са по 20 динара таксе.¹¹⁵

Нарочито се на развоју соколства радило 1930. године. Октобра те године, у присуству среског начелника Александра Динића, одржаване су по селима деспотовачког среза конференције у циљу стварања соколских чета.

¹¹¹ АЈ, 66, 2801.

¹¹² АЈ, 66, 2801.

¹¹³ АЈ, 66, 2801.

¹¹⁴ АЈ, 66, 3036.

¹¹⁵ ИАЈ, Ф 170, књига бр. 24.

Интересовање код мештана је било велико, а нарочито у Плажану и Грабовици, где су соколске чете водили управитељи школа.¹¹⁶

У Балајнцу је, одлуком Соколске жупе Крагујевац постављена управа соколске чете. За старешину је постављен Груја Грујић, учитељ и управитељ школе, за заменика старешине Сава Маленовић, земљорадник, за секретара Радисав Алексић, трговац, за благајника Милија Нешић, земљорадник, за начелника Ђорђе Бранковић, земљорадник. За ревизора чете именовани су Миодраг Радисављевић и Милосав Милићевић.¹¹⁷

Приликом оснивања Соколског друштва у Деспотовцу децембра 1932. године, за начелницу изабрана је Ленка Јаковљевић, а за њену заменицу Милена Гавриловић, обе учитељице.¹¹⁸

Школске 1930/31. године, током првог полугодишта, нарочито су се у ваншколском активностима, истакли учитељи ресавског школског среза: 1) Мирко Новаковић, учитељ у Равној Реци. Радио је као начелник Соколског друштва и као председник Соколског просветног одбора у месту. Радио је и као књиговођа Набављачке задруге, и као хоровађа Певачко-раденичког друштва. Са ђацима је вежбао соколске вежбе; 2) Груја Грујић, учитељ у Балајнцу. Основао је Соколску чету у селу и ђаке је обучавао соколским вежбама; 3) Милутин Дреноваковић, учитељ у Великом Поповићу. Основао је Соколску чету. Народу је држао предавање о соколству, а са ђацима вежбао соколске вежбе. Био је и члан народне књижнице; 4) Василије Дубовик, учитељ у Витанцу. Основао је и руководио ђачким мешовитим хором. Био је и књижничар у народној књижници. Учествовао је у раду кредитне и набављачке задруге. У кредитној задрузи обављао је дужност председника Надзорног одбора; 5) Душан Адамовић, учитељ у Луковици, био је председник Земљорадничко-кредитне задруге у селу, и секретар Сточарске задруге у Свилајнцу. Био је и члан Ресавске библиотеке у Свилајнцу, члан Просветно-соколског одбора у Свилајнцу и хонорарни ревизор Савеза Земљорадничких задруга; 6) Бранимир Петровић, учитељ у Гложанима. Основао је соколску чету у селу са 29 чланова. Радио је са 55 вежбача-ђака. Са ђацима је основао коло Трезвене младежи „Нада“. Радио је на указивању прве помоћи у селу; 7) Светолик Митровић, учитељ у Свилајнцу, радио је у општинској Занатској школи, и као секретар Ресавске библиотеке и хуманог друштва „Ресавско сироче“. Био је и члан Соколског друштва у Свилајнцу; 8) Живота Миливојевић, учитељ у Свилајнцу, радио је у Општинској занатској школи и Трговачкој омладинској школи, и као секретар-благајник Занатске задруге. Био је члан Ресавске библиотеке, управе Соколског друштва и друштва за подизање

¹¹⁶ Моравски гласник, Ћуприја, бр. 5 од 20. октобра 1930. године.

¹¹⁷ Моравски гласник, бр. 6 од 1. марта 1931. године.

¹¹⁸ Моравски гласник, бр. 1, 7. јануар 1933. године.

спомен дома „Стеван Синђелић“. Вршио је и дужност потпреседника Учитељског друштва у Свилајнцу; 9) Драгољуб Поповић, учитељ у Седлару. Основао је соколску чету у селу и Задружну пољопривредну књижницу. Био је члан управе Потрошачке задруге.¹¹⁹

Током другог полугодишта исте школске 1930/31. године, у ван школским активностима истакли су се учитељи: 1) Мија Дугоњић, учитељ у Суботици. Добро се опходио са ђацима и мештанима у селу, који су га веома ценили. Све школске свечаности организовао је са ђацима врло успешно. Основао је Соколско друштво, Црвени крст и покренуо ђачку штедњу. Организовао је изложбу ђачких ручних радова. Организовао је и изложбу о хигијени са разним сликама, које је добио од управе школске поликлинике у Свилајнцу. Том приликом одржао је предавање о чувању здравља, на коме је присуствовало много људи из Суботице и суседних села; 2) Светозар Дамјановић, учитељ у Витежеву. Иако је био млад, радио је врло предузимљиво. Организовао је два алфабетска течаја у селу. На једном је и сам радио. Међу ђацима увео је штедњу и формирао Подмладак Црвеног крста. Био је врло цењен у селу и околини; 3) Милена Гавриловић, учитељица у Дворишту. Иако је радила са великим бројем ђака у полудневној настави, успела је да међу ђацима формира Друштво Трезвене младежи и Подмладак Црвеног крста са 62 члана; 4) Владимир Милевић, учитељ у Пањевцу. Врло добро се опходио са ђацима и мештанима. То му је помогло да убеди мештане да подигну нову школску зграду. Међу ђацима организовао је Подмладак Црвеног крста.¹²⁰

Школске 1930/31. године алфабетски течај је одржан само у Витежеву и Великом Поповићу. У Витежеву, у првом течају предавао је Светозар Дамјановић из истог места. Укупно је било 35 ученика. Испит је одржан 10. марта. У другом течају у Витежеву радио је Драгољуб Путник.¹²¹

Исте школске године одржано је 17 научних предавања пред 185 посетилаца, и 45 популарних предавања које је посетило 1.167 грађана. Укупно је са предавања прикупљено 118 динара. Рођендан престолонаследника прославило је седам школа уз присуство 285 посетилаца, Дан уједињења седам школа уз присуство 202 посетилаца, рођендан краља осам школа уз присуство 570 посетилаца, Светог Саву 23 школе уз присуство 2.411 посетилаца, дан Штросмајера две школе, дан Зрињског и Франкопана две школе, Ћирила и Методија пет школа са 118 присутних и Видовдан 23 школе уз присуство 1.072 посетилаца.¹²²

¹¹⁹ АЈ, 66, 1916.

¹²⁰ АЈ, 66, 1916.

¹²¹ АЈ, 66, 1916.

¹²² АЈ, 66, 3063.

Током првог полугодишта школске 1930/31. године, одржана су два учитељска збора среза деспотовачког. На првом збору, одржаном октобра 1930. године, обрађена је тема Зорке Здравковић, учитељице у Деспотовцу, „Значај домаћег васпитања у служби школе“. На другом збору, одржаном новембра 1930. године, Василије Дубовик, учитељ у Витанцу, изнео је тему: „Учитељ и његов рад на народном просвећивању“, а Миодраг Петровић, учитељ у Бобову, говорио је о два највећа грчка филозофа. Изабрана је и нова управа. За председника изабран је Живота Здравковић, учитељ у Деспотовцу, Милорад Марјановић, учитељ у Језеру за потпредседника, Василије Дубовик, учитељ у Витанцу, за благајника, за секретара изабран је Љубиша Здравковић, учитељ у Плажану. У Управни одбор изабрани су учитељи Миодраг Васић и Груја Грујић, а у Надзорни одбор Милош Милошевић, Михајловић и Вл. Милевић.¹²³

И даље су у местима где су постојале школе, учитељи оснивали и активно учествовали у раду других организација. У Црквенцу је још од раније постојало певачко друштво, Набављачко-потрошачка задруга и Виноградарска задруга. У Гложанима постојало је Грађанско-црквено певачко друштво „Синђелић“ и Плетарска задруга, која је основана 1930. године. У Свилајнцу је постојало певачко друштво „Поклић“, Соколско друштво Краљевине Југославије, друштво „Св. Јела“, друштво „Ресавско сироче“, Женска занатска школа, Мушка занатска школа, Трговачка омладинска школа, Паорска задруга, Задруга за пољопривредни кредит, спортско омладинско друштво „Синђелић“, спортско ђачко друштво „Југовић“, Дом народног здравља са школском поликлиником, Ресавска омладинска библиотека. У Деспотовачком срезу постојало је Просветно-културно друштво „Ресавска Матица“ у Великом Поповићу, и у Деспотовцу „Горња Ресава“, књижница културног одбора.¹²⁴

Школске 1930/31. године, у Деспотовачком срезу просвећивањем се бавило 12 учитеља и четири учитељице, књижевношћу три учитеља, пољопривредом осам учитеља и једна учитељица, земљорадничким задругарством четири учитеља и две учитељице, соколством четири учитеља и две учитељице, трезвењаштвом један учитељ и две учитељице, Црвеним крстом шест учитеља и три учитељице, ђачким позориштем пет учитеља и две учитељице, ђачком штедњом четири учитеља, ђачким хором један учитељ. Чак 52 учитеља били су чланова Ресавске Матице, а Удружења учитеља 19 учитеља и седам учитељица.¹²⁵

Током 1930/31. године у Деспотовачком срезу одржано је 19 научних, на којима је присуствовало 600 посетилаца и 16 популарних предавања, уз присуство 1.097 посетилаца. Одржано је шест хорских концерата уз присуство

¹²³ АЈ, 66, 1916.

¹²⁴ АЈ, 66, 1916.

¹²⁵ АЈ, 66, 2801.

464 посетилаца, са којих је остварен приход од 1.200 динара. Одржана су два предавања уз 57 присутних, једна изложба, коју је посетило 96 посетилаца, једна изложба женских ручних радова са 75 посетилаца, одржана је једна забава у корист сиромашних ђака, на којој је учествовало 139 посетилаца, и са које је прикупљен приход од 652 динара.¹²⁶

Исте школске 1930/31. године, у Деспотовачком срезу рођендан престолонаследника прославило је шест школа на којима је присуствовало 348 грађана, Дан уједињења седам школа на којима је присуствовало 432 посетилаца, рођендан краља осам школа на којима је присуствовало 562 посетилаца, Светог Саву 19 школа са 3.754 посетилаца, дан Ћирила и Методија три школе уз присуство 414 посетилаца, Видовдан 20 школа на којима је присуствовало 2.221 посетилац, и извршено је освећење једне школске зграде уз присуство 400 мештана.¹²⁷

У Деспотовцу Светосавска прослава јануара 1931. године одржана је у присуству среског начелника Александра Динића, санитетског референта др Станоја Поповића и великог броја ђачких родитеља. Црквени обред извршио је свештеник Поповић. Госте је поздравио управитељ школе Живота Здравковић, који је том приликом говорио о значају Светог Саве за српски народ. После химне, коју је отпевао ђачки хор, управитељ школе Живота Здравковић прочитао је свој реферат „О ђачком васпитању“. После подне и увече одржана је игранка са забавом.¹²⁸

Прослава Светог Саве у Равној Реци 1931. године посебно је била успешна. У оквиру прославе изведен је позоришни комад „*Кир Јања*“ и одржана игранка. На забави је прикупљено 1.330 динара, а преко поште још 268 динара, што је укупно износило 1.598 динара. Од тога је музици плаћено 300 динара. Са остатком средстава и са ранијим прикупљеним средствима, у ђачкој каси се налазило 2.639,80 динара. Набављачка задруга поклонила је школи 1.500 динара, на име куповине радио апарата.¹²⁹

Марта 1931. године Учитељско удружење среза деспотовачког одржало је у Деспотовцу свој редовни збор. На њему је председник Живота Здравковић поднео извештај са скупштине Повереништва одржане у Београду. У Удружење је ступило још шест учитеља. После састанка приређена је забава у кафани „*Касина*“. Поред рецитација и хорских песама, изведен је позоришни комад „*Говори истину*“. Прослави су присуствовали срески начелник Александар Динић, шеф Пореске управе Кршић, др Новаковић и други.¹³⁰

¹²⁶ АЈ, 66, 2801.

¹²⁷ АЈ, 66, 2801.

¹²⁸ *Моравски гласник*, Ћуприја, бр. 4. од 1. фебруара 1931. године

¹²⁹ ИАЈ, Ф 192, књига бр. 86.

¹³⁰ *Моравски гласник*, бр. 7, 15. март 1931. година.

Исте 1930/31. године изведено је 39 научних и 28 забавних екскурзија. У месту је изведено 30, у ближој околини 33, и до 10 километара удаљености четири екскурзије. Полудневних је било 46, а једнодневних екскурзија двадесет и једна.¹³¹

Школске 1931/32. године у Деспотовачком срезу у рад Црвеног крста било је укључено 11 учитеља и шест учитељица, Савеза трезвене младежи један учитељ и две учитељице, Соколског друштво седам учитеља и три учитељице и Просветног друштва један учитељ. На народном просвећивању радило је 10 учитеља и пет учитељица, књижевношћу су се бавила два учитеља, пољопривредом четири учитеља, Земљорадничким задругама четири учитеља и једна учитељица, Соколством четири учитеља и две учитељице, Црвеним крстом осам учитеља и четири учитељице, ђачким позориштем један учитељ и једна учитељица, ђачком штедионицом два учитеља и једна учитељица, подизањем народног здравља један учитељ и ђачким хорovima један учитељ.

Током школске 1931/32. године у Деспотовачком срезу одржано је 16 научних предавања на којима је присуствовало 548 посетилаца, шест популарних предавања уз присуство 214 посетилаца, и три хорска концерта на којима је присуствовао 191 посетилац.¹³²

Исте школске године у Деспотовачком срезу, рођендан престолонаследника прославило је пет школа уз присуство 326 посетилаца, Дан уједињења девет школа уз присуство 930 посетилаца, рођендан краља седам школа уз присуство 413 посетилаца, рођендан краљице три школе уз присуство 162 посетиоца, Светог Саву 20 школа уз присуство 2.747 посетилаца, Штросмајеров дан четири школе уз присуство 74 посетилаца, дан Зрињског и Франкопана три школе уз присуство 124 посетилаца, словенске апостоле Ћирила и Методија три школе са 59 посетилаца и Видовдан 20 школа са 1.816 посетилаца.¹³³ Школа у Жидиљу је обележила Светог Саву јануара 1932. године са 200 присутних мештана, и Видовдан уз присуство 250 мештана.¹³⁴

Исте школске 1931/32. године, у седам школа рађено је на женском ручном раду, у 14 на мушком ручном раду, на повртарству у пет школа, воћарству у три школе, виноградарству у једној, пчеларству у једној школи. Аналфабетски течај одржан је у једној школи. У осам школа одржана су поучна предавања, а у истом броју школа и родитељски састанци. Само у школи у Пањевцу одржано је седам научних предавања, на којима је присуствовало око 300 људи.¹³⁵

¹³¹ АЈ, 66, 2801.

¹³² АЈ, 66, 2801.

¹³³ АЈ, 66, 2801.

¹³⁴ ИАЈ, Ф 193, кутија бр. 34.

¹³⁵ АЈ, 66, 2801.

Школске 1932/33. године одржано је 30 научних предавања са укупно 2.157 посетилаца. Прикупљена су средства од 830 динара. Током исте школске године одржано је и 18 популарних предавања на којима је присуствовало 275 посетилаца. Осим тога, одржан је један хорски концерт, две ученичке изложбе, две изложбе краснописа, две изложбе цртежа, једна изложба слика и две изложбе женских ручних радова.¹³⁶

Исте 1932/33. школске године у школама Деспотовачког среза рођендан престолонаследника прославило је 10 школа са 426 присутних грађана, Дан уједињења 11 школа са 761 присутним грађанином, рођендан краља 12 школа са 477 присутних грађана, рођендан краљице пет школа са 90 присутних грађана, Светог Саву двадесет једна школа са 3.194 присутна грађана, Штросмајеров дан девет школа са 58 присутних грађана, дан Зрињског и Франкопана четири са 95 присутних грађана, апостоле Ћирила и Методија шест школа са 110 присутних грађана и Видовдан двадесет и једна школа са 1.542 присутна грађанина. У школи у Пањевцу Дан уједињења прослављен је уз присуство 50 мештана, рођендан краља уз присуство 20 људи, дан Светог Саве са око 150 присутних мештана, Штросмајеров дан са седам присутних, дан словенске апостола Ћирила и Методија са 30 присутних и Видовдан са 80 присутних мештана.¹³⁷

У 15 школа 1932/33. године рађено је на женском ручном раду, у исто толико школа на мушком ручном раду, на повртарству у пет школа, на воћарству у четири школе, на виноградарству у једној школи и на пчеларству у две школе. У једној школи је држан алфаветски течај.¹³⁸

*

Почетком маја 1931. године одржано је тродневно Наставничко веће срезова ресавског и деспотовачког. Рад је започет поздравним говором Димитрија Поповића, школског надзорника. Пре почетка званичног рада упућени су поздравни телеграми Краљу, Председнику владе, Министру просвете и бану Моравске бановине. У оквиру рада одржана су низ предавања. Мирко Новаковић, учитељ у Равној Реци је одржао предавања са темом *„Психолошко етичка моћ на изградњи националне културе код наших народа“*. Димитрије Поповић, школски надзорник, одржао је предавање: *„Шта све омета правилном и потпуно успешном наставничком раду у народним школама“*, говорећи о закону о школама, о сметњама у школском раду, као што су недостатак школског простора, рад учитељског кадра, о полудневној настави, која се одржавала због великог броја ђака, о важности школских имања и вртова, и о вршењу учитељске дужности у школи и народу. Истог дана

¹³⁶ АЈ, 66, 2801.

¹³⁷ АЈ, 66, 2801.

¹³⁸ АЈ, 66, 3036

предавања је одржао Милутин Дреноваковић, учитељ у Великом Поповићу, који је говорио о школским излетима и екскурзијама у служби наставе и васпитања. Другог дана Олга Христодуловић је говорила о патњама нашег народа под Турцима, Персида Ивановић о Дравској бановини и др Рад. Динић, лекар, о дечијим заразним болестима. На крају се развила дискусија о извођењу наставе у вишим основним школама. На крају скупа утврђене су теме за наредно Наставничко веће: о оснивању школског музеја, и о народном просвећивању у вези са животом народа у горњој и доњој Ресави.¹³⁹

У Свилајнцу је 8. и 9. априла 1932. године одржано Наставничко веће срезова ресавског и деспотовачког. Веће је трајало скоро три дана. Учешће је узело око 90 учитеља. Веће је отворио школски надзорник Димитрије Поповић. Говорио је о потреби личног усавршавања учитеља, као услова за успешно извођење наставе и развитка просветних прилика. Позвао је учитеље да буду неимари националне свести и културе. Упућени су телеграми Краљу, Министру просвете и бану Моравске бановине. Читани су многобројни реферати. „О развитку говора код деце“ говорио је Божидар Којић, учитељ у Брестову. „О просветним приликама у Ресави“ говорио је Драгољуб Поповић, учитељ у Седлару. Славка Чепаковић из Свилајнца одржала је предавање у трећем разреду из граматике „О бројевима“. Срески лекар др Никола Константиновић говорио је „О дечијим болестима“. На већу је говорио и Милован Миловановић, учитељ из Дубнице. На крају је школски надзорник Димитрије Поповић одржао предавање „О школским музејима“. На његов предлог донета је одлука о оснивању централног школског музеја са седиштем у Свилајнцу. Изабран је ужи одбор од пет чланова, који је током 1932. године управљао музејом. Дан пре, у хотелу „Таково“ у Свилајнцу учитељи су приредили забаву у корист фонда учитељске сирочади. Приликом забаве приређена је грађанима Свилајнца позоришна представа „Ловачко наседаније“, комедија из врањанског живота.¹⁴⁰

Исте школске 1932/33. године у Деспотовачком срезу одржано је четири Среска учитељска збора, на којим је расправљано: „О социјалним болестима“, „О радној школи“ и „О издржавању основних школа“.¹⁴¹

*

Неколико учитеља нарочито је било истакнуто у свом раду. Светозар Митровић одликован је новембра 1913. године орденом „Крстом Милосрђа“ и 26. јануара 1923. године орденом „Светог Саве“ V степена.

Светолик Милошевић одликован је 27. јануара 1924. године орденом „Светог Саве“ V степена и Краљевом наградом од 1.000 динара. Почетком

¹³⁹ *Моравски гласник*, бр. 11, 15. мај 1931. године.

¹⁴⁰ *Моравски гласник*, бр. 8, 24. април 1932. године.

¹⁴¹ АЈ, 66, 2801.

јануара 1928. године он је поново предложен за одликовање. Научио је ђаке соколству и хорском певању. Радио је као секретар Земљорадничко-набављачке задруге и Месне дружине за чување здравља. Основао је Народну читаоницу, а био је и председник Учитељског друштва у Свилајнцу, у чијем раду је био врло активан. У току 1925, 1926 и 1927. године основао је Певачко-позоришну дружину од самих мештана, са којима је приредио низ поучних и популарних забава. Његовом иницијативом подигнуто је у селу Народно купатило од тврдог материјала, у коме се купало више хиљада лица, а нарочито ђаци основне школе и то бесплатно. Основао је Народну апотеку са најпотребнијим лековима за прву помоћ. Многима је указивао помоћ, а својим популарним предавањима, као и предавањима лекара, који су се радо одазивали његовим позивима, сузбијао је народне празноверице. Народну књижницу снабдео је и допунио многим поучним књигама, које су издаване бесплатно на читање. Као секретар Задруге учинио је да се њен капитал сваке године увећавао, па је у току 1927. године Задруга купила имање са зградама за 40.000 динара. Сарађивао је и на изградњи цркве у селу Црквенцу.¹⁴²

За одликовање јануара 1928. године предложен је и Драгомир Станојевић, учитељ у селу Војска. Радио је као књижничар и благајник Народне читаонице и књижнице. Био је управник и хоровођа Певачко-позоришне дружине „Синђелић“, која је приређивала низ поучних забава са одабраним позоришним комадима и хорским песмама ради просвећивања народа. Радио је у Набављачко-кредитној задрузи од 1921. године. Позивао је стручне људе, који су држали више предавања из разних области. Позивао је чиновнике Главног савеза Земљорадничких задруга ради припремања секретара Земљорадничких задруга за срез ресавски. Био је и потпредседник Ресавског учитељског друштва.¹⁴³

Јевросима Лукић, док је радила као учитељица у Орешовици у срезу млавском, недељом и празницима обучавала је женску децу домаћем газдинству и женском раду, и за то је награђивана новчаним наградама од стране Министарства просвете. За време балканских и Првог светског рата до окупације била је добровољна болничарка у Свилајначкој болници и члан Друштва Црвеног крста. После рата, пуних седам година била је председница Женске подружнице у Свилајнцу и в. д. управитеља Женске Занатске школе. Када је преузела вођење школе, у школи је било 27 ученица, четири шиваће машине и 9,50 динара у каси. Почетком 1928. године школа је имала преко 60 ученица, осам шиваћих машина, најнужнији намештај и преко 50.000 динара у каси. Њеном иницијативом у Женску Занатску школу примана су и женска деца изгинулих војника и инвалида са села. Ова деца су добијала стан и огрев

¹⁴² АЈ, 66, 1916.

¹⁴³ АЈ, 66, 1916.

бесплатно. Организовала је зимске течајеве за описмењавање женске деце са села. У Женској Занатској школи отворила је и курс кројења за девојке ван школе. У школи је једно време водила и курс ћилимарства. Била је члан и добротвор Учитељског удружења, Београдског женског друштва, Женског савеза, Женске заједнице, Женског покрета, друштва „Књезиће Љубице“, друштва Црвеног крста, председница Одбора за руску ратну сирочад и члан Ресавске библиотеке у Свилајцу.¹⁴⁴

Значајну активност показао је и Вићентије Миловановић. Њему су мештани Дубља одали признање, које је штампано у „Ресавском гласнику“:
„... Од 1. септембра 1928 године постављен је за учитеља г. Вићентије Миловановић, који је показао такву способност учитељску да заиста одговара правом народном учитељу. Пре његовог доласка у нашем селу није постојала никаква хумана ни просветна установа. Доласком г. Миловановића одмах се у селу распитао постоји ли овде певачко удружење, читаоница или која друга хумана установа. Пошто смо му ми објаснили, да не постоји никакво друштво а да је то овде тешко основати из разних узрока. Он је уложио цео свој труд и енергију само како то може учитељ са својом љубави да учини за стварање просвет. Установе и постигао је. Благодарети његовој чврстој вољи и неуморном раду, -радећи често пута дању и ноћу само да би привукао што већу пажњу омладине за школу, а одвратио их од кафанског беспосличења.- Основао је Пев. Друштво „Слогу“ које даје такве лепе резултате, да се цело село диви и захваљује најсрдачније на његовом труду.

Основао је Народну читаоницу која досада није постојала у нашем селу а сада броји 140 чланова који редовно читају књиге и слушају сваке недеље по једно јавно предавање за народно просвећивање.

Основао је подмладак „Црвеног Крста“ који још у почетку показује своју благотворну улогу. Обучена су већ три сиромашна ученика-це. Труди се да у току ове године створи и школску народну апотеку, која је такође неопходно потребна за село. Поред тога ради и као...у нашој земљорадничкој Задрузи која од његовог доласка показује видан напредак.

За оваквог једног енергичног учитеља сам се Бог смиловао на наше иако вредно али непросвећено село да нам га пошаље. Кад би среће било да их свуда таквих има у нашој држави не би било 60 од сто неписмених. Ми му на овај начин исказујемо нашу највећу захвалност желећи му да истраје у свом раду још за дуги низ година и то у нашем селу Дубљу, како би своје започете, а по нас корисне намере, провео у дело. Још му дубоко захваљујемо на оној дивној слици-Представа „Уједињење Кр.С.Х.С.“ коју је извео са школском децом о прослави Св. Саве, а још лепше кад је снимио слику која ће нам стојати као

¹⁴⁴ АЈ, 66, 1916.

успомена на ту величанствену прославу, коју нисмо видели од како ова школа постоји.

У име Суда општине Дубљанске:

Деловођа А. Генчић, Пред. Оп. Суда Н. Стефановић

У име Набављачке задруге

Благајник Л. Ценић, В. Нешић Председник П. Јовановић

Чланови: Л. Савић, Д. Којичић, С. Стаменовић, С. Којчић

У име Народне Читаонице:

Драгољуб С. Кутић, Ђ. Петковић, Мил. Мијовић, Бож. Цветковић

У име подмл. Цр. Крста:

Милан Н. Јовановић, Олга Христодуловић

Чланови Певачке Дружине:

*Дим. Ђетић, Вучко С. Николић, Мих. Богдановић, Ђор. С. Петковић, Бож.
Вулић, Јов. А. Катић, Влад. Вулић, Цв. С. Петковић, Пан. Ненић, Вој. А. Којчић,
Вучко Цветковић, Ст. Милић, Мил. Ј. Петковић, Б. Цветковић, Јов. М. Арсић,
Жив. Николић, Мих. М. Петровић, С. Ј. Симић, Св. Јовановић, Коста М. Јовић,
Р. К. Ванковић, П. Андрејић, Драг. Петровић, Мил. К. Ненковић, Ј. С. Симић,
Вучко С. Петковић, Крстивоје Којичић.¹⁴⁵*

¹⁴⁵ Ресавски гласник, бр. 6, из 1929. године.

3. ЂАЦИ

Школске 1925/26. године у Ресавском срезу укупно је уписано 1.440 ђака. На крају године остао је 1.291 ђак. Приправни разред уписало је 52 ученика и 36 ученица. На крају године остало је 48 ученика и 23 ученица. Први разред је уписало 180 ученика и 190 ученица. Досељена су четири ученика. У току године отпало је 22 ученика и двадесет и једна ученица, па је на крају године остало 162 ученика и 169 ученица. Други разред уписало је 173 ученика и 94 ученица, а досељени су један ученик и две ученице. У току године је отпало 11 ученика и пет ученица, тако да је на крају године остало 163 ученика и деведесет и једна ученица. Трећи разред уписало је 225 ученика и 112 ученица. Досељен је један ученик. Током године отпало је 29 ученика и 16 ученице, на крају године остало 196 ученика и 97 ученица. Четврти разред уписало је 269 ученика и 98 ученица. Досељени су један ученик и две ученице. Током године отпали су 21 ученик и седам ученица. На крају године било је 249 ученика и 93 ученице

**Бројно стање ђака
Ресавски срез 1925/26. године¹⁴⁶**

школа	У п и с а н и х и д о с е љ е н и х											
	приправни		I		II		III		IV		укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово	12	3	12	-	7	4	18	1	28	3	77	11
Бресје			4	4	7	1	2	4	7	3	20	12
Витежево	17	18	6	3	6	5	3	4	19	5	51	35
Војска			22	6	10	2	15	2	12	-	59	10
Гладна	7	4			4	1	10	9	8	1	29	15
Гложане			10	14	16	7	32	6	21	8	79	35
Грабовац			12	3	9	4	13	7	14	3	48	17
Дубље			7	9	11	10	11	6	14	13	43	38

¹⁴⁶ АЈ, 66, 1313.

Дубница			8	16	14	4	8	4	6	-	36	24
Јасеново	6	7	5	1	4	5	15	10	12	1	42	24
Купиновац			5	7	5	1	7	3	5	-	22	11
Луковица			-	2	5	1	7	1	7	2	19	6
Роћевац			-	8	9	1	3	1	11	-	23	10
Роанда			17	13	7	5	8	3	5	-	37	21
Рајкинац			2	3	4	2	5	4	5	1	16	10
Свилајнац			37	43	23	18	23	22	32	27	115	110
Седларе			12	31	10	5	7	9	16	14	45	59
Суботица	10	4	1	-	5	2	6	6	11	7	33	19
Тропоње			17	21	10	10	19	3	24	4	70	38
Црквенац			7	6	8	8	13	8	13	8	41	30
свега	52	36	184	190	174	96	225	113	270	100	905	535

Током године отпало је: због смрти седам ученика и три ученице, због болести седам ученика и четири ученице, престарелости 43 ученика и двадесет и једна ученица, због сиромаштва седам ученика и десет ученица и због пресељења 23 ученика и 24 ученице. Од свих уписаних ђака, на крају године у старије разреде прешло је 630 ученика и 266 ученица. Поновила су разред због слабог успеха 27 ученика и 19 ученица, накнадно је полагало испит 9 ученика и 6 ученица, поново су уписали исте разреде 169 ученика и 165 ученица, а отпало је 149 ђака. Поново се уписало: Бобово - 16 ученика и 4 ученице, Бресје – 2 ученика и 11 ученица, Гложани – 17 ученика и 16 ученица, Грабовац – 4 ученика и 4 ученице, Дубље – 1 ученик и 11 ученица, Дубница – 5 ученика и 19 ученица, Купиновац – 10 ученика и 8 ученица, Роћевац – 4 ученице, Роанда 8 ученика и 13 ученице, Рајкинац – две ученице, Свилајнац – 37 ученика и двадесет и једна ученица, Седларе – 29 ученика и 46 ученица, Суботица – једна ученица, Тропоње – 39 ученика и 6 ученица.¹⁴⁷

Због непохађања наставе, 152 ученика и стоосамдесет и две ученице, морали су поново да се упишу¹⁴⁸

Бројно стање ђака среза Ресавског Прво полугодиште 1925/26. године¹⁴⁹

школа	Приправни разред	I разред	II разред	III разред	IV разред	укупно
-------	---------------------	-------------	--------------	---------------	--------------	--------

¹⁴⁷ АЈ, 66, 1313.

¹⁴⁸ АЈ, 66, 3036.

¹⁴⁹ АЈ, 66, 1313.

	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово	8	1	14	1	8	4	18	1	28	3	76	10
Бресје			4	5	7	1	2	4	6	3	19	13
Витежево	20	20	6	3	6	5	3	4	19	5	54	37
Војска			18	3	8	1	16	2	12	-	54	6
Гладна	6	4			4	1	9	9	8	1	27	15
Гложани			10	14	16	6	32	6	21	8	79	34
Грабовац			12	3	9	4	13	7	14	3	48	17
Дубље			6	9	11	10	11	6	14	13	42	38
Дубница			8	16	14	4	8	4	6	-	36	24
Јасеново	6	7	5	1	4	5	15	10	12	-	42	23
Купиновац			4	7	5	1	7	3	5	-	21	11
Луковица				2	5	1	7	1	7	2	19	6
Роћевац				8	9	1	3	1	11	-	23	10
Роанда			17	13	7	5	8	2	5	-	37	20
Рајкинац			2	3	4	2	5	4	5	1	16	10
Свилајнац			33	43	22	17	23	22	32	27	110	109
Седларе			13	30	9	6	8	9	15	14	45	59
Суботица	10	4	1	-	5	2	6	6	11	7	33	19
Тропоње			19	19	11	9	19	3	24	4	73	35
Црквенац			7	6	8	8	13	8	13	7	41	29
свега	50	36	179	186	172	93	226	112	268	98	895	525

Похађање школе било је неуредно. Било је доста ђака, који су се водили по уписницама, а по неколико година нису похађали школу. Ђаци са села нарочито су неуредно долазили у школу у пролеће, када започну пољски радови. У појединим школама, ни почетком школске године, велики број ђака који је био уписан, није похађао наставу. Према родитељима тих ђака редовно су примењиване новчане казне. То је поправило стање, па је у појединим школама било врло мало ђака који нису редовно похађали наставу, нарочито после повећања новчаних казни.

**Ресавски срез
школске 1925/26. године¹⁵⁰
отпали**

школа	Приправни разред	I разред	II разред	III разред	IV разред	укупно
-------	---------------------	-------------	--------------	---------------	--------------	--------

¹⁵⁰ АЈ, 66, 1313.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово												
Бресје												
Витежево	4	11	1	-	-	1	-	2			5	14
Војска			7	2	2	1	1	-			10	3
Гладна					1	-	3	-			4	-
Гложане			2	1	3	1	13	4	7	3	25	9
Грабовац								1		1	-	2
Дубље			1	1	1	-	1	2	3	1	6	4
Дубница			1	1	1	-	4	4	5	-	11	5
Јасеново												
Купиновац												
Луковица									1	-	1	-
Роћевац												
Роанда												
Рајкинац					1	-					1	-
Свилајнац			6	10		1	1	1	3	1	10	13
Седларе			-	1			1	-			1	1
Суботица		2			1	-			1	-	2	2
Тропоње			4	4	1	1	5	1	1	1	11	7
Црквенац			-	1				1			2	2
свега	4	13	22	21	11	5	29	16	21	7	87	62

Фондови за помагање сиромашних ђака постојали су при школама у: Војски, Гладној, Гложанима, Грабовцу, Дубљу, Луковици, Роћевцу, Свилајнцу и Црквенцу.¹⁵¹

**Ресавски срез
Прво полугодиште
1925/26. године**

школе	О т п а л и											
	приправни разред		I		II		III		IV		укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово			3	-	4	2	6	-	2	1	15	3
Бресје				3		1		4	1	3	1	11
Витежево	8	11				1			3		11	12

¹⁵¹ АЈ, 66, 1916.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Војска			1								1	
Гладна					1	1	2				3	1
Гложани			5	10	5	2	19	4	10	5	39	21
Грабовац							1	4	1	2	2	6
Дубље			2	6		4	1	3	2	2	5	15
Дубница			3	16	4	4	5	4	5		17	24
Јасеново	1	2					1				2	2
Купиновац				5			4	3	5		9	8
Луковица				2				1	1	1	1	4
Роћевац				8		1					-	9
Роанда			4	11	1	2	1		1		7	13
Рајкинац				2								2
Свилајнац											-	-
Седларе			11	26	4	5	6	7	8	9	29	47
Суботица		2			1				2		3	2
Тропоње			14	18	4	4	5	3	4	4	31	29
Црквенац				1				1				2
свега	9	15	43	108	24	27	55	34	45	27	178	209

**Ресавски срез
Прво полугодиште 1925/26. године¹⁵²**

школа	Редовно походе школу												На сто ђака који походе школу		На једног наставника долази ђака који походе школу	
	Прип. раз		I		II		III		IV		укупно		уредно	неуредно	уредно	неуредно
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж				
Бобово	8	1	11	1	4	2	12	1	26	2	61	7	68	18	23,23,22	6
Бресје			4	2	7	-	2	-	5	-	18	2	20	12	20	12
Витежево	12	9	6	3	6	4	3	4	16	5	43	25	68	23	34	11,12
Војска			17	3	8	1	16	2	12	-	53	6	59	1	29,30	1
Гладна	6	4			3	-	7	9	8	1	24	14	38	4	38	4
Гложани			5	4	11	4	13	2	11	3	40	13	53	60	26,27	30
Грабовац			12	3	9	4	12	3	13	1	46	11	57	8	28,29	4
Дубље			4	3	11	6	10	3	12	11	37	23	60	20	30	10
Дубница			5	-	10	-	3	-	1	-	19	-	19	41	19	41
Јасеново	5	5	5	1	4	5	14	10	12	-	40	21	61	4	30,31	2
Купиновац			4	2	5	1	3	-	-	-	12	3	15	17	15	17

¹⁵² АЈ, 66, 1313.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Луковица					5	1	7	-	6	1	18	2	20	5	20	5
Роћевац					9	-	3	1	11	-	23	1	24	9	24	9
Роанда			13	2	6	3	7	2	4	-	30	7	37	20	37	20
Рајкинац			2	1	4	2	5	4	5	1	16	8	24	2	24	2
Свилајнац			33	43	22	17	23	22	32	27	110	109	219			
Седларе			2	4	5	1	2	2	7	5	16	12	28	76	14	38
Суботица	10	2	1	-	4	2	6	6	9	7	30	17	47	5	47	5
Тропоње			5	1	7	5	10	-	20	-	46	6	48	60	24	30
Црквенац			7	5	8	8	13	7	13	7	41	27	68	2	34	1
свега	41	21	136	78	148	66	171	78	223	71	719	314	1033	387	1033	387

**Бројно стање ђака среза ресавског
школске 1925/26. године¹⁵³**

школа	Редовно походе разред										На сто ђака походе школу		На наставника долазе ђаци који походе школу	
	Приправ.		I		II		III		IV		уредно	неуредно	уредно	неуредно
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж				
Бобово	11	3	9	-	3	2	12	-	26	2	77%	22%	23	6
Бресје			4	1	6	-	2	-	6	-	62%	37%	19	13
Витежево	13	7	5	3	6	4	3	2	19	5	100%	-	33	-
Војска			15	4	8	1	14	2	12	-	100%	-	28	-
Гладна	7	4			3	1	7	9	8	1	100%	-	40	-
Гложане			4	3	10	3	11	2	11	3	58%	41%	23,5	16,5
Грабовац			11	3	9	4	11	3	13	1	87%	12%	27,5	4
Дубље			5	3	10	6	10	3	11	11	84%	16%	29,5	6
Дубница			5	-	10	-	3	-	2	-	45%	54%	20	24
Јасеново	6	7	5	1	4	5	15	10	12	1	100%	-	33	-
Купиновац			4	2	5	1	3	-			49%	50%	15	18
Луковица			-	2	5	1	7	1	6	2	100%	-	24	-
Роћевац			-	5	9	-	3	1	11	-	87%	12%	29	4
Роанда			13	2	6	3	6	2	5	-	63%	36%	37	21
Рајкинац			2	1	3	2	5	4	5	1	92%	8%	23	2
Свилајнац			21	28	13	11	17	16	16	22	70%	29%	17,7	7,5
Седларе			2	4	5	1	1	2	7	5	37%	62%	13,5	37,5
Суботица	10	2	1	-	4	2	6	6	9	7	98%	2%	47	1
Тропоње			6	2	6	5	8	-	18	-	43%	57%	22,5	22,5

¹⁵³ АЈ, 66, 1313.

Црквенац			7	5	8	8	13	7	13	8	100%	-	34,5	-
укупно	47	23	119	69	133	60	157	70	210	69				

**Бројно стање ђака среза ресавског
школске 1925/26. године¹⁵⁴**

школе	Било је на испиту												Прелазе у старији разред	
	приправни		I		II		III		IV		укупно			
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово	11	3	9	-	3	2	12	-	26	2	61	7	61	7
Бресје			3	1	6	-	2	-	5	-	16	1	16	1
Витежево	13	7	5	3	6	4	3	2	19	5	46	21	44	20
Војска			14	4	7	1	13	2	12	-	46	7	41	5
Гладна	7	4			3	1	7	9	8	1	25	15	25	13
Гложани			4	3	10	3	11	1	11	3	36	10	36	10
Грабовац			11	3	9	4	11	3	13	1	44	11	44	11
Дубље			5	3	10	6	10	3	11	11	36	23	36	23
Дубница			5	-	10	-	3	-	2	-	20	-	17	-
Јасеново	6	7	5	1	4	5	15	10	12	1	42	24	41	21
Купиновац			4	2	5	1	3	-			12	3	10	2
Луковица			-	1	4	1	7	1	6	1	17	4	17	2
Рођевац			-	5	9	-	3	1	11	-	23	6	23	6
Роанда			13	2	6	2	6	2	5	-	29	7	26	6
Рајкинац			2	1	3	2	5	4	5	1	15	8	15	8
Свилајнац			21	28	12	11	16	16	16	22	65	77	59	73
Седларе			2	4	5	1	1	2	7	5	15	12	15	11
Суботица	10	2	1	-	4	2	6	6	9	7	30	17	29	17
Тропоње			6	2	6	5	8	-	18	-	39	6	38	5
Црквенац			7	5	8	8	12	6	13	7	40	26	37	25
укупно	47	23	117	68	130	59	154	68	209	67	657	285	630	266

*

Према извештају школског надзорника, школску 1926/27. годину у Ресавском срезу уписало је 899 ученика и 530 ученица: приправни разред 52 ученика и 36 ученица; први разред 180 ученика и 190 ученица; други разред 173 ученика и 94 ученица; трећи разред 225 ученика и 112 ученица; четврти разред 269 ученика и 98 ученица. Укупно досељених било је шест ученика и пет ученица.

¹⁵⁴ АЈ, 66, 1313.

У току године отпало је 87 ученика и шесдесет две ученице: приправни разред четири ученика и 13 ученица; први разред 22 ученика и двадесет и једна ученица; други разред 11 ученика и пет ученица; трећи разред 29 ученика и 16 ученица; четврти разред 21 ученик и седам ученица.

На крају године остало је 818 ученика и 473 ученица: приправни разред 48 ученика и 23 ученице; први разред 162 ученика и 169 ученица; други разред 163 ученика и деведесет једна ученица; трећи разред 196 ученика и 97 ученица; четврти разред 249 ученика и 93 ученице.

У старије разреде прешло је 630 ученика и 266 ученица, остало је да понове разред 27 ученика и 19 ученица, а накнадно да полажу разредни испит девет ученика и шест ученица. Уредно је похађало школу 666 ученика и двеста деведесет и једна ученица. Није похађало наставу 152 ученика и сто осамдесет две ученице. Они су морали да понове разреде.¹⁵⁵

**Бројно стање ђака среза ресавског
за прво полугође 1926/27. године
Број уписаних и досељених¹⁵⁶**

школа	припр.		I		II		III		IV		укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово	29	16	12	3	14	2	9	2	13	1	77	24
Бресје	-	-	6	12	3	2	8	3	1	2	18	19
Витежево	21	34	14	7	7	4	4	5	3	2	49	52
Војска	-	-	19	7	14	4	8	1	10	1	51	13
Гладна	-	-	8	4	-	1	3	-	7	9	18	14
Гложани	-	-	34	27	7	6	18	4	14	3	73	40
Грабовац	-	-	9	11	11	3	11	8	12	4	43	26
Дубље	-	-	18	18	5	7	10	7	10	4	43	36
Дубница	-	-	12	19	10	4	10	-	2	-	34	23
Јасеново	9	5	6	4	5	1	4	5	15	10	39	25
Купиновац	-	-	9	2	5	1	5	1	2	-	21	4
Луковица	-	-	6	4	-	-	5	2	7	-	18	6
Роћевац	-	-	4	4	-	6	9	-	3	1	16	11
Роанда	-	-	13	7	9	1	8	4	6	2	36	14
Рајкинац	-	-	7	4	2	1	3	2	5	4	17	11
Свилајнац	-	-	67	50	25	34	17	18	30	19	139	121
Седларе	-	-	16	23	6	6	10	7	4	5	36	41
Суботица	8	3	7	1	4	1	5	2	5	5	29	12
Тропоње	-	-	17	19	7	7	11	6	15	1	50	33

¹⁵⁵ АЈ, 66, 3063.

¹⁵⁶ АЈ, 66, 1916.

Црквенац	-	-	16	9	7	3	8	8	12	7	43	27
Укупно	67	58	300	235	141	94	166	85	176	80	850	552

**Број отпалих ђака ресавског среза
за прво полугође 1926/27. године¹⁵⁷**

школа	приправ.		I		II		III		IV		укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово	4	6	-	-	5	2	4	-	1	1	14	9
Бресје	-	-	-	7	-	1	1	3	-	2	1	13
Витежево	2	7	1	-	-	1	1	1	-	-	4	9
Војска	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2	-
Гладна	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	2
Гложани	-	-	6	15	3	1	8	2	5	2	22	20
Грабовац	-	-	1	2	-	-	2	4	1	1	4	7
Дубље	-	-	1	8	-	4	-	1	-	1	1	14
Дубница	-	-	2	15	4	4	1	1	-	-	7	20
Јасеново	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Купиновац	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-
Луковица	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	3
Роћевац	-	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-	3
Роанда	-	-	4	4	-	-	2	-	-	-	6	4
Рајкинац	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-
Свилајнац	-	-	17	11	10	9	7	6	14	4	48	30
Седларе	-	-	4	17	2	1	4	4	1	2	24	35
Суботица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Тропоње	-	-	2	17	1	6	5	3	4	-	12	26
Црквенац	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Укупно	6	13	40	101	26	31	35	26	27	14	134	185

Бројно стање среза ресавског 1926/27. године¹⁵⁸

школа	Редовно похађају школу										На сто ђака походе школу		На једног наставника долази ђака који похађају школу	
	Прип.		I		II		III		IV		Ред.	Неур.	Ред.	Неур.
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж				

¹⁵⁷ АЈ, 66, 1916.

¹⁵⁸ АЈ, 66, 1916.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Бобово	25	10	12	3	9	-	5	2	12	-	78,77	22,77	26	7,66
Бресје	-	-	6	5	3	1	7	-	1	-	23,20	37,80	23	14
Витежево	19	27	13	7	7	3	3	4	3	2	88	12	44	6,5
Војска	-	-	18	7	13	4	8	1	9	1	63	4,68	31	1
Гладна	-	-	8	3	-	-	3	-	7	9	93,75	6,25	30	2
Гложани	-	-	28	12	4	5	10	2	9	1	62,03	37,16	35,5	21
Грабовац	-	-	8	9	11	3	9	4	11	3	84	15,91	29	5,5
Дубље	-	-	17	10	5	3	10	6	10	3	81	18,97	32	7,5
Дубница	-	-	10	4	6	-	9	-	2	-	54,56	47,30	31	27
Јасеново	9	5	6	4	5	1	4	5	15	10	100	-	32	-
Купиновац	-	-	8	2	5	1	5	1	2	-	96	4	24	1
Луковица	-	-	6	2	-	-	5	1	7	-	87,50	12,50	21	3
Роћевац	-	-	4	2	-	5	9	-	3	1	88,88	11	24	3
Роанда	-	-	9	3	9	1	6	4	6	2	80	20	40	10
Рајкинац	-	-	7	4	2	1	3	2	4	4	96,42	4	27	1
Свилајнац	-	-	50	39	15	25	10	12	16	15	70	30	22,75	9,85
Седларе	-	-	12	6	4	5	6	3	3	3	54,54	45,75	21	17,5
Суботица	8	3	7	1	4	1	5	2	5	5	100	-	41	-
Тропоње	-	-	15	2	6	1	6	2	11	-	51,80	45,78	19	2
Црвенац	-	-	16	9	7	3	8	8	12	7	100	-	35	-
укупно	61	45	260	134	115	63	131	59	149	66				

Разреде је укупно, ове школске 1926/27. године поновило 139 ученика и 128 ученица: Бобово – због слабог успеха 10 ученика и три ученице, због непохађања школе 12 ученика и девет ученица; Бресје – због слабог успеха један ученик и три ученице, због непохађања школе један ученик и две ученице; Витежево – због слабог успеха шест ученика и две ученице, због непохађања наставе четири ученика и осам ученица; Војска – због слабог успеха 10 ученика; Гладна – због слабог успеха једна ученица, због непохађања школе три ученице; Гложани – због слабог успеха пет ученика и три ученице, због непохађања школе 20 ученика и 19 ученица; Грабовац – због непохађања школе пет ученика и седам ученица; Дубље – због слабог успеха два ученика, због непохађања школе један ученик и две ученице; Дубница – због слабог успеха три ученика, због непохађања школе пет ученика и 11 ученица; Јасеново – због слабог успеха два ученика и једна ученица; Купиновац – није било поноваца; Луковица – због слабог успеха четири ученика и једна ученица, због непохађања школе један ученик и три ученице; Роћевац – због слабог успеха три ученика; Роанда – није било поноваца; Рајкинац – због слабог успеха 4 ученика; Свилајнац – због слабог успеха три ученика и девет ученица, због непохађања школе 16 ученика и 10 ученица; Седлари – због непохађања школе 13 ученика и 20 ученица; Суботица – због слабог успеха два ученика; Тропоње – због непохађања школе један ученик и три ученице; Црквенац – због слабог

успеха пет ученика и једна ученица. Накнадно је полагало укупно седам ученика и четири ученице, и то у Бобову, Витежеву и Свилајнцу.¹⁵⁹

**Бројно стање ђака среза Ресавског
на дан 28. јуна 1927. године¹⁶⁰**

школа	На крају школске године										Било је на испиту		Прелази у старији разред	
	Приправ. разред		I разред		II разред		III разред		IV разред					
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово	28	16	11	3	14	2	9	2	13	1	63	15	52	12
Бресје			6	12	3	2	8	3	1	2	17	7	16	4
Витежево	22	31	12	6	7	4	3	5	3	2	41	39	35	37
Војска			19	6	10	5	9	1	10	1	48	13	38	13
Гладна	3	5	8	4	-	1	3	-	7	9	21	16	21	15
Гложани			33	27	7	6	18	3	13	3	51	20	46	17
Грабовац			11	12	11	3	11	8	12	4	40	20	40	20
Дубље			18	12	5	3	10	6	10	3	42	22	40	22
Дубница			12	14	9	1	-	9	2	-	27	4	24	4
Јасеново	9	5	6	4	5	1	4	5	15	10	39	25	37	24
Купиновац			7	2	5	1	5	1	2	-	19	4	19	4
Луковица			6	4	-	-	5	2	7	-	17	3	13	2
Роћевац			4	4	-	6	9	-	3	1	16	11	13	11
Роанда			9	3	9	1	6	4	6	2	30	10	30	10
Рајкинац			7	4	2	1	3	2	4	4	16	11	12	11
Свилајнац			50	45	18	26	10	10	17	15	75	85	72	79
Седларе			16	20	5	6	8	5	3	2	19	13	19	13
Суботица	8	3	7	1	3	1	5	2	5	5	28	12	26	12
Тропоње			15	3	6	1	6	3	11	1	37	5	37	5
Црквенац			16	10	8	3	8	8	12	7	44	26	39	25
укупно	70	60	273	196	127	74	149	70	156	72	689	364	629	340

**Бројно стање ђака среза ресавског
школске 1926/27. године¹⁶¹**

школа	П о у с п е х у											
	одличних		в. добрих		добрих		довољних		недовољних		неоцењених	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж

¹⁵⁹ АЈ, 66, 1313.

¹⁶⁰ АЈ, 66, 1313.

¹⁶¹ АЈ, 66, 1313.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Бобово	11	2	13	5	22	5	6	-	10	3	12	9
Бресје	7	1	1	1	3	-	5	2	1	3	1	12
Витежево	9	18	4	10	9	3	4	5	6	2	4	8
Војска	7	3	8	7	16	2	7	1	9	1	-	-
Гладна	7	2	3	7	8	4	3	2	-	1	-	3
Гложани	7	4	14	5	15	5	10	3	5	3	20	19
Грабовац	11	4	6	7	20	8	3	1	-	-	5	7
Дубље	13	9	15	10	12	3	-	-	2	-	1	2
Дубница	7	1	6	2	4	-	7	1	3	-	5	11
Јасеново	8	6	6	6	13	6	10	6	2	1	-	-
Купиновац	2	-	11	3	2	1	4	-	-	-	-	-
Луковица	4	1	3	1	3	-	3	-	4	1	1	3
Роћевац	1	4	5	2	7	5	-	-	3	-	-	-
Роанда	3	3	7	1	12	4	8	2	-	-	-	-
Рајкинац	2	-	6	4	3	2	1	5	4	-	-	-
Свилајнац	20	23	20	20	21	22	11	14	3	6	16	10
Седларе	8	3	7	5	4	5	-	-	-	-	13	20
Суботица	6	3	4	3	14	6	2	-	2	-	-	-
Тропоње	12	-	9	3	11	1	5	1	-	-	1	3
Црквенац	12	12	12	7	12	5	3	1	5	1	-	-
укупно	167	99	160	109	217	87	92	44	59	22	79	107

*

Школске 1927/28. године у Ресавском срезу укупно је било уписано 1.633 ђака: 960 ученика и 673 ученице. У приправни разред било је уписано 65 ученика и 84 ученица, са пет ученика и 13 ученица поноваца, и са пет досељених ученика, у овом разреду је било 75 ученика и 97 ученица. Први разред је уписало 328 ученика и 269 ученица. Са 43 ученика и 44 ученице, који су поновили разред и са досељене четири ученице, укупно је било уписано 371 ученик и 317 ученица. Други разред уписало је 232 ученика и 125 ученица. Било је поноваца 13 ученика и пет ученица, један ученик и једна ученица досељени, па је укупно било 246 ученика и сто тридесет и једна ученица. Трећи разред уписало је 114 ученика, 66 ученица, поноваца 21 ученик и четири ученице и један досељени ученик, укупно 136 ученика и 70 ученица. Четврти разред уписало је 123 ученика, 55 ученица, поноваца осам ученика и три ученице и један досељени ученик, укупно 132 ученика и 58 ученице.

Током године, из приправног разреда нису похађали наставу један ученик и две ученице због промене места, и један ученик због болести. Први разред нису завршили три ученика и једна ученица због пресељења, два ученика и једна ученица због болести и један ученик због престарелости. Из трећег разреда су отпала два ученика због болести и пет ученика и једна ученица због престарелости. Из четвртог разреда отпали су два ученика и једна ученица, због

промене места. Са седам ученика и три ученице првог разреда, и по једним учеником трећег и четвртог разреда, који су умрли, укупно су отпали 31 ученик и 25 ученица, тако да је на крају школске године школу учило 1.577 ђака: 929 ученика и 648 ученица.

Током школске године уредно је похађало школу: приправни разред 60 ученика и 59 ученица, први разред 287 ученика и 215 ученица, други разред 205 ученика и 110 ученица, трећи разред 105 ученика и 52 ученице, четврти разред 115 ученика и 45 ученице. Неуредно је похађало школу: приправни разред седам ученика и 24 ученице, први разред 46 ученика и 54 ученице, други разред 31 ученик и 15 ученица, трећи разред 17 ученика и девет ученица, четврти разред 11 ученика и десет ученица. Никако нису похађали школу: приправни разред шест ученика и 12 ученица, први разред 26 ученика и 30 ученица, други разред пет ученика и три ученице, трећи разред пет ученика и осам ученица, четврти разред три ученика и две ученице.

Укупно је завршило разреде 1.302 ђака: 792 ученика и 510 ученица. Приправни разред завршило је 62 ученика и 64 ученице. Одличним успехом 16 ученика и 16 ученица, врло добрим 14 ученика и 14 ученица, добрим 19 ученика и 24 ученице, довољним 13 ученика и 10 ученица. Први разред завршио је 291 ученик и двеста двадесет и једна ученица. Одличним успехом 65 ученика и 56 ученица, врло добрим 90 ученика и шездесет две ученице, добрим 94 ученика и 80 ученица, довољним 42 ученика и 23 ученице. Други разред завршило је 212 ученика и 116 ученица. Одличним успехом 46 ученика и 26 ученица, врло добрим 68 ученика и четрдесет једна ученица, добрим 60 ученика и 35 ученица, довољним 38 ученика и 14 ученица. Трећи разред завршило је 110 ученика и 58 ученица. Одличним успехом 17 ученика и 16 ученица, врло добрим 25 ученика и 14 ученица, добрим 39 ученика и 16 ученица и довољним 29 ученика и девет ученица. Четврти разред завршило је 117 ученика и педесет једна ученица. Одличним успехом 34 ученика и 13 ученица, врло добрим 37 ученика и 19 ученица, добрим 34 ученика и 13 ученица и довољним 12 ученика и шест ученица. Накнадно је полагало испит укупно у свим разредима 57 ученика и 85 ученица: приправни разред шест ученика и 12 ученица, први разред 26 ученика и 60 ученица, други разред 11 ученика и три ученице, трећи разред седам ученика и шест ученица, четврти разред седам ученика и четири ученице. Поновило је разреде укупно 80 ученика и 53 ученице: припремни разред пет ученика и 19 ученица, први разред 42 ученика и 18 ученица, други разред 18 ученика и девет ученица, трећи разред 10 ученика и пет ученица, четврти разред пет ученика и две ученице.¹⁶²

Уредно је похађало школу 772 ученика и четристо осамдесет и једна ученица: приправни разред 60 ученика и 59 ученица, први разред 287 ученика и

¹⁶² АЈ, 66, 3063.

215 ученица, други разред 205 ученика и 110 ученица, трећи разред 105 ученика и педесет две ученице, четврти разред 115 ученика и 45 ученица. Неуредно је похађало школу 112 ученика и 112 ученица: приправни разред седам ученика и 24 ученице, први разред 46 ученика и 54 ученице, други разред 31 ученик и 15 ученица, трећи разред 17 ученика и девет ученица, четврти разред 11 ученика и 10 ученица. Никако није похађало школу 45 ученика и 55 ученица: приправни разред шест ученика и 12 ученица, први разред 26 ученика и 30 ученица, други разред пет ученика и три ученице, трећи разред пет ученика и осам ученица, четврти разред три ученика и две ученице.¹⁶³

**Бројно стање одељења са бројем ђака и учитеља
за срез ресавски
за прво полугође 1927/28. године¹⁶⁴**

Школа и учитељи	Разред	Уписани у почетку школске године		Редовно похађају		Неуредно похађају		Никако не похађају	
		М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Свилајнац Вукосав Жунић ¹⁶⁵ Станислав Грујић Софија Тодоровић Живота Миливојевић Теофило Бакић Босиљка Јовановић Светозар Митровић Даница Ханчевић Гаврило Николић	I II III IV V VI VII VIII	- - 33 31 - 30 - 27	37 36 - - 33 - 24 10	- - 26 23 - 29 - 24	25 24 - - 33 - 24 9	- - 4 2 - 1 - 1	5 6 - - - - - 1	- - 3 6 - - - 1	7 6 - - - - - 1
Црквенац Милица Милошевић Светолик Милошевић	I II	30 28	13 19	30 27	13 19	- 1	- -	- -	- -
Војска Витослава Станојевић Драгомир Станојевић	I II	46 19	14 16	46 19	14 16	- -	- -	- -	- -
Роћевац									

¹⁶³ АЈ, 66, 3063.

¹⁶⁴ АЈ, 66, 1916.

¹⁶⁵ Постављен за управитеља, с тим да врши административну дужност школског надзорника у Свилајнцу.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Јулија М. Шарић	I	19	19	19	17	-	-	-	2
Роанда Радосав Милосављевић	I	33	8	33	8	-	-	-	-
Бресје Живота Алексић	I	22	14	22	8	-	-	-	6
Луковица Душан Адамовић	I	21	17	21	17	-	-	-	-
Гладна Владета Прокић	I	17	14	16	12	2	-	1	1
Суботица Милица Јовичић	I	40	12	38	10	1	-	2	1
Дубока Олга Христодуловић Мата Николић	I II	21 30	14 18	17 28	14 17	4 1	- -	- 1	- 1
Тропоње Ружица Брезјаковић Милан Миливојевић	I II	24 20	19 4	24 20	14 3	- -	- -	1 -	4 1
Гложане Видосава Недељковић Милорад Лилер	I II	41 41	15 35	28 31	12 12	- -	1 2	12 10	3 21
Грабовац Александра Ђурђевић Драгољуб Миленковић	I II	34 22	21 11	32 20	18 7	- 2	1 4	2 -	2 -
Витежево Роксанда Дамјановић Светозар Дамјановић	I II	23 33	22 44	22 29	22 30	- -	- -	1 4	- 14
Дубница Милорад Миловановић	I	41	17	35	6	-	-	6	1
Купиновац Миодраг Петровић	I	25	12	25	4	-	-	-	8
Јасеново Смиља Вуканић Лазар Вучковић	I II	20 15	23 10	20 15	22 9	- -	- -	- -	1 1
Рајкинац Светислав Јовић	I								
Седларе Наталија Поповић Драгољуб Поповић	I II	26 32	25 12	23 24	17 10	3 7	8 3	- -	- -
Бобово Ђорђе Вицановић Загорка Вицановић Владислав Трипковић	I II III	24 28 35	36 9 7	24 28 35	30 9 7	- - -	- - -	- - -	6 - -

По годинама старости ђака на крају школске године:

6 година: приправни разред 13 ученика, први разред три ученика и једна ученица;

7 година: приправни разред 23 ученика и 29 ученица, први разред 48 ученика и 56 ученица, други разред 26 ученика и 12 ученица;

8 година: приправни разред 35 ученика и 54 ученице, први разред 215 ученика и 149 ученица, други разред 156 ученика и 86 ученица, трећи један ученик;

9 година: први разред 82 ученика и 52 ученице, други 47 ученика и 26 ученица, трећи 21 ученик и 15 ученица;

10 година: приправни разред четири ученице, први разред једна ученица, други разред два ученика и две ученице, трећи 48 ученика и 35 ученица, четврти 12 ученика и шест ученица;

11 година: први разред седам ученика и двадесет две ученице, други четири ученика, трећи 30 ученика и 15 ученица, четврти 54 ученика и 15 ученица;

12 година: први разред две ученице, други разред -, трећи разред 11 ученика и две ученице, четврти разред 46 ученика и тридесет једна ученица;

13 година: први разред два ученика и девет ученица, други разред један ученик, трећи разред три ученика и једна ученица, четврти разред 10 ученика и једна ученица;

14 година: приправни разред два ученика и осам ученица, први разред шест ученица, други разред два ученика и две ученице, трећи разред седам ученика и једна ученица, четврти разред три ученика и три ученице;

преко 14 година: први разред два ученика и једна ученица, други разред два ученика, трећи разред шест ученика, четврти четири ученика и једна ученица.¹⁶⁶

Те године изведено је 146 екскурзија. Научног карактера било је 82, забавног 64. У месту је изведено 46 екскурзија и у ближој околини 100. Полудневних је било 86, једнодневних 60 екскурзија.

*

Школске 1928/29. године у Ресавском срезу укупно је уписано и досељено 1.153 ученика и 846 ученица. За школу је било дорасло још 240 мушка и 160 женска детета, али из разних разлога нису били уписани. Приправни разред уписало је 92 ученика и 87 ученица, шест ученика и 17 ученица, који су поновили разред. Први разред уписало је новоуписаних 349 ученика и 285 ученица, поноваца 40 ученика и 53 ученице, и два досељена ученика. Други разред уписало је по први пут 291 ученик и 196 ученица, поноваца 17 ученика и седам ученица, и досељена два ученика и три ученице. Трећи разред уписало је по први пут 218 ученика и сто двадесет једна ученица, поноваца 12 ученика и осам ученица, и досељених два ученика и три ученице.

¹⁶⁶ АЈ, 66, 3063.

Четврти разред имао је новоуписаних 112 ученика и 56 ученица, поноваца девет ученика и седам ученица, и досељених један ученик и три ученице.

Ресавски срез школске 1928/29. године

школа	Прип.		I		II		III		IV		На 100 ђака походе школу		На једног учитеља долазе ђаци који похађају школу	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	уредно	неуредно	уредно	неуредно
Суботица	14	10	8	4	16	4	5	3	7	1	99	1	35	1
Грабовац			35	23	27	9	21	12	11	8	85	15	41	8
Свилајнац			39	53	33	34	32	47	31	33	86	14	38	6
Дубница			24	8	14	1	11	2	8	4	97	2,8	35	1
Гладна			8	5	4	5	2	4	8	1	100	-	37	-
Луковица			6	15	13	8	9	14	4	2	96	4	35	1
Црквенац			21	22	20	12	22	11	11	5	96	4	62	-
Војска			30	17	34	9	11	4	13	5	100	-	41	-
Јасеново			30	9	13	15	9	4	5	4	100	-	44	-
Купиновац			13	19	3	6	9	1	8	1	95	5	42	18
Роанда			12	2	16	10	8	1	8	2	86	14	30	-
Седларе			12	12	12	15	16	15	12	7	97	3	38	12
Тропоње			27	14	13	12	13	8	11	4	99	1	41	10
Бресје			9	4	7	3	5	3	3	1	90	10	33	2
Роћевац			12	6	10	7	7	6	4	4	100	-	28	-
Гложане			31	22	24	14	23	10	21	7	93	7	44	6
Бобово	48	71	24	17	28	16	18	12	11	-	100	-	39	9
Витежево	19	16	22	22	15	16	18	20	6	4	99	1	48	5
Радошин			14	2	11	1	10	2	3	-	95	5	42	1
Рајкинац			16	11	14	5	9	2	7	3	99	1	50	17
Дубље			21	13	14	16	17	8	12	12	90	10	52	5
Укупно	81	97	413	300	341	220	275	189	204	108				

Током године исписано је: из припремног разреда три ученице због болести; из првог разреда три ученика и три ученице због пресељења, четири ученика и 20 ученица због болести, и један ученик и 12 ученица због престарелости; из другог разреда пет ученика и шест ученица због пресељења, две ученице због болести и три ученика и две ученице због престарелости; из трећег разреда због пресељења један ученик и две ученице, два ученика и

четири ученице због болести и пет ученика и једна ученица због престарелости; из четвртог разреда један ученик и три ученице због пресељења, два ученика и једна ученица због болести и три ученика и четири ученице због престарелости. Током године, у свим разредима умрло је седам ученика и седам ученица, тако да је отпало у току године 36 ученика и 69 ученица. На крају године је остало 1.117 ученика и 777 ученица. Полагало је накнадно испит 16 ученика и 18 ученица из свих разреда, а разреде је поновило: први разред 63 ученика и 75 ученица, други разред 40 ученика и 18 ученица, трећи разред 23 ученика и 19 ученица и четврти разред девет ученика и седам ученица.¹⁶⁷

Редовно је похађало школу 934 ученика и 604 ученица: приправни разред 71 ученик и 46 ученица, први разред 326 ученика и двеста двадесет и једна ученица, други разред 253 ученика и сто осамдесет и две ученице, трећи разред 191 ученик и 106 ученица и четврти разред 93 ученика и 49 ученица.

Нередовно је похађало школу 113 ученика и 36 ученица: припремни разред 16 ученика и 16 ученица, први разред 24 ученика и 11 ученица, други разред 39 ученика и две ученице, трећи разред 21 ученик и четири ученице и четврти разред 13 ученика и три ученице. Проценат нередовних ђака у Ресавском срезу школске 1928/29. године износио је 16,3 8% за ученика, и 22,27% за ученице.

Никако нису похађали школу 70 ученика и 137 ученица: приправни разред 10 ученика и 36 ученице, први разред 30 ученика и 67 ученице, други разред девет ученика и 12 ученица, трећи разред 11 ученика и 15 ученица и четврти разред десет ученика и седам ученица.

Отпали – ресавски срез 1928/29. године

школа	прип.		I		II		III		IV		укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Суботица	2	5					1				3	5
Свилајнац			17	14	6	3	1	4	2	1	26	22
Грабовац			1	2		1					1	3
Дубница			2	6			1	1	1		4	7
Гладна												
Луковица				2				1				3
Црвенац			2		1	1			1		4	1
Војска						1						1
Јасеново												
Купиновац			1	1	1						2	1
Роанда				6	2		1				3	6

¹⁶⁷ АЈ, 66, 3063.

Седларе			1				1	1			2	1
Тропоње							1				1	
Бресје							2		3		5	
Роћевац												
Гложане			4	4			2	1		2	6	7
Бобово												
Витежево				1						1		2
Радошин			2								2	
Рајкинац					1						1	
Дубље			5	1	1		1	2			7	3
Укупно	2	5	35	37	12	6	11	10	7	4	67	62

Разреде је завршило 950 ученика и 596 ученица. Приправни разред одличним успехом завршило је 38 ученика и девет ученица, врло добрим 19 ученика и 18 ученица, добрим 17 ученика и 15 ученица и довољним седам ученика и 12 ученица. Први разред одличним успехом завршило је 77 ученика и шездесет једна ученица, врло добрим 81 ученик и 65 ученица, добрим 93 ученика и 54 ученице, и довољним 62 ученика и тридесет две ученице. Други разред одличним успехом завршило је 62 ученика и 53 ученице, врло добрим 69 ученика и четрдесет једна ученица, добрим 78 ученика и 50 ученица, и довољним 48 ученика и 33 ученице. Трећи разред одличним успехом завршило је 30 ученика и 24 ученице, врло добрим 57 ученика и двадесет једна ученица, добрим 60 ученика и 20 ученица и довољним 52 ученика и тридесет једна ученица. Четврти разред одличним успехом завршило је 30 ученика и 15 ученица, врло добрим 21 ученик и девет ученица, добрим 19 ученика и 15 ученица и довољним 31 ученик и 12 ученица.¹⁶⁸

По старости ђака:

7 година: приправни разред - 86 ученика и 75 ученица; први разред - 117 ученика и 62 ученице; други разред - један ученик и једна ученица.

8 година: припремни разред - 11 ученика и 20 ученица; први разред 222 ученика и 195 ученица; други разред - 74 ученика и 53 ученице; трећи разред - шест ученика и две ученице.

9 година: припремни разред - три ученице; први разред - 30 ученика и 27 ученица; други разред - 196 ученика и сто тридесет и једна ученица; трећи разред - 61 ученик и 43 ученице; четврти разред - седам ученика.

10 година: први разред - осам ученика и пет ученица; други разред - 17 ученика и четири ученице; трећи разред - 104 ученика и 50 ученица; четврти разред - 28 ученика и 20 ученица.

¹⁶⁸ АЈ, 66, 3063.

11 година: први разред - један ученик и једна ученица; други разред - 11 ученика и седам ученица; трећи разред - 41 ученик и 28 ученица; четврти разред - 20 ученика и 20 ученица.

12 година: трећи разред - осам ученика и једна ученица; четврти разред - 50 ученика и 15 ученица.

13 година: први разред - један ученик и две ученице; трећи разред - два ученика и једна ученица; четврти разред - пет ученика и три ученице.

14 година: први разред - седам ученица; други разред - два ученика; трећи разред - један ученик; четврти разред - три ученика.

15 година: први разред - један ученик; четврти разред - три ученика и једна ученица.¹⁶⁹

Исте школске године, за ђаке у Ресавском срезу организовано је 98 научних и 69 забавних екскурзија. У местима школа изведено је 107, а у ближој околини 60 екскурзија.¹⁷⁰

*

Школске 1929/30. године уписаних и досељених било је 2.357 ђака: 1.381 ученика и 976 ученица. Редовно је похађало наставу 2.228 ђака, односно 1.314 ученика и 914 ученица, док је школу напустило 67 ученика и шездесет две ученице.¹⁷¹

**Бројно стање ђака
школске 1929/30. године
Ресавски срез**

школа	У п и с а н о у р а з р е д е										Укупно	
	приправ.		I		II		III		IV			
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Суботица	16	15	8	4	16	4	6	3	7	1	53	27
Грабовац	-	-	36	25	27	10	21	12	11	8	95	55
Свилајнац	-	-	56	67	39	37	33	51	33	34	161	189
Дубница	-	-	26	14	14	1	12	3	9	4	61	22
Гладна	-	-	8	5	4	5	2	4	8	1	22	15
Луковица	-	-	6	17	13	8	9	15	4	2	32	42
Црквенац	-	-	22	22	21	13	22	11	12	5	77	51
Војска	-	-	30	17	34	10	11	4	13	5	88	36
Јасеново	-	-	30	9	13	15	9	4	5	4	57	32
Купиновац	-	-	14	20	4	6	9	1	8	1	35	28

¹⁶⁹ АЈ, 66, 3063.

¹⁷⁰ АЈ, 66, 3063.

¹⁷¹ АЈ, 66, 1916.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Роанда	-	-	12	8	18	10	9	1	8	2	47	21
Седларе	-	-	13	12	12	1	17	16	12	7	54	50
Тропоње	-	-	27	14	13	12	14	8	11	4	65	38
Бресје	-	-	9	4	7	3	7	3	6	1	29	11
Рођевац	-	-	12	6	10	7	7	6	4	4	33	23
Гложане	-	-	35	26	24	14	25	11	21	9	105	60
Бобово	48	71	24	17	28	18	18	12	11	-	129	118
Витежево	19	16	22	23	15	16	18	20	6	5	80	80
Радошин	-	-	16	2	11	1	10	2	3	-	40	5
Рајкинац	-	-	16	11	15	5	9	2	7	3	47	21
Дубље	-	-	26	14	15	16	18	10	12	12	71	52
укупно	83	102	448	337	353	226	286	199	211	112	1381	976

**Отпали
Ресавски срез 1929/30.¹⁷²**

школа	приправни		I		II		III		IV		укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Суботица	2	5	-	-	-	-	1	-	-	-	3	5
Грабовац	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	1	3
Свилајнац	-	-	17	14	6	3	1	4	2	1	26	22
Дубница	-	-	2	6	-	-	1	1	1	-	4	7
Гладна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Луковица	-	-	-	2	-	-	-	1	-	-	-	3
Црквенац	-	-	2	-	1	1	-	-	1	-	4	1
Војска	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Јасеново	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Купиновац	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	2	1
Роанда	-	-	-	6	2	-	1	-	-	-	2	1
Седларе	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	2	1
Тропоње	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-
Бресје	-	-	-	-	-	-	2	-	3	-	5	-
Рођевац	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Гложане	-	-	4	4	-	-	2	1	-	2	6	7
Бобово	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Витежево	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	2
Радошин	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2	-

¹⁷² АЈ, 66, 1916.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Рајкинац	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-
Дубље	-	-	5	1	1	-	1	2	-	-	7	3
Укупно	2	5	35	37	12	6	11	10	7	4	67	62

**Ресавски срез
1929/30.**

школа	Р е д о в н о п о х о д е ш к о л у										На 100 ђака походе школу		На једног учитеља долази ђака који походе школу	
	Прип.		I		II		III		IV		Уредно	неуредно	уредно	неуредно
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж				
Суботица	14	10	8	4	16	4	5	3	7	1	99	1	35	1
Грабовац	-	-	35	23	27	9	21	12	11	8	85	15	41	8
Свилајнац	-	-	39	53	33	34	32	47	31	33	86	14	38	6
Дубница	-	-	24	8	14	1	11	2	8	4	97,23	2,77	35	1
Гладна	-	-	8	5	4	5	2	4	8	1	100	-	37	-
Луковица	-	-	6	15	13	8	9	14	4	2	96	4	35	1
Црквенац	-	-	20	22	20	12	22	11	11	5	96	4	62	-
Рајкинац	-	-	30	17	34	9	11	4	13	5	100	-	41	-
Јасеново	-	-	30	9	13	15	9	4	5	4	100	-	41	-
Купиновац	-	-	13	19	3	6	9	1	8	1	95	5	42	18
Роанда	-	-	12	2	16	10	8	1	8	2	86	14	30	-
Седларе	-	-	12	12	12	15	16	1	12	7	97	3	38	12
Тропоње	-	-	27	14	13	12	13	8	11	4	99	1	41	10
Бресје	-	-	9	4	7	3	5	3	3	1	90	10	33	2
Рођевац	-	-	12	6	10	7	7	6	4	4	100	-	28	-
Гложане	-	-	31	22	21	14	23	10	21	7	93	7	44	6
Бобово	48	71	24	17	28	16	18	12	11	-	100	-	39	9
Витежево	19	16	22	22	15	16	18	20	6	4	99	1	48	5
Радошин	-	-	14	2	11	1	10	2	3	-	95	5	42	1
Рајкинац	-	-	16	11	14	5	9	2	7	3	99	1	50	17
Дубље	-	-	21	13	14	16	17	8	12	12	90	10	52	5
Укупно	81	97	413	300	341	220	275	189	204	108				

*

Школске 1930/31. године, у Ресавском срезу уписано је укупно 2.965
ђака: 1.647 ученика и 1.318 ученица. Припремни разред први пут је уписало 185
ђака: 81 ученик и 104 ученица, поноваца је било осам ученика и 14 ученица;

први разред први пут је уписало 429 ученика и 474 ученица, поноваца је било 65 ученика и 64 ученица, и накнадно уписано пет ученика и седам ученица; други разред је имао новоуписаних 387 ученика и 229 ученица, поноваца 28 ученика и двадесет и једну ученицу, и накнадно уписаних три ученика и седам ученица; трећи разред уписало је 314 ученика и 203 ученице први пут, поноваца је било 23 ученика и 19 ученица, и накнадно уписаних пет ученика и једна ученица; четврти разред уписало је по први пут 244 ученика и 155 ученица, поноваца 10 ученика и осам ученица и накнадно уписаних три ученика; пети разред уписало је 42 ученика и 15 ученица.¹⁷³

**Бројно стање ђака Ресавски срез
1930/31. године¹⁷⁴**

Школа	Уписани и досељени у разреду													
	Прип.		I		II		III		IV		V		Укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово	30	36	28	24	27	18	21	11	12	7	-	-	119	96
Бресје	-	-	10	17	9	4	7	3	5	3	-	-	31	27
Војска	-	-	34	33	28	9	31	11	8	3	-	-	101	56
Витежево	15	35	18	10	21	25	16	12	15	18	6	4	91	104
Гложане	-	-	25	31	30	15	24	17	21	8	-	-	100	71
Грабовац	-	-	25	37	29	12	29	12	11	7	7	7	104	75
Гладна	12	6	3	2	7	7	5	6	2	3	7	1	36	25
Дубље	-	-	42	41	16	14	15	13	17	8	-	-	90	76
Дубница	-	-	20	19	23	6	14	1	11	2	-	-	68	28
Ђуринац	-	-	9	8	11	3	5	7	6	-	-	-	31	18
Јасеново	14	8	7	14	22	9	8	11	8	2	5	3	64	47
Купиновац	-	-	8	25	12	3	3	7	9	1	7	-	39	36
Луковица	-	-	8	12	6	15	12	10	9	13	-	2	35	52
Проштинац	3	8	11	12	2	5	6	-	-	1	-	-	22	26
Рођевац	-	-	10	7	10	4	10	7	7	6	-	-	37	24
Роанда	-	-	12	8	14	3	15	10	8	1	8	2	57	24
Радошин	-	-	20	22	14	1	10	1	10	2	1	-	55	26
Рајкинац	-	-	19	24	14	2	13	4	10	2	4	3	50	35
Седларе	-	-	12	27	12	14	12	16	18	11	-	-	54	66
Суботица	13	12	18	15	10	3	14	4	6	3	6	1	67	38
Тропоње	-	-	37	33	21	12	14	8	11	8	10	1	93	62
Црквенац	-	-	31	28	18	21	17	14	23	9	-	-	89	72
Свилајнац	-	-	85	93	49	47	40	39	27	43	-	-	201	222
Укупно	95	111	494	537	407	251	337	223	254	159	90	40	1677	1321

¹⁷³ АЈ, 66, 3063.

¹⁷⁴ АЈ, 66, 1916.

Током школске године отпало је 90 ученика и 117 ученица, па је на крају године било укупно 2.758 ђака. У току школске године је отпало: *због преласка у друге школе*-припремни разред пет ученика и три ученице; први разред шест ученика и 15 ученица; други разред-12 ученика и три ученице; трећи разред: три ученика и шест ученица; четврти разред: четири ученице и пети разред-један ученик и једна ученица; *због болести*: припремни разред- један ученик и шест ученица; први разред четири ученика и 16 ученица; други разред: пет ученика и једна ученица; трећи разред: шест ученика и пет ученица; четврти разред: три ученика и једна ученица; *због престарелости*: припремни разред- три ученика и шест ученица; први разред- један ученик; други разред-једна ученица; трећи разред- један ученик и две ученице; четврти разред- три ученика и једна ученица; *због сиромаштва*: трећи разред- један ученик; четврти разред-једна ученица; *због смрти*: припремни разред- два ученика и једна ученица; први разред- седам ученика и 13 ученица; други разред- један ученик и једна ученица; четврти разред- једна ученица; *због других узрока*: први разред-10 ученика и 25 ученица; други разред- четири ученика; трећи разред-шест ученика и две ученице; четврти разред-једна ученица; пети разред-седам ученика и једна ученица. Исписаних ђака било је 7,25%.¹⁷⁵

У ресавском школском срезу школске 1930/31. године похађање школе је било задовољавајуће. Родитељи, који нису уредно слали своју децу у школу кажњавани су новчаним казнама од стране школских одбора. Изречене казне износиле су 4.390 динара, а наплећено је 2.105 динара. У Богави је кажњен школски одбор, јер није кажњавао родитеље који нису слали своју децу у школу. Укупно је направљено 1.418 оправданих и 425 неоправданих изостанака.¹⁷⁶

Ученици који су похађали школу:

Приправни разред: уредно 65 ученика и 66 ученица, неуредно седам ученика и девет ученица, никако шест ученика и 27 ученица.

Први разред: уредно 416 ученика и 388 ученица, неуредно 45 ученика и 14 ученица, никако 10 ученика и 74 ученице.

Други разред: уредно 334 ученика и 218 ученице, неуредно 36 ученика и 20 ученица, никако 26 ученика и десет ученица.

Трећи разред: уредно 244 ученика и 173 ученице, неуредно 71 ученик и 23 ученице, никако 10 ученика и 12 ученица.

Четврти разред: уредно 223 ученика и 143 ученице, неуредно 20 ученика и 21 ученица, никако десет ученика и девет ученица.

¹⁷⁵ АЈ, 66, 3063.

¹⁷⁶ АЈ, 66, 1916.

Пети разред: уредно 11 ученика и четири ученице, неуредно 13 ученика и три ученице, никако 10 ученика и шест ученица.¹⁷⁷

Ресавски срез 1930/31. године¹⁷⁸

Школа	О т п а л и у р а з р е д у													
	Преп.		I		II		III		IV		V		Укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово	5	4	-	-	-	1	-	-	-	1	5	-	10	6
Бресје	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Војска	-	-	1	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	2
Витежево	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	2	2	3
Гложане	-	-	2	3	1	-	-	1	1	1	-	-	4	5
Грабовац	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Гладна	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дубље	-	-	1	2	1	-	-	-	1	-	1	7	4	9
Дубница	-	-	-	3	1	-	1	-	1	-	-	-	3	3
Ђуринац	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	2	-
Јасеново	-	1	-	2	-	-	-	2	-	-	-	-	-	5
Купиновац	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Луковица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Проштинац	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Роћевац	-	-	3	2	-	-	-	-	-	-	-	-	3	2
Роанда	-	-	-	3	2	-	-	-	-	-	8	2	10	5
Радошин	-	-	1	6	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6
Рајкинац	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	1	1	3
Седларе	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2
Суботица	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	4
Тропоње	-	-	4	-	-	1	1	-	-	-	-	-	5	1
Црквенац	-	-	2	3	-	-	1	2	1	-	-	-	4	5
Свилајнац	-	-	3	4	8	3	3	1	1	2	-	-	15	10
Укупно	7	7	19	34	15	5	6	8	6	6	15	12	68	72

На крају школске године 1930/31. године у Ресавском срезу разреде је завршило 2.227 ђака: 1.276 ученика и 951 ученица. Припремни разред завршило је: одличним успехом 19 ученика и 29 ученица, врло добрим 24 ученика и 25 ученица, добрим 21 ученика и 18 ученица. Разред је поновило 14 ученика и 30

¹⁷⁷ АЈ, 66, 3063.

¹⁷⁸ АЈ, 66, 1916.

ученица, а полагало је испите: као неоцењени пет ученика и двадесет једна ученица, и због недовољног знања девет ученика и 14 ученица. Први разред завршило је 87 ученика и 88 ученица одличним успехом, 109 ученика и 113 ученица врло добрим, и добрим 176 ученика и 143 ученице. Разред је поновило 99 ученика и сто тридесет две ученице, а полагало је испите: као неоцењени 43 ученика и 48 ученица, и због недовољног успеха 56 ученика и 84 ученице. Други разред: одлични 78 ученика и 56 ученица, врло добри 88 ученика и седамдесет једна ученица, добри 163 ученика и 90 ученица. Разред је поновило 67 ученика и тридесет једна ученица, а полагало је испите: као неоцењени 43 ученика и 16 ученица, и због недовољног успеха 24 ученика и 15 ученица. Трећи разред је завршило одличним успехом 53 ученика и 33 ученице, врло добрим 73 ученика и 59 ученица, добрим 140 ученика и 80 ученица. Разред је поновило 59 ученика и 36 ученица, а полагало испите: као неоцењени 32 ученика и 17 ученица, и због недовољног успеха 27 ученика и 19 ученица. Четврти разред: одлични 55 ученика и 40 ученица, врло добри 75 ученика и 36 ученица, добри 103 ученика и 67 ученица. Разред је поновило 20 ученика и 11 ученица, а испите је полагало: као неоцењени 11 ученика и седам ученица, и због недовољног успеха девет ученика и четири ученице.¹⁷⁹

Оцене из појединих предмета у Ресавском срезу школске 1930/31. године:

Наука хришћанска: први разред-одличан 169, вр. добар 214, добар 351, слаб 97, рђав 36, неоцењен 82; други разред-одличан 139, вр. добар 182, добар 235, слаб 49, рђав 11, неоцењен 18; трећи разред-одличан 87, вр. добар 150, добар 217, слаб 37, рђав 15, неоцењен 28; четврти разред-одличан 103, вр. добар 100, добар 163, слаб 14, неоцењен 18; пети разред-одличан шест, вр. добар четири, добар четири, слаб четири, неоцењен 28.

Државни језик: први разред-одличан 197, вр. добар 222, добар 313, слаб 91, рђав 44, неоцењен 82; други разред-одличан 144, вр. добар 165, добар 242, слаб 54, рђав 11, неоцењен 18; трећи разред-одличан 103, вр. добар 133, добар 214, слаб 46, рђав 10, неоцењен 28; четврти разред-одличан 97, вр. добар 116, добар 167, слаб 10, неоцењен 18; пети разред-одличан пет, вр. добар пет, добар четири, слаб четири, неоцењен 28.

Стварна обука: први разред-одличан 53, вр. добар 68, добар 97, слаб 19, неоцењен 82; други разред-одличан 78, вр. добар 31, добар 54, слаб девет, неоцењен 18.

Рачун са геометријом: први разред-одличан 173, вр. добар 224, добар 332, слаб 100, рђав 38, неоцењен 82; други разред-одличан 152, вр. добар 160, добар 233, слаб 54, рђав 87, неоцењен 18; трећи разред-одличан 96, вр. добар 123, добар 223, слаб 51, рђав 13, неоцењен 28; четврти разред-одличан 96, вр. добар 104,

¹⁷⁹ АЈ, 66, 3063.

добар 176, рђав 14, неоцењен 18; пети разред-одличан шест, вр. добар пет, добар три, слаб четири, неоцењен 28; приправни разред-одличан 38, вр. добар 27, добар 21, слаб четири, неоцењен седам.

Историја: трећи разред-одличан 94, вр. добар 120, добар 234, слаб 47, рђав 11, неоцењен 28; четврти разред-одличан 96, вр. добар 100, добар 181, слаб 13, неоцењен 18; пети разред-одличан шест, вр. добар шест, добар два, слаб четвртак, неоцењен 28.

Земљопис: други разред-одличан 41, вр. добар 47, добар 87, слаб 13, рђав осам, неоцењен четири; трећи разред-одличан 87, вр. добар 126, добар 236, слаб 45, рђав 12, неоцењен 28; четврти разред-одличан 96, вр. добар 103, добар 177, слаб 14, неоцењен 18; пети разред-одличан шест, вр. добар пет, добар три, слаб четири, неоцењен 28.

Познавање природе: трећи разред-одличан 105, вр. добар 128, добар 236, слаб 45, рђав 12, неоцењен 28; четврти разред-одличан 97, вр. добар 132, добар 150, слаб 11, неоцењен 18; пети разред-одличан 11, вр. добар три, добар-, слаб четири, неоцењен 28.

Цртање: први разред-одличан 179, вр. добар 244, добар 371, слаб 52, рђав 71, неоцењен 82; други разред-одличан 128, вр. добар 200, добар 254, слаб 27, рђав седам, неоцењен 18; трећи разред-одличан 96, вр. добар 169, добар 216, слаб 14, рђав 11, неоцењен 28; четврти разред-одличан 107, вр. добар 153, добар 158; пети разред-одличан седам, вр. добар шест, добар један, слаб четири, неоцењен 28,

Писање: први разред-одличан 182, вр. добар 240, добар 363, слаб 59, рђав 29, неоцењен 82; други разред-одличан 123, вр. добар 192, добар 262, слаб 30, рђав девет, неоцењен 18; трећи разред-одличан 94, вр. добар 164, добар 219, слаб 19, рђав 10, неоцењен 28; четврти разред-одличан 104, вр. добар 140, добар 146; пети разред-одличан седам, вр. добар шест, добар један, слаб четири, неоцењен 28.

Певање: први разред-одличан 229, вр. добар 257, добар 306, слаб 52, рђав 23, неоцењен 82; други разред-одличан 169, вр. добар 192, добар 222, слаб 26, рђав седам неоцењен 18; трећи разред-одличан 128, вр. добар 161, добар 193, слаб 14, рђав 10, неоцењен 28; четврти разред-одличан 131, вр. добар 120, добар 139, неоцењен 18; пети разред-одличан 11, вр. добар три, слаб четири, неоцењен 28.

Гимнастика: први разред-одличан 258, вр. добар 240, добар 296, слаб 50, рђав 23, неоцењен 82; други разред-одличан 169, вр. добар 192, добар 222, слаб 26, рђав седам, неоцењен 18; трећи разред-одличан 138, вр. добар 165, добар 179, слаб 14, рђав 10, неоцењен 28; четврти разред-одличан 140, вр. добар 122, добар 128, неоцењен 18; четврти разред-одличан 140, вр. добар 122, добар 128,

неоцењен 18; пети разред-одличан 11, вр. добар три, добар четири, неоцењен 28.¹⁸⁰

Према годинама старости, на крају школске године било је ђака који су имали:

6 година: приправни разред-10 ученика и 18 ученица; први разред- три ученика.

7 година: приправни разред-40 ученика и 59 ученица; први разред 153 ученика и 164 ученица.

8 година: приправни разред-28 ученика и 25 ученица; први разред-238 ученика и 227 ученица; други разред-89 ученика и шездесет једна ученица.

9 година: први разред: 64 ученика и шездесет две ученице; други разред 197 ученика и 127 ученица; трећи разред 72 ученика и 44 ученице; четврти разред-један ученик.

10 година: први разред-седам ученика и 10 ученица; други разред-79 ученика и 46 ученица; трећи разред-184 ученика и сто две ученице; четврти разред- 49 ученика и 45 ученице; пети разред- један ученик.

11 година: први разред-три ученика и пет ученица; други разред-17 ученика и 13 ученица; трећи разред-50 ученика и 39 ученица; четврти разред-156 ученика и деведесет једна ученица; пети разред-14 ученика и три ученице.

12 година: први разред-један ученик и једна ученица; други разред-осам ученика и једна ученица; трећи разред-13 ученика и 16 ученица; четврти разред-37 ученика и 13 ученица; пети разред-19 ученика и 10 ученица.

13 година: први разред-један ученик и шест ученица; други разред-шест ученика и две ученице; трећи разред-два ученика и три ученице; четврти разред- осам ученика и две ученице.

14 година: први разред-један ученик и једна ученица; трећи разред- два ученика и четири ученице; четврти разред-један ученик и две ученице,

15 година: четврти разред- један ученик и једна ученица.

16 година: трећи разред- два ученика.¹⁸¹

**Бројно стање ђака
Ресавски срез школске 1930/31. године¹⁸²
Прво полугодиште**

школа	Редовно походе разред													
	Прип.		I		II		III		IV		V		укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бобово	22	21	27	22	26	17	21	11	11	6	-	-	107	77

¹⁸⁰ АЈ, 66, 3063.

¹⁸¹ АЈ, 66, 3063.

¹⁸² АЈ, 66, 1916.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Бресје	-	-	10	15	9	3	7	3	5	2	-	-	31	23
Војска	-	-	30	29	25	9	30	10	8	3	-	-	93	51
Витежево	12	25	17	10	20	22	15	11	15	17	4	4	83	89
Гложане	-	-	22	21	28	14	21	13	20	6	-	-	91	54
Грабовица	-	-	24	21	27	12	26	8	13	5	-	-	90	46
Гладна	10	5	3	2	5	6	5	5	2	2	4	-	29	20
Дубље	-	-	38	37	15	13	14	12	16	7	-	-	83	69
Дубница	-	-	20	15	22	6	13	1	10	2	-	-	65	24
Ђуринац	-	-	8	8	11	3	5	7	5	-	-	-	29	18
Јасеново	16	8	7	15	24	8	8	11	8	2	5	4	68	48
Купиновац	-	-	8	7	11	3	2	7	8	-	2	-	31	17
Луковица	-	-	8	12	6	15	12	9	9	13	-	-	35	49
Проштинац	3	6	11	12	1	5	6	-	-	1	-	-	21	24
Роћевац	-	-	10	8	10	4	10	7	7	6	-	-	37	25
Роанда	-	-	12	5	12	2	16	10	8	1	-	-	48	18
Радошин	-	-	19	15	14	1	10	1	10	2	1	-	54	19
Рајкинац	-	-	19	23	14	2	12	3	8	2	2	2	55	32
Седларе	-	-	16	12	10	11	11	11	16	11	-	-	53	45
Суботица	12	10	17	13	9	2	14	4	6	3	6	1	64	33
Тропоње	-	-	33	25	19	10	13	7	11	4	-	-	76	46
Црквенац	-	-	29	25	18	21	16	12	22	9	-	-	85	67
Свилајнац	-	-	82	85	41	45	35	37	25	39	-	-	183	206
Укупно	75	75	470	437	377	234	322	250	243	143	24	11	1511	1100

Школске 1930/31. године фондови за помагање сиромашних ђака постојали су у: Луковици у суми од 2.700 динара, Гложанима у суми од 13.915 динара, Црквенцу у суми од 1.590 динара, Витежеву у суми од 1.404 динара, у Седларима у суми од од 600 динара, у Војски у суми од 7.978 динара и Дубљу у суми од 2.694 динара. Новац се налазио у филијали Државне Хипотекарне банке у Нишу. У Деспотовачком срезу ове школске године нису постојали фондови за помагање сиромашних ђака.¹⁸³

**Бројно стање ђака
Ресавски срез школске 1930/31. године
Прво полугодиште**

Редни број	школа	На сто ђака походе школу		На једног наставника долази ђака који походе школу	
		уредно	неуредно	уредно	неуредно
1.	Бобово	87	13	36.8	5.6

¹⁸³ АЈ, 66, 1916.

2.	Бресје	95	5	54	3
3.	Војска	97	3	48	4
4.	Витежево	90	10	57	8
5.	Гложане	79.23	20.77	48.33	12.66
6.	Грабовац	76	24	45.33	14.33
7.	Гладна	90	10	44	12
8.	Дубље	89.42	10.58	152	18
9.	Дубница	98.8	1.2	44.50	0.5
10.	Ђуринац	95	5	47	2
11.	Јасеново	99	1	54	-
12.	Купиновац	68	32	68	32
13.	Луковица	96.55	3.45	42	1.50
14.	Проштинац	93.75	6.25	45	3
15.	Роћевац	100	-	31	-
16.	Роанда	100	-	33	-
17.	Радошин	98.7	1.3	72	1
18.	Рајкинац	90	10	84	3
19.	Седларе	80	20	45	4
20.	Суботица	97	3	48.50	10.5
21.	Тропоње	78	22	61	14
22.	Црквенац	95	5	76	-
23.	Свилајнац	48	9	84	4
Укупно		90	10	42.50	2.50

Исте 1930/31. године школе у Ресавском срезу организовале су 65 научних и 70 забавних екскурзија. У самом месту било је организовано 47 екскурзија, у ближој околини 75, и до 10 км. удаљености 13 екскурзија. Полудневних је било 97, а једнодневних 38 екскурзија.¹⁸⁴

*

Школске 1931/32. године укупно је било уписано 3.557 ђака: 1.882 ученика и 1.664 ученице. Од тога, по први пут уписаних било је 3.148, 388 поноваца и 21 ђак накнадно уписан. Приправни разред уписало је први пут 110 ученика и 89 ученица, поноваца један ученик и осам ученица; први разред 414 ученика и 507 ученица по први пут, поноваца 82 ученика и 99 ученица, накнадно уписано два ученика и три ученице; други разред први пут је уписало 436 ученика и 420 ученице, поноваца 61 ученик и 25 ученица, накнадно уписаних два ученика и две ученице; трећи разред први пут је уписало 398

¹⁸⁴ АЈ, 66, 3036.

ученика и 259 ученица, поноваца 54 ученика и 29 ученица, и накнадно уписаних је било три ученика и четири ученице; четврти разред по први пут је уписало 300 ученика и 215 ученица, поноваца је било 17 ученика и 12 ученица, а накнадно уписаних три ученика и две ученице.¹⁸⁵

На крају школске 1931/32. године у Ресавском срезу остало је 1.747 ученика и 1.496 ученица, јер је школу напустило 302 ученика и 218 ученица, што је износило 9,68%. Из *приправног разреда* отпале су две ученице због пресељења, две ученице због болести, три ученика и шест ученица због престарелости, и осам ученика је умрло. Из *првог разреда* отпало је због пресељења 12 ученика и 18 ученица, због болести девет ученика и 11 ученица, престарелости 12 ученика и 58 ученица, искључења два ученика, смрти пет ученика и девет ученица и због других узрока пет ученика и 11 ученица. Из *другог разреда* отпало је због пресељења 10 ученика и 10 ученица, због болести три ученика и две ученице, престарелости 17 ученика и седам ученица, смрти три ученика и две ученице, и из других узрока пет ученика и две ученице. Из *трећег разреда* отпало је због пресељења шест ученика и шест ученица, због болести четири ученика и две ученице, престарелости девет ученика и 15 ученица, искључења један ученик, смрти један ученик, и из других узрока два ученика и пет ученица. Из *четвртог разреда* отпало је због пресељења пет ученика и две ученице, због болести један ученик и једна ученица, престарелости девет ученика и четири ученице, искључења један ученик, смрти два ученика и једна ученица и из других узрока једна ученица.¹⁸⁶

Уредно је похађало школу 1.586 ученика (90,78%) и 1.341 ученица (89,64%); приправни разред 91 ученик и 75 ученица, први разред 394 ученика и 427 ученица, други разред 414 ученика и 388 ученица, трећи разред 404 ученика и 247 ученице, четврти разред 283 ученика и 204 ученице. Неуредно је похађало школу 148 ученика и 145 ученица: приправни разред шест ученика и 12 ученица, први разред 54 ученика и 70 ученица, други разред 44 ученика и 33 ученице, трећи разред 25 ученика и 16 ученица, четврти разред 19 ученика и 14 ученица. Школу није никако похађало 13 ученика и 10 ученица, из свих разреда осим четвртог.¹⁸⁷

Укупан број оправданих изостанака износио је 19.215, и 19.198 неоправданих: приправни разред 1.521 оправданих и 466 неоправданих, први разред 7.268 оправданих и 10.481 неоправданих, други разред 4.933 оправданих и 3.076 неоправданих, трећи разред 2.731 оправданих и 3.087 неоправданих, четврти разред 2.771 оправданих и 2.088 неоправданих.¹⁸⁸

¹⁸⁵ АЈ, 66, 3063.

¹⁸⁶ АЈ, 66, 2801.

¹⁸⁷ АЈ, 66, 3063.

¹⁸⁸ АЈ, 66, 3063.

Разреде је завршило 1.575 ученика и 1.296 ученица:

Одличним успехом завршило је 654 ђака: приправни разред 27 ученика и 27 ученица, први разред 93 ученика и 105 ученица, други разред 84 ученика и 80 ученица, трећи разред 84 ученика и 49 ученица, четврти разред 63 ученика и четрдесет две ученице.

Врло добрим успехом завршило је 492 ученика и 412 ученица: приправни разред 24 ученика и 26 ученица, први разред 124 ученика и 135 ученица, други разред 126 ученика и 130 ученица, трећи разред 124 ученика и 60 ученица, четврти разред 94 ученика и шездесет једна ученица.

Добрим успехом је завршило 742 ученика и 579 ученица: приправни разред 36 ученика и 17 ученица, први разред 159 ученика и 153 ученице, други разред 207 ученика и 158 ученица, трећи разред 198 ученика и 141 ученица, четврти разред 142 ученика и 110 ученица.

Разреде је поновило 172 ученика и 200 ученица: приправни разред 13 ученика и 17 ученица, први разред 78 ученика и 108 ученица, други разред 44 ученика и 56 ученица, трећи разред 26 ученика и 14 ученица, четврти разред 11 ученика и пет ученица. Остало је да полажу разреде 103 ђака због непохађања школе, највећи број су ђаци првог и другог разреда, и 26 ђака због недовољног успеха.¹⁸⁹

Оцене из појединих предмета школске 1931/32. године у Ресавском срезу:

Наука хришћанска: приправни разред одличан 37, в. добар 20, добар 23, слаб 12, неоцењен седам; први разред одличан 192, в. добар 228, добар 364, слаб 87, рђав 25, неоцењен 56, ослобођен 17; други разред одличан 207, в. добар 254, добар 348, слаб 60, рђав један, неоцењен 16, ослобођен четири; трећи разред одличан 146, в. добар 208, добар 303, слаб 23, рђав један, неоцењен 14, ослобођен један; четврти разред одличан 134, в. добар 154, добар 217, слаб 11, неоцењен два, ослобођен шест.

Државни језик: приправни разред одличан 54, в. добар 64, добар 56, слаб 14, неоцењен 14; први разред одличан 241, в. добар 259, добар 280, слаб 96, неоцењен 56, ослобођен 17; други разред одличан 187, в. добар 270, добар 237, слаб 70, рђав један, неоцењен 13, ослобођен седам; трећи разред одличан 143, в. добар 199, добар 263, слаб 15, рђав 13, неоцењен 13, ослобођен један; четврти разред одличан 175, в. добар 173, добар 203, слаб три, рђав два, неоцењен два, ослобођен шест.

Рачун са геометријом: приправни разред одличан 34, в. добар 46, добар 51, слаб 14, неоцењен седам; први разред одличан 197, в. добар 252, добар 324, слаб 100, ржав 18, неоцењен 56, ослобођен 17; други разред одличан 100, в. добар 239, добар 348, слаб 79, рђав четири, неоцењен 16, слаб четири; трећи разред

¹⁸⁹ АЈ, 66, 3063.

одличан 115, в. добар 186, добар 343, слаб 30, рђав 5, неоцењен 14, ослобођен један; четврти разред одличан 103, в. добар 181, добар 231, слаб 24, рђав један, неоцењен два, ослобођен шест.

Стварна настава: приправни разред одличан седам, в. добар 25, добар 27, слаб седам, неоцењен три; први разред одличан 82, в. добар 88, добар 110, слаб 29, неоцењен 10; други разред одличан 64, в. добар 105, добар 152, слаб 14, неоцењен шест;

Историја: трећи разред одличан 135, в. добар 159, добар 252, слаб 37, рђав четири, неоцењен 14, ослобођен један; четврти разред одличан 112, в. добар 145, добар 250, слаб девет, неоцењен два, ослобођен шест.

земљопис: други разред одличан 32, в. добар 77, добар 99, слаб 14, рђав један, неоцењен један; трећи разред одличан 130, в. добар 145, добар 258, слаб 25, рђав четири, неоцењен 14, ослобођен један; четврти разред одличан 107, в. добар 160, добар 249, слаб четири, рђав један, неоцењен два, ослобођен шест.

Познавање природе: трећи разред одличан 136, в. добар 193, добар 338, слаб 40, рђав три, неоцењен 14, ослобођен један; четврти разред одличан 103, в. добар 188, добар 241, слаб четири, рђав један, неоцењен два, ослобођен пет.

Лепо писање: први разред одличан 236, в. добар 285, добар 285, слаб 69, рђав 16, неоцењен 56, ослобођен 17; други разред одличан 169, в. добар 301, добар 362, слаб 33, неоцењен 16, ослобођен четири; трећи разред одличан 140, в. добар 237, добар 304, слаб пет, рђав један, неоцењен 14, ослобођен један; четврти разред одличан 103, в. добар 200, добар 213, неоцењен два, слаб шест.

Цртање: приправни разред одличан 20, в. добар 17, добар 14, слаб један; први разред одличан 227, в. добар 289, добар 304, слаб 58, рђав 13, неоцењен 56, ослобођен 17; други разред одличан 183, в. добар 324, добар 329, слаб 29, неоцењен 16, ослобођен четири; трећи разред одличан 164, в. добар 206, добар 295, слаб седам, неоцењен 14, ослобођен један; четврти разред одличан 116, в. добар 200, добар 199, слаб два, неоцењен два, ослобођен пет.

Певање: приправни разред одличан 39, в. добар 45, добар 55, слаб 13, неоцењен четири; први разред одличан 276, в. добар 283, добар 278, слаб 47, рђав девет, неоцењен 52, ослобођен 17; други разред одличан 203, в. добар 287, добар 326, слаб 27, неоцењен 13, ослобођен четири; трећи разред одличан 220, в. добар 223, добар 232, слаб шест, неоцењен 14, ослобођен један; четврти разред одличан 160, в. добар 190, добар 166, рђав један, неоцењен два, ослобођен пет.

Гимнастика: приправни разред одличан 40, в. добар 45, добар 56, слаб 11, неоцењен седам; први разред одличан 310, в. добар 288, добар 317, слаб 43, неоцењен 55, ослобођен 15; други разред одличан 276, в. добар 370, добар 266, слаб 23, неоцењен 16, ослобођен четири; трећи разред одличан 212, в. добар 224, добар 234, слаб шест, рђав два, неоцењен 13, ослобођен један; четврти разред одличан 207, в. добар 175, добар 123, неоцењен два, ослобођен шест.

Ручни рад: приправни разред одличан 15, в. добар 9, добар 16, слаб седам, неоцењен седам; први разред одличан 229, в. добар 235, добар 95, слаб 44, рђав 16, неоцењен 50, ослобођен 10; други разред одличан 233, в. добар 207, добар 250, слаб 31, рђав четири, неоцењен 25, ослобођен четири; трећи разред одличан 178, в. добар 203, добар 236, слаб шест, неоцењен 17, ослобођен један; четврти разред одличан 141, в. добар 194, добар 132, слаб један, рђав један, неоцењен три, ослобођен пет.¹⁹⁰

Број ђака који су похађали школу:

Уредно: приправни разред 91 ученик и 75 ученица, први разред 394 ученика и 427 ученица, други разред 414 ученика и 388 ученица, трећи разред 404 ученика и 247 ученица, четврти разред 283 ученика и 204 ученице.

Неуредно: приправни разред шест ученика и две ученице, први разред 54 ученика и 70 ученица, други разред 44 ученика и 33 ученице, трећи разред 25 ученика и 16 ученица, четврти разред 19 ученика и 14 ученица.

Никако: приправни разред три ученика, први разред четири ученика и шест ученица, други разред три ученика и три ученице, трећи разред три ученика и једна ученица.¹⁹¹

Током школске 1931/32. године кажњавање ђака било је само од стране учитеља, и то опоменом 39 ученика и 27 ученица, и укором 36 ученика и 29 ученица.¹⁹²

Исте 1931/32. школске године у Ресавском срезу било је ђака по годинама:

6 година: приправни разред 2 ученика и две ученице.

7 година: приправни разред 28 ученика и 28 ученица, први разред 70 ученика и 84 ученица.

8 година: приправни разред 69 ученика и 50 ученица, први разред 283 ученика и 312 ученица, други разред 63 ученика и 73 ученица.

9 година: приправи разред 3 ученика и 9 ученица, први разред 92 ученика и 94 ученица, други разред 280 ученика и 235 ученица, трећи разред 48 ученика и 44 ученице, четврти разред једна ученица.

10 година: приправни разред једна ученица, први разред 5 ученика и 8 ученица, други разред 97 ученика и 94 ученица, трећи разред 267 ученика и 144 ученица, четврти разред 53 ученика и 30 ученица.

11 година: први разред 1 ученик и две ученице, други разред 15 ученика и 19 ученица, трећи разред 79 ученика и шездесет једна ученица, четврти разред 183 ученика и сто четрдесет једна ученица.

¹⁹⁰ АЈ, 66, 3063.

¹⁹¹ АЈ, 66, 3036.

¹⁹² АЈ, 66, 3036.

12 година: други разред 5 ученика и две ученице, трећи разред 26 ученика и 11 ученица, четврти разред 55 ученика и 36 ученица.

13 година: други разред једна ученица, трећи разред 12 ученика и 4 ученице, четврти разред 10 ученика и 10 ученица.

14 година: први разред две ученице, други разред 1 ученик, четврти разред 1 ученик.

15 година: први разред 1 ученик и једна ученица.¹⁹³

Током ове 1931/32. школске године изведено је 70 научних и 79 забавних екскурзија. До 50 ђака било је 27 екскурзија, од 51 до 100 ђака 83, са 101 до 200 ђака 35, и са више од 200 ђака изведене су четири екскурзије. У месту где су се налазиле школе изведено је 57 екскурзија, у ближој околини 79, до 10 километра удаљености 10, на удаљености од 10 до 25 километара две и на већој удаљености од 25 километара једна. Полудневних је било 115, једнодневних 32, и од два до четири дана две екскурзије.¹⁹⁴

*

Школске 1932/33. године, у Ресавском срезу школу је уписало 1.948 ученика и 1.703 ученица, односно укупно 3.601 ђак. Припремни разред је уписало 102 ученика и 106 ученица: првоуписаних 92 ученика и 94 ученице, поноваца 10 ученика и 12 ученица. Први разред уписало је 470 ученика и 425 ученица, поноваца 71 ученик и седамдесет две ученице, и накнадно уписани и досељени два ученика и седам ученица, што је било укупно 543 ученика и 504 ученице, односно 1.047 ђака. Други разред уписало је 879 ђака, односно 436 ученика и 443 ученица: новоуписани 375 ученика и 399 ученица, поноваца 53 ученика и четрдесет две ученице, накнадно уписани и досељени осам ученика и две ученице. Трећи разред уписало је 450 ученика и 394 ученица. Од тога новоуписаних је било 417 ученика и 375 ученица, поноваца 31 ученик и 15 ученица, накнадно уписаних два ученика и четири ученице. Четврти разред уписало је укупно 673 ђака: 417 ученика и 256 ученица. Новоуписаних је било 406 ученика и 248 ученица, поноваца осам ученика и три ученице, накнадно уписаних три ученика и пет ученица.¹⁹⁵

¹⁹³ АЈ, 66, 3036.

¹⁹⁴ АЈ, 66, 3036.

¹⁹⁵ АЈ, 66, 3036

На крају школске 1932/33. године¹⁹⁶

Р.б.	школа	Разред	одељења	ђаци			учитељи		
				м	ж	укупно	м	ж	укупно
1.	Бобово	5	5	149	118	267	4	1	5
2.	Бресје	4	1	34	33	67	1	-	1
3.	Витежево	5	3	89	95	184	2	1	3
4.	Војска	4	3	104	85	189	2	2	4
5.	Гложани	4	3	87	79	166	3	1	4
6.	Грабовац	4	3	97	72	169	1	2	3
7.	Гладна	5	1	31	24	55	1	-	1
8.	Дубница	4	2	67	43	110	3	-	3
9.	Дубље	4	3	85	79	164	1	2	3
10.	Ђуринац	4	1	39	21	60	1	-	1
11.	Јасеново	5	2	89	79	168	1	1	2
12.	Кушиљево	4	6	225	177	402	4	4	8
13.	Купиновац	4	1	37	29	66	1	-	1
14.	Луковица	4	2	37	53	90	1	1	2
15.	Проштинац	4	1	35	37	72	1	-	1
16.	Рајкинац	4	1	51	49	100	-	-	-
17.	Радошин	4	1	51	34	85	1	-	1
18.	Роћевац	4	1	35	32	67	-	1	1
19.	Роанда	4	2	56	19	75	2	-	2
20.	Свилајнац	4	8	182	201	383	7	3	10
21.	Седларе	4	2	47	59	106	1	1	2
22.	Суботица	5	2	68	47	115	2	1	3
23.	Тропоње	4	3	90	82	172	1	2	3
24.	Црквенац	4	2	85	81	166	2	1	3
укупно		101	59	1871	1627	3498	43	24	67

У току године отпало је укупно 153 ђака: 77 ученика и 76 ученица. Због преласка у другу школу 31 ђак, због болести 52 ђака, престарелости осам ђака, смрти 17 ђака и из других узрока 45 ђака. На крају године је остало 3.498 ђака: 1.871 ученик и 1.627 ученица. У *приправном* разреду на крају школске године било је 97 ученика и 94 ученице, јер је школу напустило: због пресељења један ученик и две ученице, због болести два ученика и четири ученице, због смрти

¹⁹⁶ АЈ, 66, 3036. У број учитеља урачунато је и девет вероучитеља.

један ученик и две ученице, због других узрока један ученик и четири ученице. *Први разред* је напустило 35 ученика и 40 ученица. Због пресељења шест ученика и седам ученица, због болести 15 ученика и 11 ученица, престарелости један ученик и две ученице, због смрти један ученик и 10 ученица, из других разлога 12 ученика и 10 ученица. На крају школске године било је 508 ученика и 464 ученице. *Други разред* напустило је 22 ученика и 10 ученица. Због пресељења четири ученика, болести девет ученика и седам ученица, престарелости два ученика, због смрти један ученик и једна ученица, због других разлога шест ученика и две ученице. На крају школске године остало је 414 ученика и 433 ученица. *Трећи разред* напустило је девет ученика и девет ученица, и то због: пресељења један ученик и једна ученица, болести један ученик и две ученице, престарелости два ученика и једна ученица, смрти један ученик, других узрока четири ученика и пет ученица. На крају школске године остао је 441 ученик и 285 ученица. *Четврти разред* напустило је само шест ученика и пет ученица, па их је на крају било 411 ученика и 251 ученица, односно укупно 662 ђака. Школу је напустило због: пресељења пет ученика и четири ученице, болести један ученик, и других разлога једна ученица.¹⁹⁷

Школу је похађало уредно укупно 1.646 ученика и 1.322 ученице, неуредно 194 ученика и 241 ученица, и никако 32 ученика и 63 ученице. Приправни разред похађало је уредно 73 ученика и 66 ученица, неуредно 20 ученика и 25 ученица, и никако четири ученика и три ученице. Први разред похађало је уредно 428 ученика и 583 ученица, неуредно 70 ученика и 50 ученица, никако 10 ученика и тридесет једна ученица. Други разред похађало је уредно 372 ученика и 350 ученица, неуредно 39 ученика и 70 ученица, никако три ученика и 13 ученица. Трећи разред уредно је похађало 395 ученика и 323 ученице, неуредно 39 ученика и 54 ученице и никако седам ученика и осам ученица. Четврти разред уредно је похађало 378 ученика и 201 ученица, неуредно 25 ученика и 46 ученица и никако осам ученика и четири ученице. Школу је напустило 4,37% уписаних ђака.¹⁹⁸

Разреде је завршило укупно 1.648 ученика и 1.422 ученице. *Одличним* успехом завршио је 631 ђак: приправни разред 29 ученика и 30 ученица, први разред 94 ученика и 80 ученица, други разред 63 ученика и 95 ученица, трећи разред 65 ученика и 62 ученице, четврти разред 64 ученика и 49 ученица. *Врло добрим* успехом завршило је 967 ђака: приправни разред 23 ученика и 27 ученица, први разред 143 ученика и 104 ученица, други разред 125 ученика и 131 ученица, трећи разред 117 ученика и 116 ученица, четврти разред 106 ученика и 75 ученица. *Добрим успехом* завршило је 1.472 ђака: приправни разред 30 ученика и 26 ученица, први разред 185 ученика и 168 ученица, други

¹⁹⁷ АЈ, 66, 3036.

¹⁹⁸ АЈ, 66, 3036.

разред 179 ученика и 165 ученица, трећи разред 212 ученика и 175 ученица, четврти разред 213 ученика и 119 ученица. Разреде је поновило 218 ученика и 210 ученица.

Први пут је поновило разреде 133 ученика и 88 ученица: приправни разред 10 ученика и пет ученица, први разред 59 ученика и 45 ученица, други разред 28 ученика и 17 ученица, трећи разред 33 ученика и 20 ученица, четврти разред три ученика и једна ученица. Два и више пута, због слабог успеха, поновило је разред 25 ученика и 15 ученица, и то из првог и другог разреда и једна ученица приправног разреда. Због нередовног похађања школе разреде је поновило 65 ученика и 107 ученица: приправни разред пет ученика и пет ученица, први разред 18 ученика и 58 ученица, други разред осам ученика и двадест две ученице, трећи разред 17 ученика и 13 ученица, четврти разред 17 ученика и девет ученица.¹⁹⁹

Укупан број изостанака износио је 17.988 оправданих и 24.830 неоправданих: приправни разред 1.694 оправданих и 1.890 неоправданих; први разред 5.416 оправданих и 14.187 неоправданих; други разред 4.256 оправданих и 2.538 неоправданих; трећи разред 3.256 оправданих и 3.383 неоправданих; четврти разред 3.366 оправданих и 2.832 неоправданих изостанака. Уредно је похађало школу 1.646 ученика и 1.322 ученице: приправни разред 73 ученика и 66 ученица; први разред 428 ученика и 383 ученица; други разред 372 ученика и 350 ученица; трећи разред 395 ученика и 323 ученица; четврти разред 378 ученика и 201 ученица. Неуредно је похађало школу 194 ученика и 241 ученица: приправни разред 20 ученика и 25 ученица; први разред 70 ученика и 50 ученица; други разред 39 ученика и 70 ученица; трећи разред 39 ученика и 54 ученице; четврти разред 25 ученика и 46 ученица. На крају године сви ђаци из владања оцењени су одличном оценом: приправни разред 97 ученика и 94 ученице; први разред 508 ученика и 464 ученице; други разред 414 ученика и 433 ученице; трећи разред 441 ученик и 385 ученице; четврти разред 411 ученика и 251 ученица.²⁰⁰

Сви ђаци имали су одличну оцену из владања: приправни разред 97 ученика и 94 ученице, први разред 508 ученика и 464 ученице, други разред 414 ученика и 433 ученице, трећи разред 441 ученик и 385 ученица, четврти разред 411 ученика и двеста педесет једна ученица.²⁰¹

Оцене из појединих предмета:

Наука о вери: први разред-одличан 185, вр. добар 275, добар 334, слаб 100, неоцењен 78; други разред-одличан 170, вр. добар 234, добар 353, слаб 58, неоцењен 32; трећи разред-одличан 145, вр. добар 241, добар 373, слаб 40,

¹⁹⁹ АЈ, 66, 3036.

²⁰⁰ АЈ, 66, 3036.

²⁰¹ АЈ, 66, 3036.

неоцењен 27; четврти разред-одличан 115, вр. добар 202, добар 310, слаб 13, неоцењен 27.

Државни језик: приправни разред-одличан 59, вр. добар 50, добар 56, слаб 16, неоцењен 10; први разред-одличан 195, вр. добар 244, добар 324, слаб 121, рђав 10, неоцењен 78; други разред-одличан 185, вр. добар 254, добар 333, слаб 43, неоцењен 32; трећи разред-одличан 158, вр. добар 239, добар 374, слаб 28, неоцењен 27; четврти разред-одличан 149, вр. добар 200, добар 286, слаб 5, неоцењен 22.

Рачун са геометријом: приправни разред-одличан 39, вр. добар 65, добар 61, слаб 16, неоцењен 10; први разред-одличан 193, вр. добар 254, добар 319, слаб 125, рђав три, неоцењен 78; други разред-одличан 174, вр. добар 236, добар 337, слаб 67, рђав један, неоцењен 32; трећи разред-одличан 142, вр. добар 209, добар 388, слаб 60, неоцењен 27; четврти разред-одличан 113, вр. добар 197, добар 319, слаб 11, неоцењен 22.

Историја: трећи разред-одличан 126, вр. добар 216, добар 387, слаб 70, неоцењен 27; четврти разред-одличан 130, вр. добар 176, добар 317, слаб 17, неоцењен 22.

Земљопис: трећи разред-одличан 126, вр. добар 221, добар 393, слаб 59, неоцењен 27; четврти разред-одличан 125, вр. добар 192, добар 314, слаб девет, неоцењен 22.

Познавање природе: трећи разред-одличан 145, вр. добар 210, добар 420, слаб 25, неоцењен 27; четврти разред-одличан 134, вр. добар 210, добар 293, слаб три, неоцењен 22.

Лепо писање: први разред-184, вр. добар 280, добар 354, слаб 76, неоцењен 78; други разред-одличан 164, вр. добар 300, добар 320, слаб 31, неоцењен 32; трећи разред-одличан 168, вр. добар 246, добар 370, слаб 15, неоцењен 27; четврти разред-одличан 168, вр. добар 269, добар 200, слаб три, неоцењен 22.

Цртање: први разред-одличан 184, вр. добар 289, добар 345, слаб 76, неоцењен 78; други разред-одличан 170, вр. добар 294, добар 325, слаб 26, неоцењен 32; трећи разред-одличан 158, вр. добар 256, добар 379, слаб 6, неоцењен 27; четврти разред-одличан 168, вр. добар 250, добар 219, слаб три, неоцењен 22.

Певање: приправни разред-одличан 59, вр. добар 50, добар 56, слаб 16, неоцењен 10; први разред-одличан 238, вр. добар 289, добар 297, слаб 70, неоцењен 78; други разред-одличан 225, вр. добар 304, добар 265, слаб 21, неоцењен 32; трећи разред-одличан 246, вр. добар 338, добар 212, неоцењен 27; четврти разред-одличан 234, вр. добар 293, добар 172, слаб 1, неоцењен 22.

Гимнастика: приправни разред-одличан 59, вр. добар 50, добар 56, слаб 16, неоцењен 10; први разред-одличан 236, вр. добар 267, добар 325, слаб 66, неоцењен 10; други разред-одличан 295, вр. добар 303, добар 202, слаб 16, неоцењен 31; трећи разред-одличан 234, вр. добар 330, добар 235, неоцењен 27; четврти разред-одличан 291, вр. добар 214, добар 133, слаб два, неоцењен 22.

Ручни рад: приправни разред-одличан 59, вр. добар 50, добар 56, слаб 16, неоцењен 10; први разред-одличан 200, вр. добар 348, добар 259, слаб 87, неоцењен 78; други разред-одличан 222, вр. добар 300, добар 257, слаб 23, неоцењен 45; трећи разред-одличан 259, вр. добар 267, добар 244, слаб 14, неоцењен 42; четврти разред-одличан 209, вр. добар 230, добар 199, слаб три, неоцењен 21.²⁰²

Школске 1932/33. године у Ресавском срезу било је ђака који су имали:
шест година: припремни разред пет ученика и седам ученица.

седам година: приправни разред 14 ученика и 12 ученица; први разред 77 ученика и 77 ученица.

осам година: приправни разред 72 ученика и 68 ученица; први разред 289 ученика и 261 ученица; други разред 31 ученик и тридесет и две ученице.

девет година: приправни разред пет ученика и шест ученице; први разред 125 ученика и 113 ученице; други разред 266 ученика и 298 ученица; трећи разред 28 ученика и 38 ученица.

десет година: приправни разред један ученик и једна ученица; први разред 15 ученика и 12 ученица; други разред 93 ученика и 88 ученица; трећи разред 266 ученика и 238 ученица; четврти разред 35 ученика и 20 ученица.

једанест година: први разред два ученика и једна ученица; други разред 20 ученика и 11 ученица; трећи разред 104 ученика и 75 ученица; четврти разред 255 ученика и 153 ученица.

дванест година: други разред два ученика и четири ученице; трећи разред 38 ученика и 29 ученица; четврти разред 88 ученика и 57 ученица.

тринест година: други разред два ученика; трећи разред пет ученика и пет ученица; четврти разред 23 ученика и 10 ученица.

четрнест година: четврти разред девет ученика и осам ученица.²⁰³

Школске 1932/33. године у Ресавском срезу организовано је 37 научних и 76 забавних екскурзија. Са до 50 ђака 45 екскурзија, са 51 до 100 педесет две екскурзије, са више од 100 ђака 16 екскурзија. У месту организовано је 57 екскурзија, у околини 46, и до 10 километара од школе 10 екскурзија. Полу дневних је било седамдесет две, а четрдесет једна једнодневне.²⁰⁴

У школске штедионице у Ресавском срезу 1932/33. године новац је улагало 144 ученика и 109 ученица. Укупна уложена сума те године је износила 9.457,10 динара, а од укупне штедње, 198.450 динара се налазило код Поштанске штедионице, а 4.483,50 динара код Земљорадничких задруга.²⁰⁵

²⁰² АЈ, 66, 3036.

²⁰³ АЈ, 66, 3036.

²⁰⁴ АЈ, 66, 3036.

²⁰⁵ АЈ, 66, 3036

Деспотовачки срез

Школске 1927/28. године у Деспотовачком срезу било је уписано укупно 1.326 ђака: 894 ученика и 432 ученице. У забавиште је уписано 18 дечака и шест девојчица²⁰⁶, у приправни разред новоуписаних 39 ученика и 20 ученица и поноваца три ученика и пет ученица; у први разред новоуписаних 301 ученик и 219 ученица, и поноваца 52 ученика и тридесет једна ученица; у други разред новоуписаних 180 ученика и 58 ученица и поноваца 15 ученика и 12 ученица; у трећи разред новоуписаних 105 ученика и 26 ученица, и поноваца 28 ученика и седам ученица; у четврти разред новоуписаних 134 ученика и 39 ученица, и поноваца 19 ученика и шест ученица. Накнадно уписаних било је 10 ђака, у свим разредима, осим у четвртом. Исте школске године за забавиште је дорасло а није уписано још 78 дечака и 58 девојчица, за приправни разред 61 ученик и 78 ученица, и за разреде основне школе 765 ученика и 824 ученице.

Током школске 1927/28. године исписано је, због болести: из приправног разреда један ученик и пет ученица; из првог разреда три ученика и 15 ученица, из другог разреда један ученик и једна ученица; из трећег разреда три ученика и две ученице; из четвртог разреда један ученик и једна ученица.

Исписано је због престарелости: из приправног разреда три ученика и седам ученица; из првог разреда један ученик и 12 ученица; из другог разреда три ученика и седам ученица; из трећег разреда 10 ученика и две ученице; из четвртог разреда седам ученика и једна ученица.

Због сиромаштва исписани су само један ученик првог разреда и једна ученица трећег разреда.²⁰⁷

На крају 1927/28. године је остало: забавиште 22 дечака 15 девојчица; приправни разред 38 ученика и 14 ученица; први разред 323 ученика и 199 ученица; други разред 191 ученик и 6 ученица; трећи разред 114 ученика и 26 ученица; четврти разред 141 ученик и 43 ученице. Похађало је школу:

Уредно: забавиште 19 дечака и 12 девојчица; приправни разред 20 ученика и 4 ученице; први разред 243 ученика и 133 ученице; други разред 166 ученика и 50 ученица; трећи разред 83 ученика и 23 ученице; четврти разред 120 ученика и 34 ученице.

Неуредно: забавиште три дечака и три девојчице; приправни разред девет ученика и четири ученице; први разред 19 ученика и осам ученица; други

²⁰⁶ АЈ, 66, 2801. У забавишту су била два дечака и једна девојчица немачке националности, и осам дечака и шест девојчица мађарске националности.

²⁰⁷ АЈ, 66, 2801.

разред осам ученика и три ученице; трећи разред пет ученика и једна ученица; четврти разред пет ученика.

Никако: приправни разред 14 ученика и три ученице; први разред 61 ученик и 58 ученица; други разред 17 ученика и седам ученица; трећи разред 26 ученика и две ученице; четврти разред 16 ученика и девет ученица.²⁰⁸

Свршило разред са успехом: *забавиште* одличним успехом шест дечака и пет девојчица, врло добрим шест дечака и четири девојчице, добрим успехом 10 дечака и шест девојчица; *приправни разред* одличним успехом седам ученика, врло добрим девет ученика и три ученице, добрим два ученика и једна ученица, довољним два ученика; *први разред* одличним успехом 72 ученика и 43 ученице, врло добрим 81 ученик и четрдесет две ученице, добрим 74 ученика и 38 ученице и довољним успехом 16 ученика и 10 ученица; *други разред* одличним успехом 40 ученика и 14 ученица, врло добрим 58 ученика и 19 ученица, добрим 56 ученика и 12 ученица, довољним 12 ученика и пет ученица; *трећи разред* одличним успехом 25 ученика и 10 ученица, врло добрим 19 ученика и три ученице, добрим 28 ученика и осам ученица, довољним 11 ученика и две ученице; *четврти разред* одличним успехом 41 ученик и седам ученица, врло добрим 35 ученика и седам ученица, добрим 30 ученика и 16 ученица и довољним успехом 14 ученика и четири ученице.²⁰⁹

По годинама старости ђака:

5 година: забавиште шест дечака и пет девојчица.

6 година: забавиште 16 дечака и 10 девојчица.

7 година: припремни разред 15 ученика и седам ученица, први разред 109 ученика и 54 ученица.

8 година: припремни разред осам ученика и пет ученица, први разред 43 ученика и 24 ученице.

9 година: припремни разред пет ученика и две ученице, први разред 67 ученика и 38 ученица, други разред 46 ученика и 35 ученица.

10 година: први разред 58 ученика и 37 ученица, други разред 58 ученика и двадесет једна ученица, трећи разред 67 ученика и 14 ученица, четврти разред 25 ученика и 18 ученица.

11 година: први разред 22 ученика и 28 ученица, други разред 43 ученика и четири ученице, трећи разред 32 ученика и осам ученица, четврти разред 67 ученика и осам ученица.

12 година: први разред шест ученика и пет ученица, други разред 21 ученик, трећи разред 10 ученика, четврти разред 23 ученика и осам ученице.

13 година: у првом разреду шест ученика и пет ученице, другом 20 ученика, трећем пет ученика и три ученице, четвртом 16 ученика и четири ученице.

²⁰⁸ АЈ, 66, 2801.

²⁰⁹ АЈ, 66, 2801.

14 година: у другом разреду три ученика, трећем три ученице, четвртом три ученика и четири ученице.

15 година: у четвртом разреду пет ученика и једна ученица.

16 година: у четвртом разреду два ученика.²¹⁰

У тој школској години организовано је 14 научних и осам забавних екскурзија. Од тога 18 у месту, и четири у ближој околини. Полудневних је било 19, а три су биле једнодневне.²¹¹

*

Школске 1928/29. године у Деспотовачком срезу школу је уписао 1.581 ђак: 1.040 ученика и 546 ученица. Забавиште је уписало 30 дечака и 25 девојчица; приправни разред новоуписани 15 ученика и 22 ученице, и поноваца девет ученика и седам ученица; први разред 334 ученика и 200 ученица новоуписани, и 34 ученика и 103 ученица поноваца; други разред новоуписани 252 ученика и 129 ученица, поноваца 28 ученика и 10 ученица; трећи разред новоуписани 170 ученика и 50 ученица, поноваца 15 ученика и седам ученица; четврти разред новоуписани 95 ученика и 24 ученица, поноваца 16 ученика и шест ученица. Дорасле деце за школовање, а неуписане, било је 50 дечака и 73 девојчица.²¹²

Током школске 1928/29. године, исписано је: због болести 10 ученица првог разреда, један ученик трећег и један ученик и три ученице четвртог разреда. Због престарелости исписана су два ученика и две ученице приправног разреда, девет ученика и 11 ученица првог разреда, шест ученика и пет ученица другог разреда, 14 ученика и једна ученица трећег разреда, и 14 ученика и три ученице четвртог разреда. Због сиромаштва исписани су један ученика и једна ученица првог разреда, и једна ученица трећег разреда.²¹³

Уредно су походили школу 683 ученика и двеста четрдесет једна ученица: забавиште 15 ученика и 14 ученица, приправни разред осам ученика, први разред 262 ученика и деведесет једна ученица, други разред 212 ученика и 94 ученице, трећи разред 118 ученика и 28 ученица, четврти разред 68 ученика и 14 ученица. Неуредно је похађало наставу 127 ученика и 66 ученица: забавиште 13 ученика и девет ученица, приправни разред четири ученика и две ученице, први разред 43 ученика и 19 ученица, други разред 27 ученика и 24

²¹⁰ АЈ, 66, 2801.

²¹¹ АЈ, 66, 2801.

²¹² АЈ, 66, 2801. У забавишту биле су две девојчице руске националности и три дечака мађарске националности. У основној школи била су уписана два ученика руске националности и пет ученика и две ученице мађарске националности.

²¹³ АЈ, 66, 2801.

ученице, трећи разред 32 ученика и 10 ученица, четврти разред осам ученика и две ученице.²¹⁴

Током године отпало је укупно 77 ученика и 65 ученица, тако да је на крају године остало укупно 1.444 ђака: 963 ученика и 481 ученица. Завршило је разреде 1.027 ђака: 741 ученик и 286 ученица. *Одличним успехом* завршило је: шест ученика и једна ученица приправног разреда, 56 ученика и 25 ученица првог разреда, 60 ученика и 29 ученица другог разреда, 30 ученика и осам ученица трећег разреда и 19 ученика и четири ученице четвртог разреда; *врло добрим* успехом: један ученик приправног разреда, 81 ученик и 39 ученица првог разреда, 71 ученик и 36 ученица другог разреда, 38 ученика и 12 ученица трећег разреда и 18 ученика и четири ученице четвртог разреда; *добрим успехом*: четири ученика и једна ученица приправног разреда, 97 ученика и тридесет једна ученица првог разреда, 70 ученика и 37 ученица другог разреда, 50 ученика и 13 ученица трећег, и 26 ученика и осам ученица четвртог разреда; *довољним успехом*: 28 дечака и 23 девојчица забавишта, један ученик приправног разреда, 33 ученика и шест ученица првог разреда, 22 ученика и осам ученица другог разреда, 18 ученика и три ученице трећег и 12 ученика четвртог разреда. Разреде је поновило: четири ученика и 23 ученица припремног разреда, 114 ученика и 130 ученица првог разреда, 43 ученика и 20 ученица другог разреда, 30 ученика и 12 ученица трећег разреда и 20 ученика и пет ученица четвртог разреда.²¹⁵

По годинама старости ђака:

5 година: забавиште 12 дечака и 14 девојчица;

6 година: забавиште 16 дечака и 9 девојчица, први разред два ученика.

7 година: припремни разред 9 ученика и 14 ученица, први разред 74 ученика и 39 ученица.

8 година: припремни разред шест ученика и шест ученица, први разред 204 ученика и деведесет две ученице, други разред 42 ученика и 33 ученице, трећи разред два ученика и две ученице.

9 година: припремни разред четири ученица, први разред 76 ученика и 46 ученица, други разред 156 ученика и шездесет две ученице, трећи разред 21 ученик и пет ученица, четврти разред три ученика и једна ученица.

10 година: први разред 12 ученика и 17 ученица, други 49 ученика и 24 ученице, трећи разред 92 ученика и 28 ученица, четврти разред шест ученика.

11 година: први разред један ученик и девет ученица, други разред 13 ученика и 12 ученица, трећи разред 32 ученика и осам ученица, четврти разред 31 ученик и осам ученица.

²¹⁴ АЈ, 66, 2801.

²¹⁵ АЈ, 66, 2801. На крају године било је од страних држављана у забавишту и основној школи два ученика и две ученице Руса, и осам ученика и две ученице Мађари.

12 година: први разред 10 ученика и 20 ученица, други разред шест ученика, трећи разред осам ученика и пет ученица, четврти разред 25 ученика и седам ученица.

13 година: први разред шест ученика, други разред један ученик и једна ученица, трећи разред три ученика и једна ученица, четврти разред 20 ученика и четири ученице.

14 година: припремни разред једна ученица, први разред два ученика и осам ученица, други разред један ученик, трећи разред седам ученика, четврти разред 11 ученика и једна ученица.

15 година: припремни разред један ученик, трећи разред два ученика.

У овој школској години организована је педесет једна научна екскурзија и тридест једна забавног карактера. У месту су организоване 63, 18 у ближој околини, а само једна у даљој околини. Полудневних је било 53, једнодневних 28, а једна у трајању од два дана.²¹⁶

*

Школске 1930/31. године у Деспотовачком срезу било је уписано и досељено укупно 2.138 ђака: 1.294 ученика и 843 ученице. У *приправни разред* уписано седам ученика и 10 ученица, и један ученик и пет ученица поноваца; *први разред* је уписало 331 ученик и 323 ученице, поноваца 101 ученик и сто двадесет две ученице, са новоуписаних 10 ученика и осам ученица, укупно је уписано 895 ђака: 442 ученика и 453 ученица; *други разред* уписало је 239 ученика, 122 ученице, поноваца 32 ученика и 11 ученица, накнадно уписано један ученик и четири ученице, укупно је уписано 409 ђака: 272 ученика и 137 ученица; *трећи разред* уписало је 243 ученика и 103 ученица, поноваца 24 ученика и 16 ученица, накнадно уписано осам ученика и једна ученица, укупно уписано 395 ђака: 275 ученика и 120 ученица; *четврти разред* уписало је 215 ученика и 96 ученица, поноваца 18 ученика и пет ученица, накнадно уписано четири ученика и три ученице, укупно уписан 341 ђак: 237 ученика и 104 ученице; *пети разред* 61 ученик и 14 ученица.²¹⁷

²¹⁶ АЈ, 66, 2801.

²¹⁷ АЈ, 66, 2801. Трећи разред уписао је један ученик мађарске националности, а други и трећи разред по једна ученица француске националности.

Бројно стање ђака 1930/31. године
Деспотовачки срез²¹⁸

Школа	У писаних и досељених													
	Прип.		I		II		III		IV		V		Укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бељајка	8	15	6	12	3	-	10	-	2	-	-	-	30	27
Богава	-	-	11	30	8	5	8	5	6	7	4	3	37	50
Брестово	-	-	5	19	10	3	8	4	9	3	-	-	32	29
Вирине	-	-	14	17	19	1	22	2	5	-	11	-	71	20
Балајнац	-	-	9	14	11	14	8	7	11	1	5	-	44	36
Витанце	-	-	12	33	12	11	14	8	19	15	-	-	57	67
Грабовица	-	-	14	32	15	6	12	2	11	7	11	1	63	48
Двориште	-	-	15	18	22	-	10	-	9	-	6	-	62	18
Жидиље	-	-	14	19	14	10	9	7	17	16	2	3	55	55
Исаково	16	30	17	10	12	4	14	3	3	3	4	2	66	52
Језеро	-	-	18	23	13	3	8	3	12	3	-	-	51	32
Липовица	-	-	10	2	16	2	1	-	9	-	-	-	36	4
Ломница	-	-	29	26	9	7	14	7	14	5	-	-	66	45
Медвеђа	-	-	18	25	14	16	17	12	19	8	8	1	76	62
Плажане	-	-	42	29	23	4	30	11	35	5	-	-	130	49
Пањевац	-	-	23	2	19	1	23	4	-	-	-	-	66	7
Равна Река	-	-	18	13	7	9	10	16	7	11	-	-	42	49
Стеневац	-	-	16	30	15	-	9	-	6	-	-	-	46	30
Трућевац	-	-	16	17	4	5	13	4	8	2	-	-	41	28
Деспотов ац	-	-	48	30	26	8	22	12	12	8	5	2	113	60
Велики Поповић	-	-	27	40	20	28	26	16	17	9	12	4	102	97
Укупно	24	45	392	441	292	137	288	123	231	103	68	16	1285	865

Отпали у току првог полугодишта 1930/31. године
Деспотовачки срез²¹⁹

школа	Прип. разред		I разред		II разред		III разред		IV разред		V разред		укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бељајка	1	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
Богава	-	-	1	21	-	-	-	-	-	-	3	3	4	24
Брестово	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Балајнац	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вирине	-	-	5	9	3	-	1	1	-	-	10	-	19	10

²¹⁸ АЈ, 66, 1916.

²¹⁹ АЈ, 66, 3063.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Витанце	-	-	-	15	1	2	1	-	1	-	-	-	3	17
Грабовица	-	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	2	2
Двориште	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Жидиље	-	-	1	1	-	-	1	3	1	2	-	1	3	7
Исаково	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	3
Језеро	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Липовица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ломница	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Медвеђа	-	-	-	5	-	1	-	1	-	-	-	1	-	8
Плажане	-	-	-	1	-	2	-	1	3	5	-	-	5	9
Пањевац	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Равна Река	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2
Стењевац	-	-	1	2	-	-	-	-	-	1	-	-	1	3
Трућевац	-	-	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	2	2
Деспотовач	-	-	17	21	3	1	5	3	1	1	4	2	30	28
В. Поповић	-	-	1	2	-	-	-	1	-	-	6	2	7	5
укупно	1	5	32	84	9	6	8	12	8	9	23	9	81	25

Проценат исписаних школске 1930/31. године износио је 7,25%.

Деспотовачки срез 1930/31. године

Школа	О т п а л и у т о к у г о д и н е													
	Прип.		I		II		III		IV		V		Укупно	
	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж	м	ж
Бељајка	1	3	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	5
Богава	-	-	1	21	-	-	-	-	-	-	3	3	4	24
Брестово	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Балајнац	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Вирине	-	-	5	9	3	-	1	1	-	-	10	-	19	10
Витанце	-	15	1	2	1	-	1	-	-	-	-	-	3	17
Грабовица	-	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-	-	2	2
Двориште	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Жидиље	-	-	1	1	-	-	1	3	1	2	-	1	3	7
Исаково	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	3
Језеро	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Липовица	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ломница	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Медвеђа	-	-	-	5	-	1	-	1	-	-	-	1	-	8
Плажане	-	-	-	1	-	2	-	1	3	5	-	-	3	9

Пањевац	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-	-	-	4	-
Р. Река	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	1	2
Стењевац	-	-	1	2	-	-	-	-	-1	-	-	-	1	3
Трућевац	-	-	1	2	-	-	-	-	1	-	-	-	2	2
Деспотовац	-	-	17	21	3	1	5	3	1	1	4	2	30	28
В. Поповић	-	-	1	2	-	-	-	1	-	-	6	2	7	5
Укупно	1	5	32	84	9	6	8	12	8	9	23	9	81	125

Током године отпало је: *због преласка* у друге школе: први разред седам ученика и 14 ученица, други разред четири ученика и пет ученица, трећи разред седам ученика и осам ученица, четврти разред шест ученика и пет ученица, пети разред један ученик и четири ученице; *због болести*: први разред три ученика и 33 ученице, други разред један ученик и две ученице, трећи разред један ученик и четири ученице; *због престарелости*: први разред четири ученика и осам ученица, други разред два ученика и две ученице, трећи разред два ученика, четврти разред два ученика и једна ученица; *због сиромаштва*: први разред осам ученика и шест ученица, трећи разред два ученика; *због смрти*: приправни разред један ученик и једна ученица, први разред 15 ученика и 12 ученица, други разред једна ученица, четврти разред један ученик и једна ученица; *због других разлога*: приправни разред један ученик и једна ученица, први разред 12 ученика и 23 ученице, други разред три ученика и две ученице, трећи разред два ученика и шест ученица, четврти разред два ученика и једна ученица, пети разред 21 ученик и једна ученица.

На крају године остало је: приправни разред седам ученика и 14 ученица, први разред 393 ученика и 357 ученица, други разред 262 ученика и 125 ученица, трећи разред 261 ученик и сто две ученице, четврти разред 226 ученика и 96 ученица, пети 39 ученика и девет ученица. Из приправног разреда уредно је похађало школу три ученика и четири ученице, неуредно три ученика и четири ученице и никако један ученик и шест ученица. Из првог разреда редовно је похађало школу 279 ученика и 176 ученица, неуредно 62 ученика и шездесет једна ученица, и никако 53 ученика и 119 ученица. Из другог разреда уредно је похађало школу 211 ученика и 89 ученица, неуредно 32 ученика и тридесет две ученице, никако 18 ученика и пет ученице. Из трећег разреда 222 ученика и 74 ученице уредно је похађало наставу, 26 ученика и 17 ученица неуредно, а никако 13 ученика и 11 ученица. Из четвртог разреда 187 ученика и осамдесет једна ученица редовно је похађало школу, неуредно 17 ученика и 11 ученица, а никако 22 ученика и четири ученице. Први виши разред уредно је похађало три ученика, неуредно осам ученика и пет ученица, а никако 28 ученика и четири ученице. У приправном разреду било је 455 оправданих и 205 неоправданих изостанака, у првом разреду 7.472 оправдана и 23.123

неоправдана изостанака, у другом разреду 3.600 оправданих и 3.397 неоправданих, у трећем разреду 4.127 оправданих и 2.916 неоправданих изостанака, у четвртом разреду 2.607 оправданих и 2.873 неоправдана изостанака, и у првом вишем разреду 64 оправданих и 7.711 неоправданих изостанака.²²⁰

**Бројно стање ђака
Деспотовачки срез 1930/31. године²²¹
(прво полугодиште)**

Школа	Р е д о в н о п о х о д е р а з р е д													
	Припр.		I		II		III		IV		V		Укупно	
Бељајка	6	7	6	9	3	-	9	-	3	-	-	-	27	16
Бобава	-	-	10	9	8	5	8	5	6	7	1	-	33	26
Брестовац	-	-	5	1	9	-	7	3	6	1	-	-	27	5
Балајнац	-	-	9	11	11	13	8	7	9	2	-	-	38	32
Вирине	-	-	9	8	16	1	21	1	5	-	1	-	52	10
Витанце	-	-	12	18	11	9	13	8	18	15	-	-	54	50
Грабовица	-	-	13	6	12	6	12	2	10	7	2	-	49	31
Двориште	-	-	15	8	22	-	10	-	9	-	-	-	56	8
Жидиље	-	-	13	14	10	14	8	4	16	14	2	1	3	43
Исаково	13	13	13	9	12	4	13	2	3	2	-	-	54	30
Језеро	-	-	13	8	10	3	5	1	8	2	-	-	36	14
Липовица	-	-	10	2	16	2	1	-	9	-	-	-	36	4
Ломница	-	-	20	14	6	7	10	7	14	5	-	-	50	33
Медвеђа	-	-	17	16	14	15	16	11	19	7	4	-	70	49
Плажане	-	-	39	27	20	3	28	8	30	4	-	-	117	42
Пањевац	-	-	20	2	19	1	23	4	-	-	-	-	62	6
Равна Река	-	-	17	12	7	9	10	16	7	10	-	-	41	47
Стењевац	-	-	14	20	14	-	8	-	6	-	-	-	42	20
Трућевац	-	-	15	7	4	5	12	3	7	2	-	-	38	17
Деспотов ац	-	-	31	9	23	7	17	9	11	7	1	-	83	32
Вел. Поповић	-	-	24	36	18	20	23	13	14	5	4	2	83	76
Укупно	19	20	325	256	265	124	262	104	210	90	15	3	1096	597

Свршило је разреде 946 ученика и 471 ученице. *Одличним успехом:* припремни разред три ученице, први разред 72 ученика и 44 ученице, други

²²⁰ АЈ, 66, 2801.

²²¹ АЈ, 66, 1916.

разред 60 ученика и тридесет две ученице, трећи разред 52 ученика и 14 ученица, четврти разред 43 ученика и 24 ученице и пети разред два ученика; *врло добрим успехом*: припремни разред шест ученика и две ученице, први разред 101 ученик и 57 ученица, други разред 61 ученик и четрдесет две ученице, трећи разред 77 ученика и тридесет две ученице, четврти разред 54 ученика и 29 ученица и пети разред један ученик; *добрим успехом*: припремни разред две ученице, први разред 117 ученика и 73 ученице, други разред 104 ученика и 38 ученица, трећи разред 96 ученика и четрдесет две ученице, четврти разред 100 ученика и 37 ученица. Остало је да понове разред: припремни разред један ученик и седам ученица, први разред 49 ученика и 72 ученице, други разред 20 ученика и пет ученица, трећи разред 27 ученика и пет ученица, четврти разред 11 ученика и три ученице.²²²

**Бројно стање ђака
Деспотовачки срез 1930/31. године**

Редни број	школа	На сто ђака походе школу		На једног наставника долази ђака који походе школу	
		уредно	неуредно	уредно	неуредно
1.	Бељајка	100	-	43	-
2.	Богава	100	-	59	-
3.	Брестовац	80	20	22	5
4.	Балајнац	90	10	70	10
5.	Вирине	100	-	62	-
6.	Витанце	75	25	52	10
7.	Грабовица	98	2	28	2
8.	Двориште	94	6	64	6
9.	Жидиље	90	10	48	2
10.	Исаково	73	26	42	6
11.	Језеро	61	39	50	3
12.	Липовица	100	-	40	-
13.	Ломница	83	28	83	28
14.	Медвеђа	98	2	60	5
15.	Плажане	90	10	119	40
16.	Пањевац	90	10	68	1.2
17.	Равна Река	84	16	42	2
18.	Стењевац	90	10	58	4

²²² АЈ, 66, 2801.

19.	Трућевац	90	10	55	10
20.	Деспотовац	90	10	50	7
21.	Вел. Поповић	70	30	75	15
У к у п н о		90	10	50	4

Број ученика који су имали оцене из појединих предмета:

Наука хришћанска: први разред - одличан 128, вр. добар 144, добар 274, слаб 48, рђав 11, неоцењен 140, ослобођен пет; други разред - одличан 100, вр. добар 110, добар 135, слаб 18, неоцењен 22, ослобођен један; трећи разред - одличан 74, вр. добар 103, добар 163, слаб 10, рђав два, неоцењен 19, ослобођен два; четврти разред - одличан 72, вр. добар 97, добар 111, слаб шест, рђав 24, неоцењен 21, ослобођен један; пети разред - одличан два, вр. добар један;

Државни језик: први разред - одличан 140, вр. добар 145, добар 192, слаб 62, рђав 23; други разред - одличан 89, вр. добар 107, добар 143, слаб 17, рђав 2, неоцењен 29; трећи разред - одличан 80, вр. добар 103, добар 141, слаб седам, рђав шест, неоцењен 26, четврти разред - одличан 71, вр. добар 77, добар 135, слаб 3, рђав 20, неоцењен 26; пети разред - одличан два, вр. добар један.

Рачун: први разред - одличан 123, вр. добар 145, добар 201, слаб 53, рђав 27, неоцењен 167; други разред - одличан 88, вр. добар 95, добар 152, слаб 19, рђав 4, неоцењен 25; трећи разред - одличан 71, вр. добар 90, добар 158, слаб 13, рђав 5, неоцењен 21; четврти разред - одличан 64, вр. добар 76, добар 148, слаб 8, рђав 15, неоцењен 21; пети разред - одличан један, вр. добар два.

Геометрија: трећи разред - одличан 33, вр. добар 51, добар 63, слаб два, рђав два, неоцењен четири; пети разред - одличан један, вр. добар један.

Народна историја: трећи разред - одличан 64, вр. добар 94, добар 160, слаб 14, рђав пет, неоцењен 26; четврти разред - одличан 64, вр. добар 67, добар 155, слаб 10, рђав 21, неоцењен 21; пети разред - одличан два, добар један.

Земљопис: трећи разред - одличан 68, вр. добар 86, добар 165, слаб 15, рђав 3, неоцењен 26; четврти разред - одличан 70, вр. добар 71, добар 146, слаб 9, рђав 15, неоцењен 21; пети разред - одличан два, вр. добар један.

Познавање природе: трећи разред - одличан 73, вр. добар 107, добар 146, слаб 9, рђав 2, неоцењен 26; четврти разред - одличан 76, вр. добар 88, добар 128, слаб 4, рђав 15, неоцењен 21; пети разред - одличан два, вр. добар један.

Пољопривреда: пети разред - одличан два.

Лепо писање: први разред - одличан 131, вр. добар 168, добар 228, слаб 47, рђав девет, неоцењен 167; други разред - одличан 102, вр. добар 117, добар 128, слаб 11, неоцењен 29; трећи разред - одличан 85, вр. добар 126, добар 122,

слаб два, рђав два, неоцењен 26; четврти разред – одличан 81, вр. добар 96, добар 119, рђав 15, неоцењен 21; пети разред – одличан два, вр. добар један.

Цртање: први разред – одличан 134, вр. добар 169, добар 239, слаб 40, рђав 10, неоцењен 167; други разред – одличан 85, вр. добар 135, добар 129, слаб девет, неоцењен 29; трећи разред – одличан 63, вр. добар 132, добар 138, слаб два, рђав два, неоцењен 26; четврти разред – одличан 72, вр. добар 101, добар 123, рђав 15, неоцењен 21; пети разред – одличан два, вр. добар један.

Гимнастика: први разред – одличан 163, вр. добар 166, добар 214, слаб 27, рђав девет, неоцењен 167; други разред – одличан 135, вр. добар 110, добар 106, слаб шест, неоцењен 25, ослобођен један; трећи разред – одличан 145, вр. добар 103, добар 86, слаб један, рђав два, неоцењен 21; четврти разред – одличан 123, вр. добар 91, добар 82, рђав 15, неоцењен 21; пети разред – одличан два, вр. добар један.

Певање: први разред – одличан 151, вр. добар 161, добар 228, слаб 34, рђав девет, неоцењен 167; други разред – одличан 111, вр. добар 117, добар 123, слаб седам, неоцењен 29; трећи разред – одличан 112, вр. добар 118, добар 104, слаб један, рђав два, неоцењен 26; четврти разред – одличан 116, вр. добар 92, добар 88, рђав 15, неоцењен 21; пети разред – одличан два, вр. добар један.

Ручни рад: први разред – одличан 91, вр. добар 103, добар 165, слаб 23, рђав три, неоцењен 93; други разред – одличан 81, вр. добар 70, добар 87, слаб пет, неоцењен 17; трећи разред – одличан 76, вр. добар 92, добар 85, слаб два, неоцењен 10; четврти разред – одличан 64, вр. добар 74, добар 79, неоцењен шест.²²³

Током године опоменом учитеља је кажњено 32 ученика и 14 ученица, а укором учитеља 15 ученика и 10 ученица.

На крају школске 1930/31. године било је ђака који су имали:

6 година: први разред три ученика и једна ученица.

7 година: припремни разред седам ученика и 14 ученица, први разред 64 ученика и 33 ученице, други разред једна ученица.

8 година: први разред 229 ученика и двеста двадесет две ученице, други разред 24 ученика и 10 ученица.

9 година: први разред 57 ученика и 34 ученица, други разред 167 ученика и деведесет две ученице, трећи разред 26 ученика и 13 ученица.

10 година: први разред 19 ученика и 26 ученица, други разред 41 ученик и 14 ученица, трећи разред 178 ученика и 64 ученице, четврти разред девет ученика и осам ученица.

11 година: први разред осам ученика и 15 ученица, други разред 11 ученика и четири ученице, трећи разред 31 ученик и 13 ученица, четврти разред 151 ученик и 59 ученица, пети разред 10 ученика и пет ученица.

²²³ АЈ, 66, 2801.

12 година: први разред три ученика и 20 ученица, други разред осам ученика и две ученице, трећи разред 12 ученика и девет ученица, четврти разред 35 ученика и 24 ученице, пети разред 28 ученика и три ученице.

13 година: први разред четири ученика и једна ученица, други разред шест ученика, трећи разред седам ученика, четврти разред 13 ученика и четири ученице, пети разред један ученик и једна ученица.

14 година: први разред два ученика и једна ученица, други разред два ученика и две ученице, четврти разред седам ученика и једна ученица.

15 година: први разред један ученик и четири ученице, четврти разред шест ученика.

16 година: први разред три ученика, други разред три ученика, трећи разред пет ученика и једна ученица, четврти разред пет ученика;

17 година – трећи разред један ученик.²²⁴

Исте године изведено је 39 научних и 28 забавних екскурзија. У месту је организовано 30, у ближој околини 33 и у даљој околини 4. Полу дневне су биле 46, а двадесет једна једнодневна.²²⁵

Школске 1931/32. године у Деспотовачком срезу било је уписано укупно 2.169 ђака: 1.297 ученика и 872 ученице. У приправни разред новоуписани два ученика и пет ученица, поноваца један ученик и шест ученица, и једна ученица је досељена; први разред први пут је уписало 329 ученика и 280 ученица, поноваца 85 ученика и 142 ученице, и досељених 24 ученика и 25 ученица; други разред први пут је уписало 270 ученика и 163 ученице, поноваца 53 ученика и 19 ученица и досељених 17 ученика и четири ученице; трећи разред је уписало први пут 216 ученика и 106 ученица, поноваца 29 ученика и 13 ученица, и досељених 17 ученика и седам ученица; четврти разред први пут је уписало 219 ученика и деведесет једна ученица, поноваца 20 ученика и пет ученица, и досељених 15 ученика и пет ученица.²²⁶

Током године отпало је укупно 105 ученика и 148 ученица. Из *припремног разреда* отпало је: због болести две ученице, због престарелости један ученик и три ученице; из *првог разреда*: због преласка у друге школе шест ученика и три ученице, због болести седам ученика и 39 ученица, престарелости 13 ученика и 34 ученице, због смрти пет ученика и пет ученица, због других узрока пет ученика и 30 ученица; из *другог разреда*: због преласка у друге школе шест ученика и једна ученица, због болести три ученика и две ученице, престарелости седам ученика и две ученице, смрти две ученице, због других узрока 24 ученика и 11 ученица; из *трећег разреда*: због преласка у друге школе пет ученика и три ученице, болести два ученика и пет ученица,

²²⁴ АЈ, 66, 2801.

²²⁵ АЈ, 66, 2801.

²²⁶ АЈ, 66, 2801.

престарелости осам ученика и пет ученице, због других узрока 17 ученика и 16 ученица; из *четвртог разреда*: због преласка у друге школе шест ученика и две ученице, болести три ученика, престарелости 11 ученика и три ученице, смрти један ученик и због других узрока 27 ученика и ученица.

На крају године остало је 1.916 ђака: 1.192 ученика и 724 ученица. У припремном разреду остала су два ученика и седам ученица, у првом разреду 402 ученика и 336 ученица, у другом разреду 316 ученика и 175 ученица, у трећем разреду 245 ученика и 110 ученица, у четвртном разреду 227 ученика и 96 ученица. Припремни разред уредно су похађала два ученика и три ученице, неуредно два ученице и никако две ученице; први разред уредно је похађало 328 ученика и 247 ученица, неуредно 58 ученика и 48 ученица, никако 16 ученика и четрдесет једна ученица; други разред уредно је похађало 278 ученика и 159 ученица, неуредно 31 ученик и 13 ученица, никако седам ученика и три ученице; трећи разред уредно је похађало 227 ученика и 96 ученица, неуредно осам ученика и 10 ученица и никако 10 ученика и четири ученице; четврти разред уредно је похађало 193 ученика и 84 ученице, неуредно 17 ученика и 10 ученица, никако 17 ученика и две ученице. Редовно је похађало наставу у Деспотовачком срезу школске 1931/32. године 1.028 ученика, што је износило 86,24% и 589 ученица, односно 81,35%.

Укупно 1931/32 школске године, било је 14.940 оправданих изостанака и 48.076 неоправданих изостанака. У приправним одељењима оправданих је било 73, неоправданих 454; првом разреду 4.643 оправданих и 34.044 неоправданих изостанака, другом разреду 2.852 оправдана и 3.765 неоправдана, трећем разреду 4.133 оправдана и 5.941 неоправдана, и у четвртном разреду направљено је 3.239 оправданих и 3.872 неоправдана изостанака.²²⁷

Школске 1931/32. године у Деспотовачком срезу постигнут је следећи успех: *припремни разред*-одлични једна ученица, вр. добри један ученик и једна ученица, добри један ученик и једна ученица, понављало четири ученице; *први разред*-одлични 66 ученика и 43 ученице, вр. добри 116 ученика и 79 ученице, добри 126 ученика и 83 ученице, понављало 60 ученика и 48 ученица, неоцењено 34 ученика и 83 ученице; *други разред*-одлични 68 ученика и 36 ученица, вр. добри 86 ученика и 50 ученица, добри 122 ученика и 73 ученице, понављало 33 ученика и девет ученица, неоцењено седам ученика и седам ученица; *трећи разред*-одлични 38 ученика и двадесет једна ученица, вр. добри 67 ученика и тридесет једна ученица, добри 105 ученика и 50 ученица, понављали 24 ученика и пет ученица, неоцењени 11 ученика и три ученице; *четврти разред*-одлични 60 ученика и 26 ученица, вр. добри 55 ученика и 30 ученица, добри 81 ученик и 37 ученица, понављали 31 ученик и три ученице.²²⁸

²²⁷ АЈ, 66, 2801.

²²⁸ АЈ, 66, 2801.

Број ђака који су имали оцене из предмета:

Наука хришћанска: први разред-одличан 134, вр. добар 184, добар 29, слаб 51, рђав четири, неоцењен 131, ослобођен 17; други разред-одличан 117, вр. добар 158, добар 170, слаб 19, неоцењен 13; трећи разред-одличан 62, вр. добар 110, добар 134, слаб 14, рђав један, неоцењен 17, ослобођен два; четврти разред-одличан 102, вр. добар 107, добар 99, неоцењен 13.

Државни језик: приправни разред-одличан два, вр. добар пет, неоцењен два; први разред-одличан 147, вр. добар 177, добар 200, слаб 74, рђав 12, неоцењен 135, ослобођен 17; други разред-одличан 130, вр. добар 143, добар 171, слаб 32, неоцењен 12; трећи разред-одличан 64, вр. добар 94, добар 155, слаб 24, рђав један, неоцењен 17, ослобођен два; четврти разред-одличан 94, вр. добар 101, добар 114, неоцењен 13.

Рачун са геометријом: први разред-одличан 125, вр. добар 175, добар 235, слаб 72, рђав шест, неоцењен 132, ослобођен 17; други разред-одличан 104, вр. добар 138, добар 182, слаб 47, рђав четири, неоцењен 12; трећи разред-одличан 56, вр. добар 92, добар 166, слаб 18, рђав шест, неоцењен 17, ослобођен два; четврти разред-одличан 87, вр. добар 89, добар 133, неоцењен 13.

Стварна настава: први разред-одличан 26, вр. добар 36, добар 30, слаб 15, неоцењен девет; други разред-одличан 17, вр. добар 34, добар 41, слаб шест, неоцењен један.

Историја: трећи разред-одличан 55, вр. добар 88, добар 169, слаб 23, рђав три, неоцењен 17, ослобођен два; четврти разред-одличан 77, вр. добар 82, добар 150, неоцењен 13.

Земљопис: трећи разред-одличан 63, вр. добар 91, добар 160, слаб 22, рђав два, неоцењен 14, ослобођен пет; четврти разред-одличан 90, вр. добар 91, добар 126, слаб два, неоцењен 13.

Познавање природе: трећи разред-одличан 65, вр. добар 91, добар 162, слаб 19, рђав један, неоцењен 17, ослобођен два; четврти разред-одличан 86, вр. добар 100, добар 122, неоцењен 14.

Лепо писање: први разред-одличан 127, вр. добар 209, добар 227, слаб 49, рђав два, неоцењен 131, ослобођен 17; други разред-одличан 109, вр. добар 180, добар 177, слаб девет, неоцењен 13; трећи разред-одличан 68, вр. добар 100, добар 159, слаб 10, рђав један, неоцењен 17, ослобођен два; четврти разред-одличан 100, вр. добар 110, добар 99, неоцењен 13.

Цртање: први разред-одличан 118, вр. добар 217, добар 230, слаб 48, рђав један, неоцењен 131, ослобођен 17; други разред-одличан 105, вр. добар 176, добар 186, слаб осам, неоцењен 13; трећи разред-одличан 63, вр. добар 109, добар 158, слаб седам, рђав један, неоцењен 17, ослобођен два; четврти разред-одличан 99, вр. добар 113, добар 97, неоцењен 13.

Певање: први разред-одличан 159, вр. добар 215, добар 181, слаб 24, рђав један, неоцењен 131, ослобођен 51; други разред-одличан 135, вр. добар 177, добар

157, слаб шест, неоцењен 13; трећи разред-одличан 82, вр.добар 128, добар 110, слаб 16, рђав два, неоцењен 17, ослобођен два; четврти разред-одличан 116, вр. добар 129, добар 64, неоцењен 13.

Гимнастика: први разред-одличан 199, вр. добар 198, добар 199, слаб 17, рђав један, неоцењен 131, ослобођен 17; други разред-одличан 144, вр. добар 189, добар 134, слаб осам, неоцењен 13; трећи разред-одличан 96, вр. добар 138, добар 98, слаб пет, неоцењен 17; четврти разред-одличан 128, вр. добар 106, добар 75, неоцењен 13.

Ручни рад: први разред-одличан 101, вр. добар 163, добар 165, слаб 23, неоцењен 99; други разред-одличан 107, вр. добар 139, добар 137, слаб осам, неоцењен 13; трећи разред-одличан 50, вр. добар 115, добар 114, слаб 10, неоцењен 17; четврти разред-одличан 77, вр. добар 90, добар 67, неоцењен 13.²²⁹

По годинама старости:

6 година: припремни разред два ученика и пет ученица, први разред три ученика;

7 година: припремни разред једна ученица, први разред 48 ученика и 30 ученица, други разред два ученика и две ученице;

8 година: припремни разред једна ученица, први разред 269 ученика и 192 ученице, други разред 21 ученик и седам ученица;

9 година: први разред 59 ученика и 83 ученице, други разред 213 ученика и 122 ученице, трећи разред 10 ученика и девет ученица, четврти разред девет ученика;

10 година: први разред 12 ученика и осам ученица, други разред 59 ученика и 33 ученица, трећи разред 163 ученика и 74 ученице, четврти 26 ученика и 11 ученица;

11 година: први разред четири ученика и девет ученица, други 19 ученика и девет ученица, трећи разред 46 ученика и 20 ученица, четврти разред 123 ученика и 59 ученица;

12 година: први разред два ученика и девет ученица, други разред два ученика и две ученице, трећи разред 16 ученика и седам ученица, четврти разред 48 ученика и двадесет две ученице;

13 година: први разред један ученик и три ученице, трећи разред пет ученика, четврти 12 ученика и три ученице;

14 година: први разред три ученика, четврти разред седам ученика;

15 година: први разред две ученице, трећи разред пет ученика, четврти разред један ученик и једна ученица;

16 година: први разред један ученик, четврти разред један ученик.²³⁰

²²⁹ АЈ, 66, 2801.

²³⁰ АЈ, 66, 2801.

Школске 1932/33. године у школама у Деспотовачком срезу било је уписано 1.314 ученика и девесто педесет и једна ученица, а са накнадно уписаним ђацима укупан број износио је 2.292 ђака. Приправни разред уписало је шест ученика и шест ученица, и пет ученица које су поновиле разред; први разред уписало је 339 ученика и 344 ученица, поноваца 85 ученика и 100 ученица, новоуписани пет ученика и шест ученица; други разред уписало је 329 ученика и 204 ученице, поноваца 24 ученика и 13 ученица, накнадно уписани четири ученика и две ученице; трећи разред новоуписани 281 ученика и 166 ученица, поноваца 24 ученика и девет ученица, накнадно уписано три ученика и две ученице; четврти разред уписало је 217 ученика и 103 ученице, поноваца је било девет ученика и једна ученица, и ново уписаних један ученик и три ученице.

На крају школске године било је укупно 2.152 ђака. У приправном разреду било је седам ученика и седам ученица, у првом разреду 415 ученика и 405 ученица, у другом разреду 336 ученика и 208 ученица, у трећем разреду 292 ученика и 165 ученица и у четвртном разреду 219 ученика и 98 ученица. *Приправни разред* напустиле су четири ученице због болести; *први разред* због преласка у другу школу три ученика и шест ученица, због болести пет ученика и 23 ученице, престарелости једна ученица, због смрти шест ученика и две ученице и због других узрока 13 ученице; *други разред* због преласка у другу школу 13 ученика и шест ученица, због болести шест ученика и две ученице, престарелости један ученик и једна ученица, због смрти један ученик и једна ученица; *трећи разред* због преласка у другу школу седам ученика и три ученице, због болести пет ученика и три ученице, престарелости један ученик и три ученице, смрти један ученик и две ученице и због других узрока два ученика; *четврти разред* због преласка у другу школу три ученика и пет ученица, због престарелости четири ученика, због смрти једна ученица и због других узрока један ученик и две ученице. Припремни разред уредно је похађало седам ученика и седам ученица; први разред уредно је похађало 342 ученика и 224 ученице, неуредно 48 ученика и две ученице, никако 25 ученика и 129 ученице; други разред уредно је похађало 284 ученика и 183 ученице, неуредно 38 ученика и 17 ученица, никако 14 ученика и осам ученица; трећи разред уредно је похађало 266 ученика и 148 ученица, неуредно 13 ученика и 10 ученица, никако 13 ученика и седам ученица; четврти разред уредно је похађало 199 ученика и деведесет две ученице, неуредно 15 ученика и четири ученице, никако пет ученика и две ученице. Проценат исписаних школске 1932/33 износио је 4,37%.²³¹

По годинама старости:

6 година: припремни разред шест ученика и шест ученица;

²³¹ АЈ, 66, 2801.

7 година: први разред 40 ученика и 50 ученица;

8 година: прип. разред један ученик и једна ученица, први разред 271 ученик и 246 ученица, други разред 35 ученика и двадесет једна ученица, трећи разред 10 ученика;

9 година: први разред 40 ученика и 42 ученице, други разред 230 ученика и 143 ученице, трећи разред 15 ученика и ученица 10;

10 година: први разред 30 ученика и 48 ученица, други разред 49 ученика и тридесет две ученице, трећи разред 175 ученика и 112 ученице, четврти разред 34 ученика и осам ученица;

11 година: први разред 14 ученика и седам ученица, други разред 15 ученика и осам ученица, трећи разред 66 ученика и тридесет једна ученица, четврти разред 133 ученика и 68 ученица;

12 година: први разред три ученика и девет ученица, други разред пет ученика и једна ученица, трећи разред 17 ученика и 11 ученица, четврти разред 39 ученика и 16 ученица;

13 година: први разред један ученик и једна ученица, други разред два ученика и две ученице, трећи разред три ученика и две ученице, четврти разред девет ученика и три ученице;

14 година: први разред један ученик и две ученице, трећи разред једна ученица, четврти разред четири ученика и две ученице;

15 година: први разред три ученика, четврти разред једна ученица;

преко 15 година: први разред три ученика, други разред једна ученица, трећи разред три ученице.²³²

На крају школске године било је ученика по успеху:

приправни разред – одличан три ученика, вр. добар четири ученика и четири ученице, добар три ученице; *први разред* – одличан 73 ученика и 46 ученица, вр. добар 107 ученика и 68 ученица, добар 130 ученика и осамдесет две ученице, први пут понавља 59 ученика и 58 ученица, два и више пута понавља 14 ученика и 37 ученица, понавља због неуредног похађања школе 32 ученика и 114 ученица; *други разред* – одличан 60 ученика и 39 ученица, вр. добар 68 ученика и 74 ученице, добар 169 ученика и осамдесет две ученице, први пут понавља 22 ученика и пет ученица, два и више пута понавља два ученика, понавља због неуредног похађања коле 15 ученика и осам ученица; *трећи разред* – одличан 54 ученика и 29 ученица, вр. добар 60 ученика и четрдесет једна ученица, добар 142 ученика и 80 ученица, први пут понавља 19 ученика и пет ученица, два и више пута понавља три ученика, понављају због неуредног похађања школе 14 ученика и 10 ученица; *четврти разред* – одличан 43 ученика и 27 ученица, вр. добар 64 ученика и 30 ученица, добар 106 ученика и

²³² АЈ, 66, 2801.

35 ученица, понављају због неуредног похађања школе шест ученика и шест ученица.²³³

Број ђака који су имали оцене из предмета:

Наука хришћанска: први разред – одличан 133, вр. добар 191, добар 251, слаб 88, неоцењен 153; други разред – одличан 107, вр. добар 166, добар 226, слаб 11, неоцењен 34; трећи разред – одличан 87, вр. добар 114, добар 204, слаб 19, неоцењен 33; четврти разред – одличан 76, вр. добар 110, добар 103, слаб један, неоцењен 27.

Државни језик: први разред – одличан 134, вр. добри 176, добри 222, слаб 152, рђав 11, неоцењен 139; други разред – одличан 123, вр. добар 146, добар 219, слаб 33, неоцењен 23; трећи разред – одличан 91, вр. добар 116, добар 207, слаб 20, рђав један, неоцењен 22; четврти разред – одличан 70, вр. добар 101, добар 135, слаб један, неоцењен 10.

Рачун са геометријом: први разред – одличан 118, вр. добар 179, добар 278, слаб 110, рђав пет, неоцењен 144; други разред – одличан 92, вр. добар 141, добар 264, слаб 20, рђав четири, неоцењен 23; трећи разред – одличан 86, вр. добар 88, добар 230, слаб 28, рђав три, неоцењен 22; четврти разред – одличан 63, вр. добар 94, добар 149, слаб један, неоцењен 10.

Историја: трећи разред – одличан 87, вр. добар 100, добар 205, слаб 43, неоцењен 22; четврти разред – одличан 65, вр. добар 86, добар 150, слаб шест, неоцењен 10.

Земљопис: трећи разред – одличан 92, вр. добар 99, добар 231, слаб 23, неоцењен 22; четврти разред – одличан 73, вр. добар 91, добар 142, слаб један, неоцењен 10.

Познавање природе: трећи разред – одличан 91, вр. добар 109, добар 214, слаб 21, неоцењен 22; четврти разред – одличан 73, вр. добар 100, добар 133, неоцењен 11.

Писање: први разред – одличан 156, вр. добар 210, добар 211, слаб 95, рђав четири, неоцењен 140;

Цртање: први разред – одличан 151, вр. добар 228, добар 226, слаб 69, рђав два, неоцењен 140; други разред – одличан 97, вр. добар 180, добар 236, слаб осам, неоцењен 23; трећи разред – одличан 101, вр. добар 129, добар 195, слаб 10, неоцењен 22; четврти разред – одличан 77, вр. добар 111, добар 118, слаб један, неоцењен 10.

Певање: први разред – одличан 164, вр. добар 232, добар 213, слаб 69, рђав четири, неоцењен 140; други разред – одличан 160, вр. добар 173, добар 184, слаб четири, неоцењен 23; трећи разред – одличан 121, вр. добар 145, добар 161, слаб осам, неоцењен 22; четврти разред – одличан 70, вр. добар 101, добар 135, слаб један, неоцењен 10.

²³³ АЈ, 66, 2801.

Гимнастика: први разред – одличан 134, вр. добар 176, добар 222, слаб 152, рђав 11, неоцењен 139; други разред – одличан 123, вр. добар 146, добар 219, слаб 33, неоцењен 23; трећи разред – одличан 91, вр. добар 116, добар 207, слаб 20, рђав један, неоцењен 22; четврти разред – одличан 70, вр. добар 101, добар 135, слаб један, неоцењен 10.

Ручни рад: први разред – одличан 129, вр. добар 180, добар 166, слаб 55, рђав два, неоцењен 75; други разред – одличан 103, вр. добар 150, добар 157, слаб три, неоцењен 16; трећи разред – одличан 112, вр. добар 147, добар 154, слаб седам, неоцењен 16; четврти разред – одличан 111, вр. добар 92, добар 80, слаб један, неоцењен седам.²³⁴

Са одличним владањем било је у свим разредима 2.086 ђака, са врло добрим 23, добрим 39 и лошим владањем четири ђака.²³⁵

Током године организовано је 67 екскурзија, четрдесет једна научног карактера и 26 забавног. У месту, где су се налазиле школе организовано је 28 екскурзија, у ближој околини 37, а на удаљености до 10 км. четири екскурзије.²³⁶

3-1. Здравље ђака

Школске 1925/26. године здравље ђака у Ресавском срезу било је добро. Заразних болести није било, па ни школе нису прекидале са радом. Ипак физичка развијеност код ђака била је доста слаба према њиховом узрасту и годинама. Нису имали окретност и живост својствена деци. Код њих се запажала замореност и малаксалост при њиховим покретима. Узрок томе биле су лоше материјалне и хигијенске прилике у породици, слаба исхрана нарочито у време поста, лоша постељина, одећа и обућа, нечисти ваздух у собама, нарочито у зимским месецима.²³⁷

Школске 1926/27. године физичка развијеност ђака је била доста добра имајући у виду у каквим су условима живели. И ове године слаба исхрана, неуредност у домовима, одећа и обућа у лошем стању, били су карактеристика материјалних и хигијенских прилика. И поред тога здравље ђака је било задовољавајуће. Од заразних болести владао је грип скоро у свим школама, због чега је прекидан рад у трајању од 15 дана.²³⁸

Школске 1927/28. године у Ресавском срезу укупно је од различитих болести боловало 215 ученика и 130 ученица. Ђаци су боловали од следећих

²³⁴ АЈ, 66, 2801.

²³⁵ АЈ, 66, 2801

²³⁶ АЈ, 66, 2801.

²³⁷ АЈ, 66, 1313.

²³⁸ АЈ, 66, 1916.

болести: од *маларије* два ученика основне школе, од *богиња* три ученика и једна ученица приправног разреда и 35 ученика и 10 ученица основне школе; од *шарлаха* у приправном разреду пет ученика и три ученице, и основној школи 25 ученика и 17 ученица; од *дифтерије* једна ученица приправног разреда и 12 ученика и пет ученица основне школе; од *грипа* 60 ученика и 56 ученица основне школе; *туберкулозе* пет ученика и две ученице осн. школе; од разних повреда шест ученика осн. школе; од *болести ока* осам ученика и шест ученица осн. школе; *болести уха* 12 ученика и пет ученица осн. школе; *болести органа за дисање* пет ученика и две ученице осн. школе; *болести органа за варење* осам ученика и шест ученица осн. школе; *болести жлезда* два ученика и две ученице осн. школе; *болести коже* 25 ученика и 12 ученица осн. школе; *болести костију и мишића* два ученика и две ученице осн. школе.²³⁹

Школске 1928/29. године ђаци у Ресавском срезу боловали су од: *маларије* 12 ученика и осам ученица, *богиња* 272 ученика и сто осамдесет једна ученица, *шарлаха* шест ученика и три ученице, *дифтерије* пет ученика и четири ученице, *грипа* 99 ученика и шездесет једна ученица, *дизинтерије* 3 ученика и једна ученица, *туберкулозе* 13 ученика и једна ученица, *повреда* осам ученика и седам ученица, *паразита* 12 ученика и седам ученица, *болести ока* 36 ученика и тридесет две ученице, *болести уха* четири ученика, *болести органа за дисање* 11 ученика и две ученице, *органа за варење* 16 ученика и седам ученица, *болести жлезда* седам ученика и две ученице, *болести коже* 24 ученика и 14 ученица. Нису забележене болести крви, живаца, срца и крвних судова.²⁴⁰

Ученичко здравље школске 1929/30. године у Ресавском срезу, с обзиром на хигијенске прилике, слабу исхрану и нехигијенске станове, било је добро. Од заразних болести ђаци су највише боловали од заушки.

Према извештају школског надзорника школске 1930/31. године у Ресавском школском срезу (ресавски и деспотовачки срез) здравље код ђака било је задовољавајуће. Наставници су обраћали довољно пажње на здравља ђака. Већина учионица биле су чисте и окречене, а подови премазани олајем. И дворишта су била чиста и уређена. Такође је одећа код ђака била чиста. Школе нису биле распуштане због заразних болести, јер се нису појављивале код ђака.²⁴¹

Исте школске 1930/31. године у Ресавском срезу од разних болести боловало је 408 ученика и 306 ученица:

Маларија: приправни разред 14 ученика и 12 ученице; други разред 11 ученика и 14 ученице, трећи разред 11 ученика и 10 ученице; четврти разред осам ученика и седам ученица.

²³⁹ АЈ, 66, 3063.

²⁴⁰ АЈ, 66, 3063.

²⁴¹ АЈ, 66, 1916.

Богинје: приправни разред два ученика и четири ученице; први разред 17 ученика и 23 ученице; други разред пет ученика и девет ученица; трећи разред седам ученика и две ученице; четврти разред једна ученица.

Шарлах: први разред 35 ученика и 32 ученице; други разред 24 ученика и 13 ученица; трећи разред 15 ученика и осам ученица; четврти разред 12 ученика и осам ученица.

Грип: припремни разред 10 ученика и четири ученице; први разред 30 ученика и 20 ученица; други разред 20 ученика и осам ученица; трећи разред 20 ученика и пет ученица; четврти разред 10 ученика и седам ученица; пети разред један ученик и једна ученица.

Дизентерија: први разред један ученик и једна ученица; други разред четири ученика; трећи разред пет ученика и две ученице; четврти разред три ученика.

Туберкулоза: први разред два ученика; други разред један ученик; пети разред једна ученица.

Трахом: четврти разред један ученик.

Повреда: приправни разред један ученик и једна ученица; први разред три ученика и пет ученица; пети разред једна ученица.

Паразити: први разред један ученик и две ученице; други разред једна ученица; трећи разред једна ученица; четврти разред један ученик.

Болести крви: приправни разред девет ученица; први разред пет ученика и пет ученица; други разред четири ученика и четири ученице; трећи разред три ученика; четврти разред два ученика и две ученице.

Болести ока: први разред девет ученика и четири ученице; други разред 10 ученика и пет ученица; трећи разред седам ученика и три ученице; четврти разред три ученика.

Болести уха: први разред два ученика; други разред један ученик и једна ученица; трећи разред једна ученица.

Болести живаца: други разред једна ученица.

Болести органа за дисање: приправни разред две ученице; први разред осам ученика и осам ученица; други разред пет ученика и једна ученица; трећи разред четири ученика и једна ученица.

Болести органа за варење: приправни разред два ученика и једна ученица; први разред три ученика и пет ученица; други разред три ученика и две ученице; трећи разред један ученик и једна ученица; четврти разред три ученика и две ученице.

Болести жлезда: први разред два ученика и две ученице; други разред један ученик и три ученице; трећи разред три ученика и пет ученица; четврти разред четири ученика и једна ученица.

Болести коже: приправни разред четири ученика и две ученице; први разред пет ученика и три ученице; други разред четири ученика и шест ученица; трећи разред три ученика и две ученице; четврти разред три ученика и једна ученица.

Болести костију и мишића: први разред један ученик.

Остале болести: приправни разред четири ученика и две ученице; први разред девет ученика и девет ученица; други разред седам ученика и три ученице; трећи разред два ученика и три ученице; четврти разред шест ученика и једна ученица.²⁴²

У Ресавском срезу школске 1931/32. године, санитарским прегледом било је обухваћено шест школа при упису, а у четири школа прегледи су вршени периодично. Обављен је и један психолошки преглед ученика, који су завршавали школовање. Прегледом је било обухваћено 28 ученика и тридесет и две ученице. Исте школске године од разних болести укупно је боловало 336 ученика и 287 ученица, и то од:

Богинја: приправни разред пет ученика и осам ученица, први разред 47 ученика и 50 ученица, други разред 30 ученика и 33 ученице, трећи разред 21 ученик и 20 ученица, четврти разред 23 ученика и шест ученица.

Грипа: приправни разред четири ученика и три ученице, први разред 38 ученика и 28 ученице, други разред 26 ученика и 20 ученица, трећи разред 17 ученика и 11 ученица, четврти разред 17 ученика и 13 ученица.

Дизинтерије: трећи разред два ученика и две ученице.

Туберкулозе: први разред два ученика и три ученице, трећи разред једна ученица, четврти разред један ученик и једна ученица.

Повреда: први разред шест ученика и три ученице, други разред пет ученика и две ученице, трећи разред три ученика и три ученице, четврти разред три ученика и једна ученица.

Болести крви: први разред три ученика и осам ученица, други разред пет ученика и пет ученица, трећи разред пет ученика и пет ученица, четврти разред три ученика и једна ученица.

Болести ока: приправни разред једна ученица, први разред један ученик, трећи разред један ученик и једна ученица, четврти разред један ученик.

Болести живота: други разред једна ученица.

Болести органа за дисање: приправни разред две ученице, први разред осам ученика и три ученице, други разред пет ученика, трећи разред два ученика, четврти разред четири ученика и две ученице.

Болести органа за варење: први разред два ученика и две ученице, други разред два ученика и три ученице, трећи разред два ученика и једна ученица, четврти разред један ученик.

Болести жлезда: први разред три ученика и једна ученица, други разред један ученик, трећи разред два ученика, четврти разред један ученик и две ученице.

²⁴² АЈ, 66, 3036.

Болести коже: приправни разред један ученик и једна ученица, први разред два ученика и две ученице, други разред три ученика и четири ученице, трећи разред три ученика и три ученице, четврти разред три ученика и две ученице.

Болести костију и мишића: други разред један ученик, трећи разред један ученик.

Остале болести: приправни разред два ученика и три ученице, први разред пет ученика и осам ученица, други разред два ученика и девет ученица, трећи разред три ученика и једна ученица, четврти разред шест ученика и две ученице.²⁴³

Ове школске 1932/33. године у Ресавском срезу од разних болести боловало је 650 ђака, 353 ученика и 297 ученица. Од *група* боловало је: приправни разред 10 ученика и осам ученица; први разред 65 ученика и педесет једна ученица; други разред 61 ученик и 36 ученица; трећи разред 40 ученика и 39 ученица; четврти разред 34 ученика и 29 ученица. Од *органа за дисање* боловало је: први разред 23 ученика и тридесет једна ученица; други разред 34 ученика и двадесет једна ученица; трећи разред 22 ученика и 12 ученица; четврти разред 12 ученика и 26 ученица. Од *разних болести* боловало је 52 ученика и 50 ученице.²⁴⁴ Ове године, на почетку школске године, санитески прегледи извршени су у 13 школа, а периодично у 11 школа.²⁴⁵

*

Школске 1927/28. године у Деспотовачком срезу боловало је од разних болести, ђака забавишта, приправних разреда и разреда основне школе укупно 267 ученика и 150 ученица.

Боловало од: *маларије* 50 ученика и 30 ученице (забавиште један ученик и две ученице, приправни разред два ученика и две ученице, основна школа 47 ученика и 26 ученица); *богиња* 53 ученика и 33 ученице (забавиште пет ученика и четири ученице, приправни разред четири ученика и шест ученица, основна школа 44 ученика и 23 ученице); *шарлаха* 21 ученик и 25 ученица (забавиште два ученика и четири ученице, приправни разред пет ученика и три ученице, основна школа 14 ученика и 18 ученица); *дифтерије* два ученика и једна ученица основне школе; *група* 38 ученика и 16 ученица (забавиште два ученика, приправни разред три ученика и једна ученица, основна школа 33 ученика и 15 ученица); *туберкулозе* 10 ученика и осам ученица основне школе; *дизентерије* седам ученика и једна ученица основне школе; *повреда* девет ученика и четири ученице (забавиште два ученика и две ученице, приправни разред једна ученица, основна школа седам ученика и једна ученица); *болести ока* 21 ученик

²⁴³ АЈ, 66, 3036.

²⁴⁴ АЈ, 66, 3036.

²⁴⁵ АЈ, 66, 3063.

и 12 ученица (забавиште три ученика, приправни разред два ученика и пет ученица, основна школа 16 ученика и седам ученица); *болести органа за варење* 16 ученика и осам ученица (забавиште три ученика и једна ученица, приправни разред два ученика и две ученице, основна школа 11 ученика и пет ученице); *болести жлезда* 19 ученика и девет ученица (забавиште три ученика и четири ученице, приправни разред два ученика и једна ученица, основна школа 10 ученика и четири ученице); *болести коже* 12 ученика и три ученице основне школе; *болести костију и мишића* три ученика основне школе.²⁴⁶

Школске 1928/29. године укупно је боловало 394 ученика и 183 ученице. Боловало од: *маларије* два ученика и три ученице основне школе; *богиња* 22 ученика основне школе; *шарлаха* осам ученика и четири ученице приправног разреда, 50 ученика и 24 ученице основне школе; *грипа* 12 ученика и девет ученица забавишта, четири ученика и две ученице приправног разреда, 236 ученика и 126 ученица основне школе; *дизентерије* један ученик основне школе; *туберкулозе* три ученика и једна ученица основне школе; *повреда* 12 ученика и једна ученица основне школе; *болести ока* 22 ученика и пет ученице основне школе; *болести уха* четири ученика и једна ученица основне школе; *болести срца и крвних судова* један ученик основне школе; *болести органа за дисање* један ученик основне школе; *болести органа за варење* два ученика и једна ученица основне школе; *болести жлезда* осам ученика и четири ученице основне школе; *болести коже* четири ученика и један ученица основне школе; *болести костију и мишића* два ученика и једна ученица.²⁴⁷

Због грипа, током марта 1929. године, неколико школа није радило. Школа у Плажану није радила од 15 до 22 марта, у Балајнцу од 7 до 14, у Медвеђи од 8 до 15., у Грабовици од 11 до 18., и у Великом Поповићу од 3. до 10. фебруара. Исте године, због болести мрасе школа у Бељајки није радила од 14 до 20 маја, због заушки школа у Деспотовцу од 27. до 30. априла и школа у Вирину није радила од 10. до 16. априла због шарлаха.²⁴⁸

Школске 1930/31. године у Деспотовачком срезу од разних болести боловало је 514 ђака: 326 ученика и 188 ученица, и то од:

Маларије: приправни разред два ученика и пет ученица; први разред 67 ученика и 35 ученица; други разред 31 ученик и двадесет једна ученица; трећи разред 39 ученика и 17 ученица; четврти разред 32 ученика и две ученице; први виши разред два ученика и једна ученица.

Шарлах: први разред два ученика; други разред три ученика и једна ученица; трећи разред пет ученика и две ученице.

²⁴⁶ АЈ, 66, 2801.

²⁴⁷ АЈ, 66, 2801.

²⁴⁸ АЈ, 66, 1314.

Грип: први разред 16 ученика и 15 ученица; други разред 17 ученика и 19 ученица; трећи разред 10 ученика и три ученице; четврти разред шест ученика и четири ученице.

Дизентерија: први разред један ученик; други разред два ученика; трећи разред четири ученика и две ученице; четврти разред четири ученика и једна ученица.

Туберкулоза: први разред један ученик и 11 ученица; други разред један ученик и једна ученица; трећи разред један ученик и две ученице; четврти разред један ученик и две ученице.

Повреда: први разред три ученика и две ученице; други разред четири ученика и једна ученица; трећи разред два ученика; четврти разред један ученик.

Болести крви: први разред седам ученика и две ученице; други разред осам ученика и три ученице; трећи разред четири ученика и четири ученице; четврти разред три ученика и четири ученице.

Болести ока: први разред два ученика и две ученице; други разред два ученика и једна ученица.

Болести живаца: четврти разред један ученик.

Болести органа за дисање: први разред два ученика и четири ученице; други разред једна ученица; трећи разред једна ученица.

Болести органа за варење: први разред два ученика и једна ученица; други разред један ученик; трећи разред један ученик и једна ученица.

Болести жлезда: први разред један ученик; трећи разред један ученик и једна ученица; четврти разред један ученик.

Болести коже: први разред шест ученика и седам ученица; други разред четири ученика и три ученице; трећи разред шест ученика и две ученице; четврти разред три ученика и три ученице.

Остале болести: први разред један ученик и три ученице; трећи разред један ученик; четврти разред један ученик.²⁴⁹

Школске 1930/31. године при упису санитетски је прегледано седам школа, а пет школа током године.²⁵⁰

Следеће 1931/32. године санитетски прегледи извршени су у шест школа на почетку школске године, и пет прегледа током школске године.²⁵¹

Школске 1931/32. године у Деспотовачком срезу укупно је боловало 257 ученика и 146 ученица. Од *богиња* боловало је: први разред 47 ученика и 19 ученица, други разред 31 ученик и 10 ученица, трећи разред 18 ученика и шест ученица, четврти разред седам ученика и шест ученица. Од *шарлаха* боловао је само једна ученик четвртог разреда. Од *група* боловало је: приправни разред 1 ученик и две ученице, први разред 14 ученика и седам ученица, други разред 14

²⁴⁹ АЈ, 66, 2801.

²⁵⁰ АЈ, 66, 2801.

²⁵¹ АЈ, 66, 2801.

ученика и 19 ученица, трећи разред три ученика, четврти разред осам ученика и четири ученице. Од *туберкулозе* боловале су две ученице првог разреда. Од *трахома* боловала је једна ученица првог разреда. Од повреда боловала су два ученика четвртог разреда. Од *болести крви* боловало је: први разред 13 ученика и 10 ученица, други разред 22 ученика и 10 ученица, трећи разред 12 ученика и пет ученица, четврти разред 10 ученика и шест ученица. Од *болести ока*: први разред једна ученица, трећи разред један ученик, четврти разред једна ученица. Од *болести ува* боловала су два ученика другог и један ученик четвртог разреда. Од *болести органа* за дисање боловао је један ученик првог и две ученице другог разреда. Од *болести органа за варење* само један ученик четвртог разреда. Од *болести жлезда*: први разред четири ученика и пет ученица, трећи разред један ученик. Од *болести коже*: први разред три ученика и две ученице, други разред један ученик, трећи разред три ученика и две ученице, четврти разред два ученика. Од *осталих болести* боловало је: први разред 13 ученика и 12 ученица, други разред седам ученика и 13 ученица, трећи разред један ученик и четири ученице.²⁵² У школи у Пањевцу, исте школске године, боловало је пет ученика и три ученице, и то само од грипа, болести уха и болести коже.

Санитетски преглед 1932/33. године извршен је при упису у 13 школа, а периодично је вршен у 11 школа. Прегледом је обухваћен 1.871 ученик и 1.627 ученица. Вршилац дужности школског лекара, срески санитарни референт С. Поповић извршио је преглед ђака школе у Балајнцу 12. маја 1932. године. Од свих ђака само једна ученица је боловала од запаљења леве ноге и леве руке.²⁵³

Школске 1932/33. године у школи у Пањевцу боловало је само четири ученика и четири ученице, и то од грипа, болести уха и болести коже.

3-2 Ђачка удружења

Школске 1925/26. године, у Ресавском срезу ђачке певачке дружине и дилетантска позоришта постојале су у Гладни, где је радио учитељ Светомир Милановић, и у Војски, где је као учитељ радио Драгомир Станојевић.

У Ресавском срезу школске 1927/28. године, од ђачких организација била је активна само организација Црвеног крста. У приправном разреду чланови су били само тројица ученика, а у основној школи 93 ученика и 35 ученица.²⁵⁴

Од ђачких организација, у Ресавском срезу школске 1928/29. године биле су активне: Подмладак Црвеног крста са 356 ученика и 206 ученица,

²⁵² АЈ, 66, 2801.

²⁵³ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 16.

²⁵⁴ АЈ, 66, 3036.

Трезвена младеж са 26 ученика и 19 ученица и ђачка позоришта са 15 ученика и 18 ученице.²⁵⁵

Од ђачких удружења у Ресавском срезу школске 1930/31. године постојала су: Подмладак Црвеног крста са 419 ученика и 223 ученице, које је ове године помогло 12 ученика и две ученице; Пододбор Трезвености са 110 ученика и 74 ученице; Соколска чета са 179 ученика и 118 ученица; Дилетантско друштво са 10 ученика и седам ученица.²⁵⁶

Подмладак Црвеног крста постојао је школске 1930/31. године у: Свилајнцу, Бобову, Бресју, Витежеву, Грабовцу, Дубљу, Дубници, Јасенову, Роанди, Рајкинцу и Суботици. У Деспотовачком срезу постојао је у: Брестову, Дворишту, Жидиљу, Језеру, Липовици, Пањевцу и Стењевцу. Ђачка трпеза постојала је у Брестову. Друштво трезвене младежи постојало је у Дворишту, Гложанима, где је носило назив „Нада“, у Бресју са 30 чланова, у Равној Реци, у Суботици са 25 чланова и у Бобову са 43 члана. Соколске организације постојале су у: Свилајнцу, Равној Реци, Бобову, Селару, Гложану, Балајнцу и Великом Поповићу. Певачка друштва постојала су у: Свилајнцу, Војски, Црквенцу, Дубници, Витанцу и Равној Реци. Ђачка штедња постојала је у: Суботици, Седлару, Великом Поповићу, Балајнцу, Гложану, Јасенову, Богави и Грабовици.²⁵⁷

Школске 1931/32. године у Ресавском срезу постојала су следећа ђачка удружења: Подмладак Црвеног крста са 456 ученика и тринаест четрдесет једном ученицом. Укупна средства износила су 3.074 динара. Потпомогнуто је 33 ученика и 10 ученица, а на име помоћи издвојено је 159 динара; Друштво трезвености са шездесет једним учеником и 33 ученице; Соколска удружења са 96 ученика и 70 ученица, и средствима у износу од 120 динара; Дечија књижевност обухватала је 53 ученика и 33 ученице и Ђачко позориште у коме су била активна осам ученика и четири ученице.²⁵⁸

Од удружења ђака у Ресавском срезу 1932/33. године, постојала су: Ђачка стрељачка дружина са 22 ученика и улогом од 70 динара; Соколство са 126 ученика и 77 ученица, са улогом од 50 динара, Трезвеност са 64 ученика и 34 ученице; Ђачка штедња са 82 ученика и 66 ученица, који су сакупили укупно 3.726 динара; Црвени крст са 750 ученика и 673 ученице, са укупним улогом од 3.108,50 динара. Ове године утрошено је 196 динара за помоћ двојици ученика и једној ученици.²⁵⁹

*

²⁵⁵ АЈ, 66, 3036.

²⁵⁶ АЈ, 66, 3063.

²⁵⁷ АЈ, 66, 1916.

²⁵⁸ АЈ, 66, 3063.

²⁵⁹ АЈ, 66, 3063.

Школске 1927/28. године, у Деспотовачком срезу 76 ученика и тридесет две ученице били су чланови Црвеног крста, а 35 ученика и 14 ученица чланови Трезвене младежи.²⁶⁰

Следеће школске 1928/29. године у Деспотовачком срезу у раду Црвеног крста било је укључено 346 ученика и 211 ученица, у Трезвеној младежи 26 ученика и 19 ученица, и у ђачким позориштима 15 ученика и 18 ученица.²⁶¹

У Ресавском школском срезу (ресавски и деспотовачки срез), школске 1930/31. године, Друштво трезвене младежи постојало је у Дворишту, Гложанима под именом „Нада“, у Бресју са 30 чланова, у Равној Реци, у Суботици са 25 чланова, и у Бобову са 43 члана. Соколска друштва постојала су у: Свилајнцу, Равној Реци, Бобову, Седларима, Гложану, Балајнцу и Великом Поповићу. Певачко друштво постојало је у Свилајнцу, Војсци, Црвенцу, Дубници, Витанцима и Равној Реци. Ђачка штедња постојала је у Суботици, Седлару, Великом Поповићу, Балајнцу, Гложанима, Јасенову, Богави и Грабовици.²⁶²

Школске 1930/31. године, у Деспотовачком срезу, у рад Подмлатка Црвеног крста било је укључено 259 ученика и 127 ученица, у рад Соколског друштва 42 ученика и 47 ученица и Трезвености 115 ученика и педесет једна ученица.²⁶³ Исте школске године Подмладак Црвеног крста постојао је у: Брестову, Дворишту, Жидиљу, Језеру, Липовици, Пањевцу и Стењевцу. Ђачка трпеза постојала је у Брестову.²⁶⁴

Школске 1931/32. године, у Деспотовачком срезу, у рад Подмлатка Црвеног крста било је укључено 610 ученика и 329 ученица. Улог фонда износио је 1.460 динара. У рад Друштва Трезвености било је укључено 38 ученика и 26 ученица, и у Соколско друштво 35 ученика и 15 ученица. У Подмладак Црвеног крста, у школи у Пањевцу било је укључено 52 ученика и 10 ученица. Ђачком штедњом било је обухваћено 45 ученика и 17 ученица, са укупном штедњом од 565 динара. Током школске године, у срезу, било је организовано 49 научних и 33 забавних екскурзија. У месту је организовано 40, у околини 36, до 10 км., и на удаљености преко 10 км. једна екскурзија. Полу дневних екскурзија је било 49, а једнодневних 33.²⁶⁵

У рад Подмлатка Црвеног крста у Деспотовачком срезу 1932/33. године било је укључено 542 ученика и 278 ученица. Укупна сума улога износила је 1.416 динара. Током године помогнута су два ученика. У рад Трезвене младежи

²⁶⁰ АЈ, 66, 2801.

²⁶¹ АЈ, 66, 3063.

²⁶² АЈ, 66, 1916.

²⁶³ АЈ, 66, 2801.

²⁶⁴ АЈ, 66, 1916.

²⁶⁵ АЈ, 66, 2801.

било је укључено 53 ученика и 28 ученица.²⁶⁶ У школи у Пањевцу 1932/33. године постојао је само Подмладак Црвеног крста, који је окупљао 52 ученика и 10 ученица. Исте године ђаци у Пањевцу су извели четири научне и две забавне екскурзије, и то у месту и ближој околини.²⁶⁷

²⁶⁶ АЈ, 66, 2801.

²⁶⁷ ИАЈ, Ф 190, књига бр. 85.

4. НАСТАВА

Успех у настави у првом полугодишту 1925/26. године био је задовољавајући. Бољи успех ометало је то што су ђаци неуредно похађали школу и што су били слабо снабдевени ђачким потребама. Код свих учитеља није се обраћала довољна пажња, да ђаци увек одговарају потпуним реченицама и да грешке увек сами исправљају, да сами причају пређено градиво, већ су одговарали само уз помоћ учитеља.

У предавању српског језика, махом код млађих учитеља, није се изводило правилно исчитавање. Није се давао правилно појам о речи, ствари, слици, гласу и слову. Ђаци су читали буквар напамет, као и поједине чланке из читанке. Читање није било природно, није се стајало код знакова, нису се сами ђаци исправљали када су грешили код читања. Декламовање се вршило без објашњења садржине, и ни једна декламација није се предавала заједнички свим ђацима. На писмене саставе није се довољно обраћала пажња. Велика грешка у предавању рачуна, је то, што се ђацима мало давало да раде са очигледним средствима, као са куглицама, дрвцима, цртама на табли и таблицама и друго. Тако се није ђацима није давало јасно знање о појединим количинама и бројевима. У старијим разредима мало се обраћала пажња на усмено рачуњање. Метарске мере предаване су без очигледних средстава, и ђаци су све учили напамет. Геометрија се свуда предавала у обиму наставног програма. Градиво из науке хришћанске одговарало се са страхом, није се вежбало самостално причање. Ретко су извођене поуке и њихова примена на живот. Нису се будила религиозна и морална осећања. И српска историја се предавала као и наука хришћанска. Ђаци се нису упућивали да правилно суде о поступцима наших знаменитих људи и наших суседа. Није се стварала веза са земљописом. Земљопис се предавао без посматрања места и околине, као и упознавања појединих географских предмета. Учило се са карте и напамет. Природне науке нису се училе у природи, већ само предавањем у школи. Певање се у појединим школама мало предавало, а и оно што је пређено, рађено је без објашњења садржине песама. Зато су ђаци били несигурни када су певали појединачно.

Међутим, било је и таквих учитеља који су са ђацима обрађивали хорско певање у два, три и четири гласа. Са четири гласа обрађивао је учитељ у Гладни Светомир Миловановић. Гимнастика се у неким школама мало предавала, што је стварало тешкоће и у школском и у васпитном раду.²⁶⁸

Слично је било и током наставка школске 1925/26. године. У Ресавском срезу успех у настави је оцењен као одличан. И даље је ометање представљало неуредно долажење ђака у школу, као и лоше снабдевање ђака ђачким потребама. Није се од свих учитеља водило рачуна о томе да ђаци одговарају потпуним реченицама, као и да се исправљају грешке при одговору ђака. У предавању српског језика, исчитавање у првом разреду се није свуда изводило правилно. У неким школама ђаци су читали срицањем. У старијим разредима читање је било доста добро, али је причање и извођење поука врло мало обрађивано. Декламовање је рађено, али негде без икаквог значаја. Граматика се мало радила. Писмени састави нису добро обрађивани. Рачун је доста обрађен, али у нижим разредима није било очигледних средстава, већ се радило напамет. У млађим разредима, нарочито у другом, ретко где се радио писмени задатак, а у трећем и четвртом разреду није се радило усмено рачуњање. Метарске мере предавале су се без очигледних средстава. Геометрија се предавала у предвиђеном обиму по програму. У предавању природних наука слаба се пажња обраћала на познавање човека и неговање човечијег тела. У предавању природних наука, мала се пажња обраћала на познавање човека и неговање човечијег тела.²⁶⁹

Школске 1926/27. године у Ресавском срезу настава је била задовољавајућа. План лекција и дневници рада у већини нису вођени. Бољи успех у настави ометало је често боловање ђака. Скоро код свих наставних предмета није се обраћала пажња да ђаци правилно говоре и да одговарају у потпуним реченицама, као и да грешке сами исправљају, већ су то чинили само уз помоћ учитеља.

У предавању српског језика, као и предходних година, код појединих учитеља исчитавање се није изводило правилно, већ срицањем. Није се давао правилни појам о речи, ствари, гласу, слову и реченици. Поједини учитељи нису обраћали довољно пажњу на погрешно читање и исправке, као и заустављање код појединих знакова интерпункције. Песмице из читанки, код појединих учитеља, учене су без објашњавања. На писмене саставе се и даље обраћала мала пажње.

У предавању математике ђаци су мало радили са очигледним средствима, па због тога нису имали јасну представу о количинама и бројевима. У старијим разредима мало се обраћала пажња на усмено рачуњање. Метарске

²⁶⁸ АЈ, 66, 1313.

²⁶⁹ АЈ, 66, 1313.

мере су се, код појединих учитеља, предавале без употребе очигледних средстава.

Наука хришћанска је добро била обрађена. Такође и српска историја је добро обрађена, мада је требала да се предаје упоредо са земљописном наставом.

Земљопис се теже предавао због увођења новог наставног програма, а и због недостатка учила, које су наставници морали сами да израђују. Предавање природних наука било је добро.

Певање је било углавном добро обрађено, али гимнастика није, због недостатка посебних просторија за вежбаонице.²⁷⁰

Школске 1927/28. године у Ресавском срезу наставно градиво предавано је по програму. Обратило се довољно пажње на све предмете, а нарочито на математику и српски језик. Учитељи су предавали све предмете методски, и успели су да пређено градиво буде примљено код ђака.

У Ресавском срезу школске 1928/29. године, скоро у свим школама, наставно градиво предвиђено наставним програмом, је обрађено правилно и методски. Поједини предмети нису код свих учитеља довољно обрађени. То се односило на усмено рачуњање у старијим разредима, на наставу геометрије и историју Хрвата и Словенаца. Иначе постигнути успех у настави оцењен је оценом „одличан“.²⁷¹

У Ресавском школском срезу (ресавски и деспотовачки срез), школске 1930/31. године, успех из наставних предмета и вештина у свим школама био је задовољавајући. Ипак је било и доста мањих проблема у настави. У предавању матерњег језика поједини учитељи нису давали правилно појмове о речима, стварима, сликама, гласовима и словима. Ђаци се нису у довољно мери вежбали исчитавању са табле. Велики број школа није поседовало словарице. Ђаци нижих разреда нису стајали довољно код знакова, и нису исправљани кад су погрешили у читању. У неким школама ђаци су брзо изговарали декламације, које нису често ни довољно објашњене. Писмени задаци често су остављани за друго полугодиште, а лепо писање није се довољно вежбало на табли. Реченице се нису писале ћирилицом и латиницом. У предавању рачуна, у неким школама, учитељи нису довољно радили са очигледним средствима ради утврђивања бројних количина, већ су брзо прелазили на рачуњање са бројевима. У старијим разредима мало се радило усмено рачуњање, већ се одмах прелазило на писмено рачуњање. Метарске мере су се предавале, а да свака школа није имала моделе, па ни на сликама. Геометрија се није предавала, или се предавала врло мало, па ни градиво није пређено. Школе нису имале лењире и шестаре, као неопходна средства за геометрију. Народна историја није предавана

²⁷⁰ АЈ, 66, 1916.

²⁷¹ АЈ, 66, 3036.

повезивањем са земљописом, и нису се објашњавали догађаји и поступци владара. Земљопис се предавао без посматрања места и околине. Ђаци нису извођени у природу ради упознавања појединих географских целина и објеката. Учило се из карата и напамет. Наука хришћанска се добро предавала, мада се ђаци нису вежбали да самостално говоре. Вероучитељи нису добро изводили поуке, а и примену стеченог знања на живот. Нису се старали да довољно пробуде религијска и морална осећања. Природне науке нису рађене извођењем ђака у природу. За предавање природних наука било је потребно да свака школа има збирку руда, као школе у Великом Поповићу, Суботици, Равној Реци и Гладни. При обради цртања није се узимало градиво из осталих предмета, и није се водило рачуна о начелу поступности. При цртању доста је употребљаван лењир и није се цртало слободном руком. Ручни рад се није обрађивао у свим разредима, већ махом само у старијим разредима. Гимнастика се изводила само када је време било лепо, јер школе нису имале сале за гимнастику.²⁷²

У другом полугодишту, само у неколико школа постојале су сметње, које су утицале да настава не буде потпуно успешна. У Плажану постојала је само једна учионица у којој су се налазила два одељења, са великим бројем ђака. У Тропоњу је такође било много ђака, и то у другом одељењу. У Брестову учитељ још није био вичан извођењу наставе у првом разреду. У Ломници ђаци су у великом броју боловали од урођеног сифилиса. У Дубљу, до доласка друге учитељице, једна учитељица водила је сва три одељења у којима је било много ђака. У Бресју учитељ није уложио довољно труда у наставном раду.

У настави се грешило у томе, нарочито код млађих учитеља, што ђаци нису одговарали потпуним реченицама и нису понављали предходна питања. Ипак, било је примера где су учитељи велику пажњу посвећивали практичном раду. У Витежеву, Бобову и још у неким местима, учитељи су, предавајући о пчелама, ђацима показивали кошнице и живот пчела у њима. У Дубници и Деспотовцу, калемљење винове лозе учитељи су показивали ђацима у школским виноградима. У Великом Поповићу и Балајнцу учитељи су са ђацима садили воћке.

Настава се није свуда одвијала равномерно и поступно. У школама у Гладни, Ломници и Дубљу у почетку године радило се мало, док при крају школске године, да би се надокнадило пропуштено градиво, много више и брже. Нису се исправљале грешке код ђака од стране учитеља, када су давали погрешне одговоре при испитивању. Већа пажња се обраћала на даровитију децу, мада је више требало радити са децом која су слабије схватала градиво.²⁷³

Такође се грешило у предавању појединих предмета. Познавање природе требало је више учити у природи. На тај начин, већи број школа имале би

²⁷² АЈ, 66, 1916.

²⁷³ АЈ, 66, 1916.

збирке руда, лишћа, буба, земље, семења и друго. Збирке руда имале су школе у Суботици, Гладни, Равној Реци и Великом Поповићу. Хербаријуме су имале школе у Јасенову и Гложану. Неке школе оскудавале су у очигледним средствима. Милорад Марјановић, учитељ у Језеру, цртао је на хартији човечије тело и друго.

Ове школске године, лепо писање, скоро у свим школама спроводило се успешно, јер су ђаци читко и лепо писали на великим школским таблама. При предавању цртања није се вршила обрада свих наставних јединица, и није се водило рачуна о начелу поступности. Певање се предавало само на школским часовима, а требало је то вршити и у слободном времену ван часова певања. При предавању певања требало је одржавати везу и са осталим предметима. Бачки хорови постојали су у Војски у другом и трећем одељењу, које су водиле Витосава Станојевић и Опалка Елеонора, у Црквенцу хор је водио Богомир Николић, у Дубници Милован Миловановић, у Витанцу Василије Дубовић, у Равној Реци Мирко Новаковић, и у Свилајнцу Светолик Митровић. Ручни рад је предаван по свим школама и то врло успешно. Није ручни рад предаван само у школама у Гладни и Ломници. Посебна пажња се поклањала женском ручном раду. Најбољи успех је био постигнут у школи у Седлару. Гимнастика и дечије игре извођене су у свим школама. У школама у Бобову, Дворишту, Деспотовцу и Равној Реци учитељи су нарочиту пажњу поклањали дечијим играма. Било је учитеља који су ђаке обучавали у соколским вежбама. У Суботици су то радили Мија Дугоњић и Милица Јовићевић, у Јасенову Радмила Грујић и Смиљана Вуканић, у Великом Поповићу Милутин Дреноваковић, у Језеру Милорад Марјановић, у Равној Реци Мирко Новаковић, и у Свилајнцу Марија Вучевац.²⁷⁴

У Деспотовачком срезу школске 1927/28. године успех је био добар. Бољи рад је ометан честим изостајањем ђака из школе и недостатком новца за опремање школа. Савршен успех у раду постигла је Зорка Здравковић, учитељица у Деспотовцу, а солидан успех је постигла и Милица Симић, привремена учитељица у Ломници. Најслабији успех остварили су Душан Попадић, учитељ у Бељајки и Живојин Обрадовић, учитељ у Исакову.

Према Закону о народним школама од 5. децембра 1929. године прописани су следећи наставни предмети:

1) наука о вери са моралним поукама; 2) народни (српско-хрватски-словеначки) језик; 3) народна историја са најзнаменитијим догађаја из опште историје; 4) земљопис наше државе с основама познавања других држава; 5) рачун са основама геометрије и геометријског цртања; 6) познавање приеде; 7) практична привредна знања и умења према потребама краја; 8) хигијена; 9) домаћинство; 10) ручни рад са нарочитом применом народних мотива; 11)

²⁷⁴ АЈ, 66, 1916.

цртање; 12) лепо писање; 13) певање; 14) телесне вежбе по соколском систему.

Наставни план и програм прописан Законом о народним школама од 15. јула 1933. године:

1) Наука о вери с моралним поукама; 2) Народни језик; 3) Земљопис; 4) Историја; 5) Познавање природе и поуке о здрављу; 6) Рачун са основама геометрије; 7) Цртање; 8) Лепо писање; 9) Практична и привредна знања и умења (домаћинство са ручним радом); 10) Певање; 11) Телесно вежбање по соколском систему.²⁷⁵

Народни језик

Циљ: да ђак добро разуме књижевни језик у говору и писму; да научи јасно и с разумевањем читати и писати; да научи правилно исказивати своје мисли; да развија осећање и смисао за лепо и добро; да развија у ученику свест о народном јединству и народни понос.

Први разред

1. Вежбање у посматрању, мишљењу, говору и ручном раду.

Упознавање ученика међу собом и са школом; упознавање с редом у школи и дворишту. Разговор о дечијим стварима, њиховој употреби и чувању. Упознавање са животињама и биљкама из непосредне околине: име, облик, боја, делови. Положај, користи и употреба. Вежбање у схватању питања и давању одговора.

Разговор о родитељској кући, стварима и животу у њој.

Описивање, цртање и моделовање онога што се видало, чуло, опипало.

Према приликама: рад дрвцима, папиром, плетењем и другим начином и материјалом.

Употреба сасвим кратких прича, да би се деција пажња навикла да се дужи задржи на једном предмету.

2) Припрема за писање вежбама из простог цртања и моделовања.

3) Читање мора бити у другом полугодишту тачно (без заостајивања и срицања) и природно.

4) Писмени састави: писање речи, реченица и малих штива.

5) Поуке из језика: тачка, запета, употреба великог слова на почетку реченице и код личних именица.

6) Учење наизуст неколико дечијих песмица.

Други разред

1. Вежбање у посматрању, мишљењу, говору и у ручном раду.

Појам о породици, задрузи и општини. Село и град. Занимање становништва. Четири стране света, сунце, месец и звезде. Појам о брду,

²⁷⁵ Просветни гласник, 7. јул 1933. године.

долини и реци. Цртање учioniце, школске зграде, дворишта, улице и најглавнијих путева као увод у земљописну наставу.

Годишња времена: дан и ноћ, седмица и месец.

Посматрање, именовање, описивање и цртање других предмета из околине. Разговор о биљкама, животињама и човековом занимању из околине. Кратка усмена упоређења сродних предмета.

2. Читање: тачно и с разумевањем из читанке, а затим, ако је могуће, из других препоручених децијих књига и листова, препричавање садржине. Важније приче и песмице треба илустровати. Учење на памет неколико песмица.

3. Писмени састави. Преписивање различитих састава. Диктат речи и реченица. Писмено одговарање на писмено и усмено учитељево питање.

4. Поуке о језику. Реченица и реч, реч и слог, слог и глас. Дељење речи на слоге. Претварање реченица из једине у и множину и обратно. Упознавање с лицима и рододвима.

5. У другом разреду учи се и латиница односно ћирилица.

Трећи разред

1. Читање течно, лепо и с разумевањем прво из читанке, а затим из других препоручених књига и листова. Слободно препричавање онога што се прочитало. Учење напамет кратких народних и уметничких песама.

Илустровање важнијих прича и песама.

2. Писмени састави. Писање по диктату. Писмено исказивање испричаних лаких прича и догађаја из децијег живота према питањима и датој основи.

Два школска задатка месечно: један ћирицом, а други латиницом.

3. Декламовање и учење наизуст песама, пословица и краћих прозних састава. Драматизовање лаких прича и песама.

4. Поуке о језику. Подмет, прирок и предмет у реченици. Потврдна, одречна и упитна реченица. Разликовање речи које означавају име, особину, радњу и број. Упознавање свих писмених знакова. Употреба великих слова.

Четврти разред

1. Читање: тачно, с разумевањем и лепо. Препричавање прочитаног штива. Читање штива изчитанке, затим из препоручених књига и листова за ученике.

2. Писмени састави. Диктат краћих чланака латиницом и ћирицом. Писмено исказивање научених прича и градива изосталих предмета. Писање краћих напамет научених песама, писање писама, молби, признанца, телеграма итд. Два писмена школска задатка месечно: један ћирицом а други латиницом.

3. Декламовање и учење наизуст краћих народних и уметничких песама и лаких прича. Драматизовање подесних прича и песмица.

4. Поуке о језику. Реченица: проста и разграната. Појам о сложеној реченици.

Познавање свих врста речи.

Земљопис

Циљ: Познавање отаџбине и развијање љубави према њој. Земљописна настава приказује земљу као место становања и деловања њених становника и позорницу историјских догађаја. Упознаје се с појавама и променама које се збивају на земљи. Земљописна настава уз историју и народни језик развија осећање за народно јединство.

Трећи разред

- 1. Познавање, сређивање и утврђивање земљописних појмова, добијених у првом и другом разреду и стварној настави.*
- 2. Упознавање земљописних знакова, који претстављају земљиште и предмете на њему.*
- 3. Видик. Стране света. Сунце. Географски објекти: равница, брежуљак, брег, брдо, планина, пећина, долина, клисура, извор, поток, речица, река, језеро, море, залив, острво, полуострво. Саобраћајна средства: путеви, животиње, кола, железница, бродови, трамваји, аутомобили, аероплани, пошта, телеграф, телефон и радио.*
- 4. Прво се упознаје место становања и најближа околина.*
- 5. Завичајна бановина: положај, границе, облик земљишта, воде и реке, клима, производи, становништво (живот, занимање и вера), већи градови, знатнија историјска места, биљни и животињски свет, руде и минералне воде, саобраћај, школе, управа.*
- 6. Вежбање ученика у разумевању и читању земљописних карата.*
- 7. Остале бановине: назив и седиште банске управе.*
- 8. Појам о држави: назив, грб и застава. Краља, влада, управне власти-све укратко.*

Четврти разред

- 1. Понављање градива из трећег разреда, 2. Изучавање свих осталих бановина на исти начин као што је рађено са завичајном бановином, 3. Кратак целокупан преглед Краљевине Југославије. Име, положај, границе, величина; главне групе планина, низине; воде (веће реке и језера, мора; знатније минералне воде); клима; становништво, народност, насељеност, вера, занимање, производи; већи градови, саобраћај, просвета, управна подела, 4. Суседне државе: име, престоница, број и занимање становништва. Везе са нашом држацом, 5. Југословени изван граница наше државе, 6. Положај Југославије на Балканском Полуострву, Европи и на глобусу.*

Историја

Циљ: Упознавање ученика с прошлошћу југословенских народа и васпитање у националном духу.

Трећи разред

У овом разреду обрадиће се биографски (у вези с народним предањем) ове историјске личности: 1) Ћирило и Методије, 2. Свети Сава, 3) Краљевић

Марко, 4) Кнез Лазар, 5) Никола Шубић Зрињски, 6) Карађорђе, 7) Штросмајер, 8) Краљ Петар Велики, 9) Краљ Александар Карађорђевић.

Четврти разред

1) Сеоба Јужних Словена у данашњу домовину, 2) Примање хришћанства и писмености (Ћирило и Методије, Климент и Наум), 3) Господетско поље, 4) Покушај Људевита Посавског да оснује југословенску државу, 5) Краљ Томислави народно богослужење код Хрвата и Гргур Нински, 6) Прилике у Хрватској за време краља Звонимира и његових наследника, 7) Краљевина Зета, 8) Кулин бан, 9) Стеван Немања, 10) Стеван Првovenчани, 11) Краљ Милутин, 12) Цар Душан, 13) Дубровник и његов значај, 14) Турска освајања, 15) Кнез Лазар и борбе Југословена с Турцима, 16) Краљ Твртко I-први краљ Срба и Хрвата, 17) Стеван Високи, 18) Деспот Ђурађ Бранковић и грофови цељски, 19) Турска освајања југословенских земаља, 20) Народне борбе против туђина (ускоци и хајдуци), 21) Сељачка буна код Хрвата и Словенаца (Матија Губец), 22) Мехмед Соколовић, 23) Војна Крајина, 24) Протестантски покрет код Словенаца и Хрвата, 25) Погибија Зрињског и Франкопана, 26) Пораз Турака под Бечом и велика сеоба Срба, 27) Ослобођење Црне Горе, 28) Први устанак под Карађорђем, 29) Стварање Илирије, 30) Други устанак под Милошем Обреновићем, 31) Народни препород Југословена, 32) Југословени у покрету 1848., 33) Развитак југословенске мисли (Михаило Обреновић, Штросмајер, Блајвас), 34) Ратови за независност Србије и Црне Горе (1876-78) и њихове последице, 35) Краљ Петар Велики, 36) Балкански ратови, 37) Светски рат, 38) Ослобођење и уједињење Југословена, 39) Краљ Александар Карађорђевић, 40) Кратак преглед стварања наше државе од 1804-1918.

Познавање природе и поуке о здрављу

А. Познавање природе

Циљ: Настава природних наука упознаје ученике с важнијим природним предметима и појавама и буди тиме код ученика љубав према природи и смисао за њену лепоту. Упознаје ученике с важнијим природним силама и учи како се стављају у службу човечанству. Упознаје ученике с грађом човечијег тела и даје им поуке за чување здравља.

Трећи разред

1) Упознавање важнијих домаћих животиња и биљака које гаји човек, 2) Природне промене у околини и разна годишња доба, топлина, ветар, облак, магла, киша, снег, град, роса, слана, иње, 3) Посматрање биљке и њених делова, 4) Клијање, цветање, листање и заметање плода, 5) Значење влаге, светлости и топлоте за живот и развијање биља.

Б. Грађа човечијег тела и поука о здрављу

1) Кости и мишићи и њихово неговање, 2) Чула и његове радње. Неговање и заштита, 3) радње унутрашњих органа и њихова нега, 4) Умереност при јелу, 5) Хладна вода и умор, 6) Чистоћа тела, одећа и постељина, 7) Кречење и и

чистоћа куће и нужника. 8) Главни чиниоци живота и здравља: ваздух, вода, храна, светлост и топлота, 9) Штетност алкохолних пића и дувана.

Четврти разред

А. Познавање природе

1) Посматрање и изучавање биља и животиња према срединама у којима живе, с обзиром на њихове односе у тој средини; врт, воћњак, њива, ливада, шума, планина, бара, поток, језеро, море; 2) Живот животиња и биљака у разна годишња доба; 3) Гљиве и неколико важнијих отровних биљака; 4) Пчела, свилена буба; 5) Разне врсте горива: дрво, угаљ, камени угаљ, петролеум, нафта, бензин; 6) Угљени диоксид и моноксид (на примерима), 7) Вода, извор, бунар, шмрк, водовод; 8) Водена пара и њена употреба (парна машина). Аутомобил и аероплан; 9) Минерали који имају чешићу употребу у животу човека: кухињска со, сумпор (шибице), жива (термометар и барометар), сребро, злато; 10) Електричне појаве: трење у природи (гром, громобран) и хемијским путем: елемент, магнет, компас и електромагнет. Електрично звонце; телеграф, телефон, радио; 11) Тумачење физичких и хемијских појава које се најчешће дешавају у кући и околини.

Б. Поуке о здрављу

1) Поновити и проширити о грађи људског тела и животним радњама; 2) Врста хране. Исхрана и правилност исхране; 3) Важност воћа за исхрану; 4) Одмор и спавање; 5) Влага у становима; 6) Заразне болести: шуга, шарлах, гушобоља, богиње, вели кашаљ, тифус, маларија, срдобоља, туберкулоза, грипа. Заштита од њих; 7) Прва помоћ у несрећним случајевима: Убој, крволиптање, ујед змије, ујед бесног пса, тровање, спасавање утопљеника; 8) Народне празноверице у болестима и лечењу.

Рачун с основама геометрије

Циљ: Рачунска настава треба да пружи ученицима путем очигледности и активности јасне претпоставке и појмове о количинама и бројевима, а геометријска да их оспособи да схвате предмете по облику и величини. Рачунска настава с геометријском тежи да оспособи ученике за поуздано и лако решавање практичних рачунских задатака. Према томе рачунска настава са геометријском развија логично мишљење, осећање тачности и правилности.

Први разред

Бројеви од 1 до 20. 1) Све четири рачунске радње-само усмено; 2) Очигледно упознавање и рачуњање с новцима, метром, километром и литром; 3) Писање бројки од 1 до 20; 4) Упознавање с половинама на стварима и цртежима.

Други разред

Бројеви од 20 до 100. 1) Понављање наученог у првом разреду од 1 до 20; 2) Бројеви од 20 до 100 у све четири рачунске радње; 3) Утврђивање таблице множења и делења чистим бројевима; 4) Упознавање делова: новца, килограма, литра, метра. Мере за време: година, месец, седмица, дан и сат (берз делова);

5) Упознавање с деловима: половином, трећином, четвртином, петином и десетином; 6) Писмено рачуњање ограничава се само на записивању онога што се усмено израчунало.

Трећи разред

Бројеви од 100 до 1000. 1) Понављање наученог у другом разреду од 20 до 100; 2) Усмњено и писмено рачуњање у све четири рачунске радње; 3) Делење само једноцифреним делитељем; 4) Писмено рачуњање разноврсних практичних задатака из свакодневног живота; 5) Упознавање с мерама и њиховим деловима (без мера површину и запремину); 6) Читање и писање римских бројки до 20;. Геометрија: Уочавање и упознавање на телима: површина, плоха, линија, угла, троугла и четвороугла. Све ово резањем хартије и цртањем у различитим размерама.

Четврти разред

Бројеви од 1000 до милијарде.

А. Рад целим бројевима

1) Усмени рад преко хиљаде с целим бројевима у све четири рачунске радње, постепено додавајући по једну хиљаду.; 2) Вежбање у читању и писању бројева до милијарде; 3) Писмено рачуњање у све четири рачунске радње. Овде претеже сасвим писмено рачуњање. Само лаки примери израчунавају се усмено; 4) Множење двоцифреним и вишецифреним множитељем; 5) Делење двоцифреним делитељем; 6) Рачуњање с вишеименованим бројевима; 7) Све мере практично; 8) Упознавање с деловима: шестином, седмином, осмином и десетином; 9) Једанпут писмени школски задатак на месец; 10) Писање и читање римских бројки од 20 навише.

Б. рад десетним разломцима

Највише са три десетна места. 1) Појам о десетним разломцима; 2) Рачуњање у све рачунске радње из практичног живота; 3) Решавање задатака из простог правила тројног свођењем на јединицу, усмено и писмено. Геометрија: Израчунавање површина и запремина на коцки и призми с примерима из живота.

Цртање

Циљ: Настава цртања оспособљава ученика да посматра предмете своје околине по облику и боји, затим да све то просто и јасно претстави. Она развија способности за сликовито изражавање душевног живота и будди смисао за лепоту. Цртање није само настави предмет већ је принцип за све наставне предмете. Најближи задатак наставе цртања јесте образовање и оштрење видних претстава и развиће способности да се претставе изразе графички.

Други разред

Слободно вежбање у вези с почетном стварном наставом и ручним радом. Цртање оловком (настелом). Просто илустровање доживљаја из дечијег и школског живота и подесних прича из читанке.

Трећи разред

Наставља се цртање предмета у вези са стварном и осталом наставом. Наставља се илустровање доживљаја и приповедака. Приче и доживљаји претстављају се према ситуацијама у две, три слике, и више слика.

Цртање предмета и доживљаја по сећању. Цртање простих народних шара. Рад воденим бојама по могућности.

Четврти разред

Разне илустрације прича и песама и догађаја из историје. Цртање нарочито националних орнамената у низу обичних и простих шара и копирање народних мотива са тканина. Све ово по могућности и у воденим бојама. Украшавање предмета народном орнаментиком.

Лепо писање

Циљ: Лако, правилно и лепо писање ћирилицом и латиницом. Развијање смисла и осећаја за тачност, правилност, доследност љепоту; навикавање на уредност и чистоћу. Наставник је дужан да лепо писање спроводи кроз целу наставу, а не само на часовима лепога писања.

Други разред

Вежбе у лепом писању, у посебним писанкама с прегледалицама на непарним странама. Велика слова с реченицама из стварне наставе и осталих наставних предмета. Пише се напореда ћирилицом и латиницом.

Трећи разред

Наставља се рад из другог разреда. Текст за угледан рад узима се из осталих наставних предмета, реченице о народном и државном јединству, о верској трпеливост, народне пословице, имена славних људи, знатнијих места, градова, планина и река. Пише се напореда ћирилицом и латиницом. Писање бројки.

Четврти разред

Продужава се вежбање у лепом писању, али без прегледалица. Писанке су с једномхоризонталном линијом која показује само правац. Текст се узима по принципу концентрације из свих предмета. Преписивање из књига ћирилицом и латиницом неизменично.

**Практична привредна знања и умења,
домаћинство и ручни рад**

Циљ: Овом наставом треба према занимањима (пољопривреда, занат, трговина или индустрија), која с врши у дотичном крају школе, упознати ученике још у основној школи са најважнијим стварима из свакодневног живота, пољопривреде, занатства, трговине, индустрије и домаћинства,

будући им интересовање и љубав према тим пословима који ће им у животу бити од потребе.

А. Опште привредне поуке

Трећи разред

Упутство за употребу поште, телеграфа и телефона. Употреба таксене и поштанске марке. Слање новца поштом. О поштанским сандучићима. Најкраће упутство о возњи на железницама, бродовима, аутобусима и трамвајем. Како се шаљу пакети поштом. Како се чува новац (штедња).

Четврти разред

Важније привредне групесировина и њихова употреба; разна жита, кукуруз, шећерна репа, и шећерна трска, хмељ, памук, конопља, лан, воће, поврће, шумско дрвеће, лековито биље, сточна храна итд.

О занату и трговини: корист и важност у општој народној привреди. Занатско-трговачки ученик, помоћник, мајстор и самостални трговац. Врста заната и трговине. Индустрија. Штедња и штедионице. Лакомислено задуживање. Осигурање.

Б. Пољопривредне поуке

Трећи разред

1) Главне врсте ораће земље; 2) Ораница и здравица. Дубље и плиће ораће. Ораће пред зиму и пролеће; 3) Плуг и ралица. Већа корист од ораћа плугом; 4) Брана: дрљача, ваљак; 5) Потребне гнојења. Разне врсте гноја и гнојења; 6) Семе, избор и припрема семена за сејање; 7) Проређивање усева; плевљење и окопавање. Плуг за окопавање; 8) Корист од воћака: каква је сада, каква би могла бити; 9) Подизање воћака; 10) Корист од стоке; 11) Храћење и благо поступање са стоком; 12) Какве треба да су стаје за стоку; 13) Корист од птица. Птичије кућице; 14) Жетва српом, косом и машином; 15) Корисне и штетне животиње у месту и околини. Требљење штетних животиња.

Четврти разред

1) Понављање онога, што се учило у трећем разреду; 2) Разне врсте вртларских и пољских усева; 3) Детелина, вилина коса. Сејање ливадских трава; 4) Неговање ливада (чишћење од корова, дрљање, ђубрење, итд.); 5) Риљање (копање) и испитивање земље за виноград а америчком лозом; 6) Калемљење лозе и воћака на разне начине; 7) Корсит од шума за разне потребе и њихов климатски утицај (подизање шума); 8) Корсит од пчела. Разлика гајења у вршкарима и ђерзонкама; 9) Корсит од свилене бубе и како се она гаји; 10) Спремање зимнице и чување плодова преко зиме; 11) Савршеније справе и алати у пољопривреди; 12) Главне болести домаћих животиња.

В. Домаћинство

(само за ученице)

Најпотребнији намештај у собама. Спремање, ветрење и чишћење соба. Кухиња. Најпотребнији намештај и посуђе за кухињу. Одржавање чистоће у

кухињи. Ред око стола при јелу и пићу. Вуна и Перје у употреби. Подови и простирачи по поду. Какви треба да су: остава, подрум, таван. Ред у дворишту. Одело и обућа. Рубље. Лан и конопља и њихова употреба. Бељење платна. Како се добија памук и свила и њихова употреба. Како се прави сапун за прање рубља. Како се спрема скроб за рубље. Глачање рубља. Вуна и одело од вуне. Прање и чешићење рубља и одела. Чување вунених материја од мољаца.

Четврти разред

Храна за здраве, болесне и децу. Зачини: шећер, со и сирће као средство за одржавање зимнице. Остављање за зиму: меса, сланине, поврћа и воћа и конзервирање. Мешање и печење хлеба. Храна свежа и устајана. Млеко као главна храна одојчета. Чување млечних производа од кварења. Цветњак и повртњак. Неговање најпотребнијег поврћа за исхрану: пасуљ, кромпир и купус. Чување поврћа за зиму у стакленим судовима и утрапљавање. Перад. Живина. Передарник и најкорисније животиње за домаћинство. Месо од перади и јаја као храна. Прикупљање. Чување јаја за зиму. По могућству поучити ученице о справљању јела.

Г. Женски ручни рад

Циљ: Женски ручни рад има да оспособи ученице у плетењу везовима, с народним мотивима, шивењу по могућности, кројењу разног рубља и дечијих хаљина, и да их навикава на ред, чистоћу и смисао за кућу.

Трећи разред

Припрема: Разговор о потребном материјалу и прибору као средству за рад. Навијање конца на прст. Отпочивање. Рад праве петље и њен назив. Расплетане и поправљање погрешног рада. Подизање испуштене петље. Уплетање прекинутог конца. Раскидање чвора и уплетање конца. Посматрање и разговор о чарапи. Зимске и летње чарапе; горњиште и наглавак; почињање. Познавање мушких, женских и дечијих чарапа. (Разлика, дужина, ширина, облик итд.). а) Плетење. Плету се чарапе за школску децу; б) Промаљивање. Израђују се чипке и уметци (у жици); ц) Шивење. Вежбе и шивењу: зричање, порубљивање, састављање рубова ивичним бодом, обашиав и пошав; д) Радње покрстицом (крстаци) на јути или шупљикавом платну. Украшују се покрстицом јастучићи, постолњаци и сличне ствари са особитим обзиром на народну орнаментiku.

Четврти разред

а) Промаљање конца кукицом. Ради се ланчић. Цртање на школској табли и књижицама. Први је образац ланчић, други рупице, трећи стубић без навијутка (кратки), даље стубић с једним навијутком, са два навијутка, три, па онда разне комбинације из тога; б) Шивење. Наставља се вежбање у шивењу и то: прошав, пошав, зричање и крпањ. Израђују се кошуље, хаљинице, и слично; ц) Обаметање; д) Народни вез (на печама, повлака, утканица) на радњама по вољи према практичним потребама (постолњаци, јастучићи, ручници,

хаљинице). Примењивање народне орнаментике; е) Потплетање и крпљење чарапа.

Д. Мушки ручни рад

Циљ: Ручним радом помаже се целокупна настава према принципима концентрације. Вежбање ока и руке у окретности и уметности у раду. Развијање љубави и воље за рад и поштовање рада. Потстицање ученика на саморадњу, марљивост, тачност, штедљивост, чистоћу и буђењу смисла за облик и лепоту.

Трећи разред

1) Рад песком, глином (пластелином) у вези са наставом; 2) Рад с дрветом у вези с наставним предметима; 3) Рад папиром. Илустрације басана и прича. Израђивање предмета у извесним размерама у вези с наставом, у првом реду са цртањем. Изрезивање мушке и женске ношње украшене народним мотивима; 4) рад картоном у вези са наставом, у првом реду са геометријском.

Четврти разред

Рад песком, глином (пластелином), дрветом, папиром и картоном према наставном градиву из осталих предмета, са савременијом техником и са већом слободом у раду. Напомена: Ученици немају посебних часова ручног рада, него ће радити само на часовима других предмета. Практична привредна знања и умења, пољопривреда, домаћинство и ручни рад чине у основној школи један предмер. Учитељ ће, према месним приликама, обрадити већу пажњу оној грани овог предмета која највише одговара потребама дотичног места и краја.

Певање

Циљ: Развијање слуха и гласа за самостално певање, изазивање интереса и љубави за песму, буђење и јачање естетски родољубивих осећања песмом.

Први разред

1) Вежбање слуха, гласа и правилног изговора речи. Разликовање тонова по јачини (тихих и јаких), по трајању (дугих и кратких), и по висини (високих и дубоких); 2) Певање кратких песама с лако народном мелодијом, мелодије које су створене у духу народних мелодија, у обиму од пет до шест тонова по слуху. Песме по садржини морају бити из дејег живота у школи и ван школе. Певање песмице у вези са дејим играма и гимнастичким вежбама ради развијања осећања ритма.

Други разред

1) Вежбање слуха, гласа и лепог изговора речи као у првом разреду. Навикавање лепоме, правилном тону с чистом интонацијом; 2) Певање песама с народним мелодијама или у духу народних мелодија из дејег живота у школи, из живота у природи-у обиму од шест до осам тонова; 3) Певање песама са народним

мелодијама, или у духу народних мелодија у вези са дечјим и народним играма и телесним вежбама.

Трећи разред

1) Понављање и проширивање вежбања за развијање слуха, гласа и правилног изговора; 2) Певање песама народних и уметничких компонованих у народном духу, са садржином из дечјег живота и из области појединих наставних предмета. Певање родољубивих и оних песама које уздижу дух народног и државног јединства. Певање државне химне; 3) Певање песама у вези с игром и ритмичким покретима, с народним мелодијама или у духу народних мелодија.

Четврти разред

1) Развијање слуха, гласа и правилног изговора речи. Основни појмови о нотама и скали; 2) Певање народних и уметничких песама у народном духу, које одговарају дечјем развоју у овом разреду, нарочито родољубивих песама; 3) Певање песама у вези са игром, ритмичким покретима и у темпу марша код марширања; 4) Вежбе певања у два, а по могућству у три и четири гласа. Певање државне химне у два гласа.

Телесне вежбе по соколском систему

Циљ: Свестрано и складно развијање и снажење тела, привикавајући га правилном држању и лепим покретима; развијање окретности, одважности и самопоуздања; неговање истрајности, у напорима, пожртвовања, дружељубља и навикавању на дисциплину.

Први разред

Редовне вежбе. Постављање у једну врсту по величини. Велики размак. Став „мирно“ и „на месту вољно“. „Вољно“ и „збор“. Просте вежбе. Покрети пруженим рукама, ногама и трупом напред, на страну и назад. Савијање ногу и руку (подбочивање). Получучање, подизање на прсте уз покрет руке. Плућне вежбе: Вежбе дубоког дисања и издисања на чистом зраку. Дечје игре с певањем.

Други разред

Понављање и усавршавање вежби из првог разреда. Редовне вежбе. Врста и ред, размак и равњање по ширини и дубини. Окретање на лево и десно са разделом. Постављање строја у два реда. Марширање по такту у месту, с прелазом у кретање. Просте вежбе. Покрети опруженим удовима, у равним и косим положајима, са отвореном и затвореном шаком. Чучање. Савијање трупа и главе. Скок у месту и с места напред. Трчање слободним кораком за три минуте. Плућне вежбе. Дечје игре с певањем.

Трећи разред

Понављање и усавршавање вежби из млађих разреда. Редовне вежбе. Претстављање строја у два реда и разброј на парове. Четвероред на месту с

разделом. Половина окрета („на лево круг“). Марширање по такту уз песму и без ње. Промене корака. Просте вежбе. Ставови (спетни став, пропињање, ножни ставови, крочни, искорачни, испад, упад, чучање). Покрет руку у разним ставовима. Окрети с поскоцима. Скок у даљину и висину с места. Плућне вежбе и вежбе за правилно држање тела. Дечје игре с певањем.

Четврти разред

Понављање и усавршавање вежби из млађих разреда. Редовне вежбе. Дворсни и четвороврсни строј, разбој, равњање на месту по ширини и дубини. Удајање редова. Марширати по такту уз песму и без ње. Завијање. Трчећи корак и трчање до пет минута. Заустављање („стој“). Просте вежбе. Сложени покрети руку, ногу и трупа. Ског у даљину и висину са залетом. Ступање уз покрет руку. Плућне и вежбе за правилно држање тела. Вежбе са справама. Вежбе обручима, палицама, застави и тракама у вези са наученим простим вежбама. Кићени кораци (за девојчице). Дечје игре са певањем. Моралне и националне поуке. О врлинама које треба да красе: послушност, тачност, уредност, дружељубље, поштовање старијих и народних великана, верност, Краљ, Отаџбина, народ, војска. Оријентација на земљишту без справа и средстава. Назив земљишних неравина без справа и средстава. Игре у пољу. Извиђање. Јављање. Веза. Лукавства. Вежбање чула, и слуха. Вежбање у опису виђеног, развијање моћи запажења; подела рада и узајамни рад више лица и одећења.

Напомена: 1) За девојчице треба изоставити неподесне и тешке вежбе; 2) Телесно вежбање мора да служи националном васпитању. Зато састављати вежбе уз народне и јуначке песме, кола, са народном историјом, песмом и музиком; 3) У телесну наставу долазе и излети (екскурзије) од којих сваки има свој нарочити задатак.

5. БИБЛИОТЕКЕ

У првом полугодишту 1925/26. године, у Ресавском срезу скоро све школе имале су школске и ђачке књижнице. Највећи број књига имале су школске књижнице у Свилајнцу, Војски и Црквенцу. Укупан број књига у школским књижницама износио је 1.642, а у ђачким 726 књига. У првом полугодишту школске 1925/26. године у Ресавском срезу школске читаонице су постојале при школама у: Дубљу, Војски, Бобову, Гладни, Грабовцу, Тропоњу, Луковици, Седлару и Црквенцу. Све ове читаонице основали су учитељи у тим школама. Укупно је било 459 књига. На крају школске године, у наставничким читаоницама било је 1.285 књига, а у ђачким 660 књига. Народне књижнице и читаонице постојале су у: Витежеву, Грабовцу, Дубљу, Седларима, Суботици, Тропоњу и Црквенцу.²⁷⁶

До краја школске 1925/1926. године, постојале су у свим школама школске и ђачке књижнице. Читаонице су постојале само у школама у: Свилајнцу, Црквенцу, Дубљу, Витежеву и Војски.²⁷⁷ Број народних књижница и читаоница је смањен, па су оне постојале само у Свилајнцу и Црквенцу. У овој школској години број књига је увећан углавном само Народном енциклопедијом, коју су добијале све школске књижнице.

При школи у Свилајнцу је постојала школска и ђачка књижница. У школској 1924/1925. години у свим школама у срезу било је 1.157 књига, а у ђачким 570 књига. Исте године у свилајначкој школи било је 105 књига које су користили наставници и 58 у ђачкој књижници. После две године у наставничкој књижници било је сто шездесет и једна, а у ђачкој 76 књига. Школске 1929/1930. године у наставничкој књижници било је 268 књига, а у ђачкој 83. Следеће године број књига у ђачкој књижници остао је исти, али је зато повећан број књига у наставничкој књижници на 312.

²⁷⁶ АЈ, 66, 1313.

²⁷⁷ АЈ, 66, 1916.

**Број књига Ресавски срез
Прво полугодиште школске 1925/26. године²⁷⁸**

школа	Број књига у књижницама		Читаонице		Број одржаних		Фондови	
	За наставнике	За ђаке	За ђаке	За народ	Родитељских састанака	Предавања за народ	За подизање зграда	За помагање сиромашни
Бобово	80	55		32	2	3	има	
Бресје	37	26			1	2	има	
Витежево	112	111						
Војска	600	60			2	6		има
Гладна	30	35			10		има	
Гложани	64	6		62				има
Грабовац	48	35		90				има
Дубље	71		52	39				има
Дубница	20	59					има	
Јасеново	77	24					има	
Купиновац	58	26						
Луковица	27	5		1				има
Рођевац	25	15					има	има
Роанда	19						има	
Рајкинац	14							
Свилајнац	125	75						има
Седларе	29	43		79			има	
Суботица	59	120					има	
Тропоње	7	21		104			има	има
Црквенац	140	10				1	има	има
свега	1462	726	52	407	15	12		

²⁷⁸ АЈ, 66, 1313.

**Књижнице и читаонице
Ресавски срез школске 1925/26. године²⁷⁹
Друго полугодиште**

школа	Број књига у књижницама		Читаонице		Број одржаних	
	За наставнике	За ђаке	За ђаке	За народ	Родитељских састанака	Предавања за народ
Бобово	83	74				
Бресје	27	26			3	2
Витежево	29	4		158		
Војска	400	80				4
Гладна	30	25			4	3
Гложани	55	25				
Грабовац	52	35		90		
Дубље	84	-		45		
Дубница	15	42				2
Јасеново	50	45				3
Купиновац	58	26				
Луковица	37	12		1	1	3
Роћевац	2	50				
Роанда	50	20				
Рајкинац	10	7				
Свилајнац	144	76				
Седларе	27	43		98		
Суботица	40	55		116		3
Тропоње	7	21		104		
Црквенац	150	20				2
свега	1350	686		612	8	22

Нарочито школске 1926/27. године је истакнута опремљеност књижница, и рад учитељице Босиљке Јовановић у Ресавској библиотеци у Свилајнцу, и

²⁷⁹ АЈ, 66, 1313.

учитеља Светолика Милошевића у Црквенцу и Драгомира Станојевића у Војски. У мањој мери, истакнут је рад књижница и учитеља у Луковици, Дубљу и Тропоњу.²⁸⁰

Ресавски срез
Књижнице и фондови²⁸¹
(школска 1926/27)

	Број књига		Читаонице		Број одржаних		Фондови	
	настав.	за ђаке	за ђаке	за народ	Родит. састанци	предав	За сир. ђаке	за подиз. школе
Бобово	36	41						
Бресје	27	25			2	3		има
Витежево	31			147	1	1		
Војска	650	80		285		2	има	
Гладна	123					1	има	има
Гложани	56	35					има	
Дубље	89		52	45			има	
Дубница	5	7						има
Грабовац	50	37					има	
Јасеново	60	50						има
Купиновац	60	30						
Луковица	27	12		1		1	има	
Роћевац		40			1	2	има	има
Роанда	135							има
Рајкинац	18							
Свилајнац	161	76	има				има	
Седларе	31							
Суборица	42	145						има
Тропоње	6	8				2		
Црквенац	250		има				има	има
Укупно	1877	586	52		4	12	9	8

²⁸⁰ АЈ, 66, 1313.

²⁸¹ АЈ, 66, 1916.

Школске 1927/28 годин, у Ресавском срезу учитељске књижнице имало је 14 школа, ђачке 10 школа, а радило је и седам народних књижница. У учитељским књижницама налазило се 1.522 примерака, ђачким 524, и у народним 738 књига. Издато је на читање 1.867 књига, а њих је читало 499 учитеља и ђака. Исте године, школе и појединци били су претплаћени на листове и часописе: „Мисао“ седам претплатника, „Народна просвета“ 14, „Учитељ“ 18, Енциклопедија 20, „С. Косово“ два, „Чувар здравља“ два, „Просветни гласник“ 20, „Пчелар“ један, „Радна школа“ 10, „Књижевни гласник“ један, „Венац“ један претплатник.²⁸²

У Ресавском срезу, школске 1928/29. године, било је 18 учитељских књижница у којима се налазила 2.831 књига, 14 ђачких књижница са 689 књига и 10 народних књижница, у којима је било 1.920 књига. На читање је узимана 1.551 књига, од стране 505 читалаца. Исте године школе и појединци су били претплаћени на листове и часописе: „Народна просвета“ 12 претплатника, „Учитељ“ 13, „Просветни гласник“ 20, „Предавач“ три, „Здравствени покрет“ један, „Радна школа“ три, „С.К. Гласник“ два, „Венац“ три, „Српско Косово“ два, „Енциклопедија“ 20, „Мисао“ четири претплатника.²⁸³

Школске 1929/30. године, у Ресавском срезу школских књижница за наставнике било је 19 са 2.335 књига. За ђаке је било 15 књижница са 691 књигом. Читаоница за ђаке постојале су у: Јасенову, Седлару, Витежеву и Дубљу. Читаонице за народ постојале су у: Црквенцу, Војски, Седлару, Бобову, Витежеву, Дубљу и Суботици. Највише су читане приповетке, народне песме и књиге са пољопривредном садржином.²⁸⁴

Ресавски срез (1929/30) Књижнице и фондови

Број књига		читаонице		Број одржаних		фондови	
За наставнике	За ђаке	За ђаке	За народ	Род. састанака	Предавања за народ	За подизање зграда	За помагање сиромашних ђака

²⁸² АЈ, 66, 2801.

²⁸³ АЈ, 66, 3036.

²⁸⁴ АЈ, 66, 1916.

Суботица	38	37		1		2	39.473 дин.	
Грабовац	83	28				3		
Свилајнац	268	83		1		1		130.000
Дубница	100						има	
Гладна								
Луковица								2.400
Црквенац	200	25		1		3	2.119	1.590
Војска	450	87		1		4		има
Јасеново	88	24	1				има	
Купиновац	82	63			6	4		
Роанда	345	45			2	2		
Седларе	30	120	1	1	1	2		500
Тропоње	75	17			2	2		
Бресје	35	27			1	3	23.000	
Роћевац	95							
Гложане	82	32			2			12.504
Бобово	73			1			има	
Витежево	164	53	1	1	1	2		1.400
Радошин								
Рајкинац	24					4		
Дубље	103	50	1	1				2.586
Укупно	2335	691	4	8	15	32		

Школске 1930/31. године наставничких књижница је било 18. У њима се налазило 2.398 књига, 33 брошура, три старе њиге, четири слике, једна карта. Куповином су набављене 102 књиге, а поклоном 32 књиге. У току године 29 наставника је користило књиге, а прочитали су 198 књига. Од стране општина, за куповину књига уложено је 1.908 динара. Исте школске године било је 12 ђачких књижница. У њима се налазило 878 књига и 44 брошура. Куповином је набављено 34 књига, и поклоном 14 књига. Укупно 131 ђак је узимао на читање двеста седамдесет и једну књигу. Од општина је добијено 670 динара, а за куповину књига плаћено је 830 динара.

Књижнице и фондови 1930/31. године
Ресавски срез (прво полугодиште)

	Број књига	Читаон ице	Број одржаних	Фондови
--	------------	---------------	------------------	---------

	За учитеље	За ђаке	За ђаке	За народ	Род. састанака	Предавања за народ	За подизање зграде	За сиромашне ђаке
Бобово	80	-	-	1	1	1	36.418,98	-
Бресје	35	27	-	-	2	3	23.000	-
Војска	250	60	1	-	-	3	-	7.900
Витежево	181	87	-	-	2	-	-	1.403
Гложане	80	30	-	-	2	-	-	13.749,30
Грабовац	84	28	-	1	3	4	-	-
Гладна	-	45	-	-	3	2	-	-
Дубље	110	97	1	1	2	1	25.000	2.484
Дубница	115	-	-	-	-	1	15.000	-
Ђуринац	5	-	-	-	1	-	-	-
Јасеново	92	24	-	-	-	-	69.635	-
Купиновац	105	72	-	-	2	3	-	-
Луковица	50	15	-	1	-	1	-	3.700
Проштинац	15	-	-	-	1	-	-	-
Роћевац	200	-	-	-	-	-	30.000	-
Роанда	125	26	-	-	2	1	-	-
Радошин	6	-	-	-	-	1	-	-
Рајкинац	25	-	-	-	5	3	-	-
Седларе	120	100	1	1	2	3	-	380
Суботица	58	41	-	1	-	6	43.758,50	-
Тропоње	53	31	1	1	1	2	-	-
Црквенац	226	-	-	-	1	-	2.119,50	1.590
Свилајнац	297	83	-	-	-	-	-	-
Укупно	2312	658	4	6	30	36	245.243,98	21.206,30

**Књижнице и фондови
Ресавски срез 1930/31. године²⁸⁵**

Школа	Број књига у књижницама		Читаонице		Број одржаних		Фондови	
	За наставнике	За ђаке	За ђаке	За народ	Родитељских састанака	Предавања за народ	За подизање зграде	За помагање сиромашних ђака
Бобовска	82	-	-	90	1	2	146.000	-
Бресјанска	-	-	-	-	2	6	23.000	-
Војиштанска	714	-	51	300	-	5	-	7.978
Витежевачка	181	87	-	-	1	1	-	1.403
Гложанска	62	21	-	-	3	2	-	13.915
Грабовачка	92	28	-	50	3	3	-	-
Гладњанска	-	-	-	-	5	4	45.000	-
Дубљанска	110	135	-	52	-	2	-	2.694
Дубничка	120	-	-	-	-	1	15.312	-
Ђуриначка	15	-	-	-	1	1	-	-
Јасеновачка	93	24	-	-	-	-	86.209	-
Купиновачка	230	73	-	-	5	3	6.516,50	-
Луковачка	50	15	-	110	-	2	-	2.700
Проштиначка	20	-	-	-	2	3	-	-
Роћевачка	200	-	-	-	-	-	30.000	-
Роаначка	203	-	-	-	2	4	-	-
Радошинска	8	6	-	-	-	3	-	-
Рајкиначка	30	25	-	-	3	2	-	-
Седларска	200	120	-	-	2	3	6.000	600
Суботичка	59	42	-	153	-	25	46.758	-
Тропоњска	90	25	-	-	2	2	-	-
Црквеначка	226	-	-	-	1	-	2.119	1.590
свега	2845	601	51	755	33	74	406.914	30.880

Школске 1932/33. године, у Ресавском срезу наставничке библиотеке имале су 23 школе, у којима се налазило: 3.849 књига, 328 брошура, 708 листова и часописа, три старе штампане књиге, 37 слика и 12 карата и планова. Купљене су 183 књиге, а 24 књиге су поклоњене. За куповину је утрошено 1.670 динара,

²⁸⁵ АЈ, 66, 1916.

добитијених од државе. Било је укупно 87 читалаца са 172 прочитане књиге. Ученичких књижница имало је 19 школа, у којима се налазило: 1.591 књига, 301 брошура и 205 листова и часописа. Купљено је 230 књига, и за то је утрошено 395 динара, а 16 књига је добијено поклоном. Укупно 647 ђака је прочитало 842 књиге.²⁸⁶

*

Школске 1927/28. године у Деспотовачком срезу постојало је 16 учитељских књижница са 200 књига, 10 ђачких књижница са 360 књига и седам народних књижница са 286 књига, што је износило укупно 876 књига. На читање је узимано око 300 књига од стране 47 читаоца.²⁸⁷

Школске 1928/29. године, у Деспотовачком срезу учитељске библиотеке имало је 13 школа са укупно 883 књиге, ђачке са 408 књига и народне са 1.317 књига. Током године узимано је на читање 1.325 књига од стране 396 читаоца. Све школе су биле претплаћене на осам листова и часописа.²⁸⁸ Школа у Жидиљу имала је наставничку библиотеку са пет књига, а била је претплаћена на листове: „Народна просвета“, „Учитељ“, „Српска књижевна задруга“ и „Српска матица“.²⁸⁹ Школа у Богави имала је око 40 примерака књига у школској књижници почетком школске 1928/29. године, према примопредаји школске имовине Станки Васиљевић.

Школске 1930/31. године у Деспотовачком срезу било је 18 учитељских библиотека са укупно: 1.185 књига, 748 листова и часописа, 80 старих штампаних књига, четири слике, 12 карата и планова, и 11 ђачких библиотека са: 596 књига, 56 листова и часописа, 27 старих штампаних књига. У току године, купљене су за учитељске библиотеке 134 књиге, за које је плаћено 1.283 динара, а поклоњена је двадесет једна књига. За ученичке библиотеке набављено је 67 књига куповином за које је плаћено 438 динара, а девет књига је поклоњено. Током године 123 учитеља читало је 304 књига, а 210 ученика 633 књига.²⁹⁰

²⁸⁶ АЈ, 66, 3036. Књижница школе у Свилајнцу имала је приближни број књига као и у првом полугодишту.

²⁸⁷ АЈ, 66, 2801.

²⁸⁸ АЈ, 66, 2801.

²⁸⁹ АЈ, 66, 2801.

²⁹⁰ АЈ, 66, 2801.

Књижнице и фондови
Деспотовачки срез 1930/31. године²⁹¹

Школа	Број књига у књижницама		Читаонице		Број одржаних		Фондови	
	За наставнике	За ђаке	За ђаке	За народ	Родитељских састанака	Предавања за народ	За подизање зграде	За помагање сиромашних ђака
Бељајачка	123	-	-	-	1	1	70.000	-
Богавска	60	-	-	-	1	4	8.467,75	-
Брестовачка	26	-	-	1	2	3	-	-
Балајначка	59	-	-	1	2	1	-	-
Витаначка	5	15	-	1	2	2	-	-
Грабовичка	55	33	-	1	1	2	-	-
Дворишка	68	49	1	1	3	4	-	-
Жидиљска	37	39	-	-	2	2	-	-
Језерска	29	-	1	-	-	-	-	-
Јеловачка	54	6	-	-	-	-	-	-
Липовачка	-	-	-	-	2	2	-	-
Ломничка	307	-	-	-	6	5	-	-
Медвеђска	70	-	1	1	2	2	-	-
Плажанска	96	12	-	-	-	-	-	-
Пањевачка	15	5	-	-	4	3	-	-
Равно Речка	65	98	-	-	-	4	-	-
Стењевачка	10	-	-	-	1	1	-	-
Трућевачка	77	-	-	1	-	-	-	-
Деспотовачка	109	-	-	1	1	2	-	-
В. Поповићка	287	121	-	-	1	2	-	-
свега	1552	378	3	8	31	40	78.467	

Школске 1931/32. године, у Деспотовачком срезу било је такође 18 учитељских књижница са: 1.804 књига, 80 брошура, 654 листова и часописа, једним рукописом, 26 слика и 10 карата и планова. За куповину књига дато је 1.172 динара. У току године 40 читалаца је прочитало 360 књига. Ђачких књижница било је 12, са укупно: 508 књига, 45 брошура, 70 листова и часописа и две карте са плановима. Купљена је једна књига, а поклоном је добијено осам

²⁹¹ АЈ, 66, 1916.

књига. Осим за куповину књиге, утрошено је још 1.000 динара за опремање читаоница. Током године 154 ђака прочитало је 611 књига. Наставничка библиотека у школи у Пањевцу имала је 20 књига, 8 слика и две карте, а ђачка 10 књига. Двоје учитеља прочитало је свих 20 књига, а 5 ђака прочитало је свих 10 књига.²⁹²

Наставничка библиотека у Миливи, школске 1931/32. године, имала је 93 књига, а ученичка четрдесет две књиге. Поклоном је набављено осам књига за наставничку библиотеку. Учитељи су преко године прочитали 33 књига, а 19 ученика 48 књига.²⁹³

Школске 1932/33. године у Деспотовачком срезу било је 19 наставничких библиотека са укупно: 2.123 књига, 194 брошура, 571 листова и часописа, 25 слика и 43 планова и карата. Током године купљено је 69 књига за које је плаћено 1.293 динара, а поклоном су добијене 24 књиге. Током године 37 наставника прочитало је 263 књига. Ученичких библиотека било је 13, са укупно: 745 књига, 93 брошура, 143 листова и часописа. Током године купљено је 14 књига и то је плаћено 120 динара. Поклоном је добијено 6 књига. Укупно је било 186 читалаца, а прочитали су 554 књига.²⁹⁴ Исте школске године, наставничка библиотека је имала 20 књига, осам слика и две карте. Оба учитеља прочитали су све књиге током године. Ђачка библиотека имала је 10 књига. Само пет ђака прочитало је током године свих 10 књига.²⁹⁵

У Ресавском школском срезу (ресавски и деспотовачки срез), школске 1930/31. године било је укупно у школским књижницама 4.697 књига, а у ђачким 1.062 књиге. Највећи број књига имале су књижнице у: Војски, Свилајнцу, Седлару, Црквенцу, Витежеву, Великом Поповићу. Школске читаонице постојале су у: Војски, Седлару, Тропоњу, Дворишту, Језеру и Медвеђи. Исте школске године, у срезу ресавском, народне књижнице постојале су у: Бобову, Војски, Грабовцу, Дубљу, Луковици, Седлару и Суботици, и у срезу деспотовачком у: Брестовцу, Балајнцу, Витанцу, Дворишту, Грабовици, Медвеђи, Трућевцу и Деспотовцу. У Свилајнцу је постојала Ресавска омладинска библиотека.²⁹⁶

Према извештају школског надзорника, на крају првог полугодишта школске 1930/31. године, у школама Ресавског школског среза, број књига у наставничким књижницама износио је 3.157, а у ђачким 684 књига. Највише књига било је у школама у: Војски 714, Црквенцу 226, Бељајки 123, и Роћевцу и Седлару по 200 књига. У Деспотовачком срезу, број књига исте школске

²⁹² АЈ, 66, 2801.

²⁹³ ИАЈ, Ф 174, књига бр. 18.

²⁹⁴ АЈ, 66, 2801.

²⁹⁵ ИАЈ, Ф 190, књига бр. 85.

²⁹⁶ АЈ, 66, 1916.

године, износио је 1.552 примерака у наставничким књижницама, и у ђачким 378. Највише књига било је у: Ломници 307, Великом Поповићу 287, Бељајки 123 и Деспотовцу 109 књига.

**Књижнице и фондови 1930/31. године
Деспотовачки срез
Прво полугодоште**

	Број књига		Читаонице		Број одржаних		Фондови	
	За учитеље	За ђаке	За ђаке	За народ	Род. састанака	Предавања за народ	За подизање зграде	За сиромашне
Балајнац	123	-	-	-	5	3	70.000	-
Богава	60	-	-	-	1	1	14.467,75	78
Брестовац	20	-	-	-	-	-	-	-
Балајнац	29	-	-	1	2	-	-	-
Вирине	200	50	-	-	-	-	-	-
Витанце	5	15	-	1	1	2	-	-
Грабовац	55	33	-	1	2	2	-	-
Двориште	75	45	-	1	1	-	-	-
Жидилје	45	38	-	-	-	-	-	-
Исаково	33	40	-	-	3	1	-	-
Језеро	27	37	-	-	-	-	-	-
Липовица	-	-	-	-	-	1	-	-
Ломница	202	-	-	-	-	-	-	-
Медвеђа	100	30	-	1	1	3	-	-
Плажане	95	-	-	-	-	-	-	-
Пањевац	-	-	-	-	2	2	-	-
Равна Река	100	-	-	-	-	-	-	-
Стењевац	-	-	-	-	-	1	-	-
Трућевац	65	-	-	1	-	-	-	-
Деспотовац	100	-	-	1	-	1	-	-
Велики Поповић	280	113	-	1	-	-	-	-
Укупно	1634	401	-	8	18	16	84.476,75	78

6. НАСТАВНА СРЕДСТВА

(опремљеност школа)

Школске 1925/26. године, у Ресавском срезу током првог полугодишта, све школе су имале намештај у доста добром стању. Већина школа имала је и ормане за смештај школских и ђачких књижица. Од учила све школе су имале рачунаљке, сликове, карту Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца и карту Балканског полуострва, а неке и карту Европе, метар и мере у слици.²⁹⁷

Школске 1925/26. године у Ресавском срезу све школе имале су само најпотребнији и најнужнији школски намештај. Код појединих школа био је у доста добром стању, али код већине био је врло бедан и готово неупотребљив. У Ресавском срезу 1926. године намештај у свим школама био је у добром стању. Наставна средства имале су све школе, али не све у довољном броју.²⁹⁸

Слично је било у Ресавском срезу и школске 1926/27. године. Наставна средства нису постојала у довољном броју. За предавање науке хришћанске било је потребно набавити библијске слике о догађајима пре и после Христовог рођења, као и за време његовог живота на земљи. За припрему букварске наставе и наставе матерњег језика требало је набавити много слика и модела, који су били у тесној вези са обрадом појединих делова. За земљописну наставу било је неопходно набавити разне карте, слике и објекте као и моделе. Потребно је да свака школа има рељефни приказ државе. За наставу историје недостајало је много слика о знаменитим догађајима и личностима из прошлости Срба, Хрвата и Словенаца. Наставу познавања природе требало је искључиво изводити посматрањем природе и очигледним упознавањем са природом, и сазнања примењивати у животу и природи. Пољопривредне поуке требало је искључиво изводити заједно са практичним радовима и очигледним упознавањем у школској градини и пољским радовима. За наставу рачуна требало је имати рачунаљку до 100 целих бројева, рачунаљку делова, све метарске мере, мере новца, времена, квадратне и кубне мере, групне целине у слици од један до милион. Геометријске облике требало је израђивати са

²⁹⁷ АЈ, 66, 1313.

²⁹⁸ АЈ, 66, 1916.

ђацима, очигледно их представљати и решавати практичне примере из живота на основу појмова и дефиниција.

Школске 1927/28. године, у Ресавском срезу стање намештаја и наставних средстава било је као и предходних година. Осам школа је било добро снабдевано намештајем, а 12 мало. Од тога у девет школа намештај је био добар, а у 11 школа лош.²⁹⁹

За очигледну наставу само су две школе у припремним разредима имале довољно наставних средстава, а три мало. У осталим разредима, за очигледну наставу у 17 школа било је довољно наставних средстава, а у три мало; за обраду буквара у 20 школа мало; за веронауку у 20 школа мало; за земљопис у 20 школа мало; за историју у 17 школа мало, а три никако; за природопис у 15 довољно, а у пет школа мало; за рачун и геометрију у 15 школа довољно, а у пет мало; за цртање и лепо писање у 10 школа довољно, и у 10 мало; за гимнастику у једној школи довољно, у 19 мало; за мушки ручни рад у пет школа мало, док 15 школа није имало; за женски ручни рад 20 школа имало је мало наставних средстава, за пољопривреду 20 школа мало.³⁰⁰

У Ресавском срезу школске 1928/29. године, наставних средстава за очигледну наставу било је довољно у шест школа, мало у осам, а шест школа није имало наставна средства. За обраду буквара у шест школа је било довољно наставних средстава, у седам школа мало, а у седам их није било. За веронауку довољно наставних средстава било је у пет школа, мало у седам, а нимало у осам школа. За земљопис довољно наставних средстава било је у седам школа, а мало у 13 школа. За историју пет школа је имало довољно наставних средстава, 12 мало, а није их било у три школе. За природопис у седам школа је било довољно наставних средстава, у осам мало, а у пет школа их није било. За рачун и геометрију осам школа је имало довољно наставних средстава, 10 мало, а две нимало. За цртање и лепо писање шест школа је имало довољно, девет мало а пет школа није имало наставна средства. За гимнастику само четири школе су имале довољно наставних средстава, три мало, а 13 их није имало. За мушки ручни рад само у једној школи је било довољно наставних средстава, у четири мало, а 15 школа их није имало. За пољопривреду осам школа је имало довољно, три мало, а девет школа није имало наставна средства.³⁰¹

У Ресавском срезу исте 1928/29. године, школски намештај ни једна школа није имала у довољној мери, и у добром стању. Довољно намештаја било је у пет школа, а мало у 15 школа. Од тога доброг намештаја је било у 13, а

²⁹⁹ АЈ, 66, 3063.

³⁰⁰ АЈ, 66, 3063.

³⁰¹ АЈ, 66, 3063.

лошег у седам школа. Такође и наставна средства су недостајала у већини школа. Поједина наставна средства наставници су сами правили.³⁰²

Школске 1929/30. године у Ресавском срезу већина школа и даље није имала наставна средства у довољној количини. Школе су оскудевале у наставним средствима, јер Школски одбори нису схватили значај наставних средстава, па су их због тога и слабо набављали.³⁰³

У Ресавском школском срезу (ресавски и деспотовачки срез) школске 1930/31. године, скоро све школе биле су снабдеване само са најпотребнијим наставним средствима. Само у школама у Језеру, Липовици, Ломници, Брестову није било ни најпотребнијих наставних средстава. У школама у Суботици, Балајнцу и Медвеђи наставници су са ђацима израдили моделе метра, квадратног метра и кубног метра. Збирке руда имале су школе у: Суботици, Гладни, Витежеву и Великом Поповићу, а захваљујући учитељу Мији Дугоњићу, школа у Суботици имала је збирку преисторијским предмета. Две школе имале су радио.³⁰⁴

Школске 1930/31. године у школском Ресавском срезу недостајала су наставна средства за све предмете. За науку хришћанску недостајале су слике појединих светаца и појединих момената из Библије. За рад на матерњем језику такође су недостајале слике за описивање појединих чланака, пре свега словарице и пројектор за исчитавање. За наставу рачуна недостајала је руска рачунаљка, комбиновано учило Свет. Радојчића, метарске мере, метарске мере на слици, велика и мала рачунаљка од С. Јеврића. За природне науке недостајала је природна збирка, костур, делови човечијег тела од гипса, делови човечијег тела на сликама, пресоване биљке, слике у боји појединих животиња и биљака, четири годишња доба представљена на картама. За земљопис недостајале су карте, рељефне карте, слике појединих предела државе, слике народних одела из појединих крајева. За предавање народне историје недостајале су слике знаменитих људи и владара, модели и слике старог оружја, новца и старог одела. За предавање вештина недостајали су модели за цртање и поједини музички инструменти.³⁰⁵

Све школе имале су само најпотребнији намештај. У неким школама су постојали и ормани за смештај књига ђачких и наставничких књижница. У Ресавском срезу 1930/31. године, довољно намештаја било је у осам школа а мало у 15 школа. Од доброг материјала намештај је имало 18, а од лошег пет школа.

³⁰² АЈ, 66, 3063.

³⁰³ АЈ, 66, 1916.

³⁰⁴ АЈ, 66, 1916.

³⁰⁵ АЈ, 66, 1916.

Следеће школске 1931/32. године у Ресавском срезу довољно намештаја имало је девет школа, мало намештаја 15 школа. Од тога добар намештај је имало 19, а лош намештај пет школа.³⁰⁶

Исте школске 1931/32. године довољно наставних средстава имало је осам школа, мало седам, а нимало пет. И ове године две школе имале су радио апарат.³⁰⁷

У Ресавском срезу школске 1932/33. године, довољно наставних средстава имало је седам школа, мало 16 школа, а једна школа није имала наставна средства. Довољно намештаја било је у 22 школе, мало у две школе. Доброг намештаја имало је 13 школа, а лошег 11 школа.³⁰⁸

*

У Деспотовачком срезу стање наставних средстава било је још лошије. Школске 1927/28. године, од 19 школа, наставних средстава за очигледну наставу било је довољно у три школе, мало у 14, и нимало у две школе. За обраду буквара довољно наставних средстава било је у седам школа, мало у три и нимало у девет школа; за земљопис довољно у седам школа, мало у три и нимало у девет школа; за веронауку довољно у четири школе, мало у шест, нимало у девет; за историју довољно у две, мало у осам, нимало у девет; за природопис довољно у једној, мало у девет, нимало у девет; за рачун и геометрију довољно у 11, мало у шест, нимало у две; за цртање и лепо писање довољно у пет, мало у четири, нимало у десет школа; за гимнастику ни једна школа довољно, мало две, нимало 17 школа; мушки ручни рад довољно у једној школи, мало у 15, нимало у три школе; за пољопривреду довољно у три школе, мало у шест, нимало у 12 школа.³⁰⁹

У Деспотовачком срезу 1927/28. године намештај је имало довољно шест школа, мало 13. Доброг намештаја је било у девет школа, а лошег у десет школа. Школа у Дворишту била је са изрованим патосом, и неким клупама направљених од нетесаних дасака. У Језеру је школа била неограђена, а прозори полупани и везивани канапом. Пошто је председник општине био и школски благајник, сумњало се у његов рад, јер рачуни нису били прегледани од завршетка рата.³¹⁰

Следеће 1928/29. године довољно намештаја имало је такође шест школа, мало 14. У десет школа намештај је био добар, а у десет лош.³¹¹

³⁰⁶ АЈ, 66, 3063

³⁰⁷ АЈ, 66, 2801.

³⁰⁸ АЈ, 66, 3036

³⁰⁹ АЈ, 66, 2801.

³¹⁰ АЈ, 66, 1313.

³¹¹ АЈ, 66, 2801.

Исте школске 1928/29. године у Деспотовачком срезу, када је било 20 школа, наставна средства су била у сличном обиму као и предходне године. Наставна средства за очигледну наставу била су довољна у четири школе, мало у 12, и нимало у четири школе; за обраду буква у четири школе довољно, мало у 11 и нимало у пет школа; за веронауку довољно у три, мало у 11 и нимало у шест школа; за земљопис довољно у шест школа, мало у 13, нимало у једној школи; за природопис довољно у пет, мало у пет, нимало у осам школа; за рачун и геометрију довољно у четири школа, мало 13, нимало у три; за цртање и лепо писање довољно у три, мало у 12, нимало у пет; за гимнастику довољно у четири, мало у пет, нимало у 11; мушки ручни рад довољно у једној, мало у седам, нимало у 12; за пољопривреду довољно у две, мало у десет, нимало у осам школа.³¹²

Приликом предаје школског инвентара школе учитељу Душану Крстићу, школа у Богави имала је: 1. дванест речних сликова; 2. десет обичних сликова; 3. једна карта С.Х.С.; 4. једна крата Балканског полуострва; 5. једна карта Европе; 6. један систем мера од хартије; 7. слика Светог Саве; 8. једна мала руска рачунаљка; 9. једна табла; 10. један сунђер; 11. 26 комада креде; 12. три половна и један нови сто; 13. пет половне и једна нова столица; 14. осам ђачких клупа; 15. две увлаке; један плајваз плаво-црвени; 16. један плајваз обичан; 17. једна слика краља Александра; 18. један упијач; 19. 40 комада пера; 20. један штамбил; 21. један школски печат; 22. једна кутија за штамбил; 23. једна мушема; 24. три пећи; 25. један шпорет; 26. једно мало звоно; 27. један канта за воду; 28. једна секира; 29. једна тестера; 30. два чивилука; 31. четири завесе; 32. два чаршава; 33. четири тањира; 34. две велике шоље за млеко; 35. две мале шоље за млеко; 36. два ножа; 37. четири виљушке; 38. две кашике; 39. два лавора; 40. два бокала; 41. једна машина за шишање; 42. један плех; 43. један лонац емајлиран; 44. једно лонче; 45. једна шерпа; 46. један тигањ; 47. један сланик стаклени; 48. један служавник; 49. једна велика кашика; 50. једна флаша за гас; 51. једна канта за гас; 52. један плехани бакрач; 53. једна мала дрвена клупа; 54. једна цезва за кување кафе; 55. једно цедило за чај; 56. једно корито за креч; 57. две лампе; 58. три мале кашичице; 59. један мали стони сат; 60. пет чункова; 61. једна дрвена полица; 62. једна велика рачунаљка; 63. један земљани лонац; 64. један кревет склапајући; 65. један чаршав; 66. једна сламарица; 67. једно велико школско звоно; 68. једно ногаре за дрва; 69. једна плехана решетка за заливање.³¹³

Школске 1930/31. године, у Деспотовачком срезу довољно намештаја имало је седам школа, 13 мало. Намештај у добром стању имало је 11 школа, а у лошем 9. Следеће 1931/32. године, такође је довољно намештаја имало седам

³¹² АЈ, 66, 2801.

³¹³ ИАЈ, Ф 170, књига 18.

школа. Исте школске године довољно наставних средстава имало је само осам школа, мало пет, а нимало две школе.³¹⁴

Нешто боље стање било је наредне школске године. Школске 1932/33. године у Деспотовачком срезу довољно намештаја имало 13 школа. У 11 школа намештај је био у добром стању, док у 10 је био у лошем стању. Исте школске године мало наставних средстава било је у 13 школа, а довољно у 8 школа.³¹⁵

³¹⁴ АЈ, 66, 2801.

³¹⁵ АЈ, 66, 2801.

7. БУЏЕТИ

Ресавски срез

Наплата општинских буџета била је слаба и школске 1925/26. године, због опадања економске снаге сељаштва, које је узроковано падом цена пољопривредних производа. Школске 1925/26. године, у Ресавском срезу, школски буџети су планирани у висини од 498.512 динара, јер су општински буџети планирани у висини од 2.470,564 динара. Пошто су општине приходовале 1.557,425 динара, школама је предато 200.745 динара, мада је требало предати 249.256 динара, тако да је остало за исплату школама још 48.511 динара.

У 1925. години за рад школе у Свилајнцу је било потребно 77.065 динара. У тој години школи је предато само 38.500 динара. Следеће школске 1926/1927. године за рад школе било је планирано 66.062 динара, и цела сума је предата школи.³¹⁶ Буџет за 1929. годину износио је 69.274 динара. Школа је добила 50.045 динара. За 1930. годину школски буџет је износио 55.132 динара, а школи је предато 41.200 динара. За следећу годину било је предвиђено 55.719 динара. У току 1931. године исплаћено је само 27.589 динара.³¹⁷

Школски прирези у Ресавском срезу 1926. године нису редовно прикупљани у скоро свим школама, углавном због немарности председника општина, као и чланова школских одбора.³¹⁸

³¹⁶ АЈ, 66, Т е године Свилајнац је имао 1.103 домова, и 5.352 становника. Општински буџет износио је 1.424.993 динара.

³¹⁷ АЈ, 66, 3063.

³¹⁸ АЈ, 66, 1916.

Школски буџети и примања у 1926. години³¹⁹
Ресавски срез

Школа	Колики је општински буџет у 1926.	Колики је школски буџет	Колики је прикупљено општинског буџета	Колики је предаг школи	Колики је требало предати	Колики је остало непримљено по буџету
Бобово	87.617	29.020	51.997,65	12.100	28.458	16.358
Проштинац	18.400					
Бресје	-	22.460	-	13.700	22.370	8.610
Витежево	62.090,04	21.360	50.369,69	11.693,30	11.693,30	-
Војска	38.310	16.430	31.439	1.035,50	1.035,50	-
Мачевац	18.640	-	13.624			
Радошин	14.326	-	8.000			
Гладна	-	29.573	-	14.000	14.000	-
Гложани	82.523,75	28.837	64.234,51	21.826,75	26.343	5.117
Грабовац	137.381,51	17.138	82.511,90	16.624	26.630	8.118,50
Врлан	-	2.493,50	-	-	-	2.493,50
Дубље ³²⁰	42.700	28.160	46.254	9.610	28.160	18.550
Дубница	56.418	15.500	27.637	15.500	15.500	500
Јасеново	-	14.750	-	14.750	-	-
Купиновац	19.349	10.590	16.900	2.630	6.866	4.236
Луковица	43.000	9.400	23.300	1.831	5.100	7.019
Роћевац	40.517	14.460	28.447,30	11.200	-	3.160
Роанда	58.982,95	34.590	44.832,88	25.704	-	8.886
Рајкинац	43.875,74	27.789	34.463,47	9.700	27.434,50	17.734,50
Свилајнац	1.424.993,36	66.062,10	1.200.302,06	66.062,10	66.062,10	-
Седларе	-	17.355	-	17.355	-	-
Суботица	42.879,15	16.193,50	-	11.717,10	13.862,40	2.144,30
Тропоње	102.464,20	48.580	-	11.717,10	13.862,30	2.144,30
Црквенац	320.699,60	10.040	200.000	10.040	-	-

³¹⁹ АЈ, 66, 1916.

³²⁰ Ресавска библиотека Свилајнац, Завичајно одељење, Летопис Државне народне школе у Дубљу, РК 795/5. За рад школе издато је од стране општине: 1925. године – 18.569,60 динара, 1926. године – 15.353,60 динара, 1927. године - 12.419,60 динара, 1928. године – 12.513,10 динара, 1929. године – 10.470 динара, 1930. године – 16.077 динара, 1931. године – 22.324,50 динара, 1932. године – 21.094,70 динара, 1933. године – 18.693 динара.

Издржавање основних школа, у првом полугодишту школске 1926/27. године такође је било доста неуредно и лоше. Целокупни школски буџет за 1927. годину износио је 431.814,20 динара. Од тога је школама предато у првом полугодишту 73.194,30 динара, што је износило 17%, јер је требало да се преда 215.908,10 динара. За прво полугодиште остало је да се преда још 142.813,80 динара. Општински судови су део непредатог новца трошили на друге потребе, и на овај начин изигравали законске прописе, и школе остављали неокречене, неуређене, без дрва, служитеља и других најнужнијих потреба за правилан рад. За овако лоше финансирање рада школа, највећу кривицу су сносили председници општинских судова, па и неки учитељи, за које се сматрало да су били умешани у трошење новца, и срески начелник, јер није енергично примењивао законске прописе. Најлошији рад показали су председници општина у Бресју, Дубници и Роћевац.³²¹

**Школски буџети и примања у 1927. години
среза Ресавског³²²**

школа	Колики је општински буџет	Колики је школски буџет	Колика су општинска примања у 1927.	Колико је од тога предато школама	Колико је требало да се преда школи по 12%	Колико је остало не примљено по буџету
Бобово	104.237	25.427	55.763	6.250	12.714	19.177
Бресје	53.716	15.540	15.375	500	7.770	15.040
Витежево	69.614	19.907	12.000	3.500	9.954	16.407
Војска	72.646	10.060	10.896	3.724	5.030	6.336
Гладна	31.412	15.805	6.500	4.000	7.902	11.805
Гложани	83.300	23.454	21.138	4.000	11.727	19.454
Грабовац	157.081	27.510	18.250	4.000	13.755	23.510
Дубље	36.252	30.155	16.316	2.500	15.077	27.655
Дубница	50.480	27.662	4.898	-	13.831	27.662
Јасеново	58.657	13.793	10.208	2.000	6.896	11.793
Купиновац	19.379	11.050	9.459	1.600	5.525	9.450
Луковица	54.066	10.890	9.364	1.100	5.445	9.790
Роћевац	32.280	8.360	12.580	-	4.180	8.360
Роанда	29.254	22.854	10.700	4.200	11.427	18.654
Рајкинац	43.875	27.789	34.463	10.700	13.894	17.089
Свилајнац	1.397.354	55.810	282.462	12.050	27.905	43.760
Суботица	39.188	12.111	14.539	2.570	6.055	9.541
Тропоње	80.818	41.415	16.215	4.000	20.707	37.415

³²¹ АЈ, 66, 1313.

³²² АЈ, 66, 1313.

Црквенац	182.966	9.400	23.266	2.500	4.700	6.900
укупно	2.660.000	431.814	614.398	73.194	215.908	358.619

Школски буџети свих школа Ресавског среза, у првом полугодишту 1927/28. године, су на време састављени, прегледани и одобрени од стране обласног школског одбора. Школски прирез је код већине школа слабо реализован. У неким школама није исплаћен школски прирез ни за 1927. годину. Примљени мали прирез употребљен је за исплату станарина учитељима, служитељима, и за најнужније потребе, а има школа које нису служитеље платиле за два до три месеца.³²³

Школске 1927/28. године, за рад школа у Ресавском срезу, одобрена су укупна средстава од 725.715 динара, а издато је 586.576 динара. За лична примања држава је издвојила 329.684 динара, а општине 99.830 динара. За материјалне трошкове општине су одобриле 200.474 динара, а издале су 114.633 динара. За ванредне трошкове општине су одобриле 93.235 динара, а издале 48.726 динара. За једног ђака држава је издвајала скоро 209 динара, а општине непуних 170 динара. Просечно на једног ђака утрошено је 317,56 динара. Општине су планирале школске буџете у висини од 400.681 динар, а општинске буџете 2.686.115 динара. Пошто су општине оствариле прилив у висини од 648.984 динара, школама је пренето око 80.000 динара.³²⁴

У Ресавском срезу школске 1928/29. године држава је издвојила 650.147 динара, колико је и било одобрено. Општине су издвојиле 193.975 динара. Са још неким мањим прилозима, укупно је утрошено за плате и материјалне трошкове 852.997 динара. Држава је по ђаку издвајала 349 динара, а општине 102 динара. Школски прирез за 1928. годину скоро су све школске општине измириле, вероватно због тога што су школски буџети обухватили само најнужније издатке.

У 1929. години финансирање је било доста добро, према материјалним приликама. Због све израженије кризе приступило се великој штедњи. Из школских буџета су избацивана или смањивана средства и за најосновније школске потребе, као што су оправке зграда, набавка учила и слично.³²⁵ Општински буџети за ову годину планирани су у висини од 2.650.141 динар, а школски буџети у висини од 385.626 динара. Пошто су општински буџети прикупили 1.019.186 динара, школама је предато 70.192 динара, а за рад школа утрошено је укупно 78.219 динара.³²⁶

³²³ АЈ, 66, 1916.

³²⁴ АЈ, 66, 3063.

³²⁵ АЈ, 66, 3063.

³²⁶ АЈ, 66, 3063.

Осам школа у Ресавском срезу школске 1929/30. године редовно је примило школски прирез, шест школа није измирено већим сумама, а седам школа нису измирене мањим сумама. Овако доброј наплати школских приреза у време економске кризе, треба захвалити среском начелнику Живку Томићу, који се нарочито старао да се наплаћују школски прирези. Општинске власти су негодовале због уношења станарине за наставнике у буџете. Школски одбор у Бобову није унео станарину у буџет, иако је то неколико пута наређивано.³²⁷

**Школски буџети и примања – срез ресавски
1929. године³²⁸**

школе	Колики је буџет у 1929.	Колики је школск и буџет	Колико је било целокуп но општинс ко примање у 1929.	Колико је предато школи	Колико је требало да се преда школи	За које године рачуни нису преглед ани
Суботица	52.350	25.721	78.456	20.848	24.573	1927. 1928. 1929.
Грабовац Врлане	135.000 30.362	42.732	77.206	26.673	42.732	1929.
Свилајнац	1.412.13 5	69.274	1.053.40 9	50.045	69.274	1929.
Дубница	50.680	23.250	39.698	6.600	19.026	1927. 1928. 1929.
Гладна	60.039	24.740	36.504	13.900	14.740	1929.
Луковица	46.500	9.555	43.367	8.980	8.980	1929.
Црквенац	Исплаћен сав прирез за 1929. годину					1929.
Војска Мачевац	47.673 12.000	10.060	-	10.060	10.060	1927- 1929.
Јасеново	58.482	35.920	43.412	14.000	35.920	1929.
Купиновац	30.200	8.190	25.000	6.100	8.190	1928.

³²⁷ АЈ, 66, 3063.

³²⁸ АЈ, 66, 1916.

						1929.
Роанда	37.292	9.562	34.590	9.562	9.562	1929.
Седларе	-	27.000	24.823	8.000	27.000	1929.
Тропоње	82.417	29.640	63.496	16.900	22.793	1925- 1929.
Бресје	-	28.791	23.245	10.713	28.791	1929.
Роћевац	43.900	22.318	30.080	9.042	9.042	1928. 1929.
Гложане	181.551	17.660	104.662	14.715	14.715	1928. 1929.
Бобово Проштинац	100.000	21.090	-	19.690	20.190	-
Витежево	90.741	26.956	85.718	23.742	23.742	1929.
Радошин	-	2.742	27.129	2.742	2.742	1927- 1929.
Рајкинац	27.304	7.117	20.955	5.203	6.909	1929.
Дубље	Нема података					1927- 1929.

Школски буџети и примања у 1930. години³²⁹

Школа	Колики је општински буџет у 1930.	Колики је школски буџет	Сразмера између општинског и школског буџета	Колико је прикупљеног општинског буџета	Колико је предато школи	Колико је требало предати школи	За које године нису прегледани рачуни
Бобово	179.748	29.737	1:6,1	128.520	24.299	24.299	1930
Бресје	52.173	26.873	1:2	-	15.800	26.873	1929/30.
Војска	48.600	10.970	1:6	42.000	10.970	10.970	1927-

³²⁹ АЈ, 66, 1916. Допуна Закона о народним школама од 7. јула 1930. године, који се односи на издржавање школа од стране општина: 1) саградити и у добром стању одржавати школске зграде; 2) набављати намештај и учила за школу, а и сиромашној деци књиге и школски прибор; 3) давати огрев за школу, управитеља и школског послужитеља, ако станује у школској згради; 4) старати се о отварању нових школа, одељења и течајева; 5) старати се, по могућности, за школске кухиње као и за обданишта за децу; 6) где год је могуће створити и уредити школска купатила и дечије поликлинике за специјална лечења; 7. подмирити све потребе око издржавања школа (оправка школских зграда, плаћање служитеља, осветљења, прибор за забавишта и друго); помагати просветне установе, којима се шири општа просвета у народу.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Мачевац	15.000						1929.
Витежево	100.403	25.365	1:4	76.772	23.530	25.365	1930
Гложане	196.725	20.790	1:9,40	152.575	17.824	20.790	1925-1930.
Грабовица Врлане	162.445	26.125	1:6,21	204.316	19.202	21.125	1930.
Гладна	71.000	46.182	1:2	60.274	39.200	46.189	1930.
Дубље	60.850	15.990	1:3,8	47.480	15.990	15.990	1927-1930.
Дубница	64.000	20.470	1:3,12	45.742	12.000	19.665	-
Ђуринац	30.217	10.850	1:3	30.300	6.228	10.850	1930.
Јасеново	236.066	216.750	-	80.298	68.584	189.731	1929/30.
Купиновац	41.060	10.389	1:4	20.120	10.389	10.389	1928-1930.
Луковица	57.385	9.110	1:6	33.859	7.802	7.802	1929/30.
Проштинац	25.115	22.025	1:1,14	37.639	17.568	22.025	1930.
Рођевац	26.840	23.160	1:1,2	40.767	20.408	21.408	-
Роанда	40.952	12.772	1:3	38.617	12.772	12.772	-
Радошин	43.485	11.580	1:3,75	27.043	11.580	11.580	-
Рајкинац	29.024	7.530	1:3,84	24.820	5.515	7.515	1929/30.
Седларе	91.435	39.030	1:2,34	46.896	11.720	20.162	-
Суботица	65.547	35.080	1:2	49.826	34.176	34.176	1930.
Тропоње	97.867	31.354	1:3	81.486	25.949	25.949	1925-1930.
Црквенац	78.290	11.085	1:7	56.848	7.074	9.436	1930.
Свега	1.814.227	671.744	1:4,51	324.126	419.198	510.061	

За рад школе у Јасенову у 1930. години, средства од 218.670,50 динара била су планирана од: доставнина из 1929. године у висини од 28.438 динара, дуга из 1929. године од 2.942, 29 динара, прихода од бонова од 400 динара, прихода од звона 100 динара и школског приреза за 1930. годину од 186,789,50 динара. Та средства су била планирана да се утроше на: 1. оправку старе зграде 500 динара (1.000); 2. огрев и осветљење 2.800 динара (3.000); 3. плату служитељу 4.320 динара (4.320); 4. набавку школског намештаја 500 динара (700); 5. оправку школског намештаја 300 динара (500); 6. набавку препоручених књига 250 динара (250); 7. набавку школских књига за ђачку књижницу 200 динара (200); 8. одржавање чистоће 500 динара (500); 9. канцеларијски материјал 300 динара (600); 10. прославу Светог Саве 150 динара (200); 11. награду ђацима по испиту 300 динара (300); 12. набавку мапе и учила 300 динара (200); 13. одлазак на учитељске зборове 300 динара (600); 14. плату школском благајнику 600 динара (600); 15. учитељску станарину 2.700 динара; 16. учитељске баште 500 динара; 17. поправку оградe школског дворишта 200 динара; 18. подизање нове школске зграде 200.000 динара (20.000); 19. куповину новог школског звона 1.500 динара (1.500); 20. дуг за књиге из 1929.

године 300 динара; 21. дуг за Народну енциклопедију 650 динара, 22. додатак пословођи школског одбора 600 динара.³³⁰

Добра наплата школских приреза у Ресавском школском срезу, била је и у наредној години. Школски прирези у првом полугодишту школске 1930/31. године прикупљени су и предавани на време школама, тако да је већина школа добила припадајуће прирезе. И дуговани школски прирези исплаћени су већини школа. Овакав успех у прикупљању школских приреза остварен је захваљујући енергичности средских начелника.

Школске 1930/31. године за рад школа у Ресавском срезу држава је издвојила 886.274 динара, а општине 486.135 динара. У приходе школа спадала су средства и: од звона у висини од 185 динара, од камата на фондове 1.738 динара, од интереса на обвезнице ратне штете у висини од 3.991 динар, од прихода од имања од 102 динара и готовине од 11.115 динара. Исте године, за одржавање зграда утрошено је 141.836 динара, за редовна примања наставника 362.796 динара, за додатке наставника 523.478 динара, за редовна примања административног и другог особља 36.253 динара, за учила 7.163 динара, за готовину 40.027 динара, и на друга разна издавања 49.103 динара. За ванредно одржавање зграда утрошено је још 38.500 динара и за ванредна примања наставника 2.160 динара. Из буџета општина, које су издржавале школе, требало је издвојити 826.268 динара. Пошто су општински буџети имали наплаћених средстава од 1.610.963 динара, школама је предато 336.334 динара, од којих су школе потрошиле 299.409 динара.³³¹

Школски буџети 1931. године Ресавски срез (6604)

Школа	Колики је општински буџет 1931.	Колики је школски буџет	Колико је било прикупљено општинског буџета 1931.	Колико је дато школи	Колико је требало дати школи	Колико је остало не примљено по буџету	За које године нису прегледани рачуни
Бобово	242.479	27.373	89.607	13.000	13.607	14.373	1930.
Бресје	30.000	25.000	5.609	1.000	12.500	11.500	1929. 1930.

³³⁰ АЈ, 66, 1917. (у заградама су одобрена средства у 1929. години)

³³¹ АЈ, 66, 3063.

*Мр Добривоје Јовановић- Рад основних школа у ресавском и деспотовачком срезу
1925-1933. године*

Војска	45.100	12.864	12.639	3.550	4.238	8.110	1930
Мачевац	14.400		-	700	1.121		
Витежево	140.853	17.680	28.643	6.070	6.070	-	1930.
Гложане	152.089	17.090	69.640	6.800	7.240	440	1929, 1930.
Грабовац Врлан	-	27.654	9.990	4.500 610	8.277 1.182	3.777 882	1930.
Гладна	49.640	18.420	4.531	1.500	9.210	7.710	-
Дубље	98.802	47.220	28.109	7.700	15.900	23.610	1929, 1930.
Дубница	64.600	21.370	12.965	1.500	10.329	8.829	-
Ђуринац	42.858	14.392	10.838	2.500	7.200	4.800	1930.
Јасеново	66.376	42.515	40.918	27.000	17.619	24.900	1930.
Купиновац	38.800	6.700	6.200	2.000	3.350	1.350	-
Луковица	40.233	9.110	15.600	3.000	3.000	-	1929, 1930.
Проштинац	39.246	18.500	9.140	2.900	8.600	5.160	-
Рођевац	52.844	22.940	15.984	6.200	9.050	2.850	-
Роанда	32.873	14.777	12.550	6.000	7.388	1.088	1930.
Радошин	-	91.610	3.922	1.600	15.585	14.200	1930.
Рајкинац	38.738	15.700	6.124	1.900	7.848	5.948	-
Седларе	99.640	32.815	19.520	4.800	16.475	12.675	-
Суботица	96.443	40.553	7.898	5.172	14.769	9.597	-
Тропоње	79.818	16.960	21.998	3.764	8.450	4.050	1929, 1930.
Црквенац	103.584	16.960	22.860	-	5.580	5.580	-
Свилајнац	1.362,855	55.719	312.412	11.000	27.858	16.858	1929, 1930.
Укупно	2.932,171	553.922	756.110	124.766	252.447	163.824	

Као и предходне године, када је због заоштравања кризе издржавање школа било отежано, прилике се нису много поправиле ни наредне године. Школске 1932/33. године за школе у Ресавском срезу држава је издвојила 898.398 динара, а општине 305.575 динара. Са осталим приходима школе су за свој рад утрошиле 1.218.437 динара. За одржавање зграда утрошено је 111.764 динара, за плате учитеља 578.559 динара, за личне додатке на скупшћу 319.839 динара и за хонораре 12.996 динара. За служитеље је утрошено 69.100 динара, управитељске додатке 1.870 динара, за учила 3.627 динара и за кухиње 200 динара, што је укупно износило 1.097.955 динара. Општински буџети били су планирани у висини од 2.944.085 динара, а школски у висини од 799.657 динара. Пошто су општински буџети остварени у висини од 886.440 динара, школама је предато 250.151 динар. Из школског буџета утрошено је 232.076 динара.³³²

³³² АЈ, 66, 3036.

Деспотовачки срез

Буџет школе у Богави у 1925. години износио је 11.812 динара. На огрев и осветљење издвојено је 1.500 динара, на оправку школске зграде 1.700 динара, на осветљење аналфабетског течаја 200 динара, на одржавање чистоће 230 динара, школску књижницу 600 динара, на набавку школског материјала 200 динара, на набавку књига за поклон ђацима 150 динара, на плату школског служитеља 3.600 динара, на награду школском благајнику 150 динара, на набавку школских учила 300 динара, на претплату за препоручене часописе 342 динара, на путарину учитеља на зборове 100 динара, на набавку школског часовника 120 динара, на осигурање школске оgrade 20 динара, на проширење учитељског дома 100 динара, на књиге за народно просвећивање 50 динара, на ограду школског дворишта 300 динара на намештај и покућанство 2.835 динара.³³³

За 1926. годину буџет школе у Богави износио је 6.610 динара. Буџет је планиран да буде утрошен: на огрев и осветљење 1.200 динара, на оправку школске зграде и кречење 50 динара, на набавку школског намештаја 50 динара, на одржавање чистоће у школи 200 динара, на школску књижницу 150 динара, на канцеларијски материјал 200 динара, на набавку књига за поклон ђацима 120 динара, на прославу Светог Саве 150 динара, на награду школском благајнику 240 динара, на набавку школских учила 150 динара, на претплату за препоручене часописе 370 динара, на оправку нужника 1.000 динара, за народну енциклопедију 270 динара, на плату школском послужитељу 2.460 динара.³³⁴

Школа у Богави у 1927. години планирала је да утроши 12.804 динара, у 1928. години 9.699, 25 динара. У 1929. години школа у Богави требала је да прими 30.465,50 динара, и то на име готовине из 1928. године 695,75 динара, на име дуговања приреза из предходне године 20.929,75 динара и на име текућег приреза 8.840 динара. Током године примљено је 15.997,75 динара, јер је од дуговоаног приреза из предходне године примљено је само 6.462 динара. Током целе године, за школске потребе утрошено је 13.389 динара. Разлика од 2.608,75 динара пребачена је у буџет за 1930. годину. У 1930. години примљено је 15.438,75 динара, и то 6.000 динара на име фонда за подизање нове школске зграде, на име редовног одржавања школе 6.830 динара и пренета средства од преходне године од 2.608,75 динара. За 1931. годину буџет је планиран у

³³³ ИАЈ, Ф 170, књига 18. До септембра 1926. године примљено је школског приреза 4.205,25 динара, казне од ђачких родитеља 13 динара, и 300,50 динара готовине из 1925. године. Због недостатка средстава за огрев и осветљење школе, током 1926. године донета је одлука да се не одржавају аналфабетски течајеви.

³³⁴ ИАЈ, Ф 170, књига 18.

висини од 19.288,50 динара, а примљено је 5.362 динара. Од тога је на разне школске потребе утрошено 5.128 динара.³³⁵

За почетак школске 1926/27. године, школа у Деспотовцу морала је да обезбеди средства за ванредне трошкове, који су се односили на поправку око 40 стакала, набавку стола за учioniци првог и другог разреда, набавку рељефа краља Александра, набавку дрва за огрев и на изградњу нове школске оgrade.³³⁶

Тешкоће у реализација планираних буџета настале су углавном због неисплаћивања дела приреза од појединих општина. Целукупни буџет школе у Деспотовцу планиран је за 1928. годину у висини од 24.376,49 динара. У буџет су планирана и средства, која су општине дуговале од раније. Општина витановачка дуговала је још из 1926. године 1.333,71 динар, општина буковичка за 1927. годину 2.375 динара, општина села Деспотовца за 1927. годину 2.600 динара, што је укупно износило 6.308,71 динар. Пренета готовина из 1927. године износила је 4.523,28 динара. Деспотовачка школа није до маја месеца 1928. године примила ништа од школског приреза, а до септембра новац није уплатила општина буковачка. За покриће расхода у 1928. години било је потребно још 13.853,21 динар, што је требало прикупити додатним прирезом.³³⁷

За рад школе у Деспотовцу у 1929. години, било је планирано 22.196 динара, а за 1930. годину 20.383 динара. Поједине општине и даље нису редовно измиривале своје обавезе. Општина буковачка дуговала је 4.478 динара, и то 475 динара за 1927. годину, 1.628 динара за 1928. годину и 2.375 динара за 1929. годину. За 1931. годину било је планирано 25.070 динара.³³⁸

У школској 1927/28. години, због предходне неродне године и сиромаштва становништва, није издата ни десетина новца предвиђена буџетом. Ове школске године у Деспотовачком срезу, од државних средстава одобрено је за личне дохотке 825.000 динара, а издвојено је 820.000 динара, и за материјалне трошкове одобрено је 12.000 динара а издато је 8.000 динара. Из општинских средстава, за личне дохотке одобрено је 46.000 динара, колико је и издато, а за материјалне трошкове одобрено је 101.000 динара, а издато је 86.000 динара. Из општинских средстава, за ванредне трошкове одобрено је 26.000 динара, а издато је 15.000 динара. За материјалне трошкове, издвојено је и из школских фондова средстава у висини од 31.000 динара.³³⁹

³³⁵ ИАЈ, Ф 170, књига 18.

³³⁶ ИАЈ, Ф 174, књига 1.

³³⁷ ИАЈ, Ф 174, књига 1.

³³⁸ ИАЈ, Ф 174, књига 1.

³³⁹ АЈ, 66, 2801. Према извештају школског надзорника за школску 1927/28. годину, ни једна школа није примила ни десети део свог буџета. Само једна школа примила је 3.600 динара, а остале од 400 до 1.000 динара.

Школске 1928/29. године, школама у Деспотовачком срезу је одобрено државних средстава у висини од 483.059 динара, колико је исплаћено. За материјалне издатке општине су издвојиле 70.264 динара. За издржавање школа општинска средстава била су одобрена у висини од 284.688 динара, а исплаћено је 132.509 динара. Школски буџети износили су укупно 585.906 динара а школама је предато 81.695 динара. Укупан годишњи издатак за једног ученика износио је 431 динар, од чега 334 динара издвајала је држава, а 97 динара општине.³⁴⁰

У почетку 1928. године, школа у Жидиљу располагала је са 5.496,50 динара. Током марта пристигло је још 7.937 динара редовног приреза, па су укупна средства износила 13.433,50 динара. Крајем марта утрошено је 11.021,50 динара, и то за: купљене штампиле и печате 125 динара, купљене ствари од књижара Божицара Јевтића из Београда 90 динара, купљену руску рачунаљку, мапу и словарицу 860 динара, купљени канцеларијски материјал 227,50 динара, за израду грађе за школску ограду 7.937 динара, узете ствари при освећењу школе Драгићу Јовановићу, трговцу у Барама, 1.782 динара. Током априла школа је располагала са 6.535,50 динара, а истог месеца је било утрошено 3.985 динара, и то за: израду школске оgrade 1.800 динара, служитељску плату Димитрију Момчиловићу 600 динара, за два сунђера 40 динара, рад око грађења школске зграде 60 динара, гвозђе за школске капије 185 динара, два ашова 40 динара, кићење учионице за прославу Светог Саве 70 динара, ексере за прављење школске оgrade 1.000 динара, купљење прасе при освећењу школе 190 динара. Током маја утрошено је само 840 динара, од расположивих 4.450,50 динара, и то за: плату служитељу 600 динара, купљену канту прскалицу 55 динара, и израду шарки и затварача за школске капије 190 динара. Током јуна школа је располагала са 7.143,50 динара, а утрошила је 7.028 динара. Средства су утрошена за: купљене даске за школске клупе 3.500 динара, купљене књиге за поклон ђацима 64,50 динара, купљене мутере за капије школске оgrade 111 динара, узети материјал у 1927. години 671 динар, купљени зејтин за мазање патоса у учионицама 110 динара, узето пиће при освећењу школе у 1927. години 1.136 динара, купљене књиге за поклон ђацима о испиту 235,50 динара, двомесечну плату служитељу 1.200 динара. Јула и августа школа није имала издатака, а септембра утрошено је 4.200 динара. Та средства утрошена су на: име дуговања за израду школских клупа у 1927. години 2.000 динара и 2.200 динара за плате служитељима Димитрију Момчиловићу и Живојину Милутиновић. Октобра није било издатака, а новембра утрошено је 2.283,50 динара, од укупно 2.390,50 динара, са којима је школа располагала. Средства су утрошена за: купљени килограм креде и два сунђера 60 динара, канцеларијски материјал 272,50 динара, тромесечну плату служитељу 1.800 динара, дуг на име

³⁴⁰ АЈ, 66, 2801.

копања бунара из 1927. године 151 динар. На крају године, за пренос готовине у 1929. години остало је свега 30 динара. Децембра је утрошено 383,80 динара, и то за: шарке за нужник 55,80 динара, узете ствари од трговца из Баре 251 динар, и путне трошкове учитељу при узимању вођака за школу 77 динара.³⁴¹

Буџет за рад школе у Жидиљу у 1929. години предложен је у висини од 26.420,20 динара. Дуговања из предходне године износила су 4.200 динара, а односила су се на: плату служитељу од 1.800 динара, мајстору за израду капије 450 динара, радњи „Стевановићу-Јовановићу“ у Барама 1.200 динара, за копање бунара мајсторима 250 динара и за листове и часописе 500 динара. Остала средства планирана су да се утроше за: 1. плату школском служитељу 7.200 динара; 2. набавку школског покућства и намештаја 3.500 динара; 3. оправку и чишћење школске зграде 2.000 динара; 4. ограду између дворишта и баште 1.200 динара; 5. набавку училиа 3.000 динара; 6. набавку препоручених листова и часописа 1.500 динара; 7. осветљење школе 450 динара; 8. школску апотеку 300 динара; 9. књиге ђацима о испиту 300 динара; 10. алат за обрађивање баште 150 динара; 11. канцеларијски материјал 400 динара; 12. фотографисање школе 100 динара; 13. убаштињење школског имања 150 динара; 14. путарину учитељима за долазак на учитељска већа 300 динара; 15. школску шупу 500 динара; 16. школску и ђачку књижницу 1.170,20 динара.³⁴²

За зиму школске 1929/30. године Дирекција Ресавских рудника из рудника „Баре“ отказала је издавање угља за школу у Жидиљу. Због тога, а и због чињенице да дирекција није ни плаћала школски прирез, на седници Школског одбора од 15. децембра 1929. године, донета је одлука да се ђацима из рудника откаже даље похађање школе у Жидиљу, ако то одобри школски надзорник.³⁴³

Школа у Жидиљу, за свој рад у 1930. години, предвидела је да утроши 20.950 динара: 1. на исплату дуга за израду школске шупе 600 динара; 2. на исплату трошкова за учињену екскурзију 900 динара; 3. на плату школском послужитељу 7.200 динара; 4. на набавку школског покућства и намештаја 500 динара; 5. на школску ограду 2.000 динара; 6. на училиа 500 динара; 7. на осветљење школе 500 динара; 8. на школску апотеку 300 динара; 9. на књиге за поклон ђацима о годишњем испиту 400 динара; 10. на алат за обрађивање баште 200 динара; 11. на канцеларијски материјал 600 динара; 12. на оправку и

³⁴¹ ИАЈ, Ф 193, књига 31. Према нацрту буџета за 1928. годину, за рад школе у Жидиљу била су потребна средства у висини од 56.287 динара. Највише је било предвиђено за ограду 20.000 динара, за подизање шупе 4.000 динара, за исплату дасака 4.500 динара, за освећење зграде 3.000 динара, за плату служитељу 7.200 динара, за набавку књига и часописа 2.500 динара, за набавку садница 1.000 динара.

³⁴² ИАЈ, Ф 193, књига бр. 17.

³⁴³ ИАЈ, Ф 193, књига бр. 17.

чишћење школе 1.500 динара; 13. на убаштићење школског имања 150 динара; 14. на препоручене листове и часописе 600 динара; 15. на ђачку књижницу 200 динара; 16. на школску књижницу 200 динара; 17. на фарбање школских клупа 700 динара; 18. на радове око воћа у башти 200 динара; 19. на ђачки Југословенски дом у Београду 200 динара; 20. на осигурање школске зграде 900 динара; 21. на набавку воћа 100 динара; 22. на гимнастичке справе за ђаке 2.000 динара; 23. на помоћ сиромашним ђацима 250 динара; на Свето Савску прославу 250 динара.³⁴⁴

Школски буџети и примања у 1930. години Деспотовачки срез³⁴⁵

школа	Колики је општински буџет за 1930. годину	Колики је школски буџет	Сразмера између општинског и школског	Колико је било целокупно општинско примање у 1930. години	Олико је од тога предао школе	Колико је требало да се преда школе	Колико је остало непримљено по буџету	За које године рачуни нису прегледани
Бељајка	54.023	20.790	1:2	31.349	15.689	33.790	18.101	1919/20, 1926/30.
Богава	48.286	33.906	1:2	32.886	12.830	21.297	8.467	1926/30.
Брестово	34.397	15.160	1:2	18.812	13.815	13.815	-	1930.
Балајнац	216.970	50.000	1:4,3	66.131	42.539	50.000	7.461	1930.
Вирине	65.413	8.490	1:8	-	6.556	8.490	1.933	1930.
Витанце	159.702	15.500	1:10	78.766	13.725	15.500	1.775	1930.
Грабовица	102.492	44.639	1:2,5	88.561	41.490	44.639	3.149	-
Двориште	55.554	16.000	1:3,5	52.250	12.120	1.600	3.880	1930.
Жидиље	227.100	20.950	1:11	142.161	20.950	-	-	-
Исаково	78.471	25.630	1:3	66.224	19.130	21.609	6.500	1926/30.
Језеро	50.800	21.794	1:2,5	38.670	15.650	21.794	6.144	1920/30.
Липовица	125.000	27.000	1:5	-	12.000	27.000	15.000	-
Ломница	93.860	12.013	-	32.419	4.800	12.013	7.213	1924/30.
Медвеђа	47.697	11.836	1:4	38.233	8.300	9.486	1.186	1929/30.
Плажане	72.280	60.000	1:1,2	-	50.000	60.000	10.000	1929/30.
Пањевац	185.161	60.238	1:3	95.000	10.000	60.238	50.238	1929/30.
Равна Река	-	41.250	-	-	24.700	41.250	19.000	1930.
Стењевац	42.420	16.000	1:3	30.800	13.000	16.000	3.000	1929/30.
Трућевац	32.000	8.005	1:4	26.420	6.937	7.997	1.059	1929/30.

³⁴⁴ ИАЈ, Ф 193, књига бр. 17.

³⁴⁵ АЈ, 66, 3063.

Деспотовац	241.400	20.240	1:12	204.362	11.500	18.500	7.000	1926/30.
Вел. Поповић	208.371	31.473	1:6,6	165.560	29.815	31.473	1.658	1927/30.
Укупно	2.137.407	560.811	1:3,5	1.208.604	385.546	545.941	172.764	

Школске 1930/31. године за школе у **Деспотовачком** срезу планирана су редовна примања: из државних средстава 459.250 динара, општинских 464.987 динара, остала примања 1.800 динара, бановинске субвенције 25.000 динара. За одржавање зграда и остале материјалне трошкове утрошено је 150.499,94 динара, за плате учитеља 166.894 динара, за додатке учитељима 292.256 динара, за редовне принадежности административног и осталог особља 73.620 динара, наставна средства 4.674 динара, за станарине 6.286 динара. За ванредно издавање: за зграде и остале материјалне трошкове 188.399 динара, за ограду дворишта 13.411 динара, за изградњу бунара 7.758 динара. Општински буџети у овој години били су планирани на 2.597.463 динара, а школски буџети на 697.648 динара. Општински буџети били су остварени у износу од 1.562.981 динара, а од тога је школама предато 501.684 динара, од чега је утрошено 464.675 динара.³⁴⁶

За период од 1. априла 1929. до 1. септембра исте године одобрено је да школа у Равној Реци потроши 9.160 динара. Средства су предвиђена да се утроше на: плату школском служитељу 5.000 динара, књиге за награду ђацима 600 динара, народној књијници и читаоници 300 динара, оправку сата 200 динара, сликање школе 200 динара, дуг учитељском удружењу 210 динара, одржавање чистоће 200 динара, учила и наставна средства 1.500 динара, путни трошак за учитеље 300 динара, школску књијницу 500 динара и канцеларијски материјал 150 динара.³⁴⁷

Школа у Великом Поповићу у 1929. години планирала је да утроши 18.644,44 динара. Приход се састојао од: пренетог приреза из 1928. године од 1.658 динара, пренете готовине из 1923. године од 6.496,78 динара, интереса за обвезнице ратне штете од 1.425 динара и приреза за 1929. годину по буџету од 9.064,22 динара. Средства су била предвиђена да се утроше на: 1. оправку школске зграде 3.000 динара; 2. израду школских прозора 3.000 динара; 3. плату служитељу 3.600 динара; 4. набавку намештаја 400 динара; 5. набавку школских учила 170 динара; 6. часописе и књиге за школску књијницу 324 динара; 7. књиге за награду ђака о испиту 200 динара; 8. канцеларијски материјал 300 динара; 9. осветљење школе и канцеларије 50 динара; 10. прославу Св. Саве 250 динара; 11. помоћ сиромашним ђацима 400 динара; 12. кречење и набавку прибора за одржавање чистоће 400 динара; 13. фотографисање школске зграде 100 динара; 14. школски бунар 100 динара; 15. школску башту, рад и алат 150

³⁴⁶ АЈ, 66, 2801.

³⁴⁷ ИАЈ, Ф 192, кутија 103.

динара; 16. школску ограду 200 динара; 17. огрев школе 6.000 динара. Средства за 1930. годину планирана су у већем износу. Само редовни школски прирез требао је да износи 21.491 динар. Пошто је по закону повећање могло да износи само до 10%, то је значило да редовни школски прирез треба да износи 9.970,22 динара, предлог буџета за 1930. годину враћен је општини да га усклади са законом. Општинари су остали при свом предлогу, јер су сматрали да су све суме реалне, јер је при крају 1929. године отворено треће одељење, и за намештај и друге потребе већ су утрошена средства.³⁴⁸

За рад школе у Брестову у 1929. години било је планирано 9.700 динара. Средства су била планирана да се утроше на: 1. станарину једног наставника 360 динара; 2. оправку школске зграде 200 динара; 3. школски намештај 300 динара; 4. школска учила 200 динара; 5. канцеларијски материјал 300 динара; 6. огрев и осветљење 2.600 динара; 7. књиге за награду ђацима 100 динара; 8. школску прославу Светог Саве 160 динара; 9. одржавање чистоће 80 динара; 10. школском благајнику 240 динара; 11. Просветни гласник и листове 460 динара; 12. служитељску плату 3.600 динара; 13. одлазак наставника на учитељска већа 200 динара; 14. довршење нужника 900 динара. За 1930. годину буџет је био планиран у висини од 9.560 динара, а за 1931. годину од 8.290 динара.³⁴⁹

Средства за школу у Ломници за 1929. годину, односила су се на: 1. плату служитељу од 3.600 динара; 2. оправку школе 200 динара; 3. канцеларијски материјал 250 динара; 4. књиге за поклон ђацима 250 динара; 5. огрев и осветљење 1.500 динара; 6. препоручене књиге и листове 250 динара; 7. набавку учила 150 динара; 8. прославу Светог Саве 200 динара; 9. одржавање чистоће 100 динара; 10. књиге за школску књижницу 100 динара; 11. набавку покућства 80 динара; 12. школску апотеку 100 динара; 13. подизање нове школске зграде 50.000 динара.³⁵⁰

За рад школе у Равној Реци у 1930. години, било је предвиђено 42.955 динара. Приход се састојао из: средстава у каси из 1920. године од 20,64 динара, неисплаћеног приреза из 1929. године од 6.510 динара, од Просветног фонда при Дирекцији Сењског Рудника на име приреза за 1930. годину од 36.424,36

³⁴⁸ АЈ, 66, 2801.

³⁴⁹ ИАЈ, Ф 170. књига бр. 24. Чланови Школског одбора у Брестову: Живојин Милановић, председник, чланови Глигорије Гмитровић, Драгољуб Гајић и Лазар Милутиновић. Пословођа одбора био је учитељ Миодраг Бекчић. Од средстава за прославу Светог Саве, 80 динара је употребљено за помоћ сиромашним ђацима. На седници одржаној 5. јула 1931. године донета је одлука да се коришћење звона за сахране наплаћаје по 3 динара, и да се та средства предају школском благајнику.

³⁵⁰ ИАЈ, Ф 174, књига бр. 60.

динара.³⁵¹ Расход у том износу односио се: 1. на плату два школска служитеља 12.000 динара (12.000); 2. на дуг школској послузи 1.350 динара; 3. за набавку учила и наставних средстава 2.000 динара (1500); 4. за материјал за чишћење школе 400 динара (400); 5. за набавку књига, часописа и листова 1.200 динара (700); 6. за набавку уџбеника и прибора за ђаке 10.000 динара (8.000); 7. за ручни рад у забавишту 1.000 динара (400); 8. за канцеларијски материјал 500 динара (300); 9. за печате и штампиле 200 динара; 10. за прославу Светог Саве 200 динара (200); 11. за службене путне трошкове учитеља – (300); 12. за набавку књига за награду ђацима 600 динара (600); 13. за ђачку књижницу 500 динара (300); 14. за народну читаоницу и књижницу 300 динара (300); 15. за заједницу трезвености „Сењски Рудар“ 300 динара; 16. за IV јубиларну свеску Алманаха С.Х.С. 1.500 динара; 17. за набавку великог школског звона 3.000 динара; 18. за воћне саднице 800 динара; 19. за покућство и намештај 1.600 динара; 20. за Уред. Осигурање две школ. услуге из 1929. године 1.000 динара; 21. за Уред. Осигурање две школ. услуге за 1930. годину 1.000 динара; 22. за дуг за Народну енциклопедију 1.360 динара; 23. за дуг Мат. Одаренку за чишћење школе 182 динара; 24. за дуг Учитељском удружењу за „Учитеља“ за 1925-1927. годину 140 динара; 25. за дуг Учитељском удружењу за „Народну просвету“ 1927/28-1928/29. годину 160 динара; 26. за дуг Државној штампарији за „Просветни гласник“ 180 динара; 27. за дуг Стојану Алексићу за чишћење школе 153 динара; 28. за часопис Учитељског удружења-Лесковац 30 динара.³⁵²

За рад школе у Јеловцу, за 1930. годину, било је предвиђено 15.100 динара. Приход се састојао из дугованог приреза у висини од 6.944,50 динара, текућег школског приреза од 5.962,16 динара, и пренете готовине из предходне године од 2.193,34 динара. Та средства су требала да буду утрошена за: 1. станарину учитељима 1.800 динара; 2. плате служитељима 4.800 динара (4.800); 3. оправку и чишћење школске зграде 600 динара (600); 4. набавку школског покућства и намештаја 600 динара (800); 5. набавку учила 800 динара (600); 6. набавку књига и часописа за школску књижницу 800 динара (600); 7. набавку књига за ђачку књижницу 200 динара (100); 8. канцеларијски материјал 400 динара (400); 9. учитељску башту 500 динара (500); 10. осветљење за школу 200 динара (400); 11. учитељске зборове 200 динара (200); 12. набавку школске апотеке 600 динара (600); 13. набавку књига ђацима о испиту 200 динара (150); 14. дуг за „Мисао“ и „Просветни гласник“ 300 динара (1.280); 15. награду

³⁵¹ Просветни фонд Дирекције Сењског Рудника је почивао искључиво на улозима радника, и нико други га није помагао. Из фонда су се помагале две школе и једна црква.

³⁵² АЈ, 66, 2801. (у заградама су одобрени износи из предходне године)

школском благајнику 240 динара (500); 16. набавку књиге краља 100 динара; 17. за подизање моста за прелаз Ђака преко реке Ресаве 2.000 динара (900).³⁵³

Школа у Дворишту за рад у току 1930. године потребовала је 16.000 динара. Приход се састојао из: пренете готовине из предходне године од 4 динара, интереса за четири обвезнице за ратну штету за 1929. годину од 100 динара, дугованог приреза општине Стењевачке 491,50 динара и Пањевачке за 1928. годину 924,50 динара, и од изравњавање прихода са расходима по буџету. И зато је било потребно још 14.871,50 динара, а ту суму су требале да надокнаде општине Стењевачка и Ресавичка. Средства су била планирана да се употребе за: 1. плату школског служитеља 3.600 динара (3.600); 2. оправку и одржавање чистоће школске зграде 500 динара (500); 3. набавку школског покућства и намештаја 300 динара (300); 4. набавку књига за школску књижницу, школских листова и часописа „Просветни гласник“, „Мисао“, „Народну просвету“ и Народну енциклопедију 600 динара (700); 5. осигурање школске зграде од пожара 200 динара (200); 6. књиге одличним ђацима о испиту 150 динара (200); 7. Светосавску прославу 200 динара (100); 8. одржавање, оправку бунара и судова за воду 150 динара (100); 9. сунђер, креду, четке и метле 200 динара (200); 10. канцеларијски материјал 100 динара (100); 11. потврђивање баштице шк. имања 300 динара (300); 12. огрев и осветљење школе 2.000 динара (2.000); 13. промену крова на школској згради и промену пода у учионицама и становима 7.700 динара.³⁵⁴

За рад школе у Деспотовцу у 1931. години планирана су средства од 25.070 динара. Састојала су се из: пренете готовине од 438 динара, дугованог приреза општине Буковачке за 1927, 1928, 1929 и 1930. годину од 5.674,93 динара (7.074,93), интереса за пет обвезница ратне штете 125 динара (125), текућег приреза општине вароши Деспотовца 9.000 динара (6.000), села Деспотовца 6.500 динара (4.000) и општине Буковачке од 3.332,07 динара (2.596,72). Издаци у истој години: 1. награда пословођи школског одбора 360 динара (360); 2. плата школског служитеља 6.000 динара (6.000); 3. награда благајнику школског одбора 360 динара (360); 4. огрев и осветљење школе и наставника 4.500 динара (4.500); 5. оправка школске зграде 1.000 динара (1.000); 6. одржавање чистоће и дезинфекција 400 динара (400); 7. набавка клупа и оправка школског намештаја 3.000 динара (3.000); 8. набавка школских учила 400 динара (400); 9. канцеларијски материјал 300 динара (300); 10.

³⁵³ АЈ, 66, 2801. Школски одбор: Радисав Милановић, председник и чланови Богдан Васић, Милутин Милошевић и Милан Живковић. (у заградама су одобрени износи у предходној години)

³⁵⁴ АЈ, 66, 2801. Школски одбор: Милен Стојановић, председник и чланови Богдан Васић, Милутин Милошевић и Гвозден Радивојевић. (у заградама су средства из предходне године)

препоручени листови и часописи 1.000 динара (2.000); 11. награда ђацима о испиту 300 динара (300); 12. помоћ сиромашним ђацима 150 динара (150); 13. набавка школске апотеке 600 динара; 14. прослава Св. Саве 200 динара (300); 15. проширење школске зграде – дозиђивање једне учионице 6.500 динара.³⁵⁵

За рад школе у Исакову у 1931. години било је предвиђено 35.800 динара: готовина из 1930. године 58 динара, интерес од обавезница ратне штете 350 динара, од општине исаковачке на име дугованог приреза из 1930. године 6.500 динара, за покриће расхода требало је расписати прирез на становништво села у висини од 28.892 динара. Расход: 1. дуг за Народну енциклопедију 1.360 динара (1.360); 2. за „Српско Косово“ 100 динара (100); 3. награда благајнику Школског одбора 360 динара (360); 4. плата школском послужитељу 4.800 динара (4.800); 5. станарина за два наставника 1.800 динара (1.800); 6. огрев и осветљење (ако се држе вечерњи течајеви) 3.000 динара (3.000); 7. подизање и одржавање школске оgrade 1.000 динара (1.500); 8. средства за одржавање чистоће 300 динара (400); 9. набавка и одржавање школског намештаја 500 динара (500); 10. набавка и оправка школских учила 500 динара (500); 11. канцеларијски материјал 350 динара (350); 12. препоручени часописи и листови 700 динара; 13. препоручене књиге за школску књижницу 200 динара (1.200); 14. препоручене књиге за ђачку књижницу 100 динара; 15. „Народно дело“ 250 динара; 16. прослава Светог Саве 150 динара (160); 17. набавка и поправка школског алата 80 динара (100); 18. за креду и сунђер 250 динара (300); 19. подизање нове зграде за станове 20.000 динара. Изостављени су издаци, који су постојали предходне године, да би се обезбедила већа сума за подизање станова: за школске пећи 800 динара, за снимање школске зграде 100 динара, за поправку школских станова 8.000 динара, за књиге за ђаке о испиту 200 динара, за набавку покућства 100 динара.³⁵⁶

Школа у Трућевцу, за 1931. годину планирала је приход у висини од 11.359,50 динара, а састојао се из дугованог школског приреза из ранијих година у висини од 1.059,50 динара и текућег приреза од 10.300 динара. Расходи су се односили на: 1. неизмирене издатке по буџету за 1930. годину 1.059,50 динара (1.335); 2. награду пословођи Школског одбора 360 динара (110); 3. награду благајнику Школског одбора 360 динара (240); 4. плату послужитељу по 300 динара месечне 3.600 динара (3.600); 5. огрев за школу и наставнике 200 динара; 6. оправку школске зграде 1.000 динара (100); 7. одржавање чистоће 200 динара (200); 8. набавку и оправку школског намештаја 100 динара (1.000); 9. набавку и оправку школских учила 200 динара (200); 10. канцеларијски материјал 300 динара (300); 11. препоручене листове и часописе 300 динара (100); 12. препоручене књиге за школску књижницу 100 динара; 13.

³⁵⁵ АЈ, 66, 2801. (у заградама су средства из преходне године)

³⁵⁶ АЈ, 66, 2801.

прославу Светог Саве 230 динара (200); 14. набавку школског покућства 50 динара (100); 15. књиге за поклон о испитима 150 динара (100); 16. набавка штампилца и печата 150 динара; 17. подизање бунара и шупе 3.000 динара.³⁵⁷

За рад школе у Језеру за 1931. годину било је предвиђено 123.840,50 динара, пре свега због трошкова око изградње школе. У приход је спадало: помоћ Обласног школског одбора из 1923. године од 2.000 динара, готовина из предходне године 1.252 динара, дуговани прирез из предходне године 3.645,50 динара и текућег приреза за 1931. годину од 116.944 динара. Расход: 1. неизмирени издаци по буџету за 1930. годину 570, 50 динара; 2. награда пословођи Школског одбора 360 динара; 3. награда благајнику Школског одбора 360 динара (300); 4. станарина за два наставника 2.400 динара (1.680); 5. плата школском послужитељу 3.600 динара (3.600); 6. хонорар вероучитељу 1.000 динара; 7. огрев за школу и наставнике 2.000 динара (2.500); 8. осветљење школских просторија 200 динара (200); 9. оправка школске зграде 300 динара (4.704); 10. одржавање чистоће и дезинфекција 500 динара (500); 11. набавка и оправка школског намештаја 200 динара (600); 12. набавка и оправка школских учила 300 динара (250); 13. канцеларијски материјал 300 динара (300); 14. препоручени листови 300 динара (280); 15. препоручене књиге за школску књижницу 300 динара; 16. препоручене књиге за ђачку књижницу 200 динара; 17. прослава Светог Саве 150 динара (150); 18. набавка књиге за поклоне о Видовдану 100 динара; 19. исплата школских имања 600 динара (500); 20. набавка школског покућства 100 динара (440); 21. подизање нове школске зграде 100.000 динара; 22. трошкови комисије за преглед зграде 4.000 динара.³⁵⁸

Предвиђена средства за рад школе у Јеловцу за 1931. годину, износила су 14.720 динара. Састојала су се из дугованог приреза из 1930. године у износу од 8.142,18 динара, пренете готовине из 1930. године од 1.837,24 динара и текућег школског приреза за 1931. годину од 8.110,68 динара.³⁵⁹

За рад школе у Пањевцу у 1931. години било је предвиђено 75.490 динара. Та сума се састојала од дугованог школског приреза из ранијих година у висини од 29.000 динара, и текућег приреза општина пањевачке и сладајске у висини од 46.740 динара. Расход се односио на: 1. награду пословођи Школског одбора 360 динара; 2. награду благајнику Школског одбора 360 динара (360); 3. станарину учитеља 1.800 динара (1.350); 4. плату школском послужитељу 3.600 динара (3.600); 5. хонорар вероучитељу 1.380 динара; 6. оправку школске зграде 100 динара (250); 7. одржавање чистоће и дезинфекцију 400 динара (100); 8. набавку школског намештаја 600 динара (600); 9. набавку школских учила 600 динара (600); 10. набавку канцеларијског материјала 500 динара (500); 11.

³⁵⁷ АЈ, 66, 2801.

³⁵⁸ АЈ, 66, 2801. (у заградама су средства из предходне године)

³⁵⁹ АЈ, 66, 2801.

набавку препоручених листова и часописа 500 динара (1.000); 12. набавку књига за школску књижницу 200 динара; 13. набавку осветљења за одржавање аналфабетског течаја 150 динара; 14. набавку препоручених књига за ђачку књижницу 100 динара (200); 15. набавку креда и сунђера 120 динара (120); 16. прославу Светог Саве 200 динара (300); 17. набавку књига за поклон ђацима о испиту 200 динара (200); 18. оправку школског покућства и намештаја 100 динара (100); 19. оправку ограде школског дворишта и баште 100 динара (150); 20. фонд за довршење школске зграде 61.700 динара (50.000); 21. дневнице и путне трошкове члановима комисије за примање нове школске зграде 2.000 динара.³⁶⁰

Предлог буџета школе у Пањевцу за 1932. годину био је утврђен на 12.230 динара. Издаци су се односили на: 1. награду пословођи Школског одбора 360 динара; 2. награду благајнику Школског одбора 100 динара; 3. плату школском служитељу 3.600 динара; 4. хонорар вероучитеља 2.000 динара; 5. оправку школских зграда 300 динара; 6. одржавање читоће школских просторија 400 динара; 7. набавку школског намештаја 3.000 динара; 8. набавку школских учила 600 динара; 9. набавку канцеларијског материјала 500 динара; 10. набавку листова и часописа 300 динара; 11. набавку књига за школску књижницу 200 динара; 12. набавку књига за ђачку књижницу 100 динара; 13. набавку креде и сунђера 120 динара; 14. прославу Светог Саве 200 динара; 15. оправку школског намештаја 100 динара.³⁶¹

Током јануара 1931. године школа у Жидиљу утрошила је само 323 динара за канцеларијски материјал, па је остало од пренете готовине још 1.646 динара. Током фебруара потрошено је још 380 динара за канцеларијски материјал и учила. Слична сума потрошена је и марта месеца, када је потрошено 285 динара за чишћење димњака и купљене књиге. Априла је пристигло од школског приреза још 3.000 динара, и са пренетом готовином школа је имала на располагању 3.981 динар. Служитељима је исплаћено 2.400 динара и 120 динара Алфонсу Спинеру, димничару за чишћење оцака. Током јуна издато је укупно 2.746 динара, од укупно 5.281 динар. Средства су утрошена за: куповину књига као награда о годишем испиту, плату служитељу 600 динара, шестомесечну награду пословођи Школског одбора Драгољубу Станојевићу 180 динара, осигурање школске зграде 712 динара, препоручене часописе 154 динара и за плату служитељу 600 динара. Током школског распуста плаћено је унутрашње кречење целокупне школске зграде 400 динара, претплата на Пољопривредни гласник 160 динара и за књиге за школску

³⁶⁰ АЈ, 66, 2801. Школски одбор: Стева Минић, председник, Владимир Милевић, учитељ, секретар, и чланови Танасије Илић, Милутин Илић, Илија Милојковић, Светозар Милошевић, Стојан Милошевић.

³⁶¹ ИАЈ, Ф 174, књига бр. 68.

књижницу 88 динара. Септембра је утрошено 1.622,50 динара, и то највише за двомесечну плату служитеља у висини од 1.200 динара. Октобра и новембра утрошено је 300 динара, док је децембра утрошено 1.964,50 динара, целокупна сума са којом је школа располагала, тако да у следећу годину нису пренета средства.³⁶²

Школски буџети 1931. Деспотовачки срез

Школе	Школски буџети и примања						
	Општински буџет у 1931.	Школски буџет у 1931.	Колико је остварен опш. Буџет	Колико је од тога дато школи	Колико је требало дати школи	Колико је остало неприкупљеног по буџету	За које године су рачуни прегледани
Бељајачка	-	22.841	6.113	1.870	11.420	11.420	-
Богавска	40.334	19.288	-	-	9.644	9.644	1926- 1930.
Брестовачка	22.298	8.290	3.000	1.000	4.145	3.145	1930.
Балајначка	181.377	11.310	10.473	2.300	4.200	1.900	1930.
Витаначка	159.029	12.885	14.199	3.175	6.600	3.525	-
Грабовичка	75.636	14.830	21.440	3.800	6.179	2.379	1930.
Дворишка	42.420 31.077	16.000	-	-	8.000	8.000	-
Жидиљска	-	18.720	90.687	8.969	9.360	391	-
Језерска	117.840	17.840	6.557	-	8.920	8.920	1920- 1930.
Јеловачка	109.206	14.720	10.883	7.700	7.350	-	1923- 1930.
Липовичка	120.000	112.000	75.000	25.000	56.000	31.000	1930.
Ломничка	112.167	12.034	9.573	1.700	6.018	4.318	-
Медвеђска	50.372	19.246	13.274	1.570	4.380	2.810	1929- 1930.
Плажанска	117.787 126.703	60.750 4.170	33.491 6.956	14.700	30.375 2.085	46.050 2.085	-
Пањевачка	80.030	75.490	80.000	50.000	38.000	-	1929- 1930.

³⁶² ИАЈ, Ф 193, књига 32.

Равно Речка	-	25.600	-	8.000	12.800	4.800	1929-1930.
Стењевачка	29.200	4.360	-	-	2.180	2.180	-
Трућевачка	32.000	8.005	13.000	3.000	4.000	1.005	1929-1930.
Деспотовачка	196.698	25.070	75.780	2.000	12.534	10.534	1926-1930.
В. Поповићка	-	27.193	64.587	8.923	11.330	2.000	1927-1930.
Укупно	1.644.174	521.542	534.913	183.787	255.520	156.106	

Школске 1931/32. године, за школе у Деспотовачком срезу држава је издвојила 505.705 динара, а општине 322.877 динара. Од осталих прихода добијено је 1.850 динара на име камате за ратну штету и 150 динара као приход од звона. За одржавање зграда утрошено је 102.687 динара, за плате учитеља 292.350 динара, за разне додатке 213.356 динара, за награде 2.505 динара, станарине 7.650 динара, хонораре 240 динара, за учила 2.273 динара, плате службеника 64.940 динара и на разна издвајања 5.492 динара. У истој години било је још непланирано издвојено 102.865 динара за одржавање зграда.³⁶³

Школа у Пањевцу исте школске 1931/32. године добила је за одржавање зграде 10.120 динара, за плате учитеља 15.100 и 11.640 динара, за додатке учитељима 5.040 динара, и за плату школском послужитељу 3.000 динара. Од пањевачке општине добијено је 1.000, а од сладајничке општине 450 динара, мада је за ту годину било планирано укупно 10.120 динара.³⁶⁴

Школске 1932/33. године укупна издвојена средства за школе у Деспотовачком срезу износила су 835.373 динара. Од државе је добијено 537.175 динара, од бановине 57.320 динара, од општина 231.331 динар, од камата 2.712 динара, интерес ратне штете 1.835 динара и још 5.000 динара ванредног новца од бановине. Исте године, за одржавање зграда и материјала утрошено је 83.172 динара, за редовне плате 385.546 динара, на додатке на скупоћу 151.629 динара, за плате служитељима 62.085 динара, за управитељске додатке 6.960 динара, за станарине 8.660 динара, за ванредне издатке за одржавање зграда и материјала 22.693 динара и 2.377 динара за разне административне трошкове, што је укупна висина расхода износила 723.122 динара.³⁶⁵

Приход школе у Деспотовцу за 1932. годину износио је 18.058 динара: пренето из предходне године (2.507) 6.507 динара, дуговање школског приреза за 1927, 1928, 1929, 1930 и 1931. годину (8.007) 1.450 динара, дуг приреза за

³⁶³ АЈ, 66, 2801.

³⁶⁴ ИАЈ, Ф 170, књига 84.

³⁶⁵ АЈ, 66, 2801.

1931. годину (2.500) 2.500 динара, пет комада обвезница ратне штете (125) -, текући прирез од општине вароши Деспотовца (5.542,93) 5.542,93 динара, текући прирез од општине села Деспотовца (3.400) 2.500 динара, прирез од општине Буковачке (1.400) -, помоћ Банске управе за подизање школске зграде (-) 6.000 динара.³⁶⁶ Исте године ова средства су утрошена на: награду члановима школског одбора (360) 360 динара, награду благајнику (360) 360 динара, плату школском служитељу (6.000) 5.000 динара, оправку школе (500) 390 динара, огрев и осветљење (5.000) 2.839,20 динара, одржавање чистоће (400) 222 динара, набавку и оправку клупа (2.000) 909,50 динара, набавку учила (400) 67,50 динара, канцеларијски материјал (300) 160 динара, прославу Светог Саве (150) 90 динара, станарину за два учитеља (4.050 динара) 1.650 динара, Државној хипотекарној банци (-) 6.000 динара, пренету готовину за 1933. годину 9,20 динара.³⁶⁷

Приход за рад школе у Медвеђи за 1932. годину предвиђен је у износу од 13.768 динара, а састојао се од пренете готовине од 497 динара, дуговања школског приреза из преходне године 1.761,40 динара, интереса за обвезнице ратне штете за 1932. годину 775 динара, текућег приреза од Суда општине медвеђске за 1932. годину од 10.734,60 динара. Расход је био предвиђен на следећи начин: *дуговања*- за Алманах Краљевине Југославије 350 динара, књижари Тодоровићу и Милошевићу 28 динара, за Просветни гласник за 1930. и 1931. годину 160 динара. *Редовни издаци* – награда благајнику 250 динара, плата школском служитељу 2.760 динара, хонорар вероучитељу 500 динара. *Материјални издаци*- оправка школске зграде 2.000 динара, за одржавање чистоће и дезинфекцију школе 400 динара, набавка школског намештаја и учила 1.000 динара, канцеларијски материјал 350 динара, препоручене књиге за школску књижницу 50 динара, књиге за поклон ђацима о годишњем испиту 200 динара, Просветни гласник за 1932. годину 80 динара, прослава Светог Саве 200 динара, чишћење димњака 40 динара, огрев за школу и наставнике 2.500 динара, станарина наставницима по 150 динара месечно рачунајући од 1. октобра 1931. године до краја 1932. године 2.400 динара, дневнице и путни трошкови чланова комисије за преглед зграде за ново одељење 500 динара.³⁶⁸

Буџет школе у Жидиљу за 1932. годину износио је 18.470 динара. Из предходне године пренета су дуговања за награду благајнику од 360 динара, за плату служитеља 1.200 динара, за осветљење 126 динара и за помоћ сиромашним ђацима од 60 динара. Средства буџета односила су се на: 1. екскурзију и ђачке излете 150 динара; 2. плату служитељу за 12 месеци 6.000 динара; 3. набавку и оправку школског намештаја 300 динара; 4. одржавање

³⁶⁶ АЈ, 66, 1542. (у заградама су средства предвиђена буџетом)

³⁶⁷ АЈ, 66, 1542. (у заградама су средства предвиђена буџетом)

³⁶⁸ АЈ, 66, 1542.

школске зграде 200 динара; 5. набавку и оправку школских учила 300 динара; 6. осветљење школе 500 динара; 7. набавку школске библиотеке 300 динара; 8. књиге ђацима као награда о годишњем испиту 400 динара; 9. канцеларијски материјал 450 динара; 10. одржавање чистоће и дезинфекцију школских просторија 700 динара; 11. оправку школске зграде 700 динара; 12. убаштињење школског имања 150 динара; 13. препоручене листове и часописе 500 динара; 14. ђачку књижницу 100 динара; 15. школску књижницу 200 динара; 16. фарбање ђачких клупа 500 динара; 17. ђачки Југословенски дом у Београду и дом у Нишу 100 динара; 18. радове око воћака у башти; 19. осигурање школске зграде 900 динара; 20. набавку садница воћака 50 динара; 21. набавку и одржавање гимнастичких справа 200 динара; 22. помоћ сиромашним ђацима у књигама и обући 400 динара; 23. Светосавску прославу 200 динара; 24. награду благајнику 360 динара; 25. награду пословођи 360 динара; 26. станарину наставнику за 15 месеци 2.250 динара; 27. плату вероучитељу за 1931. годину 1.000 динара; 28. плату вероучитељу у 1932. години 1.000 динара. За следећу 1933. годину буџет је планиран у висини од 19.744,50 динара. Ово повећање односило се највише на потребна средства за оправку школе и фарбање школског намештаја, у висини од 2.500 динара.³⁶⁹

За рад школе у Брестову за 1932. годину, било је предвиђено 5.570 динара. За оправку зграде требало је утрошити 300 динара, за набавку школског намештаја 100 динара, за набавку школских учила 100 динара, за канцеларијски материјал 300 динара, за осветљење 300 динара, за набавку огрева 1.500 динара, за прославу Светог Саве 200 динара, за одржавање чистоће 130 динара, за служитељску плату 1.680 динара, за путне трошкове управитељу школе 360 динара, за награду школском благајнику 300 динара и за награду председнику Школског одбора 300 динара. За 1933. годину буџет је износио 6.560 динара.³⁷⁰

Буџет основне школе у Деспотовцу за 1933. годину износио је 22.294 динара. Из предходне године пренето је 9,80 динара, општина Буковац дуговала је за 1927, 1928, 1929, 1930 и 1931 годину 7.957 динара, пет обвезница ратне штете 125 динара, од општине вароши Деспотовца 5.486,20 динара, од општине села Деспотовца 6.273 динара, и од општине Буковац 1.773 динара. Иста средства предвиђена су за: награду пословођи школског одбора 360 динара, награду благајнику школског добора 360 динара, плату школском служитељу 4.800 динара, огрев за школу и наставнике и осветљење 4.000 динара, оправку школске зграде 800 динара, набавку и оправку школског намештаја 2.000 динара, одржавање чистоће 300 динара, набавку школских учила 700 динара, канцеларијски материјал 250 динара, набавку књига и листова 500 динара,

³⁶⁹ ИАЈ, Ф 193, књига бр. 17.

³⁷⁰ ИАЈ, Ф 170, књига бр. 24. Касније је унето још 150 динара за куповину књига за награду ђацима..

награду ђацима после испита 150 динара, прославу Светог Саве 150 динара, станарину за два учитеља (дуговање) 2.400 динара, станарину за два учитеља (текућа) 2.250 динара, дуг Николи Николићу, трговцу из Деспотовца, 2.304 динара, дограђивање школске оgrade 300 динара.³⁷¹

Према плану буџета за 1932. годину, за рад школе у Медвеђи требало је утрошити 13.768 динара. Приходе су чинила: пренета готовина из прошле године 497 динара, дуговање школског приреза из преходне године 1.761, 40 динара, интерес на обвезнице ратне штете за 1932. годину 775 динара, текући прирез од стране медвеђске општине за 1932. годину 10.734,60 динара. Дуговања из предходне године износила су 538 динара, а односила су се на: Алманах краљевине Југославије 350 динара, књижари Тодоровића и Милошевића 28 динара за канцеларијски материјал, и за Просветни гласник за 1930 и 1931. годину 160 динара. За личне издатке: награда благајнику 250 динара, плата школском послужитељу 2.760 динара, хонорар вероучитељу 500 динара. За материјалне издатке: оправка школских зграда 2.000 динара, одржавање чистоће и дезинфекцију школе 400 динара, набавка школског намештаја и учила 1.000 динара, канцеларијски материјал 350 динара, књиге за школску књижницу 50 динара, књиге за поклон ђацима по завршеном главном испиту 200 динара, Просветни гласник за 1932. годину 80 динара, прослава Светог Саве 200 динара, чишћење димњака 40 динара, огрев за школу и наставника 2.500 динара, станарина наставницима по 150 динара месечно рачунајући од 1. октобра 1931. до краја 1932. године 2.400 динара. За ванредне издатке: дневнице и путни трошкови члановима комисије за преглед зграде за ново одељење 500 динара.³⁷²

Према предлогу буџета за 1933. годину, за рад школе у Миливи било је потребно 57.320 динара. Од прихода рачунало се на пренос 490 динара из преходне године, на дуг од 1.000 динара на име приреза из предходне године, и на прирез за 1933. годину у висини од 55.830 динара. Расход се односио на: исплату управитељског додатка (120) 360 динара, награду школском благајнику (180) 300 динара, плату школском служитељу (600) 2.400 динара, станарину учитељу (525) 250 динара, огрев за школу и осветљење (300) 1.200 динара, набавку канцеларијског материјала (1.025) 300 динара, оправку школске зграде (78) 200 динара, одржавање чистоће (120) 300 динара, набавку и оправку учила (400) 200 динара, набавку књига и листова (50) 300 динара, набавку креде, сунђера и сл. (60) 100 динара, набавку и оправку школског алата (60) -, набавку звона за школу (100) -, прославу Светог Саве 150 динара (150), зидање нове

³⁷¹ АЈ, 66, 1542.

³⁷² АЈ, 66, 1542.

школске зграде 50.000 динара, дневнице за чланове комисије за подизање нове школске зграде 1.000 динара.³⁷³

Школи у Поповњаку за рад у 1933. години, било је предвиђено 6.140 динара. Средства су требала да буду прикупљена општинским прирезом за 1933. годину. Расходи су се односили на: допуну станарине учитељу 600 динара, награду пословођи Школског одбора 360 динара, награду благајнику Школског одбора 120 динара, плату служитељу 1.800 динара, прославу Светог Саве 50 динара, поправку школске зграде 100 динара, одржавање чистоће у школи 200 динара, набавку и оправку школског намештаја 1.000 динара, набавку учила и наставних средстава 500 динара, канцеларијски материјал 400 динара, листове и часописе 160 динара, књиге за школску књижницу 150 динара, књиге за ђачку књижницу 100 динара, књиге за награду добрим ђацима о испиту 100 динара, оснивање фонда за подизање нове школске уграде у селу Поповњаку 500 динара.³⁷⁴

Утрошена средства за рад школе у Липовици у 1932. години износила су 14.028 динара, а утрошена су на: неизмирене издатке по буџету за 1932. годину 4.288 динара, награду пословођи Школског одбора 360 динара, награду благајнику Школског одбора 100 динара, станарину учитеља 900 динара, плату школском служитељу 3.000 динара, оправку школске зграде 250 динара, одржавање чистоће и дезинфекцију школског простора 300 динара, набавку и оправку школског намештаја 400 динара, набавку и оправку школских учила 300 динара, канцеларијски материјал 300 динара, препоручене часописе и листове 300 динара, препоручене књиге за школску књижницу 200 динара, препоручене књиге за ђачку књижницу 100 динара, осветљење 200 динара, комисију за нову школску зграду 2.880 динара. За рад школе у Липовици у 1933. години било је планирано 9.420 динара. Дуговани школски прирез износио је из предходне године 4.291 динара, а текући прирез од Суда општине пањевачке 5.128,59 динара. Суд општине одобрио је 8.024 динара.³⁷⁵

За рад школе у Пањевцу школске 1932/33. године издато је укупно 44.900 динара. На одржавање зграде утрошено је 10.120 динара, на плате учитеља 15.100 и 11.640 динара, на додатке на скупшћу 5.040 динара и на плату послужитеља 3.000 динара. Од општина било је планирано 10.120 динара, а добијено је 1.000 динара од пањевачке и 450 динара од сладајске општине.³⁷⁶

Школа у Медвеђи крајем 1931. године дуговала је 538 динара, и то: за Алманах Краљевине Југославије 350 динара, за канцеларијски материјал

³⁷³ АЈ, 66, 1542. У заградама су износи из предходне године.

³⁷⁴ АЈ, 66, 1542.

³⁷⁵ ИАЈ, Ф 174, књига бр. 58. Председик Школског одбора Мита Стојадиновић, чланови – Добросав Мишковић, Љуба Давидовић, Витан Богосављевић, Радош Којадиновић.

³⁷⁶ ИАЈ, Ф 190, књига бр. 85.

књижари „Тодоровића и Милошевића“ 28 динара, и Министарству просвете за Просветни гласник за 1930. и 1931. годину 160 динара. Истовремено школа је потраживала ненаплаћени школски прирез од Суда општине медвећке за 1931. годину у висини од 1761,40 динара.³⁷⁷

Предложени буџет школе у Медвеђи за 1932. годину износио је 13.768 динара. Чинила су га, пренета готовина из 1931. године од 497 динара, дуговани школски прирез из 1931. године од 1761,40 динара, интерес за тридесет једну обвезницу ратне штете за 1932. годину од 775 динара, и прирез општине медвећке за 1932. годину од 10.734,60 динара. Расходи су износили исто толико, а односили су се: за дуговање из 1931. године 538 динара, за награду благајнику 250 динара, за плату школском служитељу 2.760 динара, за хонорар вероучитељу 500 динара, за оправку школске зграде 2.000 динара, за одржавање чистоће и дезинфекцију школе 400 динара, за набавку школског намештаја и учила 1.000 динара, за канцеларијски материјал 350 динара, за препоручене књиге за школску књижницу 50 динара, за књиге за поклон ђацима после годишњег испита 200 динара, за Просветни гласник за 1932. годину 80 динара, за прославу Светог Саве 200 динара, чишћење димњака 40 динара, за огрев за школу и учитеља 2.500 динара, за станарину учитеља, од 1. октобра 1931. до краја 1932. године 2.400 динара, за дневнице и путне трошкове чланова комисије за преглед зграде за ново одељење 500 динара.³⁷⁸

За рад школе у Поповњаку у 1933. години предвиђено је да се општинским прирезом прикупи 6.140 динара. Та средства су требала да буду употребљена за:

Личне издатке: доплата станарине за учитеља 600 динара, награда члановима школског одбора 360 динара, награда благајнику школског одбора 120 динара, плата послужитеља 1.800 динара;

Материјалне трошкове: прослава Светог Саве 50 динара, поправка школске зграде 1.000 динара, одржавање чистоће у школи 200 динара, набавка и оправка школског намештаја 1.000 динара, набавка учила и наставних средстава 500 динара, канцеларијски материјал 400 динара, листови и часописи 160 динара, књиге за школску књижницу 150 динара, књиге за ђачку књижницу 100 динара, награда добрим ђацима 100 динара;

Ванредне издатке: основање фонда за подизање нове школске зграде у селу 500 динара.³⁷⁹

³⁷⁷ АЈ, 66, 1542.

³⁷⁸ АЈ, 66, 1542. Министар просвете 10. марта 1932. године одобрио је овај предлог буџета.

³⁷⁹ АЈ, 66, 1542.

РЕСАВСКИ СРЕЗ

Бобово

Школске 1925/26. године све разреде уписало је укупно 77 ученика и 11 ученица: припремни разред 12 ученика и три ученице, први разред 12 ученика, други разред седам ученика и четири ученице, трећи разред 18 ученика и једна ученица и четврти разред 28 ученика и три ученице. Са њима су радили учитељи Загорка и Ђорђе Вицановић и Милан Алексић. На испиту је било 67 ученика и седам ученица: приправни разред 11 ученика и три ученице, први разред девет ученика, други разред три ученика и две ученице, трећи разред 12 ученика и четврти разред 26 ученика и две ученице. Поново су уписали исте разреде 16 ученика и четири ученице.

Школске 1926/27. године школу је уписало 77 ученика и 24 ученице: приправни разред 29 ученика и 16 ученица, први разред 12 ученика и три ученице, други разред 14 ученика и две ученице, трећи разред девет ученика и две ученице, четврти разред 13 ученика и једна ученица. У току године школу је напустило 14 ученика и девет ученица. На испиту је било 63 ученика и 15 ученица, док је у старије разреде прешло 52 ученика и 12 ученица. Одличним успехом завршило је 11 ученика и две ученице, врло добрим успехом 13 ученика и пет ученица, добрим успехом 22 ученика и пет ученица, довољним шест ученика, недовољним 10 ученика и три ученице, док је 12 ученика и девет ученица остало неоцењено.³⁸⁰

Школске 1927/28. године први разред уписало је 24 ученика и 36 ученица, други разред 28 ученика и девет ученица, трећи разред 35 ученика и седам ученица. Први разред водио је Ђорђе Вицановић, други разред Загорка Вицановић и трећи разред Владислав Трипковић. Само шест ученица првог разреда није редовно похађало наставу.

Школске 1928/29. године школу је уписало 129 ученика и 118 ученица: приправни разред 48 ученика и седамдесет и једна ученица, први разред 24

³⁸⁰ АЈ, 66, 3036.

ученика и 17 ученица, други разред 28 ученика и 18 ученица, трећи разред 18 ученика и 12 ученица, четврти разред 11 ученика.

Школске 1929/30. године све разреде уписало је 112 ученика и сто једна ученица: приправни разред 36 ученика и четрдесет једна ученица, први разред 27 ученика и 24 ученице, други разред 27 ученика и 18 ученица, трећи разред 31 ученика и 11 ученица, четврти разред 11 ученика и седам ученица. Сви уписани ђаци редовно су похађали наставу.

Следеће школске 1930/31. године школу је уписало 127 ученика и сто једна ученица: приправни разред 30 ученика и 36 ученица, први разред 28 ученика и 24 ученице, други разред 27 ученика и 18 ученица, трећи разред 21 ученик и 11 ученица, четврти разред 12 ученика и седам ученица. Редовно је похађало наставу 107 ученика и 77 ученица.³⁸¹

Бресје

Школске 1925/26. године четврти разред уписало је 10 ђака, трећи разред шест ђака, други разред осам ђака и први разред девет ђака. Учитељ је био Живота Алексић. Оцењен је оценом „*примеран*“. На испиту је било 18 ђака, а испит је положило 17 ђака.³⁸²

Школске 1926/27. године у први разред уписано је шест ученика и 12 ученица, други разред три ученика и две ученице, трећи разред осам ученика и три ученице, четврти разред један ученик и две ученице. На испиту из првог разреда било је шест ученика и пет ученица, из другог разреда три ученика и једна ученица, из трећег разреда седам ученика и из четвртог разреда један ученик. Због слабог успеха три ђака првог разреда је поновило разред, а остали су сви положили завршни испит. Учитељ је био Живота Алексић. Оцењен је оценом „*повољан*“.³⁸³

Школске 1927/28. године први разред је уписало седам ученика и седам ученица, други разред шест ученика и четири ученица, трећи разред три ученика и две ученице, четврти разред седам ученика и једна ученица. На испиту је било из првог разреда седам ученика и четири ученице, другог разреда шест ученика и три ученице, трећег разреда три ученика и једна ученица и четвртог разреда седам ученика. Због непохађања школе, разред су морали да понове три ђака првог разреда, и по један ученик другог, трећег и

³⁸¹ АЈ, 66, 1313.

³⁸² ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 8.

³⁸³ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 8.

четвртог разреда. Остали су положили главни испит. Учитељ Живота Алексић оцењен је оценом „повољан“.³⁸⁴

Школске 1928/29. године први разред је уписало седам ученика и 10 ученица, други разред седам ученика и пет ученица, трећи разред шест ученика и четири ученица, четврти разред три ученика и две ученице. На испиту је било из: првог разреда седам ученика и пет ученица, другог разреда седам ученика и једна ученица, из трећег разреда шест ученика и једна ученица, и из четвртог разреда три ученика и једна ученица. Два ђака првог и једна ученица другог разреда поновило је разреде, остали су положили главни испит. Ове године учитељ Живота Алексић оцењен је оценом „одличан“, због околности у којима је радио, мада према узвештају није довољно добро обрађен рачун у свим разредима, и земљопис у трећем разреду.³⁸⁵

Школске 1929/30. године први разред уписало је 13 ђака, други разред 10 ђака, трећи разред 10 ђака и четврти разред седам ђака. Због пресељења, два ученика четвртог разреда и један ученик трећег разреда нису завршили разреде, а због непохађања наставе један ученик трећег и и два ученика првог разреда. Учитељ Живан Алексић оцењен је оценом „врло добар“. Пропагирао је трезвеност у селу, а био је члан среског пољопривредног одбора за унапређење пољопривреде. Бавио је и пчеларством.³⁸⁶

Школске 1930/31. године први разред је уписало 27 ђака, други разред 13 ђака, трећи разред 10 ђака и четврти разред осам ђака. Ове године учитељ Живота Алексић оцењен је оценом „добар“, јер није довољно утврђено градиво из свих предмета. Од вештина није радио ручни рад. Према оцени школског надзорника није уложио довољно труда. У школи је основао Трезвену младеж са 30 чланова, и Подмлатак Црвеног крста. Вршио је дужност управитеља школе и заступника вероучитеља.³⁸⁷

Септембра 1931. године школу је уписало 34 ученика и 30 ученица: први разред је уписало девет ученика и осам ученица, други разред 10 ученика и 17 ученица, трећи разред осам ученика и две ученице и четврти разред седам ученика и три ученице.³⁸⁸ Све ђаке водио је Живота Алексић. Он је за свој рад оцењен оценом „врло добар“. Вршио је дужност управитеља школе и дужност вероучитеља. Међу ђацима је организовао Подмладак Црвеног крста са 30 ђака и Друштво трезвености са истим бројем ђака. Бавио се пчеларством. Сметње у настави представљала је полудневна настава, која је морала да се одвија због

³⁸⁴ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 8.

³⁸⁵ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 8.

³⁸⁶ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 8.

³⁸⁷ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 8.

³⁸⁸ АЈ, 66, 1917.

великог броја ђака и малог простора, недостатка уџбеника код дела ђака, и слабог издржавања школе од стране општинске власти.³⁸⁹

Школску 1932/33. годину уписало је 57 ђака: први разред 10 ученика и осам ученица, други разред девет ученика и девет ученица, трећи разред осам ученика и 14 ученица и четврти разред седам ученика и две ученице. Први разред завршило је 10 ђака, и то сви добрим успехом, шесторо је поновило разред због недоласка у школу, а двоје ђака поновило је разред због лошег успеха. Други разред завршило је девет ђака, двоје врло добрим успехом, а остали добрим успехом. Двоје ђака поновило је разред због лошег успеха. Трећи разред завршило је 19 ђака, четворо врло добрим успехом а остали добрим успехом. Двоје ђака је поновило разред због лошег успеха, а једна ученица због непохађања школе. Четврти разред завршили су сви уписани ђаци, и то добрим успехом.

Живота Алексић премештен је из Бресја у Букуровац у срез бело-паланачки 7. фебруара 1933, године, због сукоба са школским надзорником Димитријем Поповићем, после добијања оцене „добар“. Према извештају школског надзорника није прешао цео програм у целини, да није довољно радио на читанки у првом разреду, и на анализу речи у трећем разреду. Знање код ђака није било довољно утврђено. Није уложио довољно труда и није схватао озбиљно своју дужност. Показао је нестручност у раду и непознавање свог посла у довољној мери. Живота Алексић је у својој жалби Министру просвете навео, да је за девет година рада у Бресју, за свој новац набављао оловке, гумице, мастило и сам израђивао мапе. Од свог новца школовао је неке сиромашне ђаке. Почетком школске 1932/33. године својим новцем купио је креч за кречење школе. Често је сам чистио школу, јер није имао редовног служитеља. Основао је и фонд за подизање школске зграде. У току рада основао је Пододбор Црвеног крста, друштво Трезвене младежи, Певачко друштво, Дилетанску дружину, а радио је и на оснивању Соколске чете. За ове организације школски надзорник је тврдио да су основане при крају школске године. Општина у Бресју је 5. марта 1933. године, издала уверење, да се учитељ за време свог деветогодишњег рада одлично понашао, служио је за пример и радио је на добро мештана села.³⁹⁰

Према извештају школског надзорника Димитрија Поповића у уписници, за рад Животе Алексића је истакнуто, да је дужност вршио одговорно и савесно и да је успешно изводио наставу са ђацима, и поред свих сметњи са којима се

³⁸⁹ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 9.

³⁹⁰ АЈ, 66, 1917. Уверење општине потписали су: председник Веља Марковић, и чланови М. Илић и Ђурђе Петровић.

суочила школа. С обзиром на прекид рада од 20. марта до краја школске године, његов раду школи и ван школе оценио је оценом „врло добар“.³⁹¹

Војска

Школске 1925/26. године први разред уписало је 28 ђака, а други разред 12 ђака. Одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Витослава Станојевић. Током године више ђака је напустило школу, па је на испиту било укупно 29 ђака. Испит је положило 25 ђака, док су три ученика првог и једна ученица другог разреда поновили разреде. Учитељица је за свој рад и понашање оцењена оценом „одличан“. Трећи и четврти разред уписало је 29 ђака. На испиту је било 25 ђака. Успешно је положило испит 13 ђака. Трећи разред поновила су три ђака, а три ђака четвртог разреда полагало је испит почетком септембра, и успешно су положили. Ово одељење са ђацима трећег и четвртог разреда водио је Драгомир Станојевић. Он је оцењен оценом „одличан“. Не само што је показао успеха у настави и васпитању, већ је доста радио и у културним установама. Одлично је организовао ђачки певачки хор, певачку дружину и дилетантско позориште.³⁹²

Школске 1926/27. године први разред уписало је 18 ученика и седам ученица, а други разред 12 ученика и пет ученица. Ово одељење водила је Витослава Станојевић. И ове године је за свој рад и понашање оцењена оценом „одличан“. На испиту је из првог разреда било 18 ученика и седам ученица, а из другог разреда 11 ученика и пет ученица. Први разред положило је 11 ученика и шест ученица, а други разред девет ученика и пет ученица. Почетком године у трећи разред било је уписано осам ученика и једна ученица, а у четврти разред 10 ученика и једна ученица. Исти број ђака био је на испиту, и сви су успешно положили испит. И ове године, одељење са ђацима трећег и четвртог разреда водио је Драгомир Станојевић. Његов рад оцењен је оценом „одличан“.³⁹³

На почетку школске 1927/28. године у уписано је у први разред 32 ученика и девет ученица, у други разред 13 ученика и седам ученица. На испиту је било, из првог разреда 29 ученика и девет ученица, а из другог разреда 13 ученика и седам ученица. Испит је положило 26 ученика и шест ученица првог разреда и 13 ученика и седам ученица другог разреда. Ово одељење је и ове године водила Витослава Станојевић. За свој рад оцењена је оценом „одличан“. Трећи разред уписало је 10 ученика и пет ученица, и четврти разред осам ученика и једна ученица. На испиту је из трећег разреда било девет ученика и

³⁹¹ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 9.

³⁹² ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 1.

³⁹³ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 1

пет ученица, а из четвртог разреда седам ученика. Сви су успешно положили испит, а један ученик трећег и једна ученица четвртог разреда положили су испит почетком септембра. Учитељ Драгомир Станојевић и ове године оцењен је оценом „одличан“.³⁹⁴

Школске 1928/29. године Витослава Станојевић водила је само први разред, у коме је било уписано 49 ученика и 13 ученица. На испиту било је 46 ученика и 13 ученица. У старији разред прешло је 40 ученика и 12 ученица. Други разред уписало је 25 ученика и осам ученица. Овај разред је, од 15. новембра 1928. године водила Стаменка Младеновић. На испиту је било присутно 25 ученика и седам ученица. У старији разред прешли су: 21 ученик и седам ученица. Обе учитељице оцењене су оценом „одличан“. На почетку године трећи разред уписало је 13 ученика и шест ученица, а четврти разред осам ученика и пет ученица. На испиту је било 12 ученика и пет ученица трећег и пет ученика и четири ученице четвртог разреда. Сви су положили испит. Почетком септембра испит су положила четири ђака четвртог и један ученик трећег разреда. Учитељ овог одељења Драгомир Станојевић, оцењен је оценом „одличан“.³⁹⁵

Први разред школске 1929/30. године до 3. априла 1930. године водила је Стаменка Младеновић, а од тада па до 23. маја Витослава Станојевић, учитељица другог разреда, од када је мења Елеонора Опалка, привремена учитељица. Први разред уписало је 45 ученика и 25 ученица. Разред је положило 30 ђака, док је понављало 13 ђака. Остали нису похађали школу. Стаменка Младеновић оцењена је оценом „врло добар“. Други разред водила је Витослава Станојевић. Разред је уписало 44 ученика и 13 ученица. Разред је завршило 37 ђака, а њих четворо је поновило разред. Оцењена је оценом „одличан“. Истакнуто је да је врло омиљена код мештана, јер је поучавала женску децу ручном раду и домаћинству. Трећи разред уписало је 20 ученика и девет ученица, а четврти разред 13 ученика и пет ученица. Трећи разред успешно је завршило 11 ђака, а четврти разред сви уписани ђаци. Драгомир Станојевић и ове године оцењен је оценом „одличан“. Поред рада са школским хором, водио је и даље месно певачко друштво „Синђелић“, а био је активан у раду Кредитне, Плетарске и набављачке задруге, и у Задрузи за заједничку продају производа.³⁹⁶

Школске 1930/31. године први разред уписало је 34 ученика и 33 ученице. Први разред водила је Витослава Станојевић. Разред је завршило 47 ђака. Остали су поновили разред због слабог успеха или нису похађали школу. Учитељица је оцењена оценом „одличан“. Радила је као секретар у народној

³⁹⁴ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 1.

³⁹⁵ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 1.

³⁹⁶ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 1.

књижници и читаоници. Водила је мешовити хор од ђака свог одељења. Код ђака је спроводила штедњу. Други разред уписало је 27 ученика и 11 ученица. Разред је завршило 30 ђака. Овај разред је водила Елеонора Опалка. Она је такође оцењена оценом „врло добар“. Водила је мешовити ђачки хор у свом разреду. Била је члан народне књижнице и читаонице. Спроводила је штедњу код својих ђака. Трећи разред уписало је 32 ученика и 10 ученица, а четврти разред осам ученика и три ученице. Трећи разред завршио је 31 ђак, шест ђака је поновило разред због слабог успеха. Остали ђаци нису редовно похађали школу. Четврти разред завршило је 10 ђака, осим једног, који није похађао наставу. До 31. марта 1931. године, до одласка на боловаље, са овим одељењем радио је Драгомир Станојевић, а од тада ђаци су били подељени и придотати првом и другом одељењу. Поред ранијих активности, ове године Драгомир Станојевић се налазио на месту председника Пчеларске задруге, коју је и сам основао.³⁹⁷

Школске 1931/32. године први разред је уписало 33 ученика и 40 ученица. Разред је завршио 51 ђак. Због лошег успеха разред је поновило 11 ђака, а остали нису похађали наставу. Одличним успехом завршило је 12 ђака, врло dobrим 15 ђака, а остали су завршили добрим успехом. Одељење првог разреда водила је Витослава Станојевић. Оцењена је оценом „одличан“. Други разред уписала су 30 ученика и 23 ученице. Одељење са ђацима другог разреда водио је Драгомир Станојевић. Разред је завршило 47 ђака. Само један ђак је поновио разред због слабог успеха. Пет ђака је завршило одличним успехом, 11 врло добрим а остали добрим успехом. Поред ранијих активности, Драгомир Станојевић ове године је организовао међу ђацима Подмладак Црвеног крста. За свој рад оцењен је оценом „одличан“. Трећи разред водила је Елеонора Опалка. У том разреду било је уписано 30 ученика и 10 ученица. Одличним успехом завршила су само два ученика, врло добрим седам ђака, а остали добрим успехом. Због слабог успеха разред је поновило четири ђака. Елеонора Опалка водила је и четврти разред, у коме је било уписано 23 ученика и 10 ученица. За свој рад оцењена је оценом „врло добар“. Међу ђацима је покренула Подмладак Црвеног крста и Ђачки мешовити хор, а била је и члан месне народне књижнице и потрошачке задруге.³⁹⁸

Школске 1932/33. године одељење са ђацима првог, и првог одељења четвртог разреда водила је Елеонора Опалка. Први разред уписало је 30 ученика и 27 ученица, а прво одељење четвртог разреда 14 ученика и једна ученица. Први разред завршило је 37 ђака, одличним успехом осам ђака, врло добрим девет, а остали добрим успехом. Због слабог успеха, разред је поновило 14 ђака. Четврти разред само су два ученика поновила, због слабог успеха. Један ученик

³⁹⁷ ИАЈ, Ф 171. Уписница бр. 1.

³⁹⁸ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 1.

је разред завршио одличним успехом, пет врло добрим, а остали добрим успехом. Елеонора Опалка оцењена је оценом „врло добар“. Осим ранијих активности, наводи се да је покренула соколско удружење. Други разред и друго одељење четвртог разреда водила је Витослава Станојевић. Други разред уписало је 24 ученика и 29 ученица, а друго одељење четвртог разреда уписало је девет ученика и седам ученица. Други разред завршило је 45 ђака. Одличним успехом осам ђака, врло добрим 12 ђака, а остали добрим успехом. Сви уписани ђаци другог одељења четвртог разреда завршили су разред и то: шест ђака одличним успехом, три врло добрим и остали добрим успехом. Рад Витославе Станојевић оцењен је оценом „одличан“. Била је члан Соколске дружине и Пододбора Црвеног крста. Трећи разред уписало је 53 ђака: 29 ученика и 24 ученица. Овај разред водио је Драгомир Станојевић. Разред је завршило 42 ђака. Три ђака одличним успехом, 10 врло добрим успехом и 29 добрим успехом. Драгомир Станојевић је и ове године оцењен оценом „одличан“. Поред ранијих активности, био је члан Соколског удружења у Јагодина, а међу ђацима је организовао Подмладак Црвеног крста.³⁹⁹

Гладна

Школске 1925/26. године у школи је радио Владета Прокић. Тада је водио укупно 29 ученика и 15 ученица. Приправни разред уписало је седам ученика и четири ученице, други разред четири ученика и једна ученица, трећи разред 10 ученика и девет ученица, четврти разред осам ученика и једна ученица. На испиту је било укупно 25 ученика и 15 ученица: приправни разред седам ученика и четири ученица, други разред три ученика и једна ученица, трећи разред седам ученика и девет ученица, четврти разред осам ученика и једна ученица. Две ученице нису положили главни испит.

Школске 1926/27. године школу је уписало у свим разредима 18 ученика и 14 ученица: први разред осам ученика и четири ученице, други разред једна ученица, трећи разред три ученика, четврти разред седам ученика и девет ученица. Редовно је похађало школу 37 ђака: 21 ученик и 16 ученица. Из првог разреда три ученика и пет ученица, другог разреда једна ученица, трећег разреда три ученика, четвртог разреда седам ученика и девет ученица. Главни испит су полагали 21 ученик и 16 ученица. Испит није положила само једна ученица. Владета Прокић водио је ђаке и школске 1926/27. године.

Школске 1927/28. године све разреде је уписало 17 ученика и 14 ученица. Редовно је похађало наставу 16 ученика и 12 ученица.

³⁹⁹ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 2.

Школске 1928/29. године школу је уписало: први разред осам ученика и пет ученица, други разред четири ученика и пет ученица, трећи разред два ученика и четири ученице, четврти разред осам ученика и једна ученица.

Школске 1929/30. године у школи је радио Добросав Анђелковић. Против учитеља Добросав Анђелковића поднета је тужба током 1931. године. Кажњен је губитком плате за 15 дана, због примене телесне казне над учеником Крстивојем Пауновићем. Постојале су и тужбе да проводи блуд са неком женом и да је радио против општине, али те тужбе нису доказане, већ су сматране клеветама.⁴⁰⁰ Следеће 1931/32. године школа није имала учитеља.

Школске 1932/33. године школа је имала пет разреда и једно одељење. Укупно је учило школу 31 ученик и 24 ученице. Са њима је радио један учитељ.

Грабовац

Школске 1925/26. године, први разред уписало је 15 ђака, други разред 13 ђака. Ове разреде је водио Живота Миливојевић. Испиту је присуствовало 13 ђака првог и 13 ђака другог разреда. Сви су прешли у старији разред. Само један ђак првог разреда, због непохађања наставе је поновио разред. Учитељ је оцењен оценом „одличан“, а ред и чистоћа у школи били су примерни.⁴⁰¹ Трећи разред је уписало 20 ђака, а четврти разред 17 ђака. На испиту је присуствовало 14 ђака трећег разреда и 14 ђака четвртог разреда. Сви ђаци, који су присуствовали испиту положили су разреде. Учитељица трећег и четвртог разреда била је Александра Ђурђевић. За свој рад оцењена је оценом „одличан“.⁴⁰²

Школске 1926/27. године први разред уписало је 27 ђака, а други разред 14 ђака. Учитељица ових разреда била је Александра Ђурђевић. На испиту је из првог разреда било 19, а из другог 14 ђака. Четири ђака првог разреда није положило испит, док су из другог разреда сви положили испит. Трећи разред уписало је 19, а четврти разред 16 ђака. Ове разреде је водила Дринка Савић. На испиту је било 13 ђака трећег, и 14 ђака четвртог разреда. Сви који су били на испиту положили су разреде. И она је оцењена оценом „одличан“.⁴⁰³

Школске 1927/28. године први разред је уписало 36 ђака, а други разред 19 ђака. Учитељица првог и другог разреда била је Александра Ђурђевић. Из првог разреда на испиту је било 33 ђака, а из другог 16 ђака. Двојица ученика су

⁴⁰⁰ АЈ, 66, 1314.

⁴⁰¹ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 27.

⁴⁰² ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 27.

⁴⁰³ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 22.

поновила први разред због слабог успеха, а троје ђака због непохађања наставе. Учитељица је за свој рад оцењена оценом „одличан“.⁴⁰⁴ Трећи разред уписало је 20 ђака, а четврти разред 13 ђака. Ђаке трећег и четвртог разреда водио је Драгољуб Миленковић. Његов рад оцењен је оценом „повољан“. На испиту је било 14 ђака трећег, и 13 ђака четвртог разреда. Сви који су присуствовали испиту положили су разред.⁴⁰⁵

Школске 1928/29. године први разред уписала су 31 ученик и 10 ученица, други разред 20 ученика и 11 ученица, трећи разред 11 ученика и 10 ученица и четврти разред 12 ученика и 4 ученице. Ђаке првог разреда водила је Милена Храмоста, која је постављена у Грабовцу 10. маја 1928. године, а ђаке другог и трећег разреда Александра Ђурђевић, која је постављена још 14. септембра 1916. године.⁴⁰⁶ Из другог разреда на испиту је било 20 ученика и осам ученица, а из трећег разреда девет ученика и седам ученица. Из другог у трећи разред прешло је 18 ученика и 11 ученица, а из трећег у четврти девет ученика и седам ученица.⁴⁰⁷ Према уписници за ову школску годину ђаке првог и четвртог разреда водио је Миленко Храмоста. На испиту је било: из првог разреда 28 ученика и девет ученица, а из четвртог разреда 11 ученика и две ученице. Из првог разреда два ученика и једна ученица нису положили испит, док су сви ђаци четвртог разреда успешно завршили школовање.⁴⁰⁸

Школски одбор је послао молбу 30. јула 1929. године, тражећи да се део ђака првог разреда ослободи школовања, јер је те године уписано 53 ђака првог и 95 ђака осталих разреда. Због материјалне кризе тешко је било обезбедити још једну учионицу за рад толиког броја ђака. Школски надзорник то није дозволио, већ је предложио да се за рад трећег одељења узме одељење Кредитне задруге у коме је и раније била учионица.⁴⁰⁹

Школске 1929/30. године први разред је уписало 37 ученика и 25 ученица. До 13. децембра 1929. године овај разред је водио Миленко Храмоста, који је вршио дужност управитеља школе, а од тог дана одељење је примила Александра Ђурђевић. На испиту је било 49 ђака. Од тог броја 36 ђака је прешло у други разред, 13 ђака је поновило разред због слабог успеха, а пет ђака због непохађања наставе. Александра Ђурђевић је за свој рад оцењена оценом „одличан“. Учила је женску децу из Грабовца женским ручним радовима и вођењу домаћинства. Рад у школи је био обустављен 20 дана због

⁴⁰⁴ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 22.

⁴⁰⁵ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 27.

⁴⁰⁶ ИАЈ, Ф 173, кутија бр. 30.

⁴⁰⁷ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 22.

⁴⁰⁸ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 27.

⁴⁰⁹ ИАЈ, Ф 173, кутија, бр. 30.

епидемије шарлаха.⁴¹⁰ Исте школске године други разред је уписало 28 ученика и 10 ученица. Овај разред је до 13. децембра 1929. године водио Миленко Храмошта, а од тог датума Наталија Храмошта. На испиту је било 26 ученика и седам ученица. Због слабог успеха разред су поновила тројица ученика, и двојица ученика, због непохађања наставе. Она је за свој рад оцењена оценом „врло добар“. Поучавала је ученице женском ручном раду.⁴¹¹ Трећи разред уписали су 21 ученик и 13 ученица, а четврти разред 11 ученика и осам ученица. Александра Ђурђевић водила је ђаке трећег и четвртог разреда. За свој рад оцењена је оценом „одличан“. Радила је у Задрузи пољопривредних кредита у месту. Међу ђацима је формирала Подмладак Црвеног крста са 63 члана. Трећи разред је поновило петоро ђака због слабог знања, а шесторо због непохађања наставе. Четврти разред, због непохађања наставе, поновило је двоје ђака.⁴¹²

Школске 1930/31. године, ђаке првог одељења првог разреда и другог разреда водила је Александра Ђурђевић, која је од 19. маја 1931. године вршила и дужност управитеља школе. У први разред било је уписано 26 ђака, у други 41 ђак. Први разред није похађало осам ђака, док је њих четири поновило разред због слабог успеха. Други разред поновило је четири ђака због слабог успеха, једна ученица је ослобођена, а један ученик је престарео. Остали су завршили разред. Учитељица је ове године оцењена оценом „врло добар“. Била је члан набављачке задруге у селу.⁴¹³ Друго одељење првог разреда са четрдесет једним ђаком и трећи разред са истим бројем уписаних ђака, водила је Наталија Храмошта. Први разред није похађало 10 ђака, шест ђака је поновило разред због слабог успеха, док је три ђака умрло. Остали су завршили разред. Трећи разред није похађало троје ђака, један ученик је поновио разред због слабог успеха, а двојица су исписана због престарелости. Учитељица је оцењена оценом „врло добар“. Била је члан Земљорадничко-набављачке задруге. Међу својим ђацима организовала је Подмладак Црвеног крста са 36 чланова.⁴¹⁴ Исте школске године четврти разред уписао је 21 ђак, и пети, или први виши разред 14 ђака. Ове ђаке водио је Миленко Храмошта. Четврти разред није похађало само двоје ђака, док су сви остали завршили разред. Учитељ је оцењен оценом „врло добар“. У свом раду велику пажњу обратио је певању. Водио је ђачки хор. Вршио је дужност управитеља школе до 19. маја 1931. године. Са ђацима је организовао ђачку штедњу, у којој је било укључено 20 ђака. Имао је међу ђацима 20 чланова Црвеног крста. Радио је и као секретар-благајник

⁴¹⁰ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 24.

⁴¹¹ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 27.

⁴¹² ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 22.

⁴¹³ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 24.

⁴¹⁴ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 26.

Земљорадничко-пољопривредне задруге, а био је и члан Набављачке задруге у селу.⁴¹⁵

Школске 1931/32. године први разред уписало је 90 ђака. Разред је водила Наталија Храмоста. Из разних разлога, 48 ђака није похађало редовно наставу, а 11 ђака је поновило разред због слабог успеха. Наталија Храмоста оцењена је оценом „врло добар“. Била је члан Земљорадничко-потрошачке задруге, Дружине за чување народног здравља и члан Соколског удружења у Свилајнцу. Међу ђацима је организовала Подмладак Црвеног крста са четрдесет једним чланом.⁴¹⁶ Други разред уписало је 37 ђака. Разред је завршило 22 ђака, исписаних је било шест ђака, а седам ђака је поновило разред због слабог успеха. Други разред је водио Миленко Храмоста. Трећи разред је водила Александра Ђурђевић, у коме је био уписан 41 ђак. Редовно разред није похађало осам ђака, док су сви остали положили завршни испит. Учитељица је и ове године оцењена оценом „врло добар“. Поред рада у школи, где је вршила и дужност управитеља школе, била је члан потрошачке задруге, месне дружине за очување народног здравља и члан Пододбора Црвеног крста.⁴¹⁷ Миленко Храмоста водио је и четврти разред у коме је било 33 ђака. Осим једног исписаног и једног одсељеног ученика, сви остали су завршили разред. Са својим ђацима организовао је Подмладак Црвеног крста са 55 чланова. Радио је као секретар потрошачке задруге, и као секретар и благајник задруге за пољопривредни кредит. Био је члан месне дружине за чување народног здравља и Соколског друштва у Свилајнцу. Међу ђацима је спровео штедњу. Основао је и школски мешовити хор. За свој рад оцењен је оценом „одличан“. У свим одељењима вршио је дужност вероучитеља.⁴¹⁸

Школске 1932/33. године први разред уписало је 83 ђака. Осим две ученице, које су умрле, сви остали ђаци редовно су похађали школу. Због слабог успеха разред није положило 10 ђака. Учитељица овог разреда била је Александра Ђурђевић. За свој рад оцењена је оценом „одличан“. Поред ранијих ваншколских активности, ове године је била активна и у Соколском удружењу у Свилајнцу.⁴¹⁹ Други разред уписало је 35 ђака. Учитељица овог разреда била је Наталија Храмоста. Само пет ђака је поновило разред због слабог успеха, док су остали положили разред. Учитељица је за свој рада оцењена оценом „одличан“. Била је укључена у рад истих организација као и предходне године.⁴²⁰ Трећи разред уписало је 12 ученика и 11 ученица, а четврти разред 23

⁴¹⁵ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 25.

⁴¹⁶ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 26.

⁴¹⁷ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 24.

⁴¹⁸ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 25.

⁴¹⁹ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 24.

⁴²⁰ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 26.

ученика и 10 ученица. Ђаке трећег и четвртог разреда водио је Миленко Храмошта. Трећи разред поновило је троје ђака због слабог успеха, док су сви ђаци четвртог разреда успешно завршили школовање. Учитељ је оцењен оценом „одличан“.⁴²¹ Треће одељење са ђацима другог одељења првог разреда и четвртог разреда водио је Миленко Храмошта до 20. септембра 1932. године, када одлази за слушаоца Више педагошке школе, а од 2. новембра исте године Лазар Вићентијевић. Друго одељење првог разреда уписало је 12 ученика и седам ученица, и четврти разред 18 ученика и 12 ученица. Само пет ђака завршило је први разред, док су остали поновили разред због непохађања наставе. Десет ђака четвртог разреда је ослобођено школовања, три ученице су поновили разред због непохађања наставе, а остали су завршили разред.⁴²²

На састанку Школског одбора, одржаном 24. јануара 1933. године извештено је о наплати 200 динара казне од родитеља, чија деца нису похађала школу, и донета је одлука о пружању помоћи сиромашним ђацима. Одлучено је да се из школског буџета купи: 1) Божидару Вићентијевићу гуњче, 2) Манојлу Стојановићу, гуњче, 3) Живки Вићентијевић, блуза, 4) Милосаву Јанићијевићу, панталоне, 5) Чедомиру Јанићијевићу, гуњче, 6) Милутину Јовановићу, панталоне, 7) Живки Миленковић, опанци, 8) Милану Костићу, панталоне, 9) Милану Стевановићу, панталоне, 10) Милутину Филиповићу, панталоне, 11) Драгињи Раденковић, блуза, 12) Мирку Миливојевићу, панталоне.⁴²³

На истом састанку је одлучено да се казни Милан Синђелић, јер је на саслушању изјавио да не може да издржава два ђака, а да се не казни Лазар Петровић, јер ће поднети лекарско уверење о болести његовог детета и да се не казни Живота Миленковић, зато што није у стању да издржава два ђака, и да ће једно дете да остави за следећу годину, кад би требало друго дете да заврши четврти разред.⁴²⁴

На састанку општинског одбора одржаном 20. августа 1933. године, изабрана су четири члана школског одбора, и то: Новица Глигоријевић, Сретен Илић, Младен Павловић и Боривоје Василијевић.⁴²⁵

⁴²¹ ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 25.

⁴²² ИАЈ, Ф 173, Уписница бр. 25.

⁴²³ ИАЈ, Ф 173, кутија бр. 30.

⁴²⁴ ИАЈ, Ф 173, кутија бр. 30. Школски одбор: А. М. Аксентијевић, председник, чланови: С. О. Стевановић, В. М. Велисављевић, Бож. Ђурђевић, М. М. Антонијевић, М. Лазар. Секретар одбора Александра Ђурђевић, учитељица.

⁴²⁵ ИАЈ, Ф 173, кутија бр. 30.

Дубље

Школске 1925/1926. године први разред уписало је 16 ђака, а други разред 21 ђак. До 8. априла 1926. године ове разреде водила је Мара Петровић, а заменила је Викторија Милићевић. До краја године школу је похађало 16 ученика и 18 ученица. На главном испиту било је 15 ученика и девет ученица. Сви су прешли у старије разреде. За свој рад учитељица је оцењена одличном оценом.⁴²⁶ Школске 1925/1926. године трећи разред уписало је 17 ђака, а четврти разред 27 ђака, односно укупно 25 ученика и 19 ученица. Учитељ ових разреда био је Мата Николић. Испиту су присуствовали 21 ученик и 14 ученица. Сви су положили разреде. Учитељ за свој рад и понашање, као и за одржавање реда и чистоће у школи, оцењен је одличном оценом.⁴²⁷

Следеће школске 1926/1927. године први разред је уписало 19 ученика и 17 ученица, а други разред пет ученика и седам ученица. И ове године ученике првог и другог разреда водила је Викторија Милићевић. На испиту је било 22 ученика и 14 ученица. По један ученик првог и другог разреда поновили су разреде, док су остали положили главни испит. Због недовољног знања из математике и матерњег језика, учитељица је оцењена оценом „*ловољан*“.⁴²⁸ Исте школске године трећи разред је уписало 17 ђака: 10 ученика и седам ученица, а четврти разред 14 ђака: 10 ученика и четири ученице. На испиту је било 20 ученика и осам ученица. Сви су положили успешно завршни испит. Учитељ је и ове године био Матеја Мата Николић, Такође је и ове године учитељ оцењен одличном оценом.⁴²⁹

Школске 1927/1928. године учитељ Матеја Мата Николић водио је први и четврти разред, које је уписало 30 ученика и 18 ученица. Први разред уписало је 20 ученика и 12 ученица, а четврти разред 10 ученика и шест ученица. На испиту је било 24 ученика и 17 ученица. Успешно су положило испит 23 ученика и 17 ученица. Учитељ је оцењен и ове године оценом „*одличан*“. Исте школске године други разред је уписало 28 ђака, и трећи разред седам ђака. Ово одељење, које су чинили ученици другог и трећег разреда водила је Олга Христодуловић. Да краја године школу су редовно похађали 21 ученик и 14 ученица. Само један ученик другог разреда није положио завршни испит. Учитељица је за свој рад оцењена оценом „*одличан*“.⁴³⁰

Школске 1928/1929. године први разред уписао је 41 ђак, а други разред 26 ђака. На главном испиту било је 17 ученика и 17 ученица првог разреда, и из

⁴²⁶ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 41.

⁴²⁷ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 40.

⁴²⁸ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 41.

⁴²⁹ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 40.

⁴³⁰ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 41.

другог разреда 15 ученика и девет ученица. Сви су успешно положили главни испит и прешли у старије разреде. Учитељ ових разреда био је Вићентије Миловановић. За свој рад оцењен је одличном оценом.⁴³¹ Исте школске године трећи разред је уписало 27 ђака: 16 ученика и 11 ученица, а четврти разред четири ученика и три ученице. Ове разреде водила је Олга Христодуловић. На испиту је било 27 ђака трећег и шест ђака четвртог разреда. Само четири ученика трећег разреда је поновило разред.⁴³²

Школске 1929/1930. године први разред уписало је 40 ђака, а други разред 31 ђак. Из разноразних разлога први разред није завршило 13 уписаних ђака, а други разред осам ђака. Учитељица ових разреда била је Олга Христодуловић. За свој рад и понашање је доста похваљена, а оцењена је врло добром оценом. Наставни рад је доста ометан болешћу ђака. Три недеље школа није радила због епидемије.⁴³³ Исте школске године трећи разред је уписало 28 ђака, а четврти разред 24 ђака. Учитељ трећег и четвртог разреда, приликом уписа био је Вићентије Миловановић, а заменио га Милорад Костић. Од ђака трећег разреда, четири ђака је поновило разред, док су три ђака ослобођена од школе. Од ђака четвртог разреда, четири ђака је поновило разред, један ученик је ослобођен школе, а једна ученица није током године редовно похађала наставу. Рад је ометало често боловање ученика од шарлаха. Само због мањих пропуста у утврђивању земљописа у трећем разреду, оцењен је оценом „врло добар“. Радио је у Земљорадничко-потрошачкој задрузи у селу, и као књижничар у месној библиотеци и читаоници.⁴³⁴

Треће одељење отворено је 26. новембра 1930. године. Школске 1930/1931. године, само у први разред било је уписано 83 ђака. До 11. марта 1931. године са овим одељењем радила је неизменично Олга Христодуловић, јер је један учитељ премештен. Од 11. марта ђаке првог разреда водила је Видосава Новаковић. Њен рад оцењен је оценом „добар“. На лошији успех утицало је то, што ово одељење није имало сталног учитеља. У овом одељењу учитељица је успела да формира Подмладак Црвеног крста са 40 ђака. У одељењу, које су чинили ђаци четвртог разреда и првог вишег разреда, учитељ је у почетку био Милорад Костић. Касније њега је мењала Олга Христодуловић, а од 11. марта 1931. године Драгослав Новаковић. Он је вршио дужност управитеља, а вршио је и дужност вероучитеља. Његов рад оцењен је оценом „врло добар“.⁴³⁵ Од септембра 1930. године, ђаке другог и трећег разреда водила је Олга Христодуловић. Њен рад је оцењен успешним, мада је током три

⁴³¹ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 40.

⁴³² ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 40.

⁴³³ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 40.

⁴³⁴ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 41.

⁴³⁵ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 40.

месеца, вршила замену и у другим одељењима ове школе. Одсуствовала је седам дана ради обучавања у соколским вежбама у Нишу. У свом одељењу имала је 26 ђака чланова Црвеног крста. Радила је и као књижничар у месној књијници.⁴³⁶

Школске 1931/1932. године први разред уписало је 64 ђака, које је водила Олга Христодуловић. Била је члан Соколског друштва у Свилајнцу, основала је у одељењу Подмладак Црвеног крста са 26 ђака, а водила је и месну народну књијницу. За свој укупни рад оцењена је оценом „врло добар“. Исте школске године други разред је уписало 52 ђака. Овај разред водила је Видосава Новаковић. У одељењу је ове године имала 44 чланова Подмлатка Црвеног крста, а у току године водила је ђачку књијницу. Њен рад оцењен је оценом „одличан“.⁴³⁷ Исте школске године трећи разред уписао је 31 ђак, колико је уписало и четврти разред. Учитељ трећег и четвртог разреда био је Драгослав Новаковић. Из трећег разреда четири ђака је ослобођено наставе, а сви остали су успешно положили завршни испит. Из четвртог разреда само је једна ученица ослобођена наставе, док су остали успешно положили завршни испит. Учитељ је оцењен оценом „врло добар“. Вршио је дужност управитеља школе и предавао је веронауку.⁴³⁸

Школске 1932/1933. године први разред уписало је 47 ђака, који је због бројности подељен на три одељења. Други разред уписало је 52 ђака. Одељење које је чинило други разред и прво одељење првог разреда од 10 ђака водила је Олга Христодуловић. Истим ваншколским активностима бавила се и ове године. За свој укупни рад и понашање добила је оцену „одличан“. Трећи разред исте школске године уписало је 49 ђака. Ово одељење са ђацима трећег разреда и десет ђака првог разреда, водила је Видосава Новаковић. Од ове године и она је била члан Соколског друштва у Свилајнцу. Њен рад је оцењен одличном оценом.⁴³⁹ Треће одељење, које је чинило 27 ђака четвртог разреда и остали ђаци првог разреда, водио је Драгослав Новаковић. Драгослав Новаковић био је члан Соколског удружења у Свилајнцу, члан Пододбора Црвеног крста у Дубљу, члан месне библиотеке. У свом разреду формирао је Подмладак Црвеног крста. Оцењен је оценом „одличан“.⁴⁴⁰

⁴³⁶ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 41.

⁴³⁷ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 40.

⁴³⁸ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 41.

⁴³⁹ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 40.

⁴⁴⁰ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 41.

Дубница

Школске 1925/26. године у школи је радио Живота Милојковић. Тада је школу уписало 36 ученика и 24 ученице: први разред осам ученика и 16 ученица, други разред 14 ученика и четири ученице, трећи разред осам ученика и четири ученице, четврти разред шест ученика. На испиту је било само 17 ученика, и ни једна ученица: први разред пет ученика, други разред 10 ученика, трећи разред три ученика и четврти разред два ученика.⁴⁴¹

Школске 1926/27. године школу је уписало 34 ученика и 23 ученице: први разред 12 ученика и 19 ученица, други разред 10 ученика и четири ученице, трећи разред 10 ученика, четврти разред два ученика. Редовно су школу похађали 27 ученика и четири ученице, колико је и било на испиту. Од њих, испит нису положила три ученика. Живота Милојковић је радио и школске 1926/27. године.

Школске 1927/28. године школу су уписали 41 ученик и 17 ученица. Редовно је похађало наставу 35 ученика и шест ученица, док шест ученика и једна ученица нису никако похађали наставу. Учитељ је и ове школске године био Милорад Миловановић.

Школске 1928/29. године школу је уписало: први разред 24 ученика и осам ученица, други разред 14 ученика и једна ученица, трећи разред 11 ученика и две ученице, четврти разред осам ученика и четири ученице.

За учитељицу у Дубници, 10. децембра 1929. године, по казни је постављена Злата Торубска.⁴⁴²

Школске 1929/30. године у школи су радили Злата Перцона Јасенски, Милован Миловановић и Милорад Миловановић. Следеће 1931/32. године, поред Милована Миловановића, у школи се налазио и учитељ Милорад Миловановић.

Школа је школске 1932/33. године имала четири разреда и два одељења, у којима се налазило 67 ученика и 43 ученице. Са њима су радила тројица учитеља.

Ђуринац

Одлуком Министра просвете од 12. децембра 1928. године образована је нова школска општина у Ђуринцу. Школски одбор је приступио преправци зграде која је одређена за привремену школску зграду. Комисија је 4. априла 1930. године примила зграду, која је могла да се користи наредних десет

⁴⁴¹ АЈ, 66, 1313.

⁴⁴² АЈ, 66, 1917.

година. У згради је постојао учитељски стан са две собе и кухињом. Школу је требало да уче око 40 ђака. Сав потребан намештај је набављен. Школа у Ђуринцу основана је 15. маја 1930. године, када је донета одлука о оснивању. Ђаци из села морали су и даље да одлазе у школу у Бусуру, све до постављање учитеља, које је било предвиђено за почетак школске 1930/31. године. Тада је школу уписало 49 ђака: 31 ученик и 18 ученица. Први разред је уписало девет ученика и осам ученица, други разред 11 ученика и три ученице, трећи разред уписало је пет ученика и седам ученица, четврти разред шест ученика. Само по један ученик првог и четвртог разреда нису редовно похађали наставу. Те школске године за учитеља је постављен Риста Пејовић. Његов рад оцењен је оценом „врло добар“.

Школске 1932/33. године постојала су четири разреда и једно одељење. Школу је учио⁴⁴³ 39 ученика и двадесет и једна ученица. Њих је водио један учитељ.

Јасеново

Школске 1925/26. године у приправни разред било је уписано шест ученика и седам ученица, у први разред пет ученика и једна ученица, у други разред четири ученика и пет ученица. Ове ђаке водила је Олга Христовић. Приправни разред је поновило двоје ђака због непохађања наставе, први разред једна ученица из истог разлога, док су други разред завршили сви уписани ђаци. Исте школске године трећи разред је уписало 15 ученика и 10 ученица, а четврти разред 12 ученика и једна ученица. До 28. септембра ове ђаке је водио Станоје Јовановић, а од тада Вукашин Марковић. Учитељ је оцењен оценом „одличан“. Само један ученик трећег разреда је поновио разред, због недоласка у школу. Четврти разред успешно су завршили сви уписани ђаци.⁴⁴⁴

Школске 1926/27. године приправни разред уписало је 14 ђака, први разред 10 ђака и други разред шест ђака. Ове ђаке водила је Милана Лазаревић. У старије разреде нису прешли једна ученица приправног разреда и један ученик првог разреда. Милана Лазаревић је за свој рад оцењена оценом „одличан“. Исте школске године трећи разред је уписало девет ђака, а четврти разред 25 ђака. Ово одељење са ђацима трећег и четвртог разреда водио је Станислав Грујић. И он је за свој рад оцењен оценом „повољан“. Трећи разред

⁴⁴³ АЈ, 66, 1917.

⁴⁴⁴ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 12.

су поновиле три ученице због слабог успеха, а четврти разред један ученик због непохађања наставе.⁴⁴⁵

Школске 1927/28. године у приправни разред било је уписано 10 ученика и 19 ученица, и у први разред 10 ученика и четири ученице. Из припремног разреда, на испиту је било девет ученика и 17 ученица. Због слабог успеха разред није положило двоје ђака, а две ученице због непохађања наставе. Први разред је поновио само један ученик због недоласка у школу. Одељење са ђацима припремног и првог разреда водила је Смиљана Вуканић. Одељење са ђацима другог, трећег и четвртог разреда водио је Лазар Вучковић. У други разред било је уписано пет ученика и четири ученице, у трећи разред пет ученика и једна ученица, и у четврти разред пет ученика и пет ученица. Сви уписани ђаци другог и трећег разреда положили су разреде, а само двоје ђака четвртог разреда поновило је разред због непохађања наставе. Учитељ је оцењен оценом „*повољан*“.⁴⁴⁶

Школске 1928/29. године приправни разред уписало је 24 ученика и 12 ученица, трећи разред пет ученика и четири ученице, и четврти разред шест ученика и две ученице. Из приправног разреда 23 ученика и 10 ученица успешно су савладали градиво. Сви уписани ђаци трећег и четвртог разреда успешно су положили завршни испит. Одељење са ђацима приправног, трећег и четвртог разреда водио је Милорад Костић. Због тога што није у довољној мери обрадио наставно градиво из рачуна, земљописа и Познавања природе оцењен је оценом „*повољан*“.⁴⁴⁷ Исте школске године, први разред уписало је 13 ученика и 15 ученица, а други разред девет ученика и четири ученице. Сви уписани ђаци првог и другог разреда успешно су положили разреде. Одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Смиљана Вуканић. Њен рад је оцењен оценом „*одличан*“.⁴⁴⁸

Школске 1929/30. године приправни разред уписало је 11 ђака, други разред 27 ђака, а трећи разред 13 ђака. Ове ђаке водила је Смиљана Вуканић. За свој рад и понашање оцењена је оценом „*врло добар*“.⁴⁴⁹ Сви уписани ђаци припремног разреда положили су завршни испит, једна ученица другог разреда је поновила разред због слабог успеха, а трећи разред није завршило троје ђака, јер су се исписали у току године.⁴⁴⁹ Исте школске године први разред је уписало 39 ђака а четврти разред девет ђака. Одељење са ђацима првог и четвртог разреда, од 25. новембра 1929. године, водила је Радмила Драгановић. За свој рад оцењена је оценом „*врло добар*“.⁴⁴⁹ Шест ђака првог разреда је поновило

⁴⁴⁵ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 12.

⁴⁴⁶ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 12.

⁴⁴⁷ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 12.

⁴⁴⁸ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 12.

⁴⁴⁹ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 12.

разред због слабог успеха, а пет због непохађања наставе. Четврти разред завршили су сви уписани ђаци. Ове школске године обе учитељице нису се бавиле радом на народном просвећивању, због многобројних других обавеза.⁴⁵⁰

Школске 1930/31. године приправни разред уписало је 25 ђака, први разред 24 ђака и други разред 33 ђака. Одељење са ђацима приправног, првог и другог разреда водила је Радмила Грујић. Двоје ђака припремног разреда је поновило разред због слабог успеха, први разред је поновило девет ђака због слабог успеха и две ученице због непохађања наставе, други разред осам ђака због слабог успеха је поновило разред, један ученик је преминуо, а један није похађао наставу. Учитељица је оцењена оценом „врло добар“. У свим разредима предавала је веронауку, и вршила је дужност управитеља школе. Међу ђацима је формирала Подмладак Црвеног крста са 48 чланова, а са ђацима је изводила соколске вежбе. Током године, три месеца водила је и ђаке другог одељења, због боловања њихове учитељице. Друго одељење са ђацима трећег и четвртог и првог вишег разреда водила је Смиљана Вукановић. Трећи разред уписало је осам ученика и 13 ученица, четврти разред осам ученика и две ученице, и први виши разред четири ученика и пет ученица. Трећи разред није завршило шест ђака због слабог успеха и двојица ученика због боловања. Четврти разред завршили су сви уписани ђаци, а први виши разред две ученице и један ученик због слабог успеха. Такође је Смиља Вукановић оцењена оценом „врло добар“. У одељењу је имала 40 ђака чланова Подмлатка Црвеног крста. Са ђацима је спровела штедњу, а успешно их је вежбала соколским вежбама.⁴⁵¹

Школске 1931/32. године приправи разред уписало је 50 ђака, први разред 32 и други разред 22 ђака. Њихова учитељица је била Радмила Грујић. Припремни разред нису положила шест ђака због слабог успеха. Двојица ученика су преминула, а једна ученица се одселила. Први разред је поновило троје ђака због слабог успеха, а четворо ђака није похађало наставу. Други разред није завршила једна ученица због непохађања наставе. И у овом разреду једна ученица је преминула. Остали су завршили разред. Ове године учитељица је оцењена оценом „одличан“. Вршила је дужност управитеља школе и вероучитеља. Међу ђацима је спровела Подмладак Црвеног крста и штедњу. Била је члан Соколског удружења у Свилајнцу. Трећи разред уписао је 31 ђак, и четврти разред 112 ђака. Њих је водио Станислав Грујић. Трећи разред завршили су сви уписани ђаци, осим једне ученице, која је ослобођена због болести, и једне ученице која није похађала наставу. Четврти разред завршили су сви уписани ђаци. Учитељ је оцењен оценом „одличан“. Осим успешног рада у настави, спровео је Подмадак Црвеног крста и штедњу међу ђацима. Био је

⁴⁵⁰ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 12.

⁴⁵¹ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 12.

члан Соколског удружења у Свилајнцу. Енергично се залагао на подизању нове школске зграде, јер стара није могла да прими све ђаке.⁴⁵²

Школске 1932/33. године приправни разред уписало је 49 ђака, први разред 48 ђака, други разред 29 ђака. Ове ђаке водила је Радмила Грујић, која је и вршила дужност управитеља школе и предавала веронауку. Приправни разред је поновило због слабог успеха пет ђака, док једна ученица није похађала школу. Остали су положили разред, и то 10 ђака одличним успехом, 11 врло добрим и остали добрим успехом. Први разред је поновило осам ђака због слабог успеха, док је четири ђака било исписано. Одличним успехом завршило је девет ђака, врло добрим шест, а остали добрим успехом. Други разред није завршило 10 ђака због лошег знања, и један ђак јер се исписао. Одличним успехом завршило је четири ђака, врло добрим шест, а остали добрим успехом. Радмила Грујић оцењена је оценом „одличан“. Организовала је Подмладак Црвеног крста међу ђацима. Била је члан соколског удружења у Свилајнцу.⁴⁵³ Исте школске 1932/33. године трећи разред уписало је 18 ђака, а четврти разред 29 ђака. Ове ђаке водио је Станислав Грујић. Трећи и четврти разред завршили су сви уписани ђаци, осим једне ученице трећег разреда, која је била ослобођена за ту годину. Трећи разред одличним успехом завршила је само једна ученица, врло добрим два ђака, а остали добрим успехом. Четврти разред одличним успехом завршила су четири ђака, врло добрим такође четири, а остали добрим успехом. Станислав Грујић оцењен је оценом „одличан“. Организовао је у свом одељењу Подмладак Црвеног крста, а био је члан соколског удружења у Свилајнцу и месног Пододбора Црвеног крста. Нарочито се ангажовао на подизању нове школске зграде.⁴⁵⁴

Купиновац

Школске 1925/1926. године први разред је уписало 12 ђака. На испиту су била шест ђака, од којих, њих пет су прешли у старији разред. У други разред било је уписано шест ђака. На испиту је било пет ђака, и сви су прешли у старији разред. У трећи разред било је уписано 10 ђака. На испиту је било три ђака, од којих су два прешла у четврти разред. Учитељ ових разреда, до 12. маја 1926. године била је Викторија Милићевић, а од тада Миодраг Петровић. У првом разреду успех је био доста слаб, док је у осталим разредима постигнут бољи успех. У четврти разред било је уписано пет ученика, али ни један није присуствовао завршном испиту.⁴⁵⁵

⁴⁵² ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 12.

⁴⁵³ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 29.

⁴⁵⁴ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 29.

⁴⁵⁵ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 10.

Школске 1926/1927. године први разред уписало је 13 ђака. На испиту је било девет ђака, и сви су прешли у старији разред. Други разред уписало је шест ђака, колико је и било на испиту. Сви су успешно положили други разред. И трећи разред је уписало шест ђака, и сви су положили завршни испит. Четврти разред уписала су само два ученика, који су успешно завршили разред. Осим наставе рачуна у свим разредима, сва настава је извршена у потпуности. Миодраг Петровић је оцењен оценом „*повољан*“.⁴⁵⁶

Школске 1927/1928. године, први разред уписало је осам ученица и 11 ученика, други седам ученика и једна ученица, трећи разред пет ученика и једна ученица и четврти разред пет ученика и једна ученица. Из првог разреда на испиту су била само девет ученика, и сви су прешли у старији разред. Из другог и трећег разреда сви уписани ђаци били су на главном испиту и сви су положили разред. Из четвртог разреда нико од ученика није био на испиту. Учитељ је оцењен оценом „*одличан*“. Њега је 21. августа 1928. године заменио Лазар Вучковић.⁴⁵⁷

Школске 1928/1929. године у први разред је уписано шест ученика и 17 ученица, у други разред девет ученика, у трећи разред седам ученика и једна ученица, и у четврти разред шест ученика и једна ученица. Први разред поновило је 13 ђака, а остали су прешли у други разред. Из другог разреда на испиту је било девет ученика, и сви су свршили разред. Из четвртог разреда на испиту је било пет ученика, и сви су успешно завршили разред. Због недовољног знања из рачуна, историје и познавања природе у трећем и четвртом разреду, учитељ Лазар Вучковић је оцењен оценом „*повољан*“.⁴⁵⁸

Школску 1929/1930. годину први разред уписало је 34 ђака, други разред 10, трећи разред 10 и четврти разред девет ђака. Према приказаном успеху, успешно су положили разред: први разред 12 ђака, други седам, трећи осам и четврти разред седам ђака. Рад учитеља Лазара Вучковића оцењен је оценом „*врло добар*“, због неколико несигурних одговора из рачуна код неких ученика првог разреда. Учитељ је држао предавања о ружним обичајима на селу, и о идеји задругарства. Рад школе је ометало лоше издржавање.⁴⁵⁹

Школске 1930/1931. године први разред је уписало 33 ђака, други разред 15 ђака, трећи разред 10 ђака, и четврти разред такође 10 ђака. Учитељ и управитељ школе био је и ове године Лазар Вучковић. Оцењен је за свој рад оценом „*врло добар*“, и требао је да обрати већу пажњу на рад на буквару, и на рачун у првом разреду.⁴⁶⁰

⁴⁵⁶ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 10.

⁴⁵⁷ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 10.

⁴⁵⁸ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 10.

⁴⁵⁹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 10.

⁴⁶⁰ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 10.

Школске 1931/1932. године први разред уписало је 49 ђака, други разред 14 ђака, трећи разред 15 ђака и четврти разред девет ђака. Учитељ свих разреда био је Лазар Вучковић, који је вршио и дужност управитеља школе и вероучитеља. Био је члан Потрошачко-набављачке задруге и председник Задруге за пољоприврени кредит и Пододбора Црвеног крста. Његов рад оцењен је оценом „врло добар“. На испиту из првог разреда било је 22 ђака, из другог девет, трећег 12 и четвртог разреда шест ђака. Сви ђаци који су полагали завршни испит, положили су га са успехом.

Школске 1932/1933. године први разред уписало је 22 ђака, други разред 23, трећи разред девет и четврти разред 12 ђака. И ове године рад учитеља Лазара Вучковића оцењен је оценом „врло добар“.

Луковица

Школске 1925/26. године у школи је радио и даље Душан Адамовић. Школске 1925/26. године школу је уписало укупно 19 ученика и шест ученица: први разред две ученице, други разред пет ученика и једна ученица, трећи разред седам ученика и једна ученица и четврти разред седам ученика и две ученице. На испиту је било 17 ученика и четири ученице: први разред једна ученица, други разред четири ученика и једна ученица, трећи разред седам ученика и једна ученица, четврти разред шест ученика и једна ученица. Само две ученице нису положили завршни испит.

Школске 1926/27. године школу је уписало 18 ученика и шест ученице. Први разред је уписало шест ученика и четири ученице, други разред није имао ђаке, трећи разред пет ученика и две ученице, четврти разред седам ученика. Редовно је похађало школу 17 ученика и три ученице: први разред шест ученика и четири ученице, трећи разред пет ученика и две ученице, четврти разред седам ученика. На испиту је било 17 ученика и три ученице, а нису га положили четири ученика. Душан Адамовић је и школске 1926/27. године водио ђаке.

Школске 1927/28. године школу су уписала 38 ђака: 21 ученик и 17 ученица. Сви су редовно похађали наставу током целе школске године. Учитељ је и даље био Душан Адамовић.

Школске 1928/29. године школу је уписало: први разред шест ученика и 15 ученица, други разред 13 ученика и осам ученица, трећи разред девет ученика и 14 ученица, четврти разред четири ученика и две ученице.

Школске 1929/30. године, поред Душана Адамовића, у школи је радила и Персида Ивановић, као и наредних школских година. Школске 1932/33. године школа је имала четири разреда и два одељења. Укупно је школу

похађало 37 ученика и 53 ученице. Њих су водили један учитељ и једна учитељица.⁴⁶¹

Проштинац

Школа је основана 29. јануара 1930. године одлуком бана Моравске бановине. Звала се „Основна школа проштиначка“. За школу је узета привремено зграда, коју је комисија 26. марта 1929. године предложила. Ова зграда могла је да служи за школу само две године, а тада је школска општина морала да изгради нову зграду.⁴⁶²

Школске 1931/32. године у школи је радио Владимир Ристић. Школске 1932/33. године школу је учило 35 ученика и 37 ученица. Школа је имала четири разреда у два одељења. Са њима је радио један учитељ.

Радошин

Школске 1929/30. године први разред је уписало 18 ђака, други разред 12, трећи разред такође 12 и четврти разред три ученика. Њихов учитељ био је Василије Шебардин. Први разред је поновио један ученик због слабог успеха и једна ученица због непохађања наставе. Остали ђаци су успешно положили разреде. Василије Шебардин оцењен је оценом „одличан“. Једину сметњу у настави представљало је то, што школа због скорог отварања није располагала наставним училима и школским потребама.⁴⁶³

Школске 1930/31. године све разреде је уписао 81 ђак: први разред уписало је 42 ђака, други разред 15 ђака, трећи разред 11 ђака, четврти разред 12 ђака и први виши разред један ђак. У току године само из првог разреда је отпало седам ђака, док је двоје поновило разред због слабог успеха. Ваци свих осталих разреда успешно су завршили разреде. Настава је обављана полу дневно, јер су учioniце биле мале за велики број ђака. Ове године Василије Шебардин оцењен је оценом „врло добар“.⁴⁶⁴

Школске 1931/32. године уписано је укупно 87 ђака. Први разред је уписало 29 ђака, други разред 32 ђака, трећи разред 15 и четврти разред 11 ђака. У току школске године само из првог разреда отпала су два ђака, тако да је на испиту било 85 ђака. Због слабог успеха први разред поновило је троје ђака а

⁴⁶¹ АЈ, 66, 1313.

⁴⁶² АЈ, 66, 1917.

⁴⁶³ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 10.

⁴⁶⁴ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 10.

због непохађања школе један ученик. Други разред поновиле су две ученице, а један ученик због непохађања наставе. Трећи разред је поновио један ученик због непохађања наставе. Учитељ је оцењен оценом „врло добар“.⁴⁶⁵

У почетку школске 1932/33. године све разреде је уписало 88 ђака: први разред 18 ђака, други разред 25, трећи разред 31 и четврти разред 14 ђака. У току године отпао је само један ђак. Због непохађања наставе први разред поновила су два ученика, други разред једна ученица и трећи разред један ученик. Остали ђаци су положили успешно разреде. Рад и понашање Василија Шебардина оцењен је оценом „врло добар“. Радио је као члан управног одбора Набављачке задруге и Пододбора Црвеног крста. Међу ђацима је спровео организацију Црвеног крста.⁴⁶⁶

Роанда

Школске 1925/26. године у школи је радио Пантелија Лиховидов. Те године школу је уписало 37 ученика и двадесет и једна ученица: први разред 17 ученика и 13 ученица, други разред седам ученика и пет ученица, трећи разред осам ученика и три ученице, четврти разред пет ученика. На испиту је било 29 ученика и седам ученица: први разред 13 ученика и две ученице, други разред шест ученика и две ученице, трећи разред шест ученика и две ученице, четврти разред пет ученика. Испит нису положила три ученика и једна ученица.

Школске 1926/27. године све разреде је уписало 36 ученика и 14 ученица: први разред 13 ученика и седам ученица, други разред девет ученика и једна ученица, трећи разред осам ученика и четири ученице, четврти разред шест ученика и две ученице. Редовно је похађало наставу 30 ученика и 10 ученица: први разред девет ученика и три ученице, други разред девет ученика и једна ученица, трећи разред шест ученика и четири ученице, четврти разред шест ученика и две ученице. На испиту је било свих 30 ученика и 10 ученица, и сви су успешно положили. Пантелија Лиховидов је радио и 1926/27. године.

Школске 1927/28. године школу су уписала 33 ученика и осам ученица. Сви су уредно похађали наставу током школске године. Учитељ ове школске године био је Радосав Милосављевић.

Школске 1928/29. године први разред је уписало 12 ученика и две ученице, други разред 16 ученика и 10 ученица, трећи разред осам ученика и једна ученица, четврти разред осам ученика и две ученице.

Школске 1929/30. године, поред Лиховидова, у школи је радила и Драга Миленковић, али следеће 1931/32. године у школи поново ради само Пантелија

⁴⁶⁵ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 10.

⁴⁶⁶ ИАЈ, Ф 171, Уписница бр. 10.

Лиховидов. Школске 1932/33. године сва четири разреда, која су радила у два одељења, учило је 56 ученика и 19 ученица. Са њима су радила два учитеља.⁴⁶⁷

Роћевац

Школске 1925/26. године било је уписано 23 ученика и девет ученица. Први разред је уписало осам ученица, други разред девет ученика, трећи разред три ученика и једна ученица и четврти разред 11 ученика. Учитељица Јулија Шарић ступила је на дужност 6. новембра 1925. године. На испиту је било из првог разреда шест ученица, из другог девет ученика, из трећег три ученика и једна ученица, и из четвртог разреда 11 ученика. Сви су положили завршни испит, осим две ученице првог разреда, које нису биле на испиту. Само рад у првом разреду није текао у складу са програмом. Пошто су у тај разред била уписана само женска деца, родитељи их нису слали у школу, а то су учинили тек после кажњавања. За свој рад учитељица је оцењена одличном оценом. Ред и чистоћа у школи су такође примерни.

Школске 1926/27. године у први разред било је уписано четири ученика и четири ученице, у други разред шест ученица, у трећи девет ученика, и у четврти разред три ученика и једна ученица. На испиту су били сви уписани ђаци. Сви уписани у први, други и четврти разред положили су главни испит, само три ученика трећег разреда су поновила разред. Ове школске године учитељица Јулија Шарић оцењена је оценом „повољан“, јер је било мањих пропуста у настави матерњег језика и рачуна.

Следећу школску 1927/28. годину уписало је 20 ученика и 19 ученица. Први разред уписало је седам ученика и девет ученица, други разред је уписало четири ученика и четири ученице, трећи разред три ученика и шест ученица, и четврти разред шест ученика. Осим две ученице првог разреда, које су биле ослобођене наставе, сви остали ђаци успешно су положили завршни испит. И ове године рад учитељице Јулије Шарић оцењен повољном оценом, због мањих пропуста у настави рачуна у трећем и четвртом разреду. Нарочито је била похваљена за успех постигнут из ручног рада, и због одржавању реда и чистоће у школи. На крају ове школске године, односно 10. маја 1928. године, за учитеља у Роћевцу постављен је Радоје Милосављевић, дотадашњи учитељ у Роанди.

Школске 1928/29. године, сва четири разреда је уписало 26 ученица и 25 ученика. Први разред уписало је девет ученица и 11 ученика, други разред седам ученица и седам ученика, трећи разред четири ученика и четири ученица,

⁴⁶⁷ АЈ, 66, 1313.

и четврти разред три ученика и шест ученица. На завршном испиту били су сви уписани ђаци. Само једна ученица првог разреда није положила испит, а сви остали ђаци прешли су у старије разреде. Нови учитељ оцењен је оценом „одличан“, мада му је указано да је требало обратити мало већу пажњу на граматику у трећем и четвртом разреду, и земљопис у четвртом разреду.

Школске 1929/30. године учитељ Радоје Милосављевић водио је одељење за ђацима трећег и четвртог разреда. Трећи разред уписало је седам ученика и шест ученица, а четврти разред четири ученика и четири ученице. Сви ђаци успешно су положили завршни испит. Учитељ је оцењен оценом „одличан“, јер је обрадио успешно све области према програму, и посветио је доста пажње васпитном раду. Ван школе држао је предавања о Светом Сави, о поплавама у Француској, о туберкулози и штедњи. Успео је да убеди становништво да је потребно изградити планску зграду за школу. Први и други разред водила је Радмила Милосављевић. Први разред уписало је 20 ђака, а њих пет је поновило разред. Други разред уписало је 17 ђака и сви су га успешно завршили. Радмила Милосављевић оцењена је оценом „одличан“. Подучавала је ученице у кувању и у женским ручним радовима.⁴⁶⁸

Школске 1930/31. године трећи разред уписало је шест ученица и 11 ученика, а четврти разред шест ученица и седам ученика. Само један ученик и једна ученица трећег разреда поновили су разред. Ове године постојао је и први разред више основне школе, који је такође водио Радоје Милосављевић. У овом разреду било је уписано четири ученика и четири ученица.⁴⁶⁹ И у овој години, рад учитеља Радоја Милосављевића оцењен је оценом „одличан“. Успешно је обрадио све предмете по програму, а обратио је доста пажње на вештине. Успео је да се створи фонд за подизање нове школске зграде. Бавио се белетристиком. Одсуствовао је седам дана ради обучавања у соколским вежбама у Нишу. Одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Радмила Милосављевић. Први разред уписало је 18 ђака, а троје је поновило разред. Други разред уписало је 14 ђака, и сви су га успешно завршили. Ове године Радмила Милосављевић оцењена је оценом „врло добар“.

Школске 1931/32. године трећи и четврти разред водила је учитељица Радмила Милосављевић. Трећи разред је уписало 11 ученика и пет ученица. Четврти разред уписало је пет ученица и 10 ученика. Само по један ученик из трећег и четвртог разреда поновили су разред. Ове школске године трећи и четврти разред је водила Радмила Милосављевић. За свој рад и понашање у школи и ван школе оцењена је оценом „одличан“. У току године бавила се поучавањем женске деце у ручном раду, чувању здравља и домаћинству.

⁴⁶⁸ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 42.

⁴⁶⁹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 43. Пошто не постоје оцене за овај разред, вероватно је настава била нередовна.

Одељење са ђацима првог и другог разреда водио је Радоје Милосављевић. Први разред уписало је 19, а други разред 15 ђака. Први разред поновило је троје ђака због слабог успеха, а двоје због непохађања наставе. Други разред, због слабог успеха поновило је петоро ђака. Радоје Милосављевић оцењен је оценом „одличан“.⁴⁷⁰

Следеће школске 1932/33. године поново је дошло до промене учитеља. За учитеља трећег и четвртог разреда постављен је Милитин Тодоровић. Трећи разред је уписало седам ученика и три ученице, а четврти разред пет ученица и 11 ученика. Он је радио до 12. јануара 1933. године, када је премештен. Дуго су ови разреди били без учитеља. Можда је за учитеља постављен тек током јуна 1933. године Дамјан Лучић, јер се потписивао као управитељ школе на главном испиту јула 1933. године.⁴⁷¹ Од почетка школске године па до 12. јануара 1933. године, одељење са ђацима водила је Даринка Тодоровић. Први разред уписало је 24, а поновило 10 ђака, од којих четири због недоласка у школу, а остали због слабог успеха. Даринка Тодоровић је за свој рад у првом полугодишту оцењена оценом „врло добар“.⁴⁷²

Свилајнац

Школске 1924/1925. године смањен је број одељења на осам, јер је било уписано много мање ђака него предходне године. У овој школској години било је уписано укупно 108 ученика и 115 ученица. У мешовитом одељењу првог разреда, које је водила Љубица Јанковић било је уписано 13 ученика и 19 ученика. У мушком одељењу другог разреда које је водио Светозар Митровић било је 28 ученика. У женском комбинованом одељењу другог и трећег разреда са учитељицом Софијом Тодоровић, било је уписано 28 ученица. Димитрије Мудрић водио је мушко одељење трећег разреда са 29 ученика а женско одељење истог разреда Боса Јовановић, у коме је било 25 ученица. У четвртном разреду било је три одељења, која су водили: Драгољуб Милосављевић са 26 ученика, Никола Грујић са девет ученика и 18 ученица, и Јевросима Лукић са 25 ученица.⁴⁷³ Светозар Митровић био је и управитељ школе.⁴⁷⁴

На крају школске године у првом разреду било је 14 ученика и 22 ученице, у другом разреду 27 ученика и 23 ученица, у трећем разреду 30 ученика и тридесет једна ученица, и у четвртном разреду 36 ученика и четрдесет

⁴⁷⁰ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 42.

⁴⁷¹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 43.

⁴⁷² ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 42.

⁴⁷³ По одласку у пензију Јевросима Лукић је предложена за одликовање.

⁴⁷⁴ АЈ, 66, 1917.

једна ученица. Редовно је похађало школу само 163 ђака, односно 79 ученика и 83 ученице. У старије разреде је прешло 68 ученика и 76 ученица, а понављало 11 ученика и седам ученица.⁴⁷⁵

У женско одељењу првог разреда школске 1925/26 године, које је водила Јевросима Лукић, било је уписано 29 ученица. На испиту било је само њих 16, од којих су две ученице поновиле разред. Рад Јевросиме Лукић оцењен је оценом „одличан“.⁴⁷⁶

Школске 1926/27. године у женско одељење другог разреда, које је водила Јевросима Лукић, било је уписано 27 ученица. Јевросиму Лукић од 16. марта 1927. године, мењала је Даница Ханчевић. Њен рад оцењен је оценом „одличан“. На испиту је било 20 ученица, а њих 18 прешло је у старији разред. Почетком другог полугодишта школске 1926/1927. године, у школи је било укупно 260 ђака. У првом разреду било је 67 ученика и 50 ученица, у другом разреду 25 ученика и 34 ученица, у трећем разреду 17 ученика и 18 ученица и у четвртном разреду 30 ученика и 19 ученица.⁴⁷⁷ У току године школу је напустило 78 ђака. Редовно су похађали школу: у првом разреду 50 ученика и 39 ученица, у другом разреду 15 ученика и 25 ученица, у трећем разреду 10 ученика и 12 ученица, и у четвртном разреду 16 ученика и 15 ученица, односно 182 ђака.⁴⁷⁸

Скоро исти број ђака био је на почетку 1927/1928. године. У женском одељењу првог разреда, у коме је радио Станислав Грујић, било је уписано 37 ученица; у првом женском разреду Софије Тодоровић 36 ученица; првом мушком разреду Животе Миливојевића 33 ученика; Теофила Балетића 31 ученик; Босиљке Јовановић 33 ученице; други мушки разред Светозара Митровића имао је 30 ученика; трећи мешовити разред Данице Ханчевић 24 ученице и 15 ученика. На испиту је било 15 ученика и 21 ученица. Само један ученик је поновио разред. За свој рад Даница Ханчевић оцењена је оценом „одличан“. Четврти мешовити разред Гаврила Николића 27 ученика и 10 ученица. Редовно је похађало школу 217 ђака.⁴⁷⁹

⁴⁷⁵ АЈ, 66, 1916.

⁴⁷⁶ ИАЈ, Уписница бр. 30.

⁴⁷⁷ АЈ, 66, 1916.

⁴⁷⁸ АЈ, 66, 2364.

⁴⁷⁹ АЈ, 66, 3063. Из одељења Данице Ханчевић, у старији разред прешли су двадесет и једна ученица и 14 ученика. На крају године, одељење Ж. Миливојевића је имало 25 ученика. Успех из српског језика је био одличан, јер је градиво правилно обрађено, из рачуна успех је био мало слабији, а из науке хришћанске такође одличан. Вештине су биле добро обрађене и успех је био врло добар. Држање учитеља у школи је било слободно, ђаци су одговарали слободно и гласно. Дисциплина и ред били су били прилични. Успех ученица Софије Младеновић није био потпуно успешан. Успех из српског језика био је добар. Рачун је био слабије обрађен и задаци нису одговарали дечијем знању. Вештине су биле добро обрађене. Њено држање у школи није било баш

У женском одељењу трећег разреда, који је водио Ђорђе Вицановић, школске 1928/29. године, било је уписано 34 ученица, док су се три ученице уписале током године. На испиту је било 34 ученица, а две су поновиле разред.⁴⁸⁰

Школске 1929/1930. године било је уписано 350 ђака: 161 ученик и 189 ученица. У први разред било је уписано 56 ученика и 67 ученица, у други разред 39 ученика и 37 ученица, у трећи разред 33 ученика и педесет једна ученица. У женском одељењу трећег разреда било су уписано 42 ученице. Одељење је водио Светолик Митровић. На испиту било је 38 ученица, а разред су поновиле њих шест. Ђаке је обучавао соколству. Био је члан Ресавске библиотеке, надзорног одбора хуманог друштва „Ресавско сироче“. Оцењен је оценом „одличан“. У четврти разред било је уписано 33 ученика и 34 ученице. У току године напустило је школу укупно 48 ђака. Само први разред напустио је 31 ђак. Редовно је похађало школу 302 ђака.

Следеће школске 1930/1931. године било је уписано укупно 414 ђака: 198 ученика и 216 ученица. У први разред било је уписано 85 ученика и 89 ученица, у други разред 49 ученика и 48 ученица, у трећи разред 38 ученика и исто толико ученица. У мешовито одељење трећег разреда, који је водио Ђорђе Вицановић било је уписано 52 ђака. Разред је поновило девет ђака. Његов рад је оцењен оценом „одличан“. У четврти разред 26 ученика и четрдесет једна ученица. У току године школу је напустило укупно 25 ђака.⁴⁸¹ После две године било је уписано мање ђака. У осам одељења укупно је било 383 ученика и ученица.

Школске 1931/32. године мушко одељење трећег разреда имало је уписаних 48 ученика. Одељење је водио Светолик Митровић. Осим четири одсељена ученика, сви су положили разред. За свој рад оцењен је оценом „одличан“. Међу ученицима је сповео Подмладак Црвеног крста, а радио је као члан и секретар Ресавске библиотеке, хуманог друштва „Ресавско сироче“ и као управник житарске задруге. Радио је и у Мушкој занатској школи.⁴⁸² Женско одељење трећег разреда, у коме је било уписано 49 ученица, водио је Станислав Грујић до 14. октобра 1931. године, а од тада Славка Чолаковић, која је по потреби службе премештена из Београда. Због слабог успеха две ученице су

слободно. Ђаци су одговарали полако. Станислав Грујић обрадио је добро све предмете и вештине са својим ђацима. Рад Светозара Митровића као и рад Данице Ханчевић оцењен је као одличан. Рад Гаврила Николића оцењен је као правилан. Ред и чистоћа у школи били су за похвалу. Опхођење учитеља међусобно било је за похвалу, као и опхођење са мештанима. (АЈ, 66, 1313)

⁴⁸⁰ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 30.

⁴⁸¹ АЈ, 66, 3063.

⁴⁸² ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 30.

поновиле разред, и две због непохађања наставе. Међу ђацима је спровела Подмладак Црвеног крста са 30 ученица. Била је члан Соколског удружења.⁴⁸³

Школске 1932/33. године, у мушко одељење трећег разреда било је уписано 55 ученика. Само један ученик је поновио разред због слабог успеха, а један због непохађања наставе. Учитељ је била Загорка Вицановић. Спровела је Подмладак Црвеног крста, а била је члан Пододбора Црвеног крста, Соколског удружења и Ресавске библиотеке. Оцењена је оценом „одличан“. Женско одељење трећег разреда, које је водио Милан Марковић, имало је уписаних 59 ученица. Разред није завршило пет ученица због слабог успеха и пет ученица због непохађања наставе. Милан Марковић вршио је дужност управитеља школе. Радио је као секретар Пододбора Црвеног крста, а био је члан Соколског удружења, удружења резервних официра и Ресавске библиотеке. Оцењен је оценом „одличан“.⁴⁸⁴

Друштва

Фонд за помоћ сиромашним ученицима основан је одмах после рата и постојао је током целог периода. Капитал фонда 1922. године износио је 20.000 динара. Новац је дат државној каси као инвестициони зајам са каматом од 7%. Од имања, фонд је имао једну зграду од слабог материјала. То је било завештање добротвора покојног Тоде Поповића. Вредност зграде била је око 60.000 динара, а годишњи приход износио је 7.200 динара.⁴⁸⁵ У фонду сиромашних ученика, школске 1929/1930. године било је 130.000 динара.

Ученици су били укључени у рад Подмлатка Црвеног крста, Соколског друштва, Друштва трезвене младежи, ђачког хора. Нарочито је био значјан рад Црвеног крста. Свако одељење имало је одељенски одбор Црвеног крста. У мешовитом одељењу трећег разреда, које је водио Ђорђе Вицановић, школске 1930/31. године, од 52 ђака, њих 43 били су чланови Подмлатка Црвеног крста. Школске 1931/32. године у женско одељењу трећег разреда, који је водила Славка Чолаковић било је 30 чланова Подмлатка Црвеног крста и исто толико чланова Сокола. Нарочиту активност показала је Милица Славковић, која је успешно, школске 1924/1925. године основала и водила Друштво трезвене младежи, Соколско друштво и Певачко друштво. И други учитељи су били укључени у рад школских, али и месних друштава. У Свилајанцу су, почетком 30-тих година постојала разна друштва и установе у којима су се својим радом истицали учитељи основне школе: Друштво Црвеног крста, Соколско друштво, Удружење резервних војних старешина, стрељачке дружине, „Ресавско сироче“, Ресавска библиотека, друштво „Књегинја Зорка“, народни дом краља

⁴⁸³ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 30.

⁴⁸⁴ ИАЈ, Ф 197, Уписница бр. 30.

⁴⁸⁵ АЈ, 66, 1286.

Александра, певачко друштво „Поклич“, друштво „Свете Јелене“, Женска занатска школа, Мушка занатска школа, Омладинска трговачка школа, Паорска задруга, Задруга за пољопривредни кредит, спортско омладинско друштво „Синђелић“, школско спортско друштво „Југовић“, пчеларско удружење, ватрогасна чета, женска подружница, Дом народног здравља са школском поликлиником.

Светолик Митровић, школске 1929/30. године радио је у Занатској школи, обучавао је ученице свог одељења соколским вежбама. Био је члан Ресавске библиотеке, члан Надзорног одбора хуманитарног друштва „Ресавско сироче“.

Школске 1930/31. године, Ђорђе Вицановић био је члан Ресавске библиотеке, благајник Пододбора резервних официра, радио у Занатској школи, члан управе Соколског друштва. Соколству је обучавао и ученике свог одељења.

Школске 1931/32. године Светолик Митровић био је члан и секретар Ресавске библиотеке и секретар хуманитарног друштва „Ресавско сироче“, и Управник житарске задруге.⁴⁸⁶ Славка Чолаковић, која је од 14. октобра 1931. године водила женско одељење трећег разреда, била је члан Соколског друштва у Свилајнцу и члан Пододбора Црвеног крста. У њеном одељењу 30 ученица биле су чланице Сокола.⁴⁸⁷

Школске 1932/33. године, Загорка Вицановић била је члан Пододбора Црвеног крста, Соколског удружења и Ресавске библиотеке. У њеном одељењу било је много чланова Подмлатка Црвеног крста. Исте школске године Милан Марковић, који је тада вршио дужност управитеља школе, био је члан секретар Пододбора Црвеног крста и члан Соколског удружења, Ресавске библиотеке и Пододбора резервних војних старешина. И у његовом одељењу, било је пуно чланова Пододбора Црвеног крста.

Седларе

Школске 1925/1926. године трећи разред уписало је 16 ђака, седам ученика и девет ученица и четврти разред 30 ђака: 16 ученика и 14 ученица. Учитељ трећег и четвртог разреда био је Светомир Бранковић. За свој рад оцењен је оценом „одличан“. Из трећег разреда на испиту су били један ученик и две ученице. Сви су прешли у четврти разред. Из четвртог разреда на испиту је било седам ученика и пет ученица. Сви су завршили школу.⁴⁸⁸ Исте школске

⁴⁸⁶ ИАЈ, Уписница бр. 30.

⁴⁸⁷ ИАЈ, Уписница бр. 30.

⁴⁸⁸ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 2.

године први разред је уписало 12 ученика и тридесет једна ученица, а други разред 10 ученика и пет ученица. Ученике првог и другог разреда водила је учитељица Милева Бранковић. На испиту из првог разреда била су два ученика и четири ученице. Једна ученица је поновила разред, а остали су прешли у виши разред. Из другог разреда, испит су полагала пет ученика и једна ученица. Сви су прешли у трећи разред. Рад учитељице Милеве Бранковић оцењен је оценом „одличан“.⁴⁸⁹

Школске 1926/27. године учитељ Драгољуб Поповић водио је одељење са ђацима првог и четвртог разреда. На почетку године у први разред било је уписано 17 ученика и 24 ученице. Испит је полагало 11 ученика и шест ученица, и сви су прешли у старији разред. У четврти разред било је уписано шест ученика и пет ученица. Испит су полагали један ученик и две ученице. Сви су завршили четврти разред. Учитељ Драгољуб Поповић оцењен је оценом „одличан“.⁴⁹⁰ Исте школске године други разред уписало је пет ученика и шест ученице, а трећи разред 10 ученика и осам ученица. Њихова учитељица била је Наталија Поповић. Из другог разреда, испит су полагали два ученика и три ученице. Сви су прешли у трећи разред. Из трећег разреда на испиту је било пет ученика и две ученице. Разред су положили два ученика и три ученице. Учитељица је оцењена оценом „повољан“, јер је градиво у настави матерњег језика и рачуна било недовољно обрађено и утврђено.⁴⁹¹

Следеће школске 1927/1928. године Драгољуб Поповић водио је одељење са ђацима другог и четвртог разреда. И ове године за свој рад и ред, и чистоћу у школи оцењен је одличном оценом. У други разред било је уписано 14 ученика и 10 ученица, а у четврти разред седам ученика и две ученице. Испит из другог разреда полагало је 11 ученика и шест ученица. Сви су положили разред. Из четвртог разреда на испиту су била пет ученика и две ученице. Сви су завршили школу.⁴⁹² Ове школске године у први разред било је уписано 24 ученика и 20 ученица, а у трећи разред пет ученика и шест ученица. Учитељица у овим разредима била је Наталија Поповић. Од ученика првог разреда на испиту је било 16 ученика и 14 ученица, и сви су са успехом положили разред. Од ученика трећег разреда на испиту су била два ученика и три ученице. Такође су и они успешно положили разред.⁴⁹³

Школске 1928/1929. године Драгољуб Поповић водио је одељење са ђацима другог и трећег разреда. И ове године учитељ је оцењен оценом „одличан“. На почетку школске године у други разред било је уписано 18

⁴⁸⁹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 1.

⁴⁹⁰ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 2.

⁴⁹¹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 1.

⁴⁹² ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 2.

⁴⁹³ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 1.

ученика и 15 ученица. Редовно је похађало школу 16 ученика и 13 ученица, колико је и било на завршном испиту. Сви ђаци су прешли у следећи разред. У трећи разред било је уписано 13 ученика и осам ученица. На испиту је било 11 ученика и шест ученица. Сви су успешно положили трећи разред.⁴⁹⁴ Исте школске године први разред је уписало 13 ученика и 20 ученица, а четврти разред четири ученика и три ученице. Из првог у други разред прешло је осам ученика и 13 ученица, а четврти разред завршила су два ученика и три ученице. Рад учитељице ових разреда Наталије Поповић, ове школске године, оцењен је оценом „одличан“.⁴⁹⁵

Школске 1929/1930. године Драгољуб Поповић водио је трећи и четврти разред. Трећи разред уписало је 34 ђака, а четврти разред 19 ђака. Трећи разред су положила 24 ђака. Четврти разред уписало је 19 ђака. Сама један ученик и једна ученица морали су поново да упишу разред, а остали су завршили разред. Учитељ је поново оцењен оценом „одличан“. Ове школске године учитељ је држао предавања народу и задругарима о националном васпитању омладине, о туберкулози, и о задатку аграрне банке. Са ђацима је образовао Подмладак Црвеног крста, који је бројао 40 чланова. У Седлару је образовао задружну читаоницу и народну књижницу. Образовао је и ђачку штедионицу, у којој је било 650 динара.⁴⁹⁶ Ове школске године први разред је уписало 33 ђака, а други разред 27 ђака. Из првог разреда 14 ђака није положило разред, а из другог разреда њих пет. Учитељица Наталија Поповић оцењена је одличном оценом. Међу ђацима је образовала Подмладак Црвеног крста са 20 чланова, и ђачку штедњу у висини од 350 динара. Ученице свих разреда учила је домаћинству и практичним женским ручним радовима. За свој рад и понашање оцењена је оценом „одличан“.⁴⁹⁷

Школске 1930/1931. године трећи разред уписало је 26 ђака, четврти разред 28 ђака и пети, односно први виши разред, 12 ђака. Учитељ ових разреда био је Драгољуб Поповић. Из трећег разреда седам ђака није редовно похађало наставу, док су остали са успехом положили разред. Из четвртог разреда троје ђака није уредно похађало наставу, а остали су завршили школу. Из вишег разреда на испиту су била само два ученика, и они су положили разред. Учитељ је одсуствовао седам дана ради обуке у соколским вежбама у Нишу. Ове године основао је соколску чету у селу. И даље је био члан управе Земљорадничко-потрошачке задруге, задружне пољопривредне књижнице. Са 35 ђака, ове године је спроводио задружну штедњу. У одељењу је имао 40 чланова

⁴⁹⁴ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 2.

⁴⁹⁵ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 1.

⁴⁹⁶ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 2.

⁴⁹⁷ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 1.

Подмлатка Црвеног крста.⁴⁹⁸ Исте школске године први разред уписало је 43 ђака, а други разред 27 ђака. Из првог разреда у старији разред није прешло 16 ђака, а из другог нису испит положила шест ђака. Учитељица Наталија Поповић и ове године је спроводила исте ваншколске активности: Подмладак Црвеног крста, ђачку штедњу и ручни рад са ученицама. За свој рад оцењена је оценом „одличан“.⁴⁹⁹

Школске 1931/1932. године први разред уписало је 46 ђака, други разред 31 ђак. Одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Наталија Поповић. Учитељица је оцењена оценом „одличан“. Међу ђацима је спровела ђачку штедњу и Подмладак Црвеног крста. Први разред завршило је 20 ђака, двоје је поновило разред због слабог успеха, док остали нису похађали школу. Други разред завршила су 24 ђака, а само један ученик је поновио разред због слабог успеха. Драгољуб Поповић водио је друго одељење са ђацима трећег и четвртог разреда. Трећи разред уписала су 24 ђака а четврти разред 21 ђак. Петоро ђака трећег разреда није било на главном испиту, док су остали успешно завршили разред. Од ђака четвртог разреда, само један ученик и једна ученица нису редовно похађали наставу, док су остали успешно завршили школу. У истим ваншколским активностима учитељ је био укључен и ове године. На збору учитеља Драгољуб Поповић је прочитао рад о просветним приликама у Горњој и Доњој Ресави. И ове године оцењен је оценом „одличан“.⁵⁰⁰

Школске 1932/1933. године први разред уписао је 31 ђак, други разред уписала су 28 ђака. Ученике првог и другог разреда водила је Наталија Поповић, која је и ове године оцењена оценом „одличан“. Само троје ђака није завршило први разред, због непохађања наставе, док су сви остали показали добар успех. Сви уписани ђаци другог разреда завршили су разред. Једна ученица одличним успехом, седморо ђака врло добрим, и остали добрим успехом. Трећи разред уписала су 25 ђака, а четврти разред 22 ђака. Сви уписани ђаци трећег и четвртог разреда завршили су успешно разреде. Учитељ ових разреда био је Драгољуб Поповић, који је и ове године оцењен оценом „одличан“. Он је предавао и верску наставу у школи.⁵⁰¹

⁴⁹⁸ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 2.

⁴⁹⁹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 1.

⁵⁰⁰ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 2, 3

⁵⁰¹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 2, 3.

Суботица

Школске 1925/26. године школу је уписало 33 ученика и 19 ученица. Припремни разред је уписало 10 ученика и четири ученице, први разред један ученик, други разред пет ученика и две ученице, трећи разред шест ученика и шест ученица, четврти разред 11 ученика и седам ученица. У току године отпале су две ученице припремног разреда, и по један ученик другог и четвртог разреда, тако да је на испиту било укупно 30 ученика и 17 ученица. Само један ученик није положио испит.⁵⁰²

Школске 1926/27. године школу је уписало 29 ученика и 12 ученица: припремни разред осам ученика и три ученице, први разред седам ученика и једна ученица, други разред четири ученика и једна ученица, четврти разред пет ученика и пет ученица. На испиту су била 28 ученика и 12 ученица, а само два ученика није положило испит. Ове школске 1926/27. године као учитељ радио је Миодраг Васић.⁵⁰³

Школске 1927/28. године укупно је све разреде уписало 40 ученика и 12 ученица. Редовно су похађали школу 38 ученика и 10 ученица. Учитељица свих разреда била је Милица Јовичић.⁵⁰⁴

Школске 1929/1930. године, први разред уписало је 12 ђака, а други разред 32 ђака. Учитељица ових разреда била је Милица Јовичић. Иста учитељица водила је и ђаке приправног разреда са тридесет једним ђаком, трећег разреда у коме је било осам ђака, и четвртог разреда са такође осам ђака. Од 6. децембра 1929. године ђаке приправног, трећег и четвртог разреда водио је учитељ Мија Дугоњић. Он је оцењен оценом „одличан“, мада је градово до његовог постављења слабије обрађено, због великог броја ђака. Са ђацима је формирао Подмладак Црвеног крста у коме је учествовало 70 ђака, збирку преисторијских предмета, збирку руда. Са ђацима је израђивао разне предмете од дрвета, глине и картона. За наставу земљописа израђивао је разне географске карте. Одличном оценом оцењен је и рад Милице Јовичић. Поред активности у раду Црвеног крста, учитељица је предавала науку хришћанску, пошто је Мијо Дугоњић био католичке вере.⁵⁰⁵

Школске 1930/31. године, прво одељење у коме је било 25 ђака приправног разреда, 33 ђака првог разреда и седам ђака првог вишег разреда. водио је Мијо Дугоњић. Он је радио и са полазницима аналфабетског курса. За свој рад и школи и ван школе оцењен је оценом „одличан“. У току године

⁵⁰² АЈ, 66, 1916.

⁵⁰³ АЈ, 66, 1313.

⁵⁰⁴ АЈ, 66, 1916.

⁵⁰⁵ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 93.

приредио је у школској згради хигијенску изложбу и изложбу ручних радова ђака. Поред преисторијске збирке и збирке руда, ове године формирао је хербаријум. Основао је соколску чету у селу, а основао је и позоришну секцију соколског друштва. Имао је 60 ђака чланова Подмлатка Црвеног крста. Увео је и штедњу међу ђацима у свом одељењу. Основао је течај за прву помоћ. Радио је на подели књига ђацима и мештанима. Основао је међу ђацима друштво трезвености са 65 чланова.⁵⁰⁶

И рад Милице Јовичић оцењен је оценом „одличан“. Одсуствовала је седам дана ради обучавања у соколским вежбама у Нишу. Исте године вежбала је ученице у соколским вежбама. У свом одељењу формирала је Подмладак Црвеног крста са 40 чланова, и са 25 чланова друштво трезвености. Верску наставу у свом одељењу изводила је такође редовно и правилно.⁵⁰⁷

Школске 1931/1932. године први разред са 26 ђака и други разред са 30 ђака водио је Мијо Дугоњић. Он је вршио и дужност управитеља школе. Међу ђацима је спроводио ђачку штедњу и Подмладак Црвеног крста. Био је и књижничар народне књижнице и начелник соколске чете. И даље је имао збирке руда и преисторијских предмета. Ове године такође је оцењен оценом „одличан“. Друго одељење у коме је било 22 ђака приправног разреда, трећи разред са 10 ђака, и 17 ђака четвртог разреда, водила је Милица Јовичић. И ове године она је оцењена оценом „одличан“. У истим ваншколским активностима била је укључена и ове године. Водила је Подмладак Црвеног крста, ђачку штедњу, друштво трезвености, соколске вежбе ученица. Била је члан библиотеке у селу.⁵⁰⁸

Школске 1932/1933. године приправни разред имао је 28 уписана ђака, први разред 32 и четврти разред 12 ђака. Ове разреде је водила учитељица Милица Јовичић. Из припремног разреда шест ђака је исписано, док су остали успешно положили разред. Од ђака првог разреда 28 ђака је положило разред, док су двојица поновили разред. Сви ђаци четвртог разреда успешно су положили главни испит. Истом оценом оцењена је и ове године. Спроводила је исте ван школске активности. Друго одељење са 22 ђака другог разреда, и 27 ђака трећег разреда водио је Мијо Дугоњић. Само два ђака другог разреда није завршило разред, а трећи разред завршили су сви ђаци. Учитељ је и ове године оцењен оценом „одличан“. Бавио се истим ваншколским активностима, као и ранијих година.⁵⁰⁹ Суд општине у Суботици предложио је Мију Дугоњића за похвалу, јер је основао Црвени крст, Соколску чету, вечерњу школу, ђачку штедњу, држао је предавања о земљорадњи, задругарству, здрављу народа.

⁵⁰⁶ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 93.

⁵⁰⁷ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 93.

⁵⁰⁸ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 93.

⁵⁰⁹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 93.

Први је почео штедњу међу ђацима, и то тако што је најпре почео са касицама, које су деца сама правила на часовима ручног рада. У његовом разреду било је 23 улагача са 1.159,50 динара, а у другом одељењу 15 ученика са 337 динара. Ипак, према извештају среског начелства, учитељ се није толико истакао да би га требало одликовати.⁵¹⁰

Тропоње

Школске 1925/26. године, одељење које је водила учитељица Јелена Михајловић, чинили су ђаци другог и трећег разреда. У почеку године, у други разред било је уписано 11 ученика и девет ученица. На испиту је било 11 ђака, и сви су прешли у старији разред. Трећи разред уписала су 19 ученика и три ученице. На испиту је било девет ђака, и сви су успешно положили разред. Јелена Михајловић оцењена је оценом „одличан“. Одељење са ђацима првог и четвртог разреда водио је учитељ Милан Миливојевић. Први разред је на почетку године уписало 16 ученика и двадесет једна ученица. Испит су полагали једна ученица и пет ученика. Сви су показали довољан успех за прелазак у старији разред. Четврти разред уписала су 23 ученика и пет ученица. На испиту је било 18 ученика, и сви су положили разред. Јован Михајловић оцењен је оценом „одличан“.⁵¹¹

Школске 1926/27. године, трећи разред уписало је 11 ученика и шест ученица. Само једна ученица није била на испиту, и она је поново уписала трећи разред. У школи су радили Ружица Брезјаковић и Милан Миливојевић. Рад Ружице Брезјаковић оцењен је оценом „повољан“.⁵¹² Први разред уписала су 23 ученика и двадесет и једна ученица. На испиту је било 14 ученика и две ученице. Сви су положили разред. У други разред било је уписано осам ученика и пет ученица. На испиту је било шест ученика и једна ученица, и сви су положили разред. Учитељ првог и другог разреда био је Милан Миливојевић. Оцењен је оценом „повољан“.⁵¹³

Школске 1927/1928. године, први разред уписало је 18 ученика и 17 ученица. На испиту је било 16 ученика и 12 ученица. У други разред прешло је 16 ученика и девет ученица. Четврти разред уписало је шест ученика и три ученице. На испиту је било шест ученика и две ученице, и сви су положили разред. Ове разреде је водила учитељица Ружица Брезјановић. Њен рад је оцењен оценом „одличан“.⁵¹⁴ Други разред уписала су 14 ученика и две

⁵¹⁰ АЈ, 66, 1917.

⁵¹¹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 133.

⁵¹² ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 134.

⁵¹³ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 135.

⁵¹⁴ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 134.

ученице. У трећи разред прешло је 12 ученика и две ученице. Трећи разред уписала су шест ученика и две ученице. На испиту је било шест ученика и једна ученица. Сви су положили разред. Други и трећи разред водио је Милан Миливојевић. Он је за свој рад оцењен оценом „одличан“.⁵¹⁵

Школске 1928/29. године први разред уписало је 10 ученика и 15 ученица, други разред 18 ученика и девет ученица. На испиту је било 16 ученика и седам ученица, а у старији разред прешло је 12 ученика и седам ученица. До 15. јануара 1929. године, са овим ђацима радила је Ружица Миливојевић, а од тада Радмила Ђурковић., чији је рад оцењен оценом „одличан“. Из првог разреда, на испиту је било девет ученика и 11 ученица, а разред нису успешно положили један ученик и једна ученица.⁵¹⁶ Друго одељење са ђацима трећег и четвртог разреда, такође од 15. јануара 1929. године, водио Петар Ђурковић. Трећи разред уписала су 12 ученика и три ученице. Испит је полагало 11 ученика и две ученице, а није га положила само једна ученица. Четврти разред уписала су шест ученика и две ученице. Школу нису учили један ученик и две ученице. На испиту је било само пет ученика, и сви су положили разред. За свој рад Петар Ђурковић оцењен је оценом „довољан“, јер због касног почетка рада није успео да пређе градиво предвиђено програмом, пре свега из српског језика и историје, у оба разреда.⁵¹⁷

Школске 1929/30. године први разред уписао је 41 ђак, а други разред уписало је 25 ђака. И ове године, ђаке првог и другог разреда водила је Радмила Ђурковић. На успех ђака утицало је боловање ђака од заушки. На испиту није било 11 ђака из првог разреда, а четворо ђака није положило испит. Други разред није похађало шест ђака, а две ученице нису положили испит. За свој рад и понашање оцењена је оценом „врло добар“.⁵¹⁸ Друго одељење са ђацима трећег и четвртог разреда, и ове школске године водио је Петар Ђурковић. Трећи разред уписало је 22 ђака. Наставу није похађало троје ђака. На испиту је било 19 ђака, а разред су поновили тројица ученика и једна ученица. Четврти разред уписало је 15 ђака. Наставу нису похађале три ученице и један ученик. Сви који су полагали испит положили су. Петар Ђурковић оцењен је оценом „врло добар“. Доста је пажње посветио обради вештина и васпитној страни.⁵¹⁹

Школске 1930/31. године први разред уписало је 70 ђака, а други разред 33 ђака. Први разред није похађало 16 ђака, а на главном испиту довољно знања није показало 10 ђака. Други разред редовно је похађало 29 ђака, а због слабог успеха разред је поновило седам ђака. Први разред није редовно учило 19 ђака,

⁵¹⁵ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 135.

⁵¹⁶ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 134.

⁵¹⁷ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 135.

⁵¹⁸ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 134.

⁵¹⁹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 135.

а седам ђака је поновило разред због слабог успеха. Одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Радмила Ђурковић. Међу ђацима је формирала Подмладак Црвеног крста са 53 ђака. Њен рад оцењен је оценом „врло добар“.⁵²⁰ Од почетка године Петар Ђурковић водио је ђаке трећег, четвртог и првог вишег разреда, а касније је свом одељењу додао и ђаке другог разреда, без одобрења школских власти. Трећи разред уписала су 22 ђака, четврти 20, а први виши разред 11 ђака. Петар Ђурковић вршио је дужност управитеља школе и вероучитеља. Био је члан Земљорадничко-кредитне задруге. У одељењу 57 ђака су били чланови Подмлатка Црвеног крста. Оцењен је оценом „добар“ јер према мишљењу школског надзорника није довољно схватао школски рад.⁵²¹

Треће одељење је отворено 2. децембра 1931. године. Школске 1931/32. године Радмила Ђурковић водила је ђаке првог и четвртог разреда, у којима је било уписано 65 ђака, и 16 ђака четвртог разреда. Ове године је оцењена оценом „одличан“. Организовала је Подмладак Црвеног крста са 32 члана, а била је и члан Земљорадничко-потрошачке задруге у селу.⁵²² Петар Ђурковић водио је 56 ђака другог разреда, а водио је и треће одељење до краја године, у коме је било 32 ђака трећег разреда и 16 ђака четвртог разреда. Трећи разред положили су сви, осим четворо ђака, који нису похађали наставу. Четврти разред поновило је седам ђака због непохађања наставе. Ове године оцењен је оценом „одличан“. Био је члан Земљорадничко-потрошачке задруге, а у свом одељењу имао је 47 чланова Подмлатка Црвеног крста.⁵²³

Школске 1932/33. године први разред уписало је 62 ђака. На испиту је било 43 ђака, а испит нису положила пет ђака. Учитељица је била Радмила Ђурковић. И ове године је оцењена оценом „одличан“. Поред рада у Црвеном крсту и Земљорадничко-набављачкој задрузи, ове године је била активна и у Соколском удружењу у Свилајнцу.⁵²⁴ Одељење са ђацима другог и првог одељења четвртог разреда водио је Петар Ђурковић. Други разред је уписало 44, а четврти разред 16 ђака. Поред рада у Земљорадничко-потрошачкој задрузи и Црвеном крсту, ове године је био активан и у Соколском удружењу у Свилајнцу. Оцењен је оценом „одличан“. Треће одељење са ђацима трећег разреда и другог одељења четвртог разреда водила је Јагода Швабић. Трећи разред уписала су 44 ђака, а друго одељење четвртог разреда 15 ђака. Трећи разред није завршило четворо ученика, због изостајања из школе, а четврти разред пет ђака, из истог разлога. Јагода Швабић оцењена је оценом „врло добар“. У свом одељењу имала је 22 члана Подмлатка Црвеног крста. Њено

⁵²⁰ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 134.

⁵²¹ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 135.

⁵²² ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 134.

⁵²³ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 135.

⁵²⁴ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 134.

одељење, док је била на четворомесечном боловању, водио је Петар Ђурковић.⁵²⁵

Црквенац

Школске 1925/26. године, школу су уписали 41 ученик и 30 ученица. Први разред је уписало седам ученика и шест ученица, други разред осам ученика и осам ученица, трећи разред 13 ученика и осам ученица, четврти разред 13 ученика и осам ученица. На испиту је било 40 ученика и 26 ученица: први разред седам ученика и пет ученица, други разред осам ученика и осам ученица, трећи разред 12 ученика и шест ученица, четврти разред 13 ученика и седам ученица. Испит су положила 37 ученика и 25 ученица. Први разред поновила су два ђака, а други разред један ученик. Учитељица првог и другог разреда била је Милица Милошевић. Оцењена је одличном оценом. Исте школске године трећи разред уписало је седам ученица и 14 ученика, а четврти разред осам ученица и 13 ученика. Њихов учитељ је био Светолик Милошевић. На испиту је било 39 ђака. Само један ученик трећег разреда није положио испит. Поред рада по програму, Светолик Милошевић је нарочито обратио пажњу на лепо писање, цртање, гимнастику и хармонично певање. Рад и чистоћа били су примерни, па је учитељ оцењен оценом „одличан“.⁵²⁶

Школске 1926/27. године школу је уписало 70 ђака. Први разред је уписало 16 ученика и девет ученица, други разред седам ученика и три ученице. На испиту је било 25 ђака првог, и 10 ђака другог разреда. Пет ђака првог разреда није положило испит. И ове године први и други разред водила је Милица Милошевић. Оцењена је оценом „одличан“, јер је изводила наставу поступно, потпуно и методски. Знање код свих ђака, како из предмета тако и из вештина, било је потпуно, сигурно и врло поуздано. И васпитна страна била је заступљена и изведена у пуној мери. Трећи разред уписало је осам ученика и осам ученица, а четврти разред 12 ученика и седам ученица. На испиту није била само једна ученица четвртог разреда, и она је испит положила почетком септембра, а испит није положио само један ученик трећег разреда. Рад Светолика Милошевић оцењен је оценом „одличан“. Знање код ђака из свих предмета и вештина било је потпуно, сигурно и врло поуздано, као и до детаља утврђено и прецизно. Према мишљењу школског надзорника његов рад и успех могао је служи за пример и похвалу.⁵²⁷

Следеће 1927/28. године Милица Милошевић водила је само први разред, у коме је било уписано 44 ђака: 30 ученика и 14 ученица. До краја

⁵²⁵ ИАЈ, Ф 198, Уписница бр. 135.

⁵²⁶ ИАЈ, Ф 147, Уписница бр. 47.

⁵²⁷ ИАЈ, Ф 147, Уписница бр. 47.

године редовно је похађало наставу 29 ученика и 13 ученица, колико је и било на испиту. Због лошег успеха разред су поновила пет ученика. Учитељица Милица Милошевић оцењена је оценом „одличан“. Ове године били су изложени ђачки радови. Други разред уписало је 12 ученика и осам ученица, трећи разред девет ученика и три ученице, и четврти разред седам ученика и осам ученица. Други, трећи и четврти разред водио је Светолик Милошевић. На испиту је било из свих разреда 26 ученика и 19 ученица. Само је један ученик другог разреда поновио разред, због слабог успеха. Светолик Милошевић је због рада у школи и ван школе, и ове године оцењен оценом „одличан“.⁵²⁸

Школске 1928/29. године Милица Милошевић такође је водила само први разред, у коме је било уписано 33 ученика и 13 ученица. До краја године редовно је похађало школу 20 ученика и 13 ученица, колико је било и на главном испиту. Испит нису положила тројица ученика првог и једна ученица другог разреда. Рад је и ове године оцењен оценом „одличан“. Остале разреде водио је Светолик Милошевић, у којима је уписано: други разред 25 ученика и 13 ученица, трећи разред 12 ученика и осам ученица, четврти разред осам ученика и три ученице. На испиту је било из свих разреда 44 ученика и 20 ученица. Три ученика и једна ученица другог разреда нису положили испит. Поново је истакнут рад Светолика Милошевића, који је могао да служи за сваку похвалу.⁵²⁹

Први разред школске 1929/30. године уписало је 44 ђака. На испиту су била 20 ученика и 22 ученице. Четири ученика је поновило разред. Такође и ове године рад учитељице Милице Милошевић оцењен је одличном оценом. И ове и ранијих година била је активна у оснивању и раду Друштва трезвене младежи. Светолик Милошевић је и ове године водио одељење, са ђацима другог, трећег и четвртог разреда. Други разред уписало је 12 ученица и 22 ученика, трећи разред 10 ученица и 23 ученика и четврти разред пет ученица и 12 ученика. На испиту је било: из другог разреда 20 ученика и 12 ученица, трећег разреда 20 ученика и 11 ученица и четвртог разреда 10 ученика и пет ученица. Само један ученик и једна ученица другог разреда нису положили испит. Рад учитеља у школи и ван школе, оцењен је оценом „одличан“.⁵³⁰

Школске 1930/31. године први, четврти и први виши разред основне школе водио је Богомир Николић. Први разред имао је 59 уписана ђака. Четврти разред је уписало 33 ђака, а само један ученик био је уписан у пети разред, односно први виши разред. Учитељ је добио оцену „врло добар“. Према мишљењу школског надзорника, требало је радити више на читању буква у првом разреду, а у четвртом разреду на предавању историје. Није у потпуности

⁵²⁸ ИАЈ, Ф 147, Уписница бр. 47.

⁵²⁹ ИАЈ, Ф 147, Уписница бр. 47.

⁵³⁰ ИАЈ, Ф 147, Уписница бр. 47.

прешао сво градиво, а оно што је предавано било је добро утврђено од стране ђака. На послу је био предан, вредан и уредан, а оптерићивали су боље резултате врло затегнути односи са учитељицом исте школе. Водио је мешовити ђачки хор, а био је и хоровађа грађанског певачког друштва. Био је оснивач читаонице и народне књижнице у Црквенцу, где је и радио као књижничар. Предавао је географију и историју на зимском пољопривредном течају. До 19. маја 1931. године вршио је дужност управитеља школе. Одељење са ђацима другог и трећег разреда водила је од 1. октобра 1930. године Викторија Здравковић. Други разред уписало је 17 ученица и 23 ученика, а трећи разред 12 ученица и 19 ученика. Обрадила је све наставне предмете и вештине. Њен је рад је похваљен, али бољи рад ометали су затегнути односи са Богомиром Николићем, што је штетно утицало и на васпитање код ђака.⁵³¹

Богомир Николић школске 1931/32. године водио је први разред са 47 ђака, и други разред са 49 ђака. И ове године оцењен је оценом „врло добар“. Обрадио је све предмете и вештине по програму. Знање код ђака било је добро утврђено. Указано је само да се више пажње посвети дисциплини ђака, јер су без реда улазили у учионицу. Поред рада у књижници, био је члан Соколског друштва у Свилајнцу, руковалац месне апотеке, хоровађа грађанског певачког друштва, члан пододбора Црвеног крста и члан месне здравствене задруге. Исте школске године, одељење са ђацима трећег и четвртог разреда водила је Викторија Здравковић, која је вршила дужност управитеља школе. Трећи разред уписало је 19 ученица и 23 ученика, а четврти разред осам ученица и 17 ученика. Била је члан Соколског друштва у Свилајнцу, и члан Црвеног крста и Здравствене задруге.⁵³²

Школске 1932/33. године први и четврти разред водила је Викторија Здравковић. Први разред уписало је 48 ђака, а четврти разред 39 ђака. Обрадила је све предмете и вештине по програму. Знање код ђака било је добро утврђено. Била је одговорна у вршењу своје дужности. Због затегнутих односа између учитеља, обоје су добили казну „опомену“. Вршила је дужност управитеља школе. Међу ђацима је организовала Подмлатак Црвеног крста са десет чланова. Оцењена је оценом „врло добар“. Богомир Николић ове школске године водио је други и трећи разред. Други разред је уписало 37, а трећи разред 49 ђака. Поново је похвално дат извештај о његовом раду. Организовао је друштво Црвеног крста, хоровађа је био месном певачком друштву, и био је члан месне здравствене задруге. И ове године оцењен је оценом „врло добар“.⁵³³

⁵³¹ ИАЈ, Ф 147, Уписница бр. 47.

⁵³² ИАЈ, Ф 147, Уписница бр. 47.

⁵³³ ИАЈ, Ф 147, Уписница бр. 48.

ДЕСПОТОВАЧКИ СРЕЗ

Балајнац

Школске 1925/1926. године први разред је уписао само један ученик, други разред седам ученика и једна ученица, трећи разред осам ученика и једна ученица и четврти разред 10 ученика. На испиту је био исти број уписаних ђака, осим у првом разреду. Једини уписани ученик у првом разреду Благоје Милутиновић, због слабог успеха је поновио разред. Учитељ Груја Грујић је оцењен одличном оценом.

Следеће 1926/27. школске године други разред није имао ђака. Први разред уписало је седам ученика, трећи разред осам ученика и једна ученица, и четврти разред такође осам ученика и једна ученица. Нико није поновио разред. Сви уписани ђаци положили су успешно разреде и следеће 1927/28. године. Ове године није било ђака у трећем разреду. Први разред имао је 11 уписаних ђака, други шест, и четврти разред осам ђака.

Школске 1928/29. године први разред су уписала 22 ђака, други разред 10, и трећи разред шест ђака. Испит је полагало 25 ученика и девет ученица. Само један ученик првог разреда није положио глави испит. Испит су положила 24 ученика и девет ученица.

Уписане ђаке у свим разредима, школа је имала школске 1929/1930. године. Тада је први разред уписао 31 ђак, други разред 17, трећи разред 10 и четврти разред шест ђака. До краја школске године редовно је похађало наставу 11 ученика и 17 ученица првог разреда, осам ученика и седам ученица другог разреда, 10 ученика трећег разреда, и пет ученика четвртог разреда. Учитељ Груја Грујић, и ове године оцењен је одличном оценом. Његово владање у служби и ван ње било је за сваку похвалу. Доста је уложио труда око образовања Пољопривредне Кредитне задруге у Балајнцу. Отворио је народну књижницу и читаоницу. Држао је народу предавања. Успео је да убеди становништво Балајнца да подигне нову школску зграду, која је одговарала хигијенским и педагошким захтевима. Обратио је довољно пажње на васпитање својих ђака, а посебно се старао да чистоћа у школи и код ђака буде потпуно заступљена.⁵³⁴

⁵³⁴ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 15.

Школске 1930/31. године први разред уписало је девет ученика и 14 ученица. Други разред уписало је 13 ученика и 12 ученица. Трећи разред уписало је девет ученика и шест ученица. Четврти разред уписало је 11 ученика и једна ученица. Први разред Више основне школе уписало је пет ученика, али они нису похађали наставу током целе школске године. Све ђаке водио је Груја Грујић. Први разред завршило је 18 ђака, један ученик је поновио разред због слабог успеха, а остали због непохађања наставе. Осам ђака разред је завршило одличним успехом, пет врло добрим, а остали добрим успехом. Други разред завршио је 21 ђак. Седам ђака одличним успехом, шест врло добрим и осам добрим успехом. Због слабог успеха, поновило је разред троје ђака. Трећи разред није завршио само један ученик, због лошег успеха, као и четврти разред, али због непохађања наставе. Трећи разред одличним успехом завршило је троје ђака, врло добрим четири, и седам ђака добрим успехом. Четврти разред одличним успехом завршило је двоје ђака, врло добрим пет ђака и добрим успехом четири ђака. Рад Грује Грујића оцењен је оценом „одличан“. Одсуствовао је 10 дана ради обучавања у соколским вежбама, а сметњу у настави представљало је појава обољења мраса, од које је у блажој форми оболело 10 ђака. Основао је Соколску чету у селу. Међу ђацима је спровео штедњу.⁵³⁵ Код становништва села и околине уживао је поштовање.

Почетком децембра 1930. године на састанку мештана села Балајнца донета је одлука о оснивању ђачке штедионице. На име првог улога прикупљено је 150 динара, који су послати Поштанској штедионици.⁵³⁶

Школске 1931/32. године први разред је уписало 12 ученика и девет ученица. Други разред уписало је девет ученика и 13 ученица. Трећи разред уписало је 12 ученика и 10 ученица. Четврти разред уписало је девет ученика и седам ученица. Учитељ у свим разредима, био је и ове године Груја Грујић. Први разред напустило је четворо ђака, а остали су сви завршили разред, и то: пет ђака одличним успехом, шест врло добрим и остали добрим успехом. Други разред нису завршиле две ученице, док је четворо ђака завршило одличним успехом, седам врло добрим и остали добрим успехом. Такође ни трећи разред нису завршила двојица ученика. Одличним успехом разред је завршило пет ђака, врло добрим пет ђака, и остали добрим успехом. Четврти разред само један ученик није завршио, јер се исписао током године. Двоје ђака завршила су одличним успехом, троје врло добрим и остали добрим успехом. Рад учитеља у школи и ван школе оцењен је оценом „одличан“. Осим формирања Соколске чете, формирао је и Подмладак Црвеног крста, у коме је било укључено 59 ђака.⁵³⁷

⁵³⁵ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 16.

⁵³⁶ *Моравски гласник*, Ћуприја, бр. 9, од 15. децембра 1930. године.

⁵³⁷ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 16.

Школске 1932/33. године први разред уписало је 14 ученика и 13 ученица, други разред 10 ученика и седам ученица, трећи разред 10 ученика и 11 ученица, и четврти разред девет ученика и 11 ученица. Први разред није завршило четворо ђака, двоје због слабог успеха и двоје због пресељења. Одличним успехом завршило је седам ђака, врло добрим 11, и остали добрим успехом. Други разред завршили су сви уписани ђаци, и то: једна ученица одличним успехом, 10 врло добрим, и остали добрим успехом. Трећи разред није завршило четворо ђака. Троје ђака завршило је одличним успехом, пет врло добрим и остали добрим успехом. Четврти разред одличним успехом завршило је девет ђака, врло добрим пет ђака и остали добрим успехом. Учитељ Груја Грујић, који је обављао и дужност управитеља школе и заступника вероучитеља, и ове године је оцењен оценом „одличан“.⁵³⁸

Бељајка

Учитељ Душан Попадић радио је и даље у школи, од постављења 2. априла 1921. године. Школске 1930/31. године школу је уписало 30 ученика и 27 ученица: приправни разред осам ученика и 15 ученица, први разред шест ученика и 12 ученица, трећи разред 10 ученика, четврти разред два ученика.

Богава

Школске 1925/26. године, први разред уписали су један ученик и једна ученица, други разред осам ученика и осам ученица, трећи шест ученика и четврти разред пет ученика. На испиту из првог разреда није било ђака, други разред је завршило осам ученика и шест ученица, трећи разред је завршило пет ученика, и четврти разред такође пет ученика. Учитељ А. Милојковић оцењен је одличном оценом.⁵³⁹

Септембра 1925. године опоменом су кажњени родитељи који нису слали децу у школу: Радомир Којић, Стојан Маринковић, Ранђелија Станковић, Божидар Стојковић, Милија Богосављевић.⁵⁴⁰

Школске 1926/27. године први разред уписало је шест ученика и пет ученица, трећи разред осам ученика и шест ученица, четврти разред пет ученика. Први разред нису завршили исти ђаци, који су били уписани и предходне године, трећи разред само једна ученица, док су четврти разред

⁵³⁸ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 16.

⁵³⁹ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 19.

⁵⁴⁰ ИАЈ, Ф 170, књига бр. 18.

завршили сви уписани ученици. Од 13. децембра 1926. године учитељ је био Мирослав Драгутиновић. Он је оцењен оценом „повољан“.⁵⁴¹

Школски одбор школе у Богави, на седници од 16. септембра 1926. године, донео је одлуку о кажњавању ђачких родитеља, који нису слали своју децу у школу. Опоменом су кажњени: Радомир Којић, Стојан Маринковић, Ранђелија Станковић, Божидар Стојковић и Милица Богосављевић. Априла 1927. године Школски одбор у Богави ослободио је похађања школе кћерку Борисава Миливојевића, због сиромаштва, а за Радмилу, кћерку Љубомира Маринковића тражен је поновни лекарски преглед и то у присуству учитеља или у школи, јер се догађало, да су се на лекарске прегледе доводила друга деца. На истом састанку Школског одбора није била ослобођена од похађања школе Милица, кћер Ђорђа Стојковића, јер је био доброг материјалног стања, а ослобођена је Милица кћер Христивоја Илића, јер у кући није било женских чланова, да би је припремали за школу. Осим кажњавања, Школски одбор је 21. фебруара 1932. године донео одлуку о ослобађању десет ђака од школе, јер није било довољно места у школској згради. Новчане казне Школски одбор је, почетком 1932. године, за сиромашне родитеље заменио радом на школском имању, пошто нису имали новаца.⁵⁴²

Школске 1927/28. године ђаке је уписао нови учитељ Душан Крстић. Он је постављен 5. септембра 1927. године. Предходни учитељ Мирослав Драгутиновић дао је оставку августа 1927. године. Ове школске године први разред је уписало седам ученика и 16 ученица, други разред пет ученика и четири ученице, и четврти разред осам ученика и пет ученица. На испиту је из првог разреда било седам ученика и осам ученица, из другог разреда пет ученика и четири ученице, и из четвртог разреда осам ученика и пет ученица. Сви су положили разреде, осим осам ученица првог разреда, које нису редовно похађале школу. Учитељ је оцењен оценом „повољан“, јер је код ђака показано непотпуно знање из српског језика, док су остали предмети добро обрађени, а ред и чистоћа били су примерни.⁵⁴³

Учитељ Душан Крстић и почетком школске 1928/29. године извршио је упис ђака, а већ од 23. септембра 1928. године рад у школи започела је

⁵⁴¹ ИАЈ, Ф 170, књига 18.

⁵⁴² ИАЈ, Ф 170, књига 18. Председник Школског одбора у Богави Обрен Васиљевић и чланови Марисав Вуксановић, Петроније Здравковић и управитељ школе А. Милојковић. Почетком 1926. године Љубомир Илић упутио је молбу Школском одбору да се ослободи даљег школовања његов пасторак Милорад Димитријевић, ученик другог разреда, пошто је намеравао да га да на занат. Школски одбор је одбио молбу са образложењем, да Милорад Димитријевић може да се издржава из очевог имања, које је користио његов очух, и да је корисније да на занат иде после завршене основне школе.

⁵⁴³ ИАЈ, Ф 179, Уписница бр. 19.

учитељица Станка Васиљевић, јер је предходни учитељ премештен у Избеницу. Те школске године први разред је уписало девет ученика и 19 ученица, други разред седам ученика и осам ученица, и трећи разред пет ученика и четири ученице. На испиту је било осам ученика и осам ученица првог разреда, седам ученика и осам ученица другог разреда, и пет ученика и четири ученице трећег разреда. Испит није положила само једна ученица првог разреда, док су сви остали прешли у старије разреде. Учитељица Станка Васиљевић оцењена је оценом „одличан“.⁵⁴⁴

Почетком школске 1929/30. године поново је дошло до промене учитеља. Од 19. октобра 1929. године учитељски рад започео је Љубомир Ђукић. Ове школске године први разред је уписало 33 ђака, други разред 14, трећи разред 15 ђака и четврти разред девет ђака. На испиту је било: из првог разреда девет ученика и пет ученица, из другог разреда осам ученика и пет ученица, трећег разреда шест ученика и седам ученица, и четвртог разреда четири ученика и три ученице. Само једна ученица првог разреда поновила је разред, док су сви остали прешли у старије разреде. Учитељ Љубомир Ђукић оцењен је оценом „врло добар“, мада је истакнуто да је његов рад био правилан, а знање код ђака добро утврђено. Такође и владање учитеља у школи и ван ње било је за похвалу. Ове школске године учитељ се није бавио ваншколским радом, јер му општински суд није то омогућио.⁵⁴⁵

Школске 1930/31. године први разред уписао је 41 ђак, а по 13 ђака уписало је други, трећи и четврти разред. Виши разред уписало је седам ђака, али изгледа да нико од њих похађао школу, јер нису унете њихове оцене. Први разред није похађало 22 ђака, а један ученик и једна ученица поновили су разред због слабог успеха. Други разред нису положила три ђака због слабог успеха, док су трећи и четврти разред сви ђаци са успехом положили. Учитељ је и ове године оцењен оценом „врло добар“, иако је школски надзорник похвалио његов рад. Ван школе радио је на описмењавању, а са ђацима је спровео штедњу, и организовао три позоришне представе.⁵⁴⁶

Школске 1931/32. године, први разред је уписало 46 ђака, други разред 20 ђака, трећи разред 10 и четврти разред 13 ђака. Први разред је завршило 19 ђака. Шест ђака је поновило разред због слабог успеха, док остали нису похађали школу. Други разред завршили су сви уписани ђаци, трећи једна ученица није завршила разред јер није похађала наставу, а такође и четврти разред завршили су сви уписани ђаци. Љубомир Ђукић премештен је из Богаве октобра 1931. године. Од 19. октобра до 3. децембра исте године школа није имала учитеља, када је постављен Иван Димковић. Нови учитељ оцењен је

⁵⁴⁴ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 19.

⁵⁴⁵ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 19.

⁵⁴⁶ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 19.

оценом „врло добар“, јер није прешао целокупни програм. Иначе истакнуто је његово понашање у школи и у месту, које је било коректно.⁵⁴⁷

Школске 1932/33. године, први разред уписао је 41 ђак, други разред 19, трећи разред 21 ђак и четврти разред девет ђака. Први разред је завршило 17 ђака, шест је поновило због слабог успеха, док остали нису редовно похађали наставу. Други разред су завршили сви уписани ђаци, осим једне ученице, која није редовно похађала школу. Трећи разред само две ученице нису завршиле, јер нису редовно похађале наставу, а четврти разред, из истог разлога није завршила једна ученица. Учитељ Иван Димковић оцењен је оценом „добар“, јер цео програм није завршио у целини. Код ђака трећег разреда није довољно било утврђено градиво из рачуна, земљописа и познавања природе, а код ђака првог и другог разреда знање из веронауке, јер није довољно савесно вршио дужност заступника вероучитеља. Учитељ није организовао у школи ни подмладак Црвеног крста.⁵⁴⁸

Брестово

У почетку школске 1925/26. године, било је уписано 19 ђака: у други разред четири ученика и три ученице, трећи разред два ученика, четврти разред три ученика и две ученице. Само једна ученица другог разреда није била на испиту, док су сви остали ђаци успешно положили разреде. Учитељ је био Миодраг Бекчић, који је за свој рад оцењен одличном оценом од стране школског надзорника.⁵⁴⁹

Школске 1926/27. године, први разред уписало је седам ученика и седам ученица, трећи разред четири ученика и две ученице и четврти разред седам ученика. На испиту је било укупно 18 ђака: из првог разреда шест ученика и четири ученице, трећег разреда четири ученика и две ученице, и из четвртог разреда само два ученика. Сви ђаци, који су полагали завршни испит успешно су положили разреде. Учитељ Миодраг Бекчић, је и ове године оцењен одличном оценом.⁵⁵⁰

Школске 1927/28. године школу је уписало 36 ђака. Ове године није било ђака трећег разреда. Први разред уписало је седам ученика и осам ученица, други разред шест ученика и пет ученица, и четврти разред осам ученика и две ученице. На испиту је било 24 ђака: из првог разреда седам

⁵⁴⁷ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 19.

⁵⁴⁸ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 19.

⁵⁴⁹ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 25.

⁵⁵⁰ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 25.

ученика и две ученице, другог разреда шест ученика и три ученице, и четвртог разреда четири ученика и две ученице. Учитељ је био Миодраг Бекчић.⁵⁵¹

Школске 1928/29. године школу је уписало укупно 42 ђака. Први разред је уписало шест ученика и шест ученица, други разред шест ученика и пет ученица и трећи разред шест ученика и три ученице. На испиту је било: из првог разреда осам ученика и четири ученице, другог разреда седам ученика и две ученице, и из трећег разреда шест ученика и три ученице. Завршни испит нису положили по један ученик првог и другог разреда. Учитељ је и ове године био Миодраг Бекчић.⁵⁵²

Школске 1929/30. године школу је уписало 58 ђака у сва четири разреда. Први разред уписало је 23 ђака, други разред 14 ђака, трећи осам ђака и четврти разред 13 ђака. На испиту је било 39 ђака. Из првог разреда 10 ученика и једна ученица, другог разреда осам ученика и четири ученице, трећег разреда шест ученика и две ученице, и из четвртог разреда шест ученика и две ученице. Сви ђаци су прешли у старије разреде. Учитељ Миодраг Бекчић је и ове године био оцењен одличном оценом. Према извештају школског надзорника, својим понашањем у служби и ван службе служио је као пример васпитача и народног учитеља. У току ове школске године образовао је у селу Друштво Црвеног крста са 39 својих ђака. Учитељ је од постављења, обраћао пажњу на здравље ђака и њихову личну чистоћу, као и на чистоћу учионица, стана и дворишта, чиме је добро утицао на мештане у селу.⁵⁵³

Крајем септембра 1929. године против Миодрага Бекчића, председник и чланови општине поднели су тужбу и тражили његов премештај. У тужби је наведено: 1. да је везивао децу за скамије и у дворишту за дрво, па је наређивао да то дете пљују остали ђаци; 2. за служавку је узео једну жену из села која је у селу већ имала лош глас, и са њом живео у недозвољеним односима; 3. Дозвољавао је тој жени да узима школски креч; 4. Учинио је непријатност једној угледној породици у селу, због чега су сви мештани негодовали. У тужби се наводи, да су сами мештани били спремни да га истерају са његовом милосницом, када се сазнало да је поново добио Брестово. Председник је спречио његово истеривање од стране мештана, али је тражио његов премештај. Родитељи нису желели да шаљу децу у школу, док се он не премести. Као сведок Станија Миленовић из Брестова изјавила је да је учитељ везивао децу за дуд у дворишту, и да је живео са Радојком, кћерком Милосава Радисављевића, која је остала трудна, а после побачаја је умрла. Миодраг Бекчић је одбио све

⁵⁵¹ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 25.

⁵⁵² ИАЈ, Ф 179, Уписница бр. 25. У Уписници се налазе имена четворице ученика четвртог разреда, али не постоје њихове оцене.

⁵⁵³ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 25.

оптужбе у својој изјави од 29. октобра 1929. године, када је и ослобођен кривице, јер су неке кривице застареле, а неке нису доказане.⁵⁵⁴

Према одлуци Министра просвете, 4. октобра 1930. године, за учитеља је постављен Божидар Којић. Исте школске 1930/31. године први разред је уписало 24 ђака, други разред 13, трећи разред 12 и четврти разред такође 12 ђака. Први разред поновило је 19 ђака, други разред три ђака, трећи два и четврти разред пет ђака. Према извештају школског надзорника од 28. новембра 1930. године, ново постављени учитељ је добро радио са ђацима. Увече је радио на аналфабетском курсу.

Према извештају из јуна 1931. године, рад Божидара Којића није одговарао захтевима методике и педагошког рада. Није завршио предавање свих предмета према програму. Од вештина, највише пажње је посветио певању. Највише му се замерао недовољан рад на рачуну и матерњем језику са ђацима првог разреда. Понашање у школи било је коректно, а ван школе постојала је једна тужба из оближњег села против њега. Против њега тужбу је упутио Љубомир Миљковић из Великог Поповића. У тужби је навео разлоге: да се ружно понашао према његовој жени, да је штипао и упућивао непристојне речи, да се непристојно понашао према жени командира жандармеријске станице у Великом Поповићу, и да је ружно говорио на збору грађана, сазваног због оснивања Соколског друштва. Ослобођен је оптужбе, јер је саслушањем сведока утврђено је да наводи из тужбе нису истинити, и да их је Миљковић наговарао да сведоче против учитеља. Сам Којић је изјавио да је Миљковић желео овом тужбом да га уцењује.⁵⁵⁵ Наставио је успешан рад у оквиру Црвеног крста, у коме је било укључено 33 ђака. Установио је и ђачку трпезу, а одржавао је и хуманитарне течајеве са ђацима трећег и четвртог разреда. Од Главног одбора Црвеног крста из Београда добио је апотеку, као награду за свој рад. Такође је формирао Друштво трезвене младежи са 33 ђака. Међу ђацима је увео и ђачку штедњу.⁵⁵⁶

Школске 1931/32. године први разред уписао је 41 ђак, други разред 11 ђака, трећи разред 10 и четврти разред 16 ђака. Учитељ је био Божидар Којић. Из првог разреда 18 ђака је било исписано, док су остали завршили разред. Из другог разреда исписана су три ђака, трећег два и четвртог шест ђака. Сви остали су положили разреде. Овог пута рад учитеља Божидара Којића оцењен је одличном оценом. У свом раду улагао је доста труда и наставу је изводио врло

⁵⁵⁴ АЈ, 66, 1314. Тужбу су 28. септембра потписали: Б. Гајић, председник општинског суда, чланови: Живојин Милановић, Милен Милојевић, и одборници: Станислав Стојановић, Милован Митић, Милић Гајић, Радосав Војиновић, Миладин Марјановић, Живко Стојадиновић.

⁵⁵⁵ АЈ, 66, 2801.

⁵⁵⁶ АЈ, 66, 2801.

успешно. Обрадио је све предмете у целини према програму. Био је и коректног владања у школи и ван школе. Водио је Подмладак Црвеног крста у коме је било 43 ђака и ђачку кухињу. Учитељ се бавио личним усавршавањем. На збору учитеља среза ресавског читао је рад „Развијање говора код деце“.⁵⁵⁷

Школске 1932/33. године први разред је уписало 20 ђака, други разред 14, трећи разред осам ђака и четврти разред осам ђака. Први разред је завршило само пет ђака, остали су поновили разред због непохађања наставе. Други разред нису завршили четири ђака, трећи два и четврти разред један ђак. Рад учитеља Божицара Којића оцењен је оценом „добар“. Није у потпуности прешао цело градиво, нарочито из геометрије. Стечено знање није у свим предметима добро утврђено, а нарочито из историје и рачуна. Није вршио савесно ни предавање веронауке, које је обављао од 1. септембра до 15. новембра 1932. године, када је предавање веронауке преузео Божицар Радовановић, свештеник из Медвеђе. Учитељ је основао ђачку кухињу. Божицар Којић је у школи у Брестову радио до 7. априла 1933. године, када је премештен.⁵⁵⁸

Због оружаног напада на учитеља у Брестову Божицара Којића, који је извршен 15. фебруара 1933. године, јер је учитељ отпустио школског служитеља, сам учитељ, а и председник општине у Брестову, марта исте године тражили су хитан премештај. Молбама је удовољено, па је 17. марта 1933. године Божицар Којић премештен у Босуту срезу сремско-митровачком.⁵⁵⁹

Школа није дуго имала учитеља, јер се 13. септембра 1933. године председник општине обратио Министру просвете са молбом да се у Брестову постави учитељ, јер га школа није имала још пре почетка школског распуста.⁵⁶⁰

Велики Поповић

Школске 1925/26. године, први разред уписало је пет ученика и 18 ученица, други разред уписало је 15 ученика и шест ученица. На испиту из првог разреда били су један ученик и три ученице, и они су положили разред. Из другог разреда на испиту је било седам ученика и две ученице. Један ученик није положио испит. Учитељица првог и другог разреда била је Десанка Илић.

⁵⁵⁷ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 25.

⁵⁵⁸ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 25.

⁵⁵⁹ АЈ, 66, 1542. Поред предаје свих школских књига, остало је записано да је учитељ Школском одбору предао из ђачке кухиње председнику Црвеног крста у Брестову: 20 белих тањира, 20 белих шоља за чај, 1 лонац бео од 18 литара са поклопцем, 1 бокал бео од 3 литра, једна велика кашика за сипање.

⁵⁶⁰ АЈ, 66, 1542.

Оцењена је оценом „одличан“.⁵⁶¹ Трећи разред уписало је 20 ученика и шест ученица. Четврти разред уписало је 20 ученика и седам ученица. Ове разреде водио је Милош Милошевић. Из оба разреда на испиту је било 18 ученика и пет ученица, и сви су завршили са успехом. Милош Милошевић оцењен је оценом „одличан“.⁵⁶²

Школске 1926/27. године први разред је уписало 45 ђака: 21 ученик и 24 ученице. Други разред је уписало 10 ученика и седам ученица. Из првог разреда на испиту је било 16 ученика и седам ученица, а из другог разреда само две ученице, и оне нису положили испит. Учитељ првог и другог разреда био је Љубисав Симић, који је вршио и дужност управитеља школе. За свој рад добио је оцену „одличан“.⁵⁶³ Трећи разред уписало је 15 ученика и шест ученица, а четврти разред 18 ученика и седам ученица. Њихов учитељ био је Милош Милошевић. Редовно је похађало школу из оба разреда 13 ученика и седам ученица, а разреде су завршила 10 ученика и четири ученице. Милош Милошевић оцењен је оценом „одличан“.⁵⁶⁴

Школске 1927/28. године, одељење са ђацима другог, трећег и четвртог разреда водио је Милош Милошевић. Други разред уписао је 31 ђак, трећи разред шест, и четврти разред 22 ђака. Од укупно 59 уписана ђака у свим разредима, на крају године остало је 33 ученика и 18 ученица. На испиту је било 20 ученика и девет ученица. Због слабог успеха разред није положио један ученик другог разреда. За свој рад Милош Милошевић оцењен је оценом „одличан“.⁵⁶⁵ Први разред исте школске године уписало је 25 ученика и 39 ученица. Током године исписане су седам ученица. Школу није похађало шест ученика и 15 ученица. На испиту је било 14 ученика и 17 ученица. Због слабог успеха разред су поновили један ученик и три ученице. Са ђацима првог разреда радила је Драга Миленковић. Њен рад је оцењен оценом „одличан“.⁵⁶⁶

Школске 1928/29. године ђаке другог, трећег и четвртог разреда водио је Димитрије Поповић. Други разред уписало је 35 ђака, трећи разред 25 и четврти разред 11 ђака. Из свих разреда, на крају године остало је 38 ученика и 27 ученица. На испиту је било 27 ученика и 16 ученица, а само једна ученица није положила разред. Учитељ Александар Поповић оцењен је оценом „одличан“.⁵⁶⁷ Први разред ове школске године уписало је 37 ученика и 39 ученица. На крају године остало је 70 ђака. На испиту је било 26 ученика и 13 ученица. У старији

⁵⁶¹ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 6.

⁵⁶² ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 7.

⁵⁶³ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 6.

⁵⁶⁴ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 7.

⁵⁶⁵ ИАЈ, Ф 170. Уписница бр. 7.

⁵⁶⁶ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 8.

⁵⁶⁷ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 7.

разред прешло је 23 ученика и девет ученица. Ђаке првог разреда водио је Милош Милошевић. За свој рад оцењен је оценом „одличан“.⁵⁶⁸

Школске 1929/30. године, трећи разред уписало је 26, а четврти разред 28 ђака. Ове ученике водио је Димитрије Поповић. Трећи разред није завршило шест ђака, а четврти разред пет ђака. Димитрије Поповић оцењен је оценом „одличан“. Показао је велики успех у настави, а обратио је велику пажњу и на ручни рад, лепо писање, цртање, соколске вежбе и певање. Био је иницијатор за оснивање народне књижнице и читаонице, одржавао више угледних предавања ђачким родитељима из области педагогије, био је председник просветно-културног друштва „Ресавска матица“. У корист Фонда сиромашних ђака приређивао је са својим ђацима забаве. Бавио се виноградарством. Уживао је велики углед у месту.⁵⁶⁹ Први разред исте школске године водио је од 20. децембра 1929. године Милутин Дреноваковић. Разред је уписало 73 ђака. На испиту је било 16 ученика и 25 ученица. Учитељ је за свој рад оцењен оценом „одличан“. Вршио је своју дужност савесно и предано. Са ђацима је изводио соколске вежбе, а одржавао је и родитељске састанке. Други разред уписало је 46 ђака, а положило 37 ђака. Овај разред водио је Милош Милошевић. За рад у школи и ван школе оцењен је оценом „одличан“. Радио је и као књижничар народне књижнице, а био је и члан просветно-културног друштва „Ресавска матица“.⁵⁷⁰

Школске 1930/31. године, трећи разред уписало је 43 ђака, четврти разред 27 ђака. У истом трећем одељењу, које је водио Милош Милошевић, налазио се још и 21 ђак првог вишег разреда. Трећи разред није завршило пет ђака, четврти разред седам ђака, а први виши разред три ђака. Милош Милошевић оцењен је оценом „одличан“. Вршио је дужност управитеља школе. Са ђацима је спровео штедњу. Био је члан управе Соколске чете у месту, предавао је историју и географију на шесто-недељном пољопривредном течају у месту. Са ђацима је спремао позоришне комаде. Први разред уписало је 77 ђака, положило 52 ђака. Учитељ овог разреда био је Милутин Дреноваковић. За свој рад оцењен је оценом „одличан“. У разреду је спровео ђачку штедњу. Са ђацима је изводио соколске вежбе, а у месту је основао соколску чету. Био је члан народне књижнице. Са ђацима је спремао позоришне комаде. Мештанима је држао предавања о соколству. Милутин Дреноваковић водио је и ђаке другог разреда. У овом разреду било је уписано 48 ђака. Само два ђака је поновило разред због слабог успеха, а 10 због непохађања наставе. Шест ђака је завршило

⁵⁶⁸ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 8.

⁵⁶⁹ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 7.

⁵⁷⁰ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 8.

разред одличним успехом, 11 врло добрим а остали добрим успехом. Учитељ је за свој рад добио оцену „врло добар“.⁵⁷¹

Почетком школске 1931/32. године, тачније 18. септембра, Милош Милошевић је разрешен дужности, а за учитеља трећег одељења постављен је Бошко Ражњатовић, који је примио дужност 9. октобра 1931. године. Треће одељење чинили су ђаци трећег и четвртог разреда. Трећи разред уписао је 41 ђак, а четврти разред 42 ђака. Трећи разред није завршило пет ђака, а четврти разред шест ђака. Бошко Ражњатовић, који је завршио осам разреда гимназије са испитом зрелости, оцењен је оценом „врло добар“. У свом одељењу организовао је Подмладак Црвеног крста са 65 ђака, и ђачку штедњу. Радио је и као секретар Соколске чете у месту.⁵⁷² Први разред, који је водио Милош Милошевић, уписало је 64 ђака. Одличним успехом завршило је седам ђака, 11 врло добрим, а 20 добрим успехом. Шест ђака је поновило разред због слабог успеха, а остали због непохађања наставе. Милош Милошевић је водио и ђаке другог разреда до 9. октобра 1931. године, када је за учитељицу другог разреда постављена Бранка Ражњатовић. Одличним успехом завршило је 10 ђака, врло добрим 11, добрим успехом 26 ђака. Због слабог успеха разред је поновило четворо ђака, а остали због непохађања наставе. Учитељи првог и другог разреда оцењени су оценом „одличан“.⁵⁷³ Међу својим ђацима организовали су Подмладак Црвеног крста и штедњу.⁵⁷⁴

Бошко Ражњатовић водио је и школске 1932/33. године треће одељење са ђацима трећег и другог одељења четвртог разреда. Трећи разред уписало је 52 ђака, а у другом одељењу четвртог разреда било је уписано 13 ђака. Трећи разред није завршило шест ђака, а четврти разред само један ученик. Оцењен је оценом „врло добар“, јер није сасвим добро обрадио рачун са ђацима трећег и четвртог разреда, и географију са ђацима трећег разреда. И ове године организовао је Подмладак Црвеног крста, био је секретар Соколске чете и потпредседник месног Пододбора Црвеног крста.⁵⁷⁴ Први разред уписало је 58 ђака. Разред је завршило 40 ђака, и то: 12 одличним успехом, девет врло добрим и остали добрим успехом. Због слабог успеха разред је поновило петоро ђака, а остали због непохађања наставе. Први разред водила је Бранка Ражњатовић. За свој рад у школи и ван школе оцењена је оценом „одличан“. Одељење са ђацима другог разреда и првог одељења четвртог разреда, водио је Милош Милошевић. Други разред уписало је 47 ђака, а завршило је 38 ђака. Одличним успехом разред је завршило шест ђака, врло добрим 13 ђака, а добрим успехом 17 ђака. Троје ђака поновило је разред због слабог успеха, а њих шесторо због

⁵⁷¹ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 7.

⁵⁷² ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 7.

⁵⁷³ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 8.

⁵⁷⁴ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 7.

непохађања наставе. Прво одељење четвртог разреда уписао је 21 ђак. Само троје ђака је поновило разред због непохађања наставе, док су остали завршили разред, и то: четворо одличним успехом, три врло добрим и 11 добрим успехом. Рад Милоша Милошевића оцењен је оценом „одличан“.⁵⁷⁵

Витанце

На почетку школске 1926/27. године, било је уписано: у први разред три ученика, у други разред девет ученика и једна ученица, у трећи разред три ученика, и у четврти разред четири ученика. Само један ђак првог разреда није редовно похађао наставу, а поред њега само још један ученик другог разреда није положио испит. Остали су успешно завршили разреде. Учитељ сва четири разреда био је Василије Дубовик, који је за рад у овој школској години оцењен одличном оценом.⁵⁷⁶

Школске 1927/28. године, у први разред било је уписано 25 ученика и 22 ученице, у други разред пет ученика и једна ученица, у трећи разред седам ученика и једна ученица, и у четврти разред четири ученика. На испиту је било 25 ученика и 19 ученица првог разреда, четири ученика другог разреда, сви уписани ђаци трећег разреда и три ученика четвртог разреда. Само две ученице првог разреда поновиле су разред због слабог успеха, а сви остали су положили завршни испит. И ове године, учитељ у одељењу са ученицима другог, трећег и четвртог разреда, био је Василије Дубовик, који је оцењен оценом „одличан“. Ђаке првог разреда водила је Катарина Стојковић-Дубовик, која је такође оцењена оценом „одличан“.⁵⁷⁷

Школске 1928/29. године други разред уписало је 26 ученика и 18 ученица. На испиту је било 23 ученика и 15 ученица. Тројица ученика су поновили разред. У четврти разред било је уписано осам ученика и једна ученица. Главни испит само један ученик није положио, а сви остали су положили разред. Учитељ у овом одељењу био је Василије Дубовик. Као и ранијих година оцењен је оценом „одличан“. Ове школске године одељење са ђацима првог и трећег разреда водила је Катарина Дубовик. Први разред уписало је 11 ученика и 17 ученица, а трећи разред четири ученика. Из првог разреда на испиту је било 10 ученика и осам ученица, и сви су положили разред. Сви уписани ученици у трећем разреду редовно су похађали наставу, и сви су положили разред.⁵⁷⁸

⁵⁷⁵ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 8.

⁵⁷⁶ ИАЈ, Ф 174, Уписница бр. 22.

⁵⁷⁷ ИАЈ, Ф 174, Уписница бр. 22.

⁵⁷⁸ ИАЈ, Ф 174, Уписнице бр. 22, 23.

Школске 1929/30. године, одељење са ђацима трећег и четвртог разреда водио је Василије Дубовик. Трећи разред уписало је 19 ученика и 15 ученица, а четврти разред четири ђака. Осим једног ученика трећег разреда, који није похађао наставу, сви остали су успешно положили разреде. Учитељ овог одељења Василије Дубовик оцењен је поново оценом „одличан“. У овој школској години се наводи да је основао мешовити ђачки хор, и да је био активан у потрошачкој и кредитној задрузи. Ове школске године Катарина Дубовик водила је одељење са ђацима првог и другог разреда, у коме је било уписано 37 ђака првог разреда и 23 ђака другог разреда. На испиту је било 12 ученика и девет ученица првог разреда, и 13 ученика и осам ученица другог разреда. Само један ученик првог разреда је поновио разред, због слабог успеха.⁵⁷⁹

Школске 1930/31. године трећи разред уписало је 22 ђака, а четврти разред 34 ђака. Сви ђаци су редовно похађали наставу, а само једна ученица и један ученик трећег разреда нису положили главни испит. Ове године, учитељ у овом одељењу Василије Дубовик, радио је и са 24 полазника аналфабетског курса. Поред ангажованости са мешовитим ђачким хором, учитељ Василије Дубовик је радио као председник Надзорног одбора у кредитној задрузи, као члан набављачке задруге и као књижничар у народној књижници у селу. Често је и држао популарна предавања становништву села. Катарина Дубовик је водила одељење са ђацима првог и другог разреда. Први разред уписало је 45 ђака, од којих 15 ђака није завршило разред, а од уписаних 23 ђака другог разреда три ученице и један ученик нису завршили разред. Осим рада у школи, Катарина Дубовик је држала аналфабетски курс за жене у истом селу. За свој рад оцењена је оценом „одличан“.⁵⁸⁰

Школске 1931/32. године, трећи разред је уписао 21 ђак. Од уписаних ђака трећег разреда, три ученице и један ученик су поновили разред, док су од 19 уписаних ђака четвртог разреда, сви успешно завршили разред. Исте активности биле су присутне као и ранијих година, а такође је и ове године рад Василија Дубовика оцењен оценом „одличан“. Исте школске године први разред уписало је 56 ђака, а други разред 27 ђака. Први разред није завршило 14 ђака, а други разред само два ђака. Катарина Дубовик, поред рада у школи, обучавала је женску децу у селу у чувању здравља и домаћим пословима.⁵⁸¹

Школске 1932/33. године, трећи разред уписало је 27 ђака, а четврти разред 17 ђака. Једна ученица трећег разреда није похађала наставу, док је један ученик истог разреда поновио разред. Сви остали ђаци трећег разреда, као и сви уписани ђаци четвртог разреда, успешно су положили завршни испит. Учитељ

⁵⁷⁹ ИАЈ, Ф 174, Уписнице бр. 22, 23.

⁵⁸⁰ ИАЈ, Ф 174, Уписнице бр. 22, 23.

⁵⁸¹ ИАЈ, Ф 174, Уписнице бр. 22, 23.

овог одељења био је Василије Дубовик. Ове школске године Катарина Дубовик водила је 36 ђака првог, и четрдесет једног ђака другог разреда. Од уписаних ђака првог разреда, њих шест није завршило разред због нередовног доласка, а од уписаних ђака другог разреда само два ђака није завршило разред. Поред ранијих активности са женском омладином у селу, Катарина Дубовик је била и члан набављачке задруге. Такође и ове године њен рад је оцењен оценом „одличан“.⁵⁸²

Богомир Петровић поднео је 18. јула 1933. године Министру просвете тужбу против учитеља Василија Дубовика. У тужби је навео неучтиво понашање учитеља према мештанима, да су због нанетих увреда против њега поднете две кривичне тужбе код Среског суда у Деспотовцу, да се мешао у општинске послове. Нанео је увреде: Стевану Милошевићу, Дамњану Костићу, Стаменку Марјановићу, Јоксиму Аврамовићу, Драгомиру Стојадиновићу, Милосаву Јовановићу, Миливоју Радосављевићу, Јовану Петровићу, Најдану Добросављевићу, Радосаву Пауновићу, и још неким мештанима Витанца. У тужби је тражено да се Василије Добовик премести из Витанца, а на његово место постави други учитељ. Осим Богомира Петровића, још 36 мештана Витанца тражило је дописом од Министра просвете да смени учитеља. Скоро сви потписници дали су сличне изјаве о понашању и раду учитеља, да је он лоше нарави, да води интриге, да врши поделу у селу, да је груб према мештанима и да употребљава ружне речи. Начелник просветног одељења Моравске бановине, на основу извештаја среског начелника и школског надзорника, изнео је у свом извештају, да је учитељ Василије Дубовик у свему исправан и добар школски радник, а да су тужбе против њега проистекле из мржње неких мештана. Нико од потписника тужбе није навео конкретно дело, већ само непријатељски однос према Василију Дубовику. Узрок нетрпељивости је то што је учитељ, као управитељ школе, савесно чувао школску имовину, и успео је да сва деца уредно похађају школу већ неколико година. Сваке године преко сто ђака је похађало школу, а школске 1933/34. године уписано је 140 ђака. Такав његов однос није се свиђао неким мештанима Витанца. Учитељ Василије Дубовик је премештен у Велики Поповић.⁵⁸³

Грабовица

Школске 1927/28. године као учитељ је радио Марко Аксентијевић. Село Грабовица у срезу деспотовачком подигло је нову основну школу са две учионице, и новембра 1930. године на свечан начин извршено је освећење

⁵⁸² ИАЈ, Ф 174, Уписнице бр. 22, 23.

⁵⁸³ АЈ, 66, 1542.

зграде. Поред великог броја сељака, овој свечаности присуствовали су А. Динић, срески начелник, мноштво учитеља и учитељица, ревизор Аграрне Привилеговане банке, који се случајно затекао тамо. У подне је приређен ручак за госте, па је потом настало народно весеље до касно у ноћ.⁵⁸⁴

Од 11. септембра 1928. године као учитељ је радио Христивоје Стојановић. Учитељ Христивоје Стојановић радио је све августа 1931. године, када је позван на одслужење војног рока. Истог дана општина је послала молбу за постављењем бар једног учитеља, јер је у школи било уписано 108 ђака. Друго одељење било је отворено одлуком бана Моравске бановине од 24. октобра 1931. године.⁵⁸⁵

Указом од 26. јануара 1932. године за учитеља је постављен Јордан Филиповић из Бело-Паланачког среза, али он се није јављао на дужност. Месни школски одбор упутио је 21. јула 1932. године молбу Министру просвете да се у школи постави учитељ, јер је било уписано око 100 ђака. У молби су изразили жељу да то поново буде Христивоје Стојановић, јер се 1930. године трудио око подизања нове школске зграде, која је те године и подигнута.⁵⁸⁶

Двориште

Преглед броја ђака и учитеља 1925-1926. године⁵⁸⁷

Школска година	Разред и број ђака				свега	учитељи
	I	II	III	IV		
1925/26	26	8	27	6	67	Милена Гавриловић
1926/27	55	12	11	14	92	„
1927/28	56	23	16	5	100	„
1928/29	47	20	17	6	90	„
1929/30	40	22	21	8	91	„
1930/31	23	22	11	9	65	„
1931/32	36	28	12	6	82	Милан Стојановић
1932/33	49	32	21	22	134	Арсен Матић

⁵⁸⁴ Моравски гласник, бр. 7, 15. новембар 1930. година.

⁵⁸⁵ АЈ, 66, 2801.

⁵⁸⁶ АЈ, 66, 1542.

⁵⁸⁷ „140 година основне школе у Дворишту“, Двориште, 1996, стр. 26.

Деспотовац

Школске 1925/1926. године, први разред су уписала 33 ученика и четири ученице, а други разред 27 ученика и девет ученица. Због одласка у пензију, до 22. септембра 1925. године учитељица је била Анка Стојичевић, а од тог датума одељења је примила Наталија Поповић. На испиту је било: из првог разреда 21 ученик и четири ученице, из другог разреда 20 ученика и осам ученица. Сви ђаци су положили завршни испит. Трећи разред уписало је 34 ђака и четврти разред 51 ђак. Ђаке ових разреда, до одласка у пензију, водио је Милан Стојичевић, а касније Драгољуб Поповић.⁵⁸⁸

Следеће 1926/1927. године долази поново до промене учитеља. Ове године први и други разред водила је Зорка Здравковић, која је постављена 5. јула 1926. године. Први разред је уписало 34 ученика и 15 ученица, а други разред 30 ученика и пет ученица. На испиту је из првог разреда било 14 ученика и седам ученица, а 11 ученика и седам ученица је положило разред. Из другог разреда испит је полагало 11 ученика и четири ученице. Успешно су положила испит седам ученика и две ученице.⁵⁸⁹ Трећи и четврти разред водио је Живота Здравковић, који је за учитеља постављен 6. јула 1926. године. Учитељи су оцењени одличном оценом.

Школски одбор школе у Деспотовцу, на седници од 19. маја 1927. године донео је одлуку о кажњавању опоменом и са по 20 динара таксе мештане села Деспотовца, због непохађања школе од стране њихове деце. Тада су кажњени: Тома Петровић, Аврам Голубовић, Милоје Милошевић и Мијајло Голубовић.⁵⁹⁰

Школске 1927/1928. године учитељица Зорка Здравковић је оцењена оценом „одличан“. Ове године први разред је уписало 43 ученика и 14 ученица, а други разред 16 ученика и девет ученица. Из првог разреда на испиту је било 37 ученика и 10 ученица, а успешно су положили разред 31 ученик и 10 ученица. Из другог разреда испит је полагало 15 ученика и осам ученица, а успешно га је положило 13 ученика и пет ученица. Трећи разред уписало је 18, а четврти разред 23 ђака. Ђаке трећег и четвртог разреда водио је Живота Здравковић.⁵⁹¹

Школске 1928/29. године школу је уписало 88 ученика и 26 ученица. Први разред је уписало 52 ђака, други разред 38 ђака, трећи разред 13 и четврти разред 11 ђака. И ове године учитељи у школи су били Зорка и Живота Здравковић.

⁵⁸⁸ ИАЈ, Ф 174. Уписница, бр. 9.

⁵⁸⁹ ИАЈ, Ф 174, Уписница, бр. 9.

⁵⁹⁰ ИАЈ, Ф 174, књига 1. Школски одбор: Воја Марјановић, председник, а чланови Јован Добросављевић, Тимотије Стојановић и Димитрије Поповић.

⁵⁹¹ ИАЈ, Ф 174, Уписница, бр. 9.

На седници Школског одбора школе у Деспотовцу, одржане 21. јуна 1929. године, донета је одлука о кажњавању неких лица, због вишедневног недоласка њихове деце у школу. Арса Станојевић из села Деспотовца кажњен је са 175 динара, јер је његов син одсуствовао из школе 35 дана, Милутин Павловић из Буковца кажњен је са 310 динара, јер његов син није похађао школу 62 дана, Јакша Јовановић из вароши Деспотовца кажњен је са 155 динара, због недоласка његовог детета 31 дан.⁵⁹²

Школске 1929/30. године школу је уписало више ђака. Укупно је било уписано 103 ученика и 40 ученица. Први разред уписало је 66 ђака, други разред 38 ђака, трећи разред 30 ђака и четврти разред девет ђака. Ђаке првог и четвртог разреда водио је Живота Здравковић, док је ђаке другог и трећег разреда водила Зорка Здравковић.

Следеће школске 1930/31. године школу је уписало 168 ђака: 108 ученика и 60 ученица. Први разред је уписало 78 ђака, други разред 35 ђака, трећи разред 34 ђака, и четврти разред 21 ђак. Ове године извршен је и упис седам ђака првог вишег разреда. Само један ђак овог разреда завршио је разред.

На седници Школског одбора школе у Деспотовцу, одржане 13. априла 1930. године, донета је одлука о кажњавању Радоја Стевановића из села Деспотовца, Милосава Никодијевића из Буковца и Милојка Андрејића из села Деспотовца, са по 10 динара са сваки изостали дан њихове деце из школе. Изостанци су износили око 30 дана. Половином новембра исте године опоменом и са по 20 динара таксе кажњено је много лица из Буковца, села Деспотовца и вароши Деспотовца, јер до тада њихова деца нису почела да похађају први разред.⁵⁹³

Управа рудника „Манасија“ поклонила је основној школи у Деспотовцу, током јануара 1931. године 2.350 кг. угља. Управитељ школе је због тога изјавио захвалност Феликсу Шаплену, управнику рудника.⁵⁹⁴

Промена учитеља извршена је 20. марта 1931. године. До тада је учитељ био Живота Здравковић.

Школске 1931/32. године школу је уписало 135 ђака. Први разред је уписало 55 ђака, други разред 40 ђака, трећи разред 33 ђака и четврти разред 17 ђака. Ђаке првог и другог разреда водила је Милена Гавриловић, која је у дужност уведена 29. новембра 1931. године, а трећег и четвртог разреда Павле Гркић. Треће одељење отворено је 29. октобра 1931. године. За учитеља тог одељења постављен Милорад Марјановић, дотадашњи учитељ у Језеру. На седници

⁵⁹² ИАЈ, Ф 174, књига 1.

⁵⁹³ ИАЈ, Ф 174, књига 1.

⁵⁹⁴ *Моравски гласник*, бр. 7, 15. март 1931. године.

Школског одбора одржаног 29. новембра 1931. године, донета је одлука да се школа зове „Основна школа Стеван Синђелић“.⁵⁹⁵

Школске 1932/33. године први мешовити разред уписало је 96 ђака. Од 25. октобра 1932. године учитељица у овом одељењу била је Полексија Јаковљевић. Због недоласка у школу разред је поновило 49 ђака, а због слабог успеха девет ђака. Учитељица је оцењена оценом „одличан“. Обрадила је све предмете и вештине по програму, а од вештина нарочито писање и певање. Сечено знање код ђака је било добро утврђено. Била је члан Месног одбора Црвеног крста и Соколског друштва. У свом одељењу спровела је Подмладак Црвеног крста. Други разред уписало је 58 ђака. Овај разред водила је Милена Гавриловић. Други разред је поновило само осам ђака, и то три због слабог успеха и пет због недоласка у школу. Учитељица Милена Гавриловић је оцењена оценом „одличан“. Обрадила је све предмете и вештине по програму. Код вештина највише је обратила пажњу на цртање и певање. Сечено знање код ђака је било добро утврђено. Међу ђацима је спровела Подмладак Црвеног крста. Била је члан Месног одбора Црвеног крста и Соколског удружења. Трећи разред уписала су 32 ђака, а четврти разред 25 ђака. Учитељ трећег одељења у школи, које је чинило трећи и четврти разред, био је Павле Гргић. Трећи разред није завршило седам ђака, четири због слабог успеха, а три због непохађања наставе. Четврти разред нису завршила само три ђака, и то због непохађања наставе. И Павле Гргић оцењен је оценом „одличан“. Вршио је дужност управитеља школе, дужност секретара учитељског друштва среза деспотовачког, књижничара књижнице Културног одбора, просветара Соколског удружења, и секретара Месног одбора Црвеног крста. Међу ђацима је организовао Подмладак Црвеног крста, а вежбао их је и соколским вежбама.⁵⁹⁶

Жидиље

Школске 1927/28. године у школи су постојала два одељења. Једно су чинили ђаци једног одељења првог разреда и другог разреда, а друго одељење ђаци другог одељења првог разреда и трећег разреда. У првом одељењу први разред уписало је 23 ђака, а други разред четири ђака. У току године само две ученице су се одселиле, а разред нису положили један ученик и две ученице, тако да су у следећи разред прешли један ученик и двадесет једна ученица. Учитељ у овом одељењу био је Јован Марчеко. За свој рад оцењен је оценом „одличан“. Друго одељење чинило је 25 уписаних ученика првог разреда и

⁵⁹⁵ ИАЈ, Ф 174, књига бр. 1.

⁵⁹⁶ ИАЈ, Ф 174, Уписница бр. 11.

седам ђака трећег разреда. На испиту су била 24 ученика и једна ученица. Због слабог успеха четворица ученика нису положила први разред. Ово одељење водила је Видосава Марчеко, која је такође за свој рад оцењена оценом „одличан“.⁵⁹⁷

На седници Школског одбора у Жидиљу, одржане 19. маја 1929. године, кажњено је више лица због нередовног похађања школе од стране њихове деце: Андреј Каменички са 150 динара, Франц Фермин са 150 динара, Петар Видаковић са 150 динара, Петар Компар са 50 динара, Филип Шмона са 50 динара, Петар Видајковић са 240 динара, Драгутин Добросављевић опоменом, Адам Јовановић опоменом, Јован Јанковић опоменом, Адам Симоновић са 50 динара, Сава Марјановић опоменом, Таса Марјановић опоменом, Адам Пауновић опоменом, Крстивоје Станковић са 10 динара, Карло Железник са 50 динара. Средства су уплаћивана у корист школске касе. Ове године та средства су уплаћена за покриће трошкова екскурзије, коју су ђаци извели обишавши Ћуприју, Параћин и Јагодину. Трошкови екскурзије износили су 900 динара.⁵⁹⁸

Због непохађања школе у Жидиљу од стране њихове деце, на седници Школског одбора од 17. септембра 1930. године донета је одлука о кажњавању: Андреја Каменичког са 160 динара, Илије Симеоновића са 150 динара, Михајла Павловића са 150 динара.⁵⁹⁹

На седници Школског одбора одржане 11. децембра 1927. године, донета је одлука, да се у знак захвалности за подизање школе изабере за почасне чланове Школског одбора браћа Радисав, Стеван и Александар Јовановић – браћа Ресавци.⁶⁰⁰

Школске 1928/29. године једно одељење чинили су ђаци првог и четвртог разреда, а друго одељење ђаци другог и трећег разреда. Први разред уписало је 20 ђака, а четврти разред пет ученика и једна ученица. Испит је полагало 15 ученика и три ученице. Због слабог успеха само један ученик првог разреда је поновио разред. Ово одељење водио је Јован Марчеко, која је и ове године оцењен оценом „одличан“. У другом одељењу, које је водила Видосава Марчеко, други разред уписало је 37 ђака: 17 ученика и 20 ученица, а трећи разред пет ученика и једна ученица. Школу је похађало уредно 29 ученика и двадесет једна ученица, нередовно два ученика, а никако нису похађали школу

⁵⁹⁷ ИАЈ, Ф 174. Испитна прозивница бр. 24, 25.

⁵⁹⁸ ИАЈ, Ф 193, књига бр. 17.

⁵⁹⁹ ИАЈ, Ф 193, књига 17.

⁶⁰⁰ ИАЈ, Ф 174, књига бр. 17. На седници су били присутни: председник Никола Стевановић, чланови: Драгић Јовановић, Илија Вијоровић, Тома Стевановић, Радоје Милошевић, Милија Милошевић. На седници је присуствовао и члан обласног Школског одбора Чедомир Пекић.

један ученик и пет ученица. На крају школске године школу је учило укупно 32 ученика и 26 ученица.

У првом разреду школе у Жидиљу школске 1928/29. године са 7 година било је 11 ученика и четири ученице и једна ученица са 12 година. У другом разреду било је са 8 година четири ученика и једна ученица, са 9 година седам ученика и пет ученица, са 10 година четири ученика и пет ученица и са 13 година једна ученица. У трећем разреду три ученице имале су по 12 година, а 13 година један ученик. У четвртном разреду било је само пет ученика са 13 година. Током године 20 ученика и 17 ученица је боловало од шарлаха, и од грипа 18 ученика и двадесет две ученице.

Из другог разреда три ђака нису похађали школу, а због слабог успеха један ђак је поновио разред. Осим три одсељена ђака трећег разреда, остали су завршили разред. Учитељи су се ангажовали у женском ручном раду, повртарству и воћарству, и ђачком позоришту. Школски врт био је величине 87 ари, и служио је у настави. Током године организоване су једна научна и две забавне екскурзије, две у месту и једна ван места.⁶⁰¹

Школске 1929/30. године прво одељење, које су чинили ђаци првог и другог разреда водила је Видосава Марченко. Први разред уписало је 24 ђака, а други разред 18 ђака. Пет ђака првог разреда није редовно похађало школу и само су они поновили разред, а од ђака другог разреда, само један ученик је поновио разред због слабог успеха, док је шест ђака одсељено из места. Учитељица је и ове године оцењена оценом „одличан“, а поред рада у школи помагала је око образовања дечијег мешовитог хора. Друго одељење, које су чинили ђаци трећег и четвртог разреда водио је Јован Марченко. Трећи разред уписало је 35 ђака, а четврти разред седам ђака. Трећи разред је поновио један ученик због непохађања школе, а један због слабог успеха. Три ђака су се одселили. Четврти разред уписало је седам ђака, и осим једног одсељеног ученика, сви су завршили разред. Рад учитеља такође је оцењен оценом „одличан“, а поред рада у школи, радио је и на народном просвећивању. Становницима Жидиља одржао је предавања: о болести оваца, о одржавању чистоће у кући, о сузбијању ваши, и о туберкулози. Успео је и да створи мешовити ђачки хор, који је радио успешно.⁶⁰²

Школске 1930/31. године прво одељење чинили су ђаци првог и другог разреда, које је водила Видосава Марченко до 26. октобра 1930. године, а од тада Анђа Станојловић. Истог дана Јована Марчека заменио је учитељ Драгољуб Станојловић, који је водио одељење са ђацима трећег и четвртог разреда. Први разред уписало је 34 ђака, а завршило га 18 ђака. Четири ђака поновило је разред због слабог успеха, а остали су се одселили. Други разред

⁶⁰¹ ИАЈ, Ф 74. Испитни прозивник бр. 27.

⁶⁰² ИАЈ, Ф 74, Уписница бр. 22.

уписало је 24 ђака, а разред је завршило 20 ђака. Двојица ученика је поновило разред због слабог успеха, док су се остали одселили. Рад Анђе Станојловић оцењен је оценом „врло добар“. Поред рада у остваривању школског програма, у свом одељењу формирала је Подмладак Црвеног крста. Трећи разред уписало је 17 ђака, а завршило га 10 ђака. Само један ученик је поновио разред због слабог успеха. Четврти разред уписало је 35 ђака. Две ученице су поновиле разред због слабог успеха, а четворо ђака се одселило. Ове школске године постојао је и први разред Више основне школе са пет уписаних ђака. Само један ученик је завршио разред, док су се остали одселили. Такође је и Драгољуб Станојловић оцењен оценом „врло добар“. Поред рада у школи, основао је и водио стрељачку дружину у месту. У школском дворишту је увео гимнастичке справе. Основао је и Подмладак Црвеног крста. Вршио је дужност управитеља школе.⁶⁰³

Видосава и Јован Марченко су 13. октобра 1930. године упутили молбу да се у Жидиљу држи аналфабетски течај, јер је по списку у селу било неписмено 97 мештана старости од 8 до 25 година. Течај би трајао од 1. новембра 1930. године до 1. марта следеће године. Школски одбор је донео одлуку о одржавању течаја, али су течај водили новопостављени учитељи Драгољуб и Анђа Станојловић.⁶⁰⁴ Половином јануара 1931. године, после прегледа среског лекара, 12 ђака другог и два ђака трећег разреда школе у Жидиљу оболели су од сифилиса. Они су на лечење упућивани у Стењевац.⁶⁰⁵

Школске 1931/32. године први разред уписало је 34 ђака, други разред 23 ђака. Одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Анђа Станојловић. Први разред су завршила 24 ђака, њих троје су поновили разред због слабог успеха, док су остали или одсељени, или нису похађали наставу, док су две ученице умрле. Други разред су поновили једна ученица због слабог успеха, и један ученик због непохађања наставе. Учитељица је и ове године добила оцену „одличан“. Поред рада у школи, успешно је организовала Подмладак Црвеног крста са 45 ђака, и ђачку штедњу сакупивши 920 динара. Ђаке је вежбала у соколским вежбама, а била је и начелница соколског друштва „Ресава“ у Барама. Одељење са ђацима трећег и четвртог разреда водио је Драгољуб Станојловић. Трећи разред уписало је 19 ђака, а четврти разред 14 ђака. Разреде нису завршили само једна ученица и један ученик због пресељења. Учитељ је оцењен оценом „врло добар“. Поред оснивања ђачког хора, основао је стрељачку дружину, ђачку штедњу, Подмладак Црвеног крста, а радио је и као председник соколског друштва „Ресава“ у Барама.⁶⁰⁶

⁶⁰³ ИАЈ, Ф 74, Уписница бр. 22.

⁶⁰⁴ ИАЈ, Ф 193, кутија бр. 34.

⁶⁰⁵ ИАЈ, Ф 193, кутија бр. 34.

⁶⁰⁶ ИАЈ, Ф 74, Уписница бр. 22.

Одлуком Министра просвете од 14. марта 1932. године, Жидиљска основна школа задужбина Росе и Јеврема Јовановића, добила је назив „*Мајка Југовића*“.⁶⁰⁷

Школске 1932/33. године одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Анђа Станојловић. Први разред уписала су 33 ђака, а други разред 22 ђака. Први разред поновило је пет ђака због слабог успеха, и троје ђака због недоласка у школу. Други разред завршило је 17 ђака, док су остали школовање наставили у другим местима. Само је један ученик ослобођен због болести. Анђа Станојловић је и ове године оцењена оценом „*одличан*“. Успешно је организовала Подмладак Црвеног крста и ђачку штедњу. У свом одељењу вршила је и наставу веронауке. Драгољуб Станојловић је и ове године водио одељење са ђацима трећег и четвртог разреда. Четврти разред уписао је 21 ђак. Разред је завршило 18 ђака. Само једна ученица је поновила разред због слабог успеха. Четврти разред уписало је 18 ђака. Сви уписани ђаци су завршили разред, осим једне ученице, која је умрла. Осим ранијих ваншколских активности, ове школске године радио је и као књиговођа и благајник у набављачкој и потрошачкој задрузи. Са ђацима је организовао гимнастичке вежбе са справама. Ове године оцењен је оценом „*одличан*“.⁶⁰⁸

Исаково

Живојин Обрадовић је постављен за учитеља 11. јануара 1928. године. Школске 1927/28. године радио са припремним, првим, другим, трећим и четвртим разредом. Те године његов рад је био оцењен оценом „*повољан*“. Следеће школске године такође је радио са истим разредима, и оцењен оценом „*повољан*“. Школске 1929/30. године отворено је друго одељење, а за учитељицу је 7. новембра 1929. године постављена Вера Чоп. Те године рад Живојина Обрадовића оцењен је оценом „*врло добар*“.

Крајем јуна 1930. године извршен је преглед рада у одељењу Живојина Обрадовића, који су чинили ђаци другог, трећег и четвртог разреда. Он је прва три месеца школске године радио са пет разреда. Радио је све наставне предмете по програму и старао се да их обради у целини. Добијено знање код ђака било је утврђено. Пажњу је посветио и васпитању ђака. Обрадио је и вештине. Вршио је своју дужност предано. Владање у служби и ван ње било је примерно. Одликовао се лепим опхођењем са ђацима и мештанима. Наставу је ометало лоше издржавање школе и неуредно похађање од стране ђака. За рад у овој школској години оцењен је оценом „*врло добар*“.

⁶⁰⁷ ИАЈ, Ф 193, кутија 34.

⁶⁰⁸ ИАЈ, Ф 74, Уписница бр. 22.

Председник општине Сава Томић и чланови општине упутили су 17. августа 1930. године молбу да се премести учитељ, јер су сматрали да не може добро да учи и васпитава децу у њиховом месту. Разлог је био другачији. Он је по наређењу Просветног одељења Моравске бановине морао да упише сву децу у приправни и први разред. То се није допало школском одбору и општинском суду па су тражили његов премештај. Чим је за то сазнао и он је сам тражио премештај, који је и добио. Осим уписа ђака, замерано му је што је тражио да се преда благајни сав школски прирез.

Јеловац

Школске 1927/28. године у школи је радио Пантелија Лиховидов. Школске 1928/29. године школа је променила неколико учитеља. Следеће школске године школа је углавном била без учитеља. Почетком школске 1930/31. године за учитеља је постављен Стеван Карацић, али је он убрзо био упућен у Београд на курс за слабомислену децу. Пошто је школа остала без учитеља, крајем октобра 1930. године упућена је молба за постављање учитеља, јер је у школи било доста ђака. Школске 1931/32. године као учитељ је радио Драгољуб Матић.⁶⁰⁹

Ломница

Школске 1925/26. године школа је имала само први и други разред.. Први разред уписали су 21 ученик и једна ученица. Други разред уписало је 28 ученика. Из првог разреда три ученика су поновили разред, а сви ученици другог разреда успешно су положили главни испит. Рад учитељице Милица Симић оцењен је одличном оценом.

Следеће школске 1926/27. године први разред је уписало 14 ђака, други разред 15 и трећи разред 28 ђака. На испиту су била 39 ученика и две ученице. Само један ученик првог и један ученик другог разреда поновили су разреде. И ове школске године учитељица је била Милица Симић.

Школа је добила четврти разред школске 1927/28. године. Тада је било укупно уписано 63 ученика и 17 ученица. Први разред је уписало 33 ђака, други разред 10, трећи разред 15 и четврти разред 22 ученика. На испиту је било 47 ученика и девет ученица. Успешно је положило главни испит 45 ученика и осам ученица. Рад учитељице Милице Симић оцењен је одличном оценом.

⁶⁰⁹ АЈ, 66, 2801.

Школске 1928/29. године било је уписано 82 ђака: 51 ученик и тридесет једна ученица. Први разред уписало је 39 ђака, други разред 24, трећи разред 10 и четврти разред девет ученика. На испиту је било 34 ученика и 14 ученица. Разреде су поновила два ученика и једна ученица. И ове године рад учитељице Милице Симић оцењен је одличном оценом. На почетку школске године Школски одбор је донео одлуку о упису ђака у први разред, који нису редовно похађали наставу предходне школске године. Истовремено, новембра 1928. године, донета је одлука да се казне родитељи, чија деца нису похађала школу, опоменом уз наплату по 20 динара у таксеним маркама.⁶¹⁰

Школске 1929/30. године било је уписано 53 ученика и 38 ученица. Први разред уписало је 44 ђака, други разред 20, трећи разред 24 и четврти разред три ученика и једна ученица. На испиту је било 32 ученика и 15 ученица. Само један ученик првог разреда није положио главни испит. Учитељица је, због великог броја ђака, радила полудневну наставу. Са ђацима првог и четвртог разреда пре подне, а са ђацима другог и трећег разреда после подне. Као награду добијала је 50 динара месечно. И поред великог броја ђака, учитељица је успела да пређе наставни план. Једино је још требала да утврди неке области из српског језика у првом разреду. У свом раду старала се да одговори својој учитељској дужности и вршила је предано. Одликовала се лепим понашањем и владањем, како у школи тако и у селу. Основала је Друштво трезвености. Другим активностима се није бавила, због оптерећености великим бројем ђака. У овој школској години међу ђацима се појавила епидемија шарлаха.

Школске 1930/31. године први разред уписало је 57 ђака, други разред 16, трећи разред 21 и четврти разред 19 ђака. Исте школске године постојао је виши први разред са тројицом ученика и једном ученицом. И овај разред водила је Милица Симић. Учитељица је предавала све предмете према програму. Настава је била прекинута 12 дана у почетку школске године, због полагања учитељског испита. Све предмете није успела да обради у потпуности до краја године. Стечено знање код ђака није било добро утврђено, а то се нарочито односила на наставу земљописа у трећем разреду. Учитељица Милица Симић вршила је и дужност управитеља школе и вероучитељску дужност. На лошији успех утицала је полудневна настава, мале учионице, болести код ђака и

⁶¹⁰ ИАЈ, Ф 174. књига 60. Школски одбор чинили су: Милија Јевремовић, председник деловођа Милица Симић, учитељица, и чланови Љубомир Вучковић и Богомир Тасић. Кажњени родитељи чија деца нису похађала школу, опоменом и са 20 динара таксе: Божидар Милосављевић, Филип Вучковић, Живадин Станковић, Тимотије Живадиновић, Велимир Лазић, Ристосија Јеремић-Милић, Стојка Милутиновић, Стеван Стевановић, Стојан Петронијевић, Мика Протић, Божидар Јеремић, Лепомир Живадиновић, Тимотије Митровић, Богомир Милић, Љубомир Ивановић, Милан Василијевић.

недовољни труд од стране учитељице. Поред Друштва трезвености, организовала је и Друштво Црвеног крста Почетком школске године доста је била заузета административним пословима око довршења нове школске зграде. Ове године оцењена је оценом „добар“.

Школске 1931/32. године први разред уписало је 62 ђака, други разред 21, трећи разред 16, и четврти разред 17 ђака. Ове школске године обрађени су сви предмети по плану, и стечено знање било је добро утврђено. Поред свих активности у школи и ван школе, ове године Милица Симић одржала је два предавања мештанима Ломнице: „О улози жене у кући и породици“ и „О штетном утицају алкохола на омладину“. За рад у овој школској години оцењена је одличном оценом.⁶¹¹

Школске 1932/33. године први разред уписало је 76 ђака, други разред 19, трећи разред 20 и четврти разред 11 ђака. Учитељица свих разреда била је и ове године Милица Симић. Своју дужност је вршила савесно и уредно. Коректно се понашала у служби и ван ње. Са ђацима се врло лепо опходила. Уживала је велико поштовање у селу. Вршила је дужност управитеља школе и вероучитеља. Међу ђацима је спровела Подмладак Црвеног крста са 75 ђака, и трезвене младеже са осамдесет и једним ђаком. Радила је нарочито на подизању и довршењу нове школске зграде. И ове године оцењена је оценом „одличан“.

Школа је, по одобрењу краља од 22. фебруара 1932. године носила назив „Престолонаследник Петар II.“ Променом на престолу, Месни школски одбор упутио је молбу Министарству просвете 28. фебруара 1937. године, да школа носи назив „Краљ Петар II“.⁶¹²

Медвеђа

Школске 1925/26. године први разред су уписала два ученика и 12 ученица, други разред седам ученика и 10 ученица. Поновиле су први разред шест ученица, а исто толико су поновиле и други разред. Учитељица у овим разредима била је Јелица Николић. Њен рад је оцењен одличном оценом. Исте школске године трећи разред уписало је девет ученика и пет ученика. На испиту је било осам ученика и две ученице. Поново су морали да упишу разред три ученице и један ученик. Четврти разред уписало је осам ученика и 10 ученица. На испиту је било осам ученика и девет ученица. Поново је исти разред уписала једна ученица, јер није похађала наставу. Трећи и четврти разред водила је од 1. фебруара 1926. године Милана Лазаревић, а до тада учитељ Станислав Грујић.

⁶¹¹ ИАЈ, Ф 174, Уписница бр. 1.

⁶¹² АЈ, 66, 1543.

Пошто је она боловала више од два месеца, одлична оцена за рад са ђацима припала је Станиславу Грујићу.⁶¹³

Школске 1926/27. године први разред је уписало 10 ученика и 12 ученица, други разред уписала су два ученика и девет ученица. Из првог разреда на испиту је било 10 ученика и четири ученице. Два ученика и једна ученица су поновили разред, а осам ђака због непосеђивања наставе поново су уписали први разред. Из другог разреда на испиту су била два ученика и пет ученица. Два ученика су поновили разред, а четворо ђака је морало да поново упише други разред због непохађања наставе. Учитељица првог и другог разреда била је Милева Николић. За свој рад оцењена је оценом „одличан“.⁶¹⁴ Исте школске године трећи разред уписало је осам ученика и седам ученица. Испит су полагали седам ученика и четири ученица. Разред је поновило троје ђака због слабог успеха, а њих четворо због нередовног доласка у школу. Четврти разред уписали су осам ученика и три ученице. На испиту је било осам ученика и једна ученица. Сви су положили разред, а због недоласка у школу две ученице су поново уписале разред. Таке трећег и четвртог разреда водила је Јелица Николић.⁶¹⁵

Школске 1927/28. године, одељење које је водио Миодраг Васић, чинили су први и четврти разред. На почетку године било је уписано 27 ученика и 26 ученица. На испиту је било 27 ученика и 13 ученица. Први разред је успешно положило 20 ученика и девет ученица, а четврти разред су завршили пет ученика и три ученице. Одељење кога су чинили ђаци другог и трећег разреда водила је Јелица Николић. Укупно је било уписано 12 ученика и 16 ученица. На испиту је било 11 ученика и девет ученица. Из другог у трећи разред прешли су осам ученика и три ученице. Из трећег у четврти разред прешло је само шест ученица.⁶¹⁶

Школске 1928/29. године, Миодраг Васић водио је одељење са ђацима другог и трећег разреда, а одељење са ђацима првог и четвртог разреда Јелица Николић, коју је касније заменила Живана Јовановић. Њен рад је, као и рад Миодрага Васића оцењен оценом „одличан“. Други разред уписало је 22 ученика и девет ученица, а трећи разред девет ученика и три ученице. На испиту из другог разреда били су сви уписани ђаци, и сви су успешно положили разред. Из трећег разреда такође су сви уписани ђаци били на испиту, и сви су завршили разред. Први разред уписало је 40 ђака: 21 ученик и 19 ученица, а четврти разред један ученик и седам ученица. На испиту из првог разреда било је 19 ученика и 11 ученица. У други разред нису прешла два ученика и једна

⁶¹³ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 35.

⁶¹⁴ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 35.

⁶¹⁵ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 35.

⁶¹⁶ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 35.

ученица. Из четвртог разреда на испиту су били један ученик и четири ученице. Сви ђаци су успешно завршили разред.⁶¹⁷

Школске 1929/30. године Миодраг Васић водио је одељење које су чинили ученици другог и трећег разреда. У други разред било је уписано 19 ученика и 11 ученица, а у трећи разред 22 ученика и девет ученица. Из другог у трећи разред прешло је 15 ученика и 11 ученица, а из трећег у четврти разред 19 ученика и осам ученица. Његов рад у школи и ван школе оцењен је оценом „одличан“. Током године, према наређењу банске управе, држао је предавања о сузбијању вилине косице, о оснивању млекарске задруге у селу и њеној користи, и шта је све потребно детету за школу. Исте школске године одељење са ђацима првог и четвртог разреда водила је Живана Јовановић. Први разред уписало је 16 ученика и 36 ученица, а четврти разред девет ученика и три ученице. Велики број ђака првог разреда није похађало школу, тако да је у други разред прешло 11 ученика и 15 ученица. Од ђака четвртог разреда само једна ученица није била на главном испиту, тако да су разред завршили девет ученика и две ученице. Рад Живане Јовановић оцењен је оценом „врло добар“.⁶¹⁸

Школске 1930/31. године одељење са ђацима првог и другог разреда, током првог полугођа радила је Живана Јовановић. Она је у Медвеђи радила до 6. фебруара 1931. године, када је премештена за учитељицу у Бачком Сокоцу. Она је премештена после анонимне тужбе. У тужби је наведено да је често напуштала дужност, да се одала пијанству и неморалном владању. Нико од испитаних сведока није потврдио оптужбе, већ су сви истакли да је њен рад и понашање било примерно. Само је изјава Милосава Петровића била оптужујућа, вероватно због тога што му је дете два пута поновило први разред. Важнији разлог је био тај, што се у селу налазила и учитељица Радмила Ристић, која је постављена у срезу Доње Полошком. Како је Живана Јовановић тражила премештај, неки мештани су се надали да за учитељицу буде постављена Радмила Ристић, кад дотадашња учитељица оде. Када је молба Живане Јовановић за премештај одбијена, поједини су почели да пишу анонимне жалбе против Живане Јовановић, како би се изазвао премештај.⁶¹⁹

Рад са овим одељењем наставио је Миодраг Васић, дотадашњи учитељ одељења са ђацима трећег и четвртог разреда. На почетку школске године у први разред било је уписано 18 ученика и 25 ученица, а у други разред 16 ученика и 15 ученица. Први разред је успешно завршило 14 ученика и 15 ученица а други разред 16 ученика и 12 ученица. Исте школске године трећи разред уписало је 17 ученика и 12 ученица, а четврти разред 19 ученика и осам

⁶¹⁷ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 35.

⁶¹⁸ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 35.

⁶¹⁹ АЈ, 66, 1917.

ученица. Те школске године постојао је и први виши разред, који је уписало осам ученика и једна ученица. Овај разред је такође водио Миодраг Васић. Трећи разред успешно је положило 16 ученика и девет ученица, четврти разред 19 ученика и седам ученица и први виши разред два ученика. Ове школске године за вероучитеља постављен је Божа Пандуровић, парох друге медвеђске парохије. Миодраг Васић је ове школске године водио народну и пољопривредну књижницу у селу, а био је и члан Кредитне задруге. За свој рад оцењен је оценом „одличан“.⁶²⁰

Школске 1931/32. године, прво одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Даринка Станковић. Први разред је уписало 28 ученика и 32 ученице, а други разред девет ученика и осам ученица. У други разред су прешли 24 ученика и двадесет две ученице, а у трећи разред седам ученика и осам ученица. Рад учитељице оцењен је одличном оценом. Исте школске године, друго одељење другог разреда, трећи разред и четврти разред водио је Миодраг Васић. Друго одељење другог разреда уписало је 13 ђака, трећи разред 30 ђака и четврти разред 25 ђака. Поред рада у школи, Миодраг Васић водио је књижницу у селу, соколску дружину са 20 вежбача, Подмладак Црвеног крста и Друштво трезвености при школи. Његов рад оцењен је оценом „одличан“.⁶²¹

Божидар Милорадовић, деловођа општине у Медвеђи, поднео је 29. јануара 1932. године жалбу против учитеља Миодрага Васића, поводом прославе Светог Саве. После службе у цркви, и сечења славког колача и паљења свеће у школској згради, где су присуствовали ђаци сва четири разреда и доста ђачких родитеља, учитељ је обавестио присутне ђачке родитеље да ће гозба, по наређењу Министра просвете, којим се забрањује приређивање забаве у школама, бити одржана у месној кафани Павла Турколовића, а не у просторијама школе, где се до тада одржавала гозба. После упорног одбијања, свећа и славски колач однеги су у кафану, где се лумповало до дубоко у ноћ. За кафану је навео да је „*легло неморала*“, због чека су многи родитељи одбили да присуствују таквој прослави. За своје сведоке навео је многе мештане Медвеђе, међу којима: Божидара Милојковића, Живана Миловановића, Богомира Ђурђевића, Животу и Василија Гајића, Живана Миливојевића. Учитељ Миодраг Васић, у својој изјави поводом ове тужбе, изјавио је да је по наређењу Министра просвете од 5. јануара 1932. године, у коме се забрањује одржавање гозби у школама, обавестио мештане Медвеђе. После службе у цркви, на којој је присуствовало много мештана и ђака, сви су дошли у школску зграду, где су извршени црквени обреди и програм, који су припремили ђаци. После завршетка програма, поново је саопштио да се гозба не може одржати у школи. Многи су то мирно примили, а једино се Божидар Милорадовић томе

⁶²⁰ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 35.

⁶²¹ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 35.

успротивио, тврдећи да је то учитељева забрана а не Министра просвете. Ометао је и читање наредбе од стране учитељице Даринке Станковић. Слично су изјавили и мештани Медвеђе, које је Божидар Милорадовић навео као сведоке. Према мишљењу школског надзорника од 15. марта 1932. године, учитељ Миодраг Васић у потпуности је извршио наређење Министра просвете, и да код њега није постојала никаква кривица.⁶²²

Школске 1932/33. године први разред уписао је 41 ђак, а други разред 50 ђака. Одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Даринка Станковић до 31. марта 1933. године, када је мења Видосава Гачић, која је од стране школског надзорника оцењена оценом „одличан“. Била је члан Соколског удружења. Нарочиту пажњу поклањала је женском ручном раду. Први разред завршило је 25 ђака, а други разред 48 ђака. Само један ученик је поновио разред због слабог успеха.⁶²³ Исте школске 1932/33. године, одељење са ђацима трећег и четвртог разреда водио је Миодраг Васић. Трећи разред уписало је 29 ђака, а четврти разред 24 ђака. И ове године био је активан у свим удружењима као и ранијих година, а његов рад оцењен је оценом „одличан“.⁶²⁴

Милива

На основу предлога обласног школског одбора Моравске области од 3. јула 1928. године, Министар просвете донео је решење 20. јула исте године, да се село Милива може издвојити из школске општине у Плажанима и образовати своју школску општину са седиштем у Миливи.⁶²⁵

Основна школа у Миливи, са једним одељењем, под називом „Миливска основна школа“, отворена је одлуком Бана Моравске бановине 12. маја 1932. године. До тада ђаци из Миливе походили су школу у Плажану. Школа је требала да има 97 ђака. Уједно је одобрено да се за привремену школску зграду може користити зграда Љубисава Мишковића из Миливе, коју је комисија предложила 8. фебруара 1932. године, највише две године, а да школска општина буде обавезна да за то време подигне прописну школску зграду по правилима о грађењу школе.⁶²⁶

⁶²² АЈ, 66, 1542.

⁶²³ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 36.

⁶²⁴ ИАЈ, Ф 170, Уписница бр. 35.

⁶²⁵ АЈ, 66, 1542.

⁶²⁶ АЈ, 66, 1542. Школска зграда у Миливи изграђена је 1934. године. Изграђена је од тврдог материјала и била је у добром стању. Њена вредност се процењивала на 150.000 динара. У згради су постојале две учионице, канцеларија и стан за учитеље

На другом састанку школског одбора одржаног 17. септембра 1932. године донета је одлука да новоотворена школа носи назив „Краљевић Томислав“, и упућен је предлог вишим властима. Краљ је одобрио 2. новембра 1932. године да основна школа у Миливи може носити назив „Основна школа Краљевића Томислава у Миливи.“⁶²⁷

Школске 1932/33. године први разред уписало је 86 ђака, други разред седам, трећи разред 15, и четврти разред 10 ђака. Учитељ свих разреда био је Милорад Марјановић. Због великог броја ђака и неподесних учионица, настава се одвијала полудневно. Редовно наставу није похађао 41 ђак првог разреда, а због слабог успеха исти разред је поновило четири ђака. Сви уписани ђаци другог разреда редовно су похађали наставу, а само један ученик је поновио разред због слабог успеха. Четири ученика трећег разреда није редовно похађало наставу, а један ученик је поновио разред због слабог успеха. Четврти разред су поновила два ученика због недоласка у школу, док су сви остали са успехом завршили разред. Рад учитеља оцењен је оценом „одличан“. За обављање наставе сам је цртао разне слике ђацима. Радио је и на подизању нове школске зграде.⁶²⁸

Пањевац

Одлуком Министра просвете од 13. септембра 1928. године, отворена је школа под називом Пањевачка основна школа. Школа је била готова још током септембра. Две учитељице су одбиле да раде у овом селу, па је општина села Пањевца, молбом од 30. новембра 1928. године тражила постављење учитеља.⁶²⁹

За рад школе у 1930. години било је одобрено 60.238 динара. Учитељ школске 1930/31. године био је Владимир Милевић, који је вршио и дужност управитеља школе.

На почетку школске 1931/32. године било је уписано 104 ђака: 81 ученик и 23 ученице. Први разред је уписало 18 ученика и осам ученица, други разред 25 ученика и 11 ученица, трећи разред 20 ученика и три ученице, и четврти разред 18 ученика и једна ученица. Успешно је положило разреде 68 ученика и 14 ученица, док је разреде поновило 13 ученика и једна ученица. Одличним успехом положила су 11 ученика и четири ученице, врло добрим 16 ученика и пет ученица, добрим 41 ученик и пет ученица. Уредно су похађали

⁶²⁷ АЈ, 66, 1542. Председник школског одбора био је Живота Никодијевић, а чланови Милош Маленовић, Божидар Станковић, Драгутин Милојевић, деловођа и члан Јаковљевић Ленка.

⁶²⁸ ИАЈ, Ф 174, Уписница бр. 35.

⁶²⁹ АЈ, 66, 1542.

школу 81 ученик и 16 ученица, док седам ученица никако нису похађале школу. И ове школске године учитељ је био Владимир Милевић.

Из појединих предмета ђаци су показали следећи успех⁶³⁰:

Наука хришћанска: први разред – одличан 2, вр. добар 1, добар 13, слаб 3, неоцењен 7; други разред – одличан 6, вр. добар 7, добар 22, слаб 1; трећи разред – одличан 5, вр. добар 4, добар 11, слаб 2; четврти разред одличан 2, вр. добар 9, добар 7, неоцењен 1.

Српски језик: први разред – одличан 2, вр. добар 1, добар 13, слаб 3, неоцењен 7; други разред – одличан 6, вр. добар 7, добар 15, слаб 8; трећи разред – одличан 5, вр. добар 4, добар 11, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 9, добар 7, неоцењен 1.

Рачун са геометријом: први разред – одличан 2, вр. добар 1, добар 13, слаб 3, неоцењен 7; други разред – одличан 6, вр. добар 7, добар 16, слаб 7; трећи разред – одличан 5, вр. добар 5, добар 10, слаб 3; четврти разред одличан 2, вр. добар 9, добар 7, неоцењен 1.

Национална историја: трећи разред – одличан 5, вр. добар 10, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 8, добар 8, неоцењен 1.

Земљопис: трећи разред – одличан 5, вр. добар 5, добар 10, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 8, добар 8, неоцењен 1.

Познавање природе и човека: трећи разред – одличан 5, вр. добар 4, добар 11, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 9, добар 7, неоцењен 1.

Лепо писање: први разред – одличан 13, вр. добар 2, добар 4, неоцењен 7; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 5, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.

Цртање: први разред – одличан 13, вр. добар 2, добар 4, неоцењен 7; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 5, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.

Певање: одличан 13, вр. добар 2, добар 4, неоцењен 7; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 5, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.

Гимнастика: први разред – одличан 13, вр. добар 2, добар 4, неоцењен 7; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 2, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.

⁶³⁰ ИАЈ, Ф 190, књига 84. Новчаним казнама, због недоласка њихове деце у школу, кажњени су: Димитрије Милосављевић из Сладаје, Драгутин Марјановић из Сладаје, Драгутин Миленковић из Сладаје, Живан Љубисављевић из Сладаје и Драгутин Иванковић. Казне нису наплаћене, јер се одлука Школског одбора налазила у срезу годину дана, због чега је застарела.

Ручни рад: први разред – одличан 13, вр. добар 2, добар 4; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 5, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.

Одлуком Бана Моравске бановине од 19. октобра 1932. године, у основној школи у Пањевцу отворено је друго одељење, јер је школа имала сто једног редовног ђака. До постављења новог учитеља, један од учитеља радио би у свом одељењу и у новоотвореном одељењу полудневном наставом са по две групе ђака.⁶³¹

Школске 1932/33. године школу су уписали 81 ученик и 23 ученице. Први разред уписало је 18 ученика и осам ученица, други разред 25 ученика и 11 ученица, трећи разред 20 ученика и три ученице и четврти разред 18 ученика и једна ученица. Разреде је завршило укупно 68 ученика и 14 ученица. Због слабог успеха разреде су поновила 13 ученика и једна ученица, и због неуредног похађања школе осам ученица. Одличним успехом завршило је 11 ученика и четири ученице: први разред два ученика, други разред три ученика и три ученице, трећи разред четири ученика и једна ученица, четврти разред два ученика. Врло добрим успехом завршило је 16 ученика и пет ученица: први разред један ученик, други разред три ученика и четири ученице, трећи разред три ученика и једна ученица, четврти разред девет ученика. Добрим успехом завршили су 41 ученик и пет ученица: први разред 12 ученика и једна ученица, други разред 11 ученика и четири ученице, трећи разред 11 ученика, четврти разред седам ученика. Због слабог успеха разред је укупно поновило 13 ученика и једна ученица, а због неуредног похађања школе разреде је поновило осам ученица. Сви ђаци имали су одличну оцену из владања. Учитељ је био Владимир Милевић.⁶³²

Школске 1932/33. године, ђаци су показали следећи успех из појединих предмета:

Наука хришћанска: први разред – одличан 2, вр. добар 1, добар 13, слаб 3, неоцењен 7; други разред – одличан 6, вр. добар 7, добар 22, слаб 1; трећи разред – одличан 5, вр. добар 4, добар 11, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 9, добар 7, неоцењен 1.

Српски језик: први разред – одличан 2, вр. добар 1, добар 13, слаб 3, неоцењен 7; други разред – одличан 6, вр. добар 7, добар 15, слаб 8; трећи разред – одличан 5, вр. добар 4, добар 11, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 9, добар 7, неоцењен 1.

⁶³¹ АЈ, 66, 1542. Први пут молба за отварање другог одељења упућена је јуна 1931. године. Тада се Школски одбор обавезао да набави све што је потребно за друго одељење, пре свега намештај и стан за учитеља.

⁶³² ИАЈ, Ф 190, књига бр. 85.

Рачун са геометријом: први разред – одличан 2, вр. добар 1, добар 13, слаб 3, неоцењен 7; други разред – одличан 6, вр. добар 7, добар 16, слаб 7; трећи разред – одличан 5, вр. добар 5, добар 10, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 9, добар 7, неоцењен 1.

Национална историја: трећи разред – одличан 5, вр. добар 5, добар 10, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 8, добар 8, неоцењен 1.

Земљопис: трећи разред – одличан 5, вр. добар 5, добар 10, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 8, добар 8.

Познавање човека и природе: трећи разред – одличан 5, вр. добар 4, добар 11, слаб 3; четврти разред – одличан 2, вр. добар 9, добар 7, неоцењен 1.

Лепо писање: први разред – одличан 13, вр. добар 2, добар 4, неоцењен 7; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 5, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.

Цртање: први разред – одличан 13, вр. добар 2, добар 4, неоцењен 7; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 5, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.

Певање: први разред – одличан 13, вр. добар 2, добар 4, неоцењен 7; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 5, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.

Гимнастика: први разред – одличан 13, вр. добар 2, добар 4, неоцењен 7; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 5, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.

Ручни рад: први разред – одличан 13, вр. добар 2, добар 4, неоцењен 7; други разред – одличан 15, вр. добар 6, добар 15; трећи разред – одличан 11, вр. добар 5, добар 7; четврти разред – одличан 9, вр. добар 7, добар 2, неоцењен 1.⁶³³

На крају године било је ђака који су имали:

8 година: први разред – 10 ученика и 5 ученица.

9 година: први разред – 8 ученика и 3 ученице; други разред – 20 ученика и 10 ученица.

10 година: други разред – 5 ученика и једна ученица; трећи разред – 15 ученика и једна ученица; четврти разред – 10 ученика и једна ученица.

11 година: трећи разред – 5 ученика и две ученице; четврти разред – 8 ученика.⁶³⁴

⁶³³ ИАЈ, Ф 190, Књига бр. 85.

⁶³⁴ ИАЈ, Ф 190, Књига бр. 85.

Плажане

Школске 1925/1926. године први разред је уписало 28 ђака, други разред 29, трећи разред 24 и четврти разред 29 ђака. Учитељица сва четири разреда била је Бранислава Милетић. Од 27. маја 1926. године Бранислава Милетић водила је трећи и четврти разред, а први и други разред водила је Христина Стевановић. Из првог разреда није похађало школу 13 ђака, и из другог разреда 10 ђака. На испиту, из оба разреда била су 33 ђака, а само два ђака су поновила други разред. Током године трећи разред није похађало 16, а четврти разред 15 ђака. На испиту су из оба разреда била 15 ученика и четири ученице. Сви су успешно положили разред.⁶³⁵

Следеће школске 1926/1927. године 49 ђака првог и 25 ђака другог разреда водила је Бранислава Милетић. Из ових разреда, на испиту су била укупно 32 ученика и три ученице. Само један ученик није положио завршни испит. Рад учитељице Браниславе Милетић оцењен је одличном оценом. Таке трећег и четвртог разреда водио је Љубиша Здравковић. У трећем разреду било је уписано 29, а у четвртом 23 ђака. На испиту су била 22 ученика и једна ученица. Сви су положили разред. Рад учитеља Љубише Здравковића оцењен је одличном оценом.⁶³⁶

Школске 1927/1928. године поново долази до промене учитеља. Ове године 48 ђака првог и 28 ђака другог разреда водио је Љубиша Здравковић. Од 7. октобра 1927. године, 19 ђака трећег и двадесет једног ђака четвртог разреда водила је новопостављена Милунка Недић. Из првог и другог разреда редовно је похађало наставу 52 ученика и 20 ученица. На испиту је било 35 ученика и девет ученица. Сви су успешно положили разред. Из трећег и четвртог разреда на испиту је било само 30 ученика. Сви су положили разред.⁶³⁷

Школске 1928/1929. године, 58 ђака првог и 23 ђака трећег разреда водила је Драгиња Стефановић, јер је 1. септембра Милунка Недић предала дужност, а 42 ђака другог и двадесет једног ђака четвртог разреда водио је Љубиша Здравковић. Из разреда Драгиње Стефановић на испиту је било 46 ученика и девет ученица, а у старије разреду прешло је 38 ученика и осам ученица. Из другог и четвртог разреда испит је полагало 35 ученика и осам ученица, а успешно је положило испит 34 ученика и шест ученица.⁶³⁸

Драгиња Стефановић, тужбом од 6. децембра 1930. године оптужила је Љубишу Здравковића, другог учитеља у Плажану, да је 29. новембра исте

⁶³⁵ ИАЈ, Ф 190. Уписница бр. 2.

⁶³⁶ ИАЈ, Ф 190. Уписница бр. 2.

⁶³⁷ ИАЈ, Ф 190. Уписница бр. 2.

⁶³⁸ ИАЈ, Ф 190, Уписница бр. 2.

године силовао њену кћерку Загорку, стару 18 година. Као доказ за наведену тужбу навела је неколико сведока и поднела лекарско уверење. Испитивањем сведока и лекарским прегледима није утврђено да је дошло до силовања, а неки од сведока хвалили су рад и понашање Љубише Здравковића. Он је сам негирао оптужбе и тражио је лекарски преглед. Са учитељицом већ дуго није био у добрим односима, а сматрао је да је тужба учињена због његовог премештаја за Београд, и настојање Драгиње Стефановић да се ожени њеном кћерком Загорком. Пошто кривица није утврђена ни лекарским прегледима ни изјавама сведока, 30. децембра истрага је обустављена, а тужитељки је наложено да плати све трошкове суђења и сведочења.⁶³⁹

Љубиша Здравковић је, као управитељ школе, поднео 7. децембра 1930. године Суду општине у Плажанима 9. децембра пријаву против Драгиње Стефановић, због самовољног одсуства из школе од 29. новембра до 6. децембра, а да о томе није никог обавестила или тражила дозволу. У пријави је наведено, и да је пред среским начелником и мештанима Плажана говорила против своје школе увредљивим речима. Такође је бесрамне речи изговарала и пред ђацима, које је и тукла. Пошто је кривица Драгиње Стефановић утврђена, она је решењем бана Моравске бановине од 4. маја 1931. године кажњена губитком полумесечне основне и положајне плате. Нови управитељ школе у Плажану Милан Јефтић обавестио је 5. децембра⁶⁴⁰ среску власт, да Драгиња Стефановић није желела да прими и потпише решење.

Поповњак

У селу Поповњаку, одлуком бана Моравске бановине од 26. новембра 1932. године отворена је основна школа са једним одељењем. Школу је требало да похађа 54 ђака. До постављања учитеља, ђаци из Поповњака и Ресавице похађали су школу у Дворишту. Нову школску општину чинила су села Поповњак и Ресавица. Уједно је одобрено, да се привремено до три године, за школу може користити општинска зграда, коју је комисија предложила 26. октобра 1932. године. За потребе школе општина је набавила сав потребан намештај и учила. У току од три године школска општина је била дужна да изгради прописну школску зграду по правилима о грађењу школе. Школски одбор упутио је молбу за постављење учитеља већ 30. новембра 1932. године. Пошто учитељ није постављен, нову молбу упутио је Школски одбор 21. јануара 1933. године. У молби је наведена велика удаљеност школе у

⁶³⁹ АЈ, 66, 1542.

⁶⁴⁰ АЈ, 66, 1542.

Двориштву, непроходност пута због снега, и недовољну школску зграду у Дворишту за пријем великог броја ђака.⁶⁴¹

Равна Река

Школске 1927/28. године први разред уписало је 18 ученица и 12 ученика. Испиту је присуствовало 27 ђака, а само једна ученица је поновила разред. Други разред уписало је девет ученика и 10 ученица. На испиту је било 17 ђака, и сви су прешли у старији разред. Учитељ првог и другог разреда био је Милисав Новаковић. Исте школске године трећи разред уписало је девет ученика и шест ученица. Четврти разред уписало је четири ученика и осам ученица. Само једна ученица је напустила школу, а остали су успешно завршили разред. Учитељица трећег и четвртог разреда била је Христина Стевановић. При основној школи радило је и забавиште, у коме је било уписано 42 детета. До краја године у забавишту је било 15 девојчица и осам дечака. Учитељица је била Анкица Радоњић. Учитељица је оцењена оценом „повољан“, јер је рад у забавишту почео касно, зато што је школа била једно време распуштена, а и учитељица се налазила на боловању, тако да велики део програма није обрађен. Ипак је она похваљена од стране школског надзорника, јер је добро радила са децом. Рад, чистоћа, уљудност и веселост били су заступљени у пуној мери. Ручни рад је био добро заступљен, а настава је предавана у занимљивој форми, тако да је била корисна за дечије резоновање. Неке приче причане су у таквој форми да су их деца слушала са великом пажњом и врло добро их запамтила. Игре су праћене увек са неком одговарајућом песмицом. Од ручних радова било је лепих шара од хартије и сламе. Играчака је било доста, и деца су их у великом мери користила.⁶⁴²

Анкица Радоњић премештена је у Равну Реку новембра 1927. године из Ковачице у Војводини. Врло брзо дошла је у сукоб са управитељем школе Милисавом Новаковићем. У жалби Министарству просвете изнела је неколико разлога за сукоб. Тражила је да јој се додели већи стан, пошто је имала породицу, а становала је у једној соби. Изгледа да је тражила да добије већи стан који је користио управитељ школе, јер је био разведен и становао је само још са својим дететом. Затим није дозвољавао једној од чистачица да одржава чистоћу у забавишту, већ је радила само у његовом стану. У жалби се жалила и на поступке учитељице Христине Стевановић, јер је сматрала да постоји присан однос са управитељем. Даље је навела да јој је управитељ писмено наредио да

⁶⁴¹ АЈ, 66, 1542.

⁶⁴² ИАЈ, Ф 192, Уписница бр. 73.

почетком марта води ђаке на причест из Равне Реке у Сењски Рудник. Она је то одбила пошто је била у осмом месецу трудноће. Причешће није извршено, јер је сутрадан управитељ са учитељицом Христином Стевановић отишао у Параћин, мада су ђаци постили осам дана. Навела је да је управитељ радио хонорарно у Женској раденичкој школи и у Мушкој занатској школи, а редовно је, само он са Христином Стевановић одлазио на учитељске зборове за дневнице, које су износиле 160 динара. Она није имала у забавишту ни намештаја ни посуђа. Тужби се придружила и Драга Ђорђевић.⁶⁴³

Против Милисава Новаковића поднета је још једна много озбиљнија тужба. Према његовом одговору, иницијатори тужбе били су: Светислав Јовановић, Милија Пајкић, Стојан Алексић, кафеџија из Равне Реке, Драгутин Костић, бивши писар и Лазар Новаковић, рудар, а по наговору Нешковића, поглавара среза деспотовачког, Драгослава Павловића, кафеџије и Надежде..., учитељице. Теретили су га за три дела: због Светосавске прославе, за побачај наставнице Женске занатске школе и за односе са рођаком Јокићевом. За грешке при обележавању Светог Саве био је кажњен једномесечном платом од стране Министарства просвете. За другу оптужбу наводи се да није крив и да то доказује одлука Министарства трговине и индустрије да га постави за управитеља Женске занатске школе. За тужбе кафеџија навео је да је тужен зато што је развио у Равној Реци јак покрет трезвености. Лазар Новаковић и Драгослав Павловић тужили су га да би на његово место довели Мирка Новаковића, сина Лазаревог и Драгослављевог сестрића. За тужбе Надежде...и Милије Пајкића истакао да су настале по наговору, јер су поднете накнадно. За тужбу Драгише Костића истакао је да је лажна, јер не може да се верује човеку, који је због разних неправилности отпуштен из службе. Слично је истакао и против тужбе Нешковића, бившег поглавара среза деспотовачког, који је због фалсификовања школског уверења избачен из службе. За себе је истакао да је увек радио за добробит народа, и да је због тога изабран за председника Задруге државних службеника у Сењском Руднику. За нову државу у рату је изгубио оца и 23 рођака, а и сам је учествовао у рату, иако је имао 16 година. За свој рад у школи и ван школе навео је награду Краљевог фонда. За грешке које је правило тражио је оправдање у лошем браку, јер је био растављен од жене, што је довело до разних оговарања. На крају тражио је да се по тужбама поведе непристрасна истрага, и да се саслушају сведоци, нарочито потписници Милија Пајкић и Жика Јоцић, индустријалац.⁶⁴⁴

Школске 1928/29. године у први разред је уписано 17 ученика и 15 ученица. На испиту је било 14 ученика и 11 ученица. Само је један ученик

⁶⁴³ АЈ, 66, 2801.

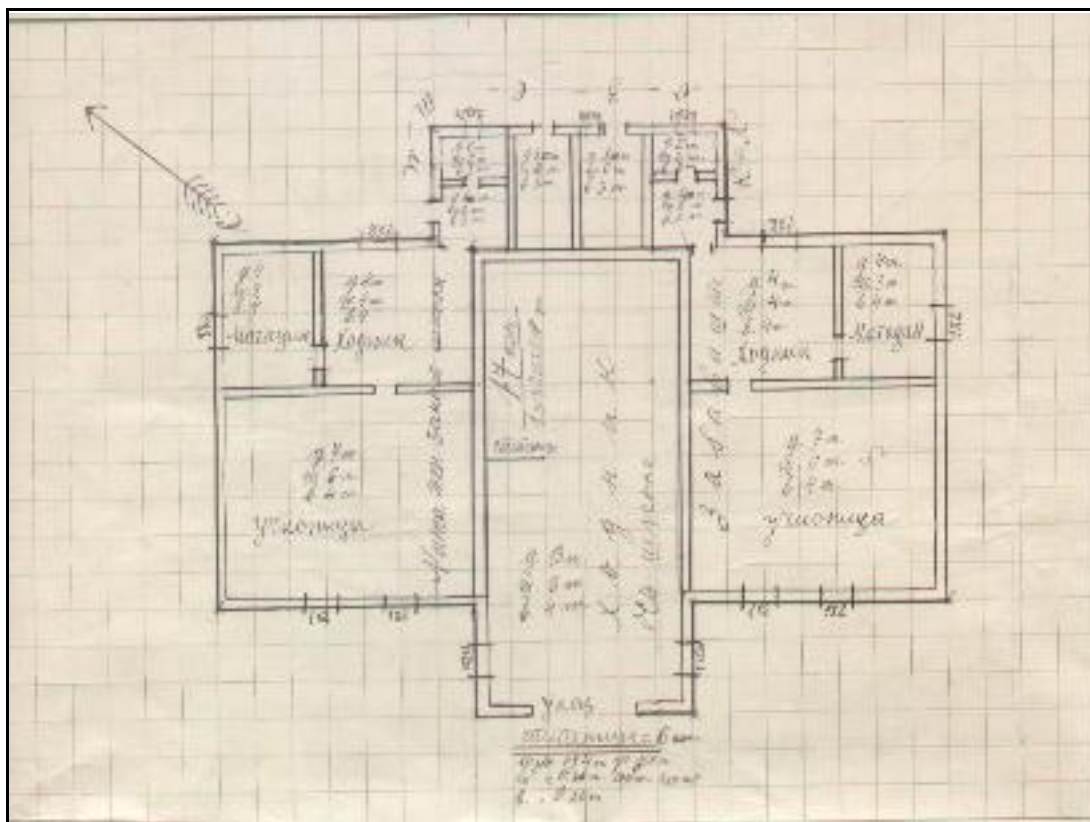
⁶⁴⁴ АЈ, 66, 2801. Одговор Милисава Новаковића предат је 3. априла 1928. године. Из службе је отпуштен 27. јуна исте године.

поновио разред. Други разред уписало је девет ученика и 20 ученица. На испиту је било 10 ученика и 20 ученица, а у старији разред је прешло девет ученика и 19 ученица. Трећи разред уписало је седам ученика и 10 ученица. У старији разред прешло је седам ученика и седам ученица. Четврти разред уписало је девет ученика и шест ученица. На испиту је било осам ученика и пет ученица, и сви су завршили школу. Одељење са ђацима првог и четвртог разреда водио је Мирко Новаковић, који је оцењен оценом „одличан“, а одељење са ђацима другог и трећег разреда Христина Стевановић, која је такође оцењена оценом „одличан“. При основној школи радило је забавиште, које је имало укупно 55 дечака и девојчица. Учитељица Лепосава Беговић оцењена је оценом „одличан“.⁶⁴⁵

Школске 1929/30. године први разред је уписало осам ученика и 15 ученица. На испиту је било шест ученика и 11 ученица, а у старији разред прешло је пет ученика и девет ученица. Други разред уписало је 26 ђака. Осим шесторо одсељених ђака, сви остали положили су разред. Ово одељење са ђацима првог и другог разреда водила је Христина Стевановић до 14. априла 1930. године, када је заменила Марија Вучевац. Трећи разред уписало је девет ученика и 19 ученица. На испиту је било шест ученика и 15 ученица, од којих пет ученица није показало довољно знања. Четврти разред уписало је 14 ђака. Осим четири одсељена ђака, сви су успешно завршили разред. Учитељ трећег и четвртог разреда био је Мирко Новаковић, који је вршио и дужност управитеља школе. За свој рад оцењен је оценом „одличан“. Поред школског рада, радио је у народној читаоници, стрељачкој дружини, образовао је друштво трезвене младежи међу омладином и ђацима и друштво Црвеног крста, које је имало 94 члана. Важио је као велики културни радник. Ове године у забавишту је било 46 дечака и девојчица. Забавиште је водила Загорка Торбаров, која је за свој рад оцењена оценом „врло добар“.⁶⁴⁶

⁶⁴⁵ ИАЈ, Ф 192, Уписница бр. 73.

⁶⁴⁶ ИАЈ, Ф 192, Уписница бр. 73.

Скица школске зграде

Школске 1930/31. године први разред уписало је 33 ђака, а други разред 18 ђака. Са ђацима првог и другог разреда радила је Марија Вучевац. Из првог разреда седам ђака није положило главни испит. Други разред, осим троје одсељених ђака, сви су положили разред. Учитељица је оцењена оценом „врло добар“. Била је начелница Соколског друштва, а међу ђацима основала је Подмладак Црвеног крста са 45 чланова, и са ученицама је спроводила соколске вежбе. Трећи разред уписало је 30 ђака, а четврти разред 19 ђака. Осим одсељених ђака сви остали су положили разред, у трећем 27, а у четвртом 18 ђака. Учитељ трећег и четвртог разреда Мирко Новаковић, и ове године је оцењен оценом „одличан“. У ваншколском активностима радио је као начелник Соколског друштва, био је члан стрељачког друштва, радио је као књиговођа Набављачке задруге, хоровођа певачког раденичког друштва, и у дилетантском позоришту.⁶⁴⁷

⁶⁴⁷ ИАЈ, Ф 192, Уписница бр. 73.

Школске 1931/32. године први разред је уписало 32 ђака, а други разред 31 ђак. Учитељица првог и другог разреда била је Марија Вучевац. Четворо ђака је поновило први разред због слабог успеха, а други разред један ученик. Учитељица је оцењена оценом „врло добар“. Вежбала је ђаке соколским вежбама, а међу ђацима је имала 50 ђака чланова Подмлатка Црвеног крста. Трећи разред уписало је 15 ђака, од којих је двоје поновило разред. Четврти разред уписао је 31 ђак, и сви су успешно завршили основну школу. До 7. октобра 1931. године са ђацима је радио Мирко Новаковић, а од тада новопостављени учитељ Ташко Милановић, који је вршио и дужност управитеља школе. Оцењен је оценом „врло добар“. Био председник просветног одбора Соколског друштва у месту, а међу ђацима је организовао Подмладак Црвеног крста са 50 чланова.⁶⁴⁸

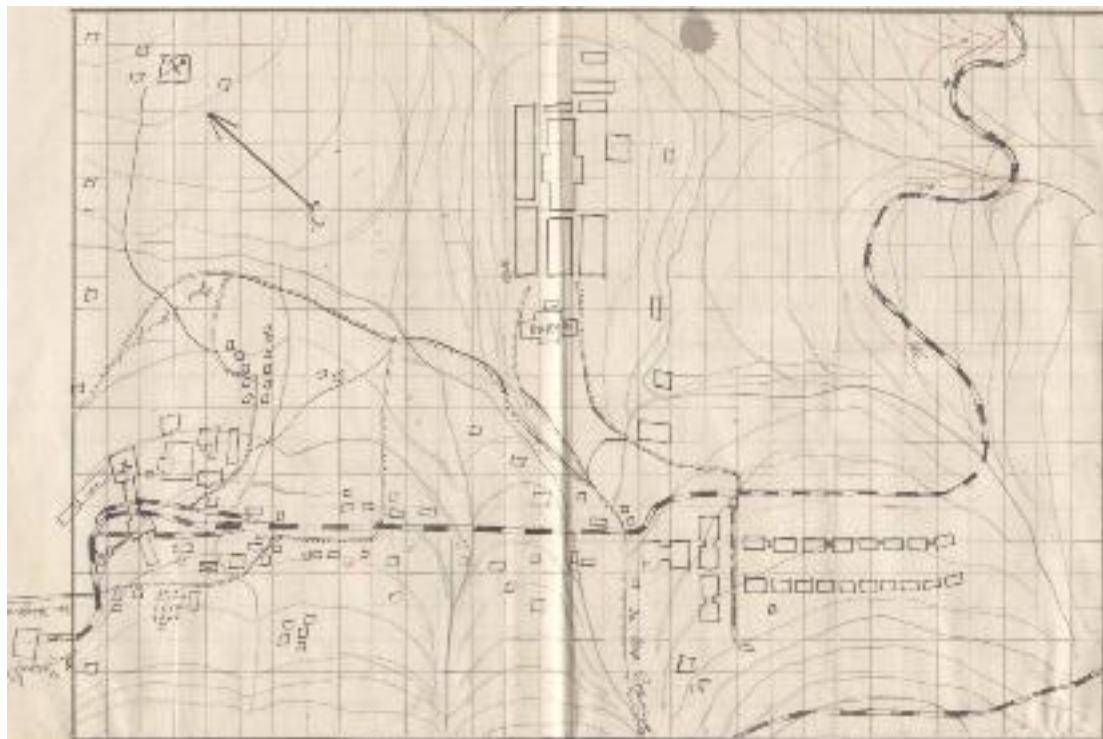
Школске 1932/33. године први разред уписало је 46 ђака, а други разред је 32 ђака. Учитељица ђака првог и другог разреда била је Марија Вучевац, која је вршила и дужност управитеља школе. Први разред је поновило девет ђака због слабог успеха, док су други разред положили сви успешно, осим десет одсељених ђака. Оцењена је за свој рад оценом „врло добар“. Бавила се истим ван школским активностима, а предавала је и веронауку ђацима католичке вере. Трећи разред уписало је 26 ђака, а четврти разред 22 ђака. За учитељицу трећег и четвртог разреда постављена је Славка Томић. Осим одсељених ђака, сви су успешно завршили разреде. Учитељица је оцењена оценом „врло добар“. Радила је са ђацима соколске вежбе, а организовала је и Подмладак Црвеног крста. Вршила је дужност управитеља школе и држала наставу веронауке ђацима православне вере.⁶⁴⁹

Одељењу за народно просвећивању Министарста просвете, управитељ основне школе Мирко Новаковић послао је 1929. године молбу да се школа ослободи таксе за приређивање забава, јер у Равној Реци никакве друге установе нису постојале, које би приређивале сличне активности, и да се позоришту пошаљу текстови позоришних комада за позоришну секцију.⁶⁵⁰

⁶⁴⁸ ИАЈ, Ф 192, Уписница бр. 73.

⁶⁴⁹ ИАЈ, Ф 192, Уписница бр. 73.

⁶⁵⁰ ИАЈ, Ф 192, кутија 103. (75/29) По захтеву за слање текстова позоришних комада није изашло у сусрет ни Просветно одељење ни Народно позориште из Београда.

Скица места

Управитељ школе и учитељ Мирко Новаковић поднео је 15. фебруара 1929. године предлог да се у Равној Реци изграде учитељски станови и још неке зграде у којима би се одвијале ваншколске активности. Навео је да у школи раде четири учитеља, да у месту живи 900 радника и 150 ђака у основној школи, забавишту и Женској занатској школи, а припремало се отварање Мушке занатске школе са 54 ученика. Пошто су у месту постојале само кафане и радње, отворио је народну књижницу са читаоницом, дилетантску позоришну групу, певачко друштво, коло трезвене младежи и коло трезвености, да би се лакше борио са појавом алкохолизма у месту. Из сазнања да с пролећа 1930. године управа рудника планира изградњу станова за инжињере и чиновнике, предложио је и изградњу неколико учитељских станова и једне зграде са 4-5 одељења за установе које је покренуо, ради приређивања забава и других активности. Изградњом зграде за активности друштава допринело би се васпитању школске омладине и спречило пијанство међу радницима, јер су све

свечаности и састанци одржавали у кафанама, које су једине имале мало већег простора, уз присуство пијаних или полупијаних људи.⁶⁵¹

Управитељ школе и учитељ Мирко Новаковић поднео је 27. фебруара 1929. године тужбу против Драге Ђорђевић, наставнице Женске занатске школе у Равној Реци. Он је у 18 тачака изнео разлоге његове тужбе: 1) Драга Ђорђевић је 26. фебруара позвала ученике основне школе ради спремања неке забаве, без обавештавања учитеља основне школе. Том приликом је нанела велике увреде учитељима и самој основној школи; 2) За време док је Мирко Новаковић био управник и хонорарни наставник Женске занатске школе, његов рад је стално компромитован од стране Драге Ђорђевић; 3) У обласном одбору Моравске бановине називала га је лоповом и самовољником, јер је тежио да самовољно троши школски новац; 4) Вређала га је и понижавала у обласном одбору, говорећи да због његовог безобразног понашања ђаци не долазе у школу; 5) Свим познатим људима писала је како је он прљав и нечастан; 6) Покушала је да му разори дом измишљотином да живи са учитељицом Христином Стевановић; 7) Износећи лажи успела је да га завади са Милком Јоцић, председником Школског одбора основне школе; 8) Без његовог знања водила је неке ученике основне школе на Божићну католичку мису; 9) Чешће је правила испаде и туче, где је интервенисала и полиција. Због њених напада добијао је анонимне претње и добацивања на улици; 10) Децембра месеца Драга Ђорђевић је смењена и на њено место је постављена Наталија Бајчевић из Крушевца. Разним молбама успела је да после три дана, преко Милке Јоцић, поништи постављење, и да даље остане у школи без довољних квалификација, јер је имала шнајдерску праксу и неки послератни курс, на основу чега је могла да буде само хонорарна наставница; 11) Добијала је лажна лекарска уверења; 12) Избачена је из Женских занатских школа у Јагодини, Параћину и Обреновцу, због туче и разних изгреда; 13) За последња три месеца неколико пута је позивана на суд; 14) Неспособна је за било какав административни рад и да није била у стању да води месечне изводе и извештаје; 15) Нападала га је кад је по наређењу школског надзорника распустио ђаке због хладноће; 16) Огласила га је за „сумњивог типа“, због чега је тражено да признанице потврди председница Школског одбора, која се све време налазила у Београду; 17) Пошто је Женска занатска школа радила без ичије контроле, рад у њој изгубио сваки је смисао државне и васпитне установе; 18) Због сталних напада и увреда Мирко Новаковић је дао оставку и тражио да се спрече даљи напади на школу и остале учитеље.⁶⁵²

⁶⁵¹ ИАЈ, Ф 192, кутија 103 (48/29) Дозвола за приређивање забаве у корист сиромашних ђака добијена је 24. јануара 1930. године од стране среског начелника.

⁶⁵² ИАЈ, Ф 192, кутија 103 (77/29)

Одлуком Министра просвете од 14. јуна 1932. године, учитељ у Равној Реци Ташко Милановић (Милошевић), премештен је по казни за учитеља школе у Дужи у срезу шавничком, без права на накнаду за селидбене и путне трошкове. Он је кажњен због сарадње са бугарском комитском четом војводе Максима на основу Закона о заштити државе. Укидањем тог закона престала је истрага против њега, али је он због везе са комитама кажњен премештајем.⁶⁵³

Стењевац

У Стењевцу је од 14. новембра 1925. године као учитељ радио Милутин Лазаревић.

Против учитеља Милутина Лазаревића поднете су две тужбе, једна од стране председника, кмета, општинског деловође и шест одборника и друга од самог председника општине. Према овим тужбама учитељ се оптужује да је пијанчио, употребљавао оружје у школској згради и кафани. Осим тога код себе је чувао прикупљени прилог за Црвени крст, јер наводно није знао коме треба да га преда. Милосав Радовановић, председник општинског суда, Станислав Радивојевић, кмет, Јакша Милановић, Милан Миленковић, Милосав Миленковић, Драгутин Богдановић, Јован Јакшић, Драгутин Андрић, одборници општинског суда, у својој тужби од 31. јануара 1932. године, изјавили су да је учитељ Милутин Лазаревић у пијаном стању пуцао из карабина по школи, у балкон, плафон и цреп на крову, и изгорео једну столицу. У пијаном стању нападао је и на мештане и тукао их, и то: Ђорђа Ђорђевића, Драгомира Миленковића, Богомира Панића и Милорада Радосављевића.

Према сведочењу учитеља Милутина Лазаревића карабин је добио по налогу државног тужиоца у Јагодини, јер му је прећено убиством због неког сведочења против једног разбојника. Приликом пуњења карабина случајно је пушка опалила и метак је пробио плочу на шпорету. Тврдио је да никаквог шенлучења није било, ни у школској згради ни у кафани. О оштећењу шпорета обавестио је школског благајника и трговца Јакшу Милановића, кога је раније пријавио због продаје кријумчареног оружја. Приликом претреса пронађено је оружје и Јакша Милановић је кажњен новчано и затвором. Због тога му се он свети. Учитељ је навео и као разлог покретања тужбе, његове покушаје оснивања Земљорадничко-потрошачке задруге у селу, што није одговарало четворици трговаца у Стењевцу, а пре свега председнику општине и његовом брату Богомиру Панићу.

Поводом ових тужби, према наређењу среског начелника, школски надзорник је извршио утврђивање ових навода из тужби. У свом извештају од 4.

⁶⁵³ АЈ, 66, 1542.

фебруара 1932. године, навео је да у школској учионици није нашао никакве рупе од метака, ни на плафону ни на зидовима. Ни у канцеларији није пронашао оштећења настала пушчаним метком. На крову је недостајало неколико црепова, за које је учитељ изјавио да их је ветар одувао. Само је утврдио да је школски шпорет заиста оштећен, и да прокишњава школска канцеларија. Због ранијих кривица, учитељ Милутин Лазаревић је већ два пута премештан по казни, и од стране начелника просветног одељења Моравске бановине предложено је још оштрије кажњавање одузимањем дела плате и премештајем у неку школу где би био под већом контролом управитеља школе.⁶⁵⁴

Извештај о раду Јована Владисављевића за школску 1932/33. годину није дат, јер се тада налазио на одслужењу војног рока. Од априла 1933. године школа није имала учитеља. Септембра исте године општина стењевачка је поново затражила постављење учитеља. Рад у школи је отпочет 12. јануара 1934. године полудневном наставом.⁶⁵⁵

Школу је школске 1930/31. године уписало 46 ученика и 30 ученица: први разред 16 ученика и 30 ученица, други разред 15 ученика, трећи разред шест ученика. Током године отпали су један ученик и три ученице. Редовно су похађали наставу 41 ученик и 20 ученица.⁶⁵⁶

Трућевац

Школске 1925/1926. године у први разред било је уписано пет ученика и пет ученица, у други разред само шест ученика, у трећи четири ученика и у четврти разред 13 ученика. На испиту је из првог разреда било пет ученика и једна ученица. Три ученика су поновила разред. Из другог разреда сви уписани ученици су били на главном испиту и сви су успешно положили разред. На испиту из трећег разреда била је четири ученика, а двојица су поновила разред. Од 13 уписаних ученика четвртог разреда, на главном испиту је било њих деветорица. Тројица су поновили разред. Учитељ свих разреда био је Никола Мијушковић. Његов рад и понашање оцењени су одличном оценом.

Следеће школске 1926/1927. године први разред је уписало седам ученика и четири ученице. На испиту из овог разреда била су седам ученика, и сви су успешно положили главни испит. Други разред имао је два ученика и две ученице. И из овог разреда само су на испиту били ученици, који су положили разред. Трећи и четврти разред уписали су само ученици, по осам у сваком разреду. Из трећег разреда испит су полагали сви уписани, и сви су успешно

⁶⁵⁴ АЈ, 66, 1542.

⁶⁵⁵ АЈ, 66, 1542.

⁶⁵⁶ АЈ, 66, 2801.

прешли у четврти разред. Из четвртог разреда само су двојица ученика била на испиту, који су и положили. Ове школске године за учитеља је постављен Милосав Михајловић. Оцењен је оценом „*повољан*“.

Следеће школске 1927/1928. године школу је уписало десет ученица и 31 ученик. Први разред је уписало 18, други осам, трећи два и четврти разред 13 ученика. Испит су полагали 24 ученика и четири ученице. Сви су успешно положили разред. Учитељ и ове школске године био је Милосав Михајловић. Ове године оцењен је одличном оценом.

Нешто више ђака је уписало школу школске 1928/29. године: 38 ученика и 12 ученица. Први разред је уписало 25 ђака, други 10, трећи осам, и четврти разред седам ђака. Главни испит су полагали 31 ученик и пет ученица. Сви су успешно положили разред.

Школске 1929/1930. године, први разред је уписало 20 ђака, други разред 17, трећи 11 и четврти разред седам ђака. Исти учитељ је радио у школи. Ове године је добио оцену „*врло добар*“, јер је имао мањих пропуста у настави рачуна у првом разреду, и земљописне наставе у трећем разреду. Обраћао је доста пажње на цртање и ручни рад. Ове године напоменуто је, да је учитељ основао књижницу и читаоницу у селу.

Школске 1930/1931. године, први разред је уписало 33 ђака, други разред девет, трећи разред 17 и четврти разред 10 ђака. Први разред више основне школе уписало је седам ђака. Учитељ је био ангажован у народној књијници као књијничар, у набављачкој задрузи као књијговођа, а у кредитној задрузи као благајник. Током године одсуствовао је девет дана због одласка на соколски течај у Ниш, ради обучавања у соколским вежбама.

Следеће школске 1931/1932. године, први разред је уписало 24 ђака, други 18, трећи 11, и четврти разред 15 ђака. Учитељ је и ове годину био Милосав Михајловић. За свој рад оцењен је одличном оценом. Поред свих ван школских активности, у извештају се наводи да је формирао збирку руда.

Приближан број ђака уписао је разреде и школске 1932/1933. године. Први разред је уписало 30 ђака, други 12, трећи 17 и четврти разред девет ђака. Ове школске године Милосав Михајловић вршио је и дужност заступника вероучитеља, а у школи је међу ђацима основао Подмладак Црвеног крста.

САДРЖАЈ

Рецензија	стр. 3
Увод	стр. 5
1. Школе	стр. 9
1.1 Писменост становништва	стр. 44
2. Учитељи	стр. 47
2.1 Ваннаставне активности	стр. 67
3. Ђаци	стр. 85
3.1 Здравље ђака	стр. 146
3.2 Ђачка удружења	стр. 153
4. Настава	стр. 157
5. Библиотеке	стр. 175
6. Наставна средства (опремљеност школа)	стр. 187
7. Буџети	стр. 193
Школе у Ресавском срезу	стр. 221
Школе у Деспотовачком срезу	стр. 265

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

373 .3/ .4 (497.11) „1925/1933“
371 (497.11) „1925/1933“

ЈОВАНОВИЋ, Добривоје, 1952-
Рад основних школа у ресавском и
деспотовачком срезу: 1925-1933/ Добривоје
Јовановић, - Јагодина: Д. Јовановић, 2013
(Јагодина : Денић). – 311 стр. : граф.
Прикази ; 24 cm

Део текста на енгл. језику. – Тираж 10. –
Introduction: стр. 7-8. – Напомене и
библиографске референце уз текст.

ISBN 978-86-914023-5-8

а) Школе – Рашка (област) – 1925-1933 б)
Школство – Рашка (област)
COBISS.SR – ID